

วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
Adolescent and Cultural Violence in Muang District, Satun Province

ซาอีตะห์ เกษา
Sa-edah Kesa

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาความขัดแย้งและสันติศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Conflict and Peace Studies

Prince of Songkla University

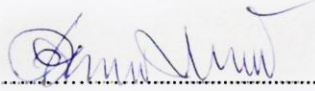
2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ วิทยุ่่นกับควมร่นร่งเซ่งวัฒนธรรมในอำเอเมือง จ้งหวัดสตูล
 ผู้เขียน นางซาอึ่คะห้ เกษา
 สาขาวิชา ควมจั้ดแ่งและสันตึ่ศึกษา

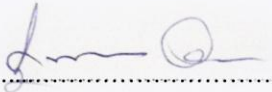
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมภพ จิตรภัทรยศศิริ)

ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชอริ ยีหมะ)

กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชบง ชัยเจริญวัฒน์นะ)

กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมภพ จิตรภัทรยศศิริ)

กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และหิม)

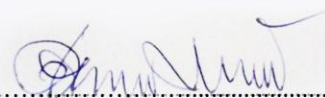
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
 หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาควมจั้ดแ่งและ
 สันตึ่ศึกษา

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

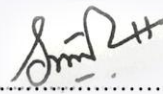
ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ.....

(นางชวอิตะห์ เกษา)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน
และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางชานีระห์ เกษา)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
 ผู้เขียน นางชอาอี๊ะห์ เกษา
 สาขาวิชา ความขัดแย้งและสันติศึกษา
 ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นกับพฤติกรรมความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความรุนแรงและปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ตลอดจนศึกษาการจัดการต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่น วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย วัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี จำนวน 8 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจพนักงานสอบสวนและสายตรวจตำบล สถานีตำรวจภูธรเมืองสตูล จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจตำบล สถานีตำรวจภูธรคลอง จำนวน 3 คน ผู้ปกครองของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 คน และกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตำบลหรือหมู่บ้านที่เกิดเหตุ

ผลการศึกษาพบว่า

1.รูปแบบความรุนแรงในวัยรุ่น พบว่า ความรุนแรงในวัยรุ่นมีหลายลักษณะ วัยรุ่นในฐานะเหยื่อจากการกระทำ ความรุนแรง วัยรุ่นในฐานะผู้กระทำความรุนแรง และวัยรุ่นในฐานะเหยื่อและผู้กระทำความรุนแรง พฤติกรรมความรุนแรงในวัยรุ่นจะซึมซับผ่านครอบครัว โรงเรียน เพื่อน (กิจกรรม) และชุมชน รูปแบบความรุนแรงจากเดิมใช้การข่มขู่ กำลังขกต้อย ใช้ไม้ ไม้ได้มีการใช้อาวุธหมายเอาชีวิต ปัจจุบันมีการทำร้ายร่างกาย ด้วยอาวุธปืนหมายเอาชีวิตอีกฝ่ายอย่างจริงจัง

2.ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง พบว่า มีปัจจัยที่สำคัญคือ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ๆ โรงเรียน กิจกรรมที่กระทำร่วมกันระหว่างเพื่อนที่เป็นกิจกรรมทางลบ ชุมชน บทบาทองค์กรทางศาสนา และความเข้มแข็งของผู้นำในชุมชน เมื่อโครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ เช่นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และชุมชน ย่อมก่อให้เกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้างและถูกพัฒนาเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม/เชิงสัญลักษณ์ ชุมชนยอมรับและทนได้กับความรุนแรงที่เกิดขึ้นและมีความคิด ความเชื่อว่า พฤติกรรมเลวเหล่านี้เกิดขึ้นและจะหมดไปเมื่อพ้นช่วงวัยรุ่นไป อีกทั้งมองว่า การสอดส่องดูแลวัยรุ่นที่มีโช่บุตรหลานของตนเองมิใช่หน้าที่ หน้าที่ของตนเองคือ การดูแลบุตรหลานของตนเองเท่านั้น เพราะด้วยสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมของชุมชนบุตรหลานของทุกคนก็มีโอกาสในการมีพฤติกรรมเลวร้ายด้วยกันทั้งสิ้น แต่การสอดส่องดูแล

บุตรหลานของผู้ปกครองไม่สามารถดูแลได้อย่างครอบคลุมทุกที่ ทุกเวลา ก่อให้เกิดปัญหาการควบคุมทางสังคม ส่งผลต่อระบบความคิด ความเชื่อ ของวัยรุ่นทั้งสองชุมชนที่มองว่า การพกพาอาวุธจะแสดงถึงการมีอำนาจ มีพลังที่จะสามารถช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่มได้ แม้จะอยู่ในถิ่นของอีกฝ่ายก็ตาม ซึ่งความคิด ความเชื่อ ดังกล่าวส่งผลให้เกิดความรุนแรงทางตรง/กายภาพ

3. การจัดการต่อความรุนแรงของวัยรุ่นทั้ง 2 ตำบล พบว่า มีกระบวนการจัดการสองรูปแบบ คือ โดยวัยรุ่นจัดการกันเอง เช่น เมื่อเกิดปัญหา วัยรุ่นจะให้รุ่นพี่ที่มีอำนาจมาพูดคุยหรือเคลียร์ จึงก่อให้เกิดการยอมรับอำนาจ ความรุนแรงจึงถูกกดทับ และเมื่อระบบวัฒนธรรมของอำนาจไม่เป็นที่ยอมรับของอีกฝ่าย ความรุนแรงก็จะเกิดขึ้นต่อไป ประการต่อมา คือ โดยการจัดการของผู้มีอำนาจตั้งแต่ผู้บริหารระดับจังหวัดตลอดจนผู้นำในชุมชน แต่ความรุนแรงในวัยรุ่นก็ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะจากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกพบว่า ในชุมชนเกิดการมองว่า วัยรุ่นเป็นกลุ่มที่ก่อให้เกิดปัญหา สร้างความปวดหัวให้กับครอบครัว และชุมชน ทำให้เกิดการแบ่งแยกระหว่างกลุ่มวัยรุ่นที่เรียนหนังสือ และไม่เรียนหนังสือ กลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมที่ดีและก้าวร้าว สังคมแบ่งกรอบหรือมาตรฐานอย่างชัดเจนว่ากลุ่มวัยรุ่นกลุ่มนี้ดี กลุ่มนี้ไม่ดี แม้ผู้ใหญ่บางคนพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่นเหล่านั้น แต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เท่าที่ควร วัยรุ่นเหล่านี้ส่วนใหญ่จึงถูกเบียดขับให้เป็นคนชายขอบและต้องเข้าสู่กลุ่มดังกล่าวโดยอัตโนมัติ กลายเป็นปัญหาของสังคมต่อไป

Thesis Title	Adolescent and Cultural Violence in Muang District, Satun Province
Author	Mrs. Sa-edah Kesa
Major Program	Conflict and Peace Studies
Academic Year	2014

Abstract

This is a qualitative study of adolescents and culturally violent behavior in Muang district, Satun province, with aims at studying the forms of violence and factors determining the violence behavior as well as studying culturally violence management against the adolescents. The samples comprises eight adolescent with ages ranging 15-25 years, five inspector police of Satun provincial police station, three inspector police of Chalung sub-district police station, eight adolescents' guardians, the sub-district headmen or village headmen, or the assistants of village headman, sub-district or village of which the violence took place.

The results were:

1. There were various forms of violence explored among the adolescents, namely adolescents as the violence victims, as violence doers and as both (victims and doers). The violence behaviors of adolescents were absorbed through their family, school, friends (activities) and community. Originally the violence was in the forms of threatening, punching, beating with wood without any vital weapons. Conversely at present it appears using a pistol for hurting or killing the opposite side extremely.

2. The factors determining violence behaviors were namely family, group of school friends, mutual activities with negative friends, community, roles of religious institutes as well as strength of community's head. When the social structures such as the family institution, the educational institution and the community were weak, it caused a structural violence and became cultural or symbolic violence. The community can accept and are tolerant to the violence taking place with their thought and belief of that these risky conducts occur and disappear when beyond teen age. Additionally, they thought that inspecting the adolescences who were not their descendents was not their duty but their duty was watching only their descendents. Since the social and surrounding conditions their descendents could completely have an opportunity of risky behaviors and inspecting their descendents did not cover all places, time, it brought about a

social control that affected the concept and belief of them. The adolescents from both the communities considered carrying a weapon showed having a power that could help their groups of friends even in the opposite's areas. The thought and belief as mentioned influenced leading to the direct / physical violence.

3. For the violence management toward the adolescents of both communities, two forms of management explored were: management by themselves, when a conflict took place, the adolescents asked their powerful senior for clearing it up by talking, which resulted in being accepted the power and the violence was obstructed, and when the cultural system of power was not accepted by the opposite, the violence still exists; management by the powerful person appointing provincial administrators covering communities' heads but the violence among them still continuously exist. This was since, from the in-depth interviews, in the community the adolescents making a conflict were considered making a trouble for their family and community, which led to separating them into two groups- educated group and uneducated group. The group of adolescents with good conducts and aggression were definitely judged or classified by the society that which one is good or bad. Even through some adults attempted to change those behaviors, it could not be accomplished as expected. As a result, the majority of them were pushed into being marginal persons of the society and automatically returned to the bad group as mentioned, which eventually led to problems of society in the future.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(5)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(7)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
สารบัญ	(11)
รายการตาราง	(13)
รายการภาพประกอบ	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 คำถามการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น	7
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง	20
2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรง	25
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	40
3.1 พื้นที่ศึกษา	40
3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก	40
3.3 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย	41
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	44
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	117
บรรณานุกรม	126
ภาคผนวก	131
ประวัติผู้เขียน	139

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี(หลัก)เกี่ยวกับความรุนแรง	34

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

39

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัญหาความรุนแรงในเด็กและวัยรุ่นเป็นปัญหาระดับชาติที่สำคัญอย่างยิ่งซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องให้ความสนใจต่อการแก้ไขอย่างจริงจัง เราสามารถรับรู้ได้จากเหตุการณ์ที่มักสะท้อนให้เห็นผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เด็กและวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transitional period) โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น เป็นช่วงที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กเข้าไปสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุระหว่าง 17-25) ช่วงอายุดังกล่าวนี้ ในทางอาชญาวิทยาในกลุ่มของ Life-course theory ถือว่าเป็นช่วงอายุที่มีปัญหามากกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปีเป็นช่วงวัยที่มีการกระทำผิดในระดับที่สูงที่สุด (Sampson & Laub, 1993)

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละปีนั้นมีจำนวนอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง ดังสถิติระบุว่า ปี พ.ศ. 2547 มีจำนวน 33,308 ราย ในปี พ.ศ.2548 มีจำนวน 36,080 ราย ในปี พ.ศ.2549 มีจำนวนถึง 48,218 ราย ในปี พ.ศ.2550 มีจำนวนถึง 51,128 ราย และในปี พ.ศ.2551 มีจำนวนถึง 42,766 ราย (รายงานสถิติคดีประจำปี, กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ, สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน, 2551) ข้อมูลเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงของวัยรุ่นได้ แต่ยังมีปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ซึ่งไม่ได้เป็นคดีความอีกจำนวนมากน้อย เช่น การข่มขู่ การรีดไถเงินจากเพื่อนด้วยกันหรือการทะเลาะวิวาทกัน ซึ่งทุกภาคส่วนต่างยอมรับว่าเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ความรุนแรงของวัยรุ่น โดยเฉพาะนักเรียนช่างกลทะเลาะวิวาทกันถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 มีสถิติการแจ้งเหตุนักเรียนทะเลาะวิวาทรวม 639 ครั้ง โดยมีหนึ่งในเหยื่อของความรุนแรงต้องกลายเป็นเจ้าหญิงนิทรา และต้องเสียชีวิตในที่สุด ในปี พ.ศ.2552 แม้หลายฝ่ายจะออกมาย้ำมาตรการแก้ไข แต่ปัญหานักเรียน

ช่วงกลทะเลาะวิวาทกันยังคงรุนแรงมากขึ้น ซึ่งมีตัวเลขรับแจ้งเหตุถึง 2,619 คน ถึงปี พ.ศ.2553 เท่าที่ปรากฏตัวเลขพบว่า เพียงครึ่งปีมีการแจ้งเหตุการทะเลาะวิวาทของนักเรียน 881 ครั้ง โดยมีเหตุการณ์ที่สร้างความเศร้าสลดให้กับสังคม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต้องกลายเป็นเหยื่อของความรุนแรง ปี พ.ศ.2554 มีการทำสถิติตลอดทั้งปีส่งผลต่อการสูญเสียชีวิต 26 คน (ผู้จัดการ, ออนไลน์)

ความรุนแรงที่ปรากฏให้เห็นในสังคมไทยผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆ มีรูปแบบที่ซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น โดยปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคม โดยเฉพาะวัยรุ่น ซึ่งนอกจากจะเป็นเหยื่อของความรุนแรงแล้ว ยังเป็นผู้ใช้ความรุนแรงอีกด้วย (ฐาศุภร์ จันประเสริฐ, 2546) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและปัจจัยสิ่งแวดล้อม ปัญหาความรุนแรงในหมู่วัยรุ่นมีปัจจัยต่างๆ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งส่งผลให้มีความรุนแรงเกิดขึ้น เช่น ปัญหาทางด้านพันธุกรรม ฮอร์โมน ความผิดปกติทางด้านร่างกาย พื้นฐานทางด้านอารมณ์ การเลี้ยงดู สภาพทางด้านครอบครัว เป็นต้น แต่ปัจจัยที่สำคัญที่นำไปสู่ความรุนแรงที่สามารถพบเห็นเป็นประจำ คือ สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ วิดีโอเกมส์ คอมพิวเตอร์ ประกอบกับสิ่งที่หนุนเสริมและจะชักจูงนำไปสู่ความรุนแรงได้ง่ายขึ้น คือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมต่างๆ หรือสารเสพติด เป็นต้น

จังหวัดสตูล เป็นหนึ่งในพื้นที่บริเวณชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งมีที่ตั้งติดกับประเทศมาเลเซียและทะเลอันดามัน มีประชากรประมาณ 297,163 คน ใน 7 อำเภอ โดยอำเภอเมืองสตูล เป็นอำเภอบริเวณที่มีประชากรมากที่สุดประมาณ 89,931 คน (กรมการปกครอง, 2553) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองเป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ด้วยเหตุนี้วิถีชีวิตมักมีการพึ่งพาอาศัยกันและกันเป็นส่วนใหญ่ คำขวัญประจำจังหวัดว่า “สตูล สงบ สะอาด ธรรมชาติบริสุทธิ์”

แม้สถานการณ์ความรุนแรงของวัยรุ่นในจังหวัดสตูลไม่เชื่อมโยงกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของสังคม ส่งผลต่อการนำเข้าของอบายมุขสู่ชุมชนอย่างง่ายดายผ่านวัยรุ่นในอำเภอเมืองอย่างรวดเร็ว เช่น การพนัน ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท และการใช้อาวุธที่หมายเอาชีวิตผู้คนซึ่งมีอย่างแพร่หลาย ประกอบกับการอพยพย้ายถิ่นฐาน ทำให้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของอำเภอเมืองสตูลมีสูงมากขึ้น

ในทางกลับกันการทำความเข้าใจความหลากหลายอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้อำเภอเมืองสตูลในปัจจุบันเป็นอำเภอที่มีวัยรุ่นใช้ความรุนแรงมากที่สุดในจังหวัด ซึ่งปัญหาสังคมหลายคดีมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัยรุ่น และมีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะคดีฆ่าผู้อื่นหรือพยายามฆ่า คดีอาวุธปืนหรือมีเครื่องกระสุน (ส่องใต้นิวส์, ออนไลน์)

ความรุนแรงในวัยรุ่นจึงเป็นเพียงอาการของโรคผ่านปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นภาพสังคมและวัฒนธรรมของความรุนแรง ซึ่งปัจจัยเกื้อหนุนให้ใช้พฤติกรรมความรุนแรงอาจมิใช่ตัวของวัยรุ่นเอง แต่เป็นปัจจัยทางโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต และมีอิทธิพลทางความคิดในการเกื้อหนุนให้วัยรุ่นเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

จากสภาพปัญหาความรุนแรงดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ตลอดจนการจัดการความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบความรุนแรงที่เกิดขึ้นของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
- 1.2.3 เพื่อศึกษาและหาทางออกในการจัดการความรุนแรงของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

1.3 คำถามการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการทราบว่า พฤติกรรมความรุนแรงที่วัยรุ่นในอำเภอเมืองสตูลได้กระทำขึ้น ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมรูปแบบใดบ้าง อะไรคือปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น แล้วชุมชนที่เกิดความรุนแรงดังกล่าวได้จัดการต่อความรุนแรงนั้นอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง วิทยุร่วมกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษา

- 1) รูปแบบความรุนแรงที่เกิดขึ้นในกลุ่มวิทยุอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
- 2) ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวิทยุในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
- 3) การจัดการความรุนแรงของวิทยุในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้ได้คัดเลือกพื้นที่แบบเจาะจง ซึ่งได้เลือกอำเภอเมืองสตูล เป็นพื้นที่ในการศึกษา โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากพื้นที่ที่มีสถิติคดีอาญา ซึ่งวิทยุเป็นผู้ใช้ความรุนแรงมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดสตูล โดยปี พ.ศ.2553 มี 80 คดีและในปี พ.ศ.2554 ช่วงครึ่งปีแรกมีคดีรวมกว่า 40 คดี (ส่องใต้นิวส์, ออนไลน์) อำเภอเมืองสตูลเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ชุมชนเมือง ชุมชนชนบท ความหลากหลายทางศาสนา หลายเชื้อชาติ โดยผู้ศึกษาเลือกอาณานิคมที่ประกอบไปด้วย 2 ตำบลคือ

- 1) ตำบลบ้านควน
- 2) ตำบลฉลุง

1.4.3 ขอบเขตด้านเวลา

1) ศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของวิทยุ ตั้งแต่ พ.ศ.2550 - 2557 เป็นระยะเวลา 8 ปี

2) ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระยะเวลา 1 ปี 8 เดือน ตั้งแต่ พฤศจิกายน พ.ศ.2556 ถึง กรกฎาคม พ.ศ.2558

1.4.4 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

1) ผู้วิจัยเลือกศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

2) ผู้วิจัยเลือกศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักในตำบลบ้านควนและฉลุง และวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี ที่มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงจำนวน 8 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ได้แก่

- เจ้าหน้าที่ตำรวจพนักงานสอบสวนและสายตรวจตำบล สถานีตำรวจภูธรเมืองสตูล จำนวน 3 คน

- เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจตำบล สถานีตำรวจภูธรฉลุง จำนวน 3 คน

- ผู้ปกครองของเยาวชน (ที่มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 คน)

- กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตำบล/หมู่บ้านที่เกิดเหตุ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงรูปแบบความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

1.5.2 ทราบถึงปัจจัยที่กำหนดการใช้พฤติกรรมความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

1.5.3 ทราบถึงแนวทางการจัดการต่อความรุนแรงที่ชุมชนเลือกแก้ปัญหาในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 วัยรุ่น (เยาวชน) หมายถึง ชายอายุ 15-25 ปี โดยใช้เกณฑ์ของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาลูกและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 มาตรา 4 ซึ่งกำหนดว่า เยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 บริบูรณ์ถึง 25 ปีบริบูรณ์ หรือใช้เกณฑ์ตามนิยาม

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งกำหนดว่า บุคคลอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

1.6.2 ความขัดแย้ง หมายถึง ความรู้สึกหรือเป็นปฏิกริยาในทางลบ ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งสองเห็นว่า มีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และเป้าหมายที่ไปด้วยกันไม่ได้ ตลอดจนมีความรู้สึกว่าตนเองนั้นถูกอีกฝ่ายขัดขวางมิให้กระทำในสิ่งที่ต้องการ นำไปสู่ความรู้สึกที่เป็นอคติต่ออีกฝ่าย (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540)

1.6.3 ความรุนแรง หมายถึง เป็นการกระทำการใดๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นๆ ทั้งทางร่างกาย วาจา หรือใจ โดยการบังคับ ชูเชิญ ทำร้ายร่างกาย การทุบตี แล้วเป็นผลให้ผู้อื่นเกิดความทุกข์ทรมานทั้ง ทางร่างกายและจิตใจ และก่อให้เกิดความเสียหายทางทรัพย์สินทั้งของตนเองและผู้อื่น

1.6.4 ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม หมายถึง ความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติที่สนับสนุนต่อการใช้ความรุนแรงของเยาวชน (เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์และคณะ, 2551)

1.6.5 อำเภอเมืองสตูล เป็นอำเภอทางใต้สุดของประเทศไทยด้านชายฝั่งมหาสมุทรอินเดีย มีพื้นที่ปกครองทั้งบนบกและในทะเล ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้กำหนดเฉพาะ ตำบลฉลุงและตำบลบ้านควน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ ดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น

2.1.1 ความหมายของคำว่า วัยรุ่น

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นในการศึกษาวิจัยนี้ เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาที่ผู้วิจัยกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ตัวอย่างของความหมายที่นักวิชาการหลายท่านกำหนดขึ้น เช่น

โสภณัท นุชนาด (2542) กล่าวถึงวัยรุ่นว่า หมายถึง วัยที่เจริญเติบโตเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์ เป็นการเจริญพร้อมๆ กันไปทุกๆ ด้าน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่กำลังจะพัฒนาตนเองไปสู่วัยผู้ใหญ่ต่อไป

วราภรณ์ ตระกูลสฤษฎี (2543) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นในภาษาอังกฤษว่า Adolescence ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Adolescere หมายถึง เจริญสู่วุฒิภาวะ

อัมพวัน อัมพรสินธุ์ (2544) กล่าวว่า วัยรุ่น คือ ช่วงวัยที่เด็กกำลังเจริญเติบโตไปถึงขั้นวุฒิภาวะ ซึ่งต้องอาศัยการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจไปพร้อมๆ กัน

ศรีเรื่อน แก้วก้งवाल (2540) ได้กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescent) ในทศวรรษที่ผ่านมาคือบุคคลที่มีอายุประมาณ 12-18 ปี แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายเพิ่มขึ้น เป็นระหว่าง 12-25 ปี โดยให้เหตุผลว่าเด็กทุกวันนี้ต้องอยู่ในสถานศึกษานานขึ้น การเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจต้องใช้เวลาออกไป อีกทั้งรูปแบบชีวิตสมัยใหม่ทำให้เด็กมีวุฒิภาวะทางจิตใจ (Maturity) ช้ากว่ายุคสมัยที่ผ่านมา แบ่งช่วงระยะวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะวัยแรกรุ่น (12-15 ปี) ระยะวัยรุ่นตอนกลาง (16-17 ปี) และระยะวัยรุ่นตอนปลาย (18-25 ปี) และให้ความสำคัญกับช่วงระยะวัยรุ่นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ นับเป็นเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ถ้าเด็กวัยรุ่นใดดำเนิน

ชีวิตในช่วงเวลานี้ผ่านพ้นไปอย่างรวดเร็วเด็กวัยรุ่นผู้นั้นยอมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ได้ดี แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้ามวัยนี้จะเป็นวัยที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 มาตรา 4 กำหนดว่า “เยาวชน” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ถึง 25 ปีบริบูรณ์ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551)

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2553 (มีผลบังคับในวันที่ 22 พฤษภาคม 2554) ได้ให้คำนิยามถึง “เยาวชน” ว่า หมายถึง บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ (พ.ร.บ.เดิม อายุเกิน 14 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี)

จากความหมายของคำว่าวัยรุ่น ที่กล่าวมานี้พบว่านักวิชาการแต่ละท่านมีแนวความคิดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งโดยภาพรวมให้ความหมายของวัยรุ่น คือ วัยที่พัฒนาจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ นับเป็นช่วงวัยที่มีความพร้อมทางด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ส่วนอายุของวัยรุ่นผู้วิจัยยึดถือตาม พรบ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550 คือวัยรุ่นคือช่วงวัยที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี

2.1.2 แนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น

1) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic theory) เป็นจิตวิทยาสาขาหนึ่งซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แบบการปรับตัวของกลไกป้องกันตนเองแบบต่าง ๆ นั้นสามารถนำมาอธิบายอย่างมีเหตุผล และเป็นจิตวิทยาสาขาที่มองมนุษย์ในทางลบ กล่าวคือ เชื่อว่ามนุษย์มีสิ่งชั่วร้ายติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด การขัดเกลาทางสังคมทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมตามแบบที่สังคมต้องการ ในขณะที่เดียวกันแรงผลักดันในตัวมนุษย์ก็เปรียบเสมือนน้ำที่ต้องมีทางออกไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง โดยอาจเป็นไปในทางที่เป็นที่ยอมรับหรือในทางฝ่าฝืนของสังคม

Freud (1953) ได้พัฒนาทฤษฎีบุคลิกภาพในต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีผ่านทฤษฎีจิตวิเคราะห์ โดย Freud ได้แบ่งโครงสร้างบุคลิกภาพที่อยู่ในจิตใต้สำนึกของบุคคลไว้ 3 ส่วนด้วยกัน คือ Id Ego และ Superego ดังนี้ (Freud อ้างถึงใน ทิพย์ภา เชมฐ์เชาวลิต, 2541)

Id คือพลังสัญชาตญาณทางชีววิทยา ซึ่งถือเป็นสภาพจิตใจที่ยังไม่ได้รับการขัดเกลา เป็นองค์ประกอบของโครงสร้างที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด Id เป็นพลังผลักดันที่ทำให้บุคคลกระทำการต่างๆ ตามปรารถนา

Ego คือ ส่วนประกอบของโครงสร้างบุคลิกภาพที่พัฒนามาจาก Id เมื่อผ่านการเรียนรู้ Ego จึงเป็นส่วนของบุคลิกภาพที่ตระหนักถึงโลกของความเป็นจริงและเป็นตัวควบคุม Id ให้แสดงออกถึงสัญชาตญาณในลักษณะที่เหมาะสมตามสภาพเหตุการณ์

Super ego คือ ภาวะจิตใจขั้นสูงสุดที่ผ่านการขัดเกลาของบุคคล โดยได้รับอิทธิพลจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ศีลธรรม ศาสนา ทำให้บุคคลมีการคำนึงและตระหนักถึงเรื่องของความผิดบาป ยึดมั่นถึงสิ่งที่สังคมเรียนรู้ว่าสิ่งใดที่ควรทำ และสิ่งใดที่ควรละเว้น

เมื่อพิจารณาบุคลิกภาพกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมแล้ว สามารถอธิบายได้ว่า Ego จะอยู่กึ่งกลางระหว่าง Id มีความแข็งแกร่งกว่า Super ego แล้วเด็กและเยาวชนก็จะประพฤติตามใจตนเอง โดยไม่คำนึงถึงกฎหมายบ้านเมือง ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายขึ้น นำไปสู่พฤติกรรมต่อต้านสังคมในที่สุด เมื่อพิจารณาจากขั้นพัฒนาการเหล่านี้แล้วก็จะพบว่าบุคคลได้รับการตอบสนองในแต่ละขั้นอย่างเหมาะสมก็จะส่งผลให้มีบุคลิกภาพในระดับปกติ ในทางตรงกันข้ามกันหากบุคคลที่ได้รับการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม บุคคลดังกล่าวก็จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านสังคมโดยเฉพาะในวัยรุ่น (Freud อ้างถึงใน ทิพย์ภา เศรษฐ์ชาวลิต, 2541)

จากทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ส่วนประกอบทั้งสาม เป็นส่วนประกอบที่มีความสำคัญและสัมพันธ์กัน กล่าวคือ หากบุคคลหนึ่ง ๆ ไปเจอสิ่งเร้าที่มากระตุ้นความต้องการบางประการของตนเอง จิตใจจะเกิดความขัดแย้งในตนเองสองประการ คือ การกระทำที่ถูกต้องและการกระทำที่ผิด หากสภาวะของจิตใจโน้มเอียงไปทาง Super ego เด็กได้รับอิทธิพลการขัดเกลาจากสถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา จะทำให้สามารถแยกแยะว่าการกระทำใดเป็นสิ่งที่ดีและไม่ดี ดังนั้นโอกาสที่จะกระทำผิดหรือเลือกกระทำ ความรุนแรงนั้นมีน้อยมาก แต่หาก Id ไม่สามารถควบคุมได้หรือ Ego ไม่สามารถปรับให้เป็น Super ego ได้โอกาสที่บุคคลนั้นจะกระทำ ความรุนแรงมีค่อนข้างสูง และท้ายที่สุดอาจกลายเป็นอาชญากรสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่ตนเองและผู้อื่น

2) ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial stage) ของ Erikson (1963) ซึ่งเขาเห็นว่า Ego นั้นมีความสำคัญมากกว่า Id เพราะบุคลิกภาพในช่วงวัยนี้มีส่วนสัมพันธ์กับสังคมซึ่งมีส่วนในการตัดสินใจ และโอกาสที่บุคคลจะพัฒนาตนเองเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เขาเห็นว่าทั้งบุคคลและสังคมต่างก็สามารถอยู่ร่วมกันได้และมีความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้า

ขั้นพัฒนาการของ Erikson (อ้างถึงใน ทิพย์ภา เศรษฐ์ชาวลิต, 2541) มี 8 ขั้น ดังนี้

ขั้นแรก เราเรียกมันว่า “ขั้นพัฒนาความไว้วางใจกับความไม่ไว้วางใจ” (Basic trust vs Mistrust) ระยะเวลาอยู่ในเด็กวัยทารก ซึ่งเป็นช่วงวัยของการพัฒนาความไว้วางใจ เมื่อได้รับการ

ตอบสนองทั้งทางร่างกาย และจิตใจ สังคมของทารก คือ มารดา ซึ่งมีอิทธิพลที่จะทำให้ทารกรู้สึกไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น ทารกที่ได้รับการตอบสนองความต้องการมากเกินไป จะมีนิสัยเชื่อใจคนอื่นง่าย ตรงกันข้ามกับเด็กที่ถูกละเลยจนกระทั่งอยู่ในระดับที่ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการเท่าที่ควร จนถึงขั้น “ขาดแคลน” จะทำให้เด็กเป็นคนจู้จี้หรือระแวงง่าย ไม่รักตนเอง และผู้อื่น

ขั้นที่สอง เรารู้จักกันในนาม “ขั้นความเป็นตัวของตัวเองกับความละลาจละไลและความสงสัย” (Autonomy vs Shame & Doubt) อยู่นี้ในช่วงอายุ 2-3 ปี เด็กพยายามจะเป็นตัวของตัวเองโดยการแสดงถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงความเป็นตัวของตัวเอง สังคมของเด็ก คือ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นบิดามารดา หรือผู้ให้การดูแลเด็กในช่วงวัยนั้น หากถูกควบคุมมากเกินไป เด็กจะเกิดความรู้สึกละลาจละไลและไม่แน่ใจในตนเอง จะส่งผลต่อบุคลิกภาพที่ชอบทำอะไรแบบแอบๆ ซ่อนๆ ปิดบัง พูดยุติ แต่ถ้าวางปล่อยให้อิสระมากเกินไปทำอะไรโดยไม่มีขอบเขต จะทำให้กลายเป็นคนปรับตัวยาก ไม่เคารพกฎระเบียบของสังคม ชอบต่อต้านสังคม

สำหรับขั้นที่สาม เราเรียกว่า “ขั้นพัฒนาความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด” (Initiative vs Guilt) ระดับขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 3-5 ปี เป็นระยะที่เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม พึ่งตนเองได้ดี เคลื่อนไหวได้คล่อง เข้าใจภาษาได้ดี มีความคิดฝัน มีความคิดสร้างสรรค์ สังคมของเด็ก ดังนั้นผู้มีบทบาทสำหรับเด็ก คือ บุคคลในครอบครัว หากเด็กถูกสกัดกั้นความคิดฝันของตนเอง หรือถูกทำโทษมากเกินไป เด็กจะเกิดความรู้สึกผิด และกลัวการถูกลงโทษ อาจส่งผลให้เด็กเป็นคนชอบหลีกเลี่ยงความเป็นจริง หรือชอบแสดงความก้าวร้าวเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนปรารถนา

ขั้นที่สี่ คือ “ขั้นพัฒนาความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกเป็นปมด้อย” (Industry vs Feeling of inferiority) อยู่นี้ในช่วงอายุ 6-12 ปี เป็นระยะที่เด็กต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ อยากให้คนรอบข้างยอมรับ และชมเชยว่าเป็นคนมีความสามารถ เคารพกฎระเบียบ สังคมของเด็กในวัยนี้คือ โรงเรียน และเพื่อนบ้าน หากไม่บรรลุความสำเร็จหรือได้รับการตำหนิในสิ่งที่ทำ เด็กจะรู้สึกมีปมด้อย และท้อถอยในสิ่งที่จะทำในอนาคต หากได้รับการยอมรับที่เหมาะสมหรือให้ความคาดหวังกับเด็กพอสมควร เด็กจะเกิดความมุ่งมั่นและประสบความสำเร็จในงาน ส่งผลให้เหมาะที่จะฝึกฝนกิจกรรมต่างๆ

สำหรับขั้นที่ห้า คือ “ขั้นพัฒนาความมีเอกลักษณ์กับความรู้สึกสับสน” (Identity vs Identity confusion) อยู่นี้ในช่วงอายุ 12-19 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมาก วัยนี้เด็กจะพยายามเป็นอิสระจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ ต้องการเรียนรู้และทดลองทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง พฤติกรรมลักษณะนี้เป็นการเตรียมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และเริ่มกำหนดชีวิตเข้าสู่

แนวทางของตนเอง และมีจุดมุ่งหมายในชีวิตของตน สังคมของเด็กวัยนี้ คือ กลุ่มเพื่อน ซึ่งจะใช้ชีวิตด้วยการยึดแบบจากกลุ่มเพื่อน และกลุ่มบุคคลที่ตรงกับอุดมคติ อาจจะขัดแย้งด้านสัมพันธภาพกับผู้ใหญ่ เพื่อนร่วมวัย เพื่อนต่างเพศ และสังคม หรือบางครั้งเกิดความสับสนทางจิตใจ เช่น จะเชื่อฟังพ่อแม่หรือเชื่อตนเองดี หากไม่สามารถแก้ไขความสับสนนี้ได้ เด็กจะมีบุคลิกภาพที่ไม่มั่นคง มีพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพที่มีปัญหา อาจแสดงออกในลักษณะการต่อต้านสังคม หากวัยรุ่นได้รับโอกาสในการทดลองทำหรือเรียนรู้บทบาทต่าง ๆ เขาก็จะค้นพบและประเมินตนเองว่า ตนคือใคร มีคุณลักษณะอย่างไร มีความสามารถอะไร มีแผนการดำเนินชีวิตแบบใดก็จะทำให้เด็กมีเอกลักษณ์แห่งตน

ขั้นที่หกคือ “ขั้นพัฒนาความใกล้ชิดสนิทสนมกับการแยกตัว” (Intimacy vs Isolation) วัยนี้ผู้อยู่ในช่วงอายุ 20-39 ปี สังคมของบุคคลวัยนี้ คือ เพื่อนรัก คู่รัก คู่ครอง ช่วงวัยดังกล่าวจะพัฒนาความรัก ความผูกพัน แสวงหามิตรภาพที่สนิทสนม แสวงหาคู่ครอง รู้จักเสียสละ บางอย่างเพื่อความรักที่มั่นคง หากสามารถสร้างมิตรภาพที่มั่นคง จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเชื่อใจ และนับถือซึ่งกันและกัน ตรงข้ามกับผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถสร้างความสนิทสนมกับผู้อื่น ผู้ใดได้จะมีความรู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว แยกตัวจากกลุ่มเพื่อนและสังคม หรือเป็นคนที่ยึดรักเฉพาะตนเอง (Narcissism)

ขั้นที่เจ็ด เราจะเข้าใจว่า “ขั้นพัฒนาความมั่นคงเป็นหลักให้ผู้อื่นกับความเฉื่อยชา” (Generativity vs Self-absorption) อยู่ในช่วงอายุ 40-59 ปี สังคมของวัยนี้ คือ บุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ผู้ที่พัฒนามาในทางบวก จะมีความรู้สึกอยากช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้ ก็จะเกิดความรู้สึกไม่มีความสุข เฉื่อยชาต่อการกระทำของตน

ขั้นที่แปด คือ “ขั้นพัฒนาความภูมิใจกับความสิ้นหวัง” (Integrity vs Despair) เรา รู้จักวัยนี้คือ วัยสูงอายุ อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป สังคม คือ เพื่อนร่วมวัย เป็นระยะที่มองย้อนกลับไปยังสิ่งที่ได้กระทำผ่านมานในอดีตด้วยความภาคภูมิใจ ตรงข้ามกับวัยสูงอายุที่ล้มเหลวจะรู้สึกไม่พอใจในช่วงชีวิตที่ผ่านมา ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกคับข้องใจ ท้อแท้ และสิ้นหวัง

บทสรุปขั้นพัฒนาการทั้ง 8 ขั้น ของ Erikson (อ้างถึงใน ทิพย์ภา เชนฐ์เชาวลิต, 2541) เราก็จะพบว่า ขั้นพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม คือ ขั้นที่ 5 ซึ่งเราเรียกมันว่า “ขั้นพัฒนาความมีเอกลักษณ์กับความรู้สึกสับสน” (Identity vs Identity confusion) อันเป็นช่วงวัยรุ่นที่ต้องการทดลองและเรียนรู้บทบาทต่าง ๆ เพื่อค้นพบและประเมินตนเอง หากค้นพบและ

ประเมินตนเองได้ก็แสดงว่ามีเอกลักษณ์แห่งตน โดยจะแสดงออกทางพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพ เช่น ต่อต้านสังคม

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการทั้ง 8 ขั้น มีความสัมพันธ์กับผู้คนในสภาพแวดล้อมของบุคคลแต่ละขั้น ซึ่งประกอบด้วย พ่อแม่ โรงเรียน เพื่อน เป็นต้น ซึ่งหากความสัมพันธ์อยู่ในทิศทางบวก โอกาสกระทำความผิดหรือความรุนแรงมีน้อยมาก แต่หากความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางลบ ถูกกดดัน อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สับสน มีปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว ไปโรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับครูหรือรุ่นพี่ เป็นต้น จึงต้องเข้าหากลุ่มเพื่อนใหม่ ๆ ที่มีสภาวะปัญหาเดียวกัน กลุ่มเหล่านี้มีโอกาสที่จะกระทำความรุนแรงค่อนข้างสูง

3) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (Bandura's social learning theory) ทฤษฎีนี้เชื่ออยู่อย่างหนึ่งนั่นก็คือ บุคคลเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมและมีพฤติกรรมมาจากการสังเกตตัวแบบ (Model) ซึ่งมีพฤติกรรมต่างๆ อาจเกิดมาจากสาเหตุดังนี้ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, อุไร สุมาริธรรม, 2542; Bandura & Mischel, 1965)

3.1) เรียนรู้โดยตัวแบบ (Learning through modeling) โดยพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลอาจอาศัยตัวแบบเพื่อการเลียนแบบในกระบวนการสังเกต ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อย ดังนี้

ก) กระบวนการความตั้งใจ (Attention process) ได้แก่ การตั้งใจสังเกต เพื่อให้ได้การรับรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับลักษณะของตัวแบบและกิจกรรมของตัวแบบ

ข) กระบวนการจดจำ (Retention process) ได้แก่ การคงความจำในกิจกรรมที่เลียนแบบ ซึ่งประกอบไปด้วย การวาดภาพในใจและคำพูดโดยการจำที่ดีนั้นบุคลิกภาพดังกล่าวต้องอาศัยการทบทวนดูแบบอย่างของพฤติกรรมของตัวแบบอย่างมีระบบ แล้วจึงลอกเลียนแบบพฤติกรรมให้ถูกต้องจึงจะเกิดการเรียนรู้

ค) กระบวนการสร้างพฤติกรรมทางอวัยวะเคลื่อนไหว (Motor reproduction process) คือ การแปรสภาพพฤติกรรมของตัวแบบไปสู่การกระทำ

ง) กระบวนการจูงใจ (Motivation process) บุคลิกภาพลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องเกิดกับทุกพฤติกรรมที่เรียนรู้เสมอไป นั่นคือ บุคคลจะเลียนแบบพฤติกรรมให้ผลดีมากกว่าที่จะเลียนแบบพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดโทษและมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงพอใจมากกว่าพฤติกรรมที่ทำแล้วไม่สบายใจ

โดยการเรียนรู้ด้วยการสังเกตจากตัวแบบนั้น สามารถแบ่งตัวแบบออกเป็น 3 ประเภทดังนี้ (1) ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง คือ เกิดจากโอกาสการสังเกตหรือการปฏิสัมพันธ์โดยตรง

เช่น พ่อแม่ ครู ญาติพี่น้อง เพื่อน และบุคคลอื่นในสังคมที่พบเห็น ตัวแบบชนิดนี้เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า ตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavior model) ตัวแบบลักษณะนี้จะแสดงพฤติกรรมให้ผู้สังเกตเห็นได้โดยตรง (2) ตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ตัวแบบที่มีการนำเสนอผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ วิดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น (3) ตัวแบบในรูปคำสอน เป็นตัวแบบทางวาจาหรือภาษาเขียน เช่น การอบรมสั่งสอน ตัวแบบชนิดนี้หากใช้ควบคู่กับตัวแบบทางพฤติกรรมทั้งหลาย จะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้มากขึ้น โดยทั่วไปแล้ว ตัวแบบที่ดึงดูดใจให้เกิดการเลียนแบบได้มากที่สุดนั้น มักมีลักษณะเด่น นอกจากขึ้นอยู่กับตัวแบบแล้วยังขึ้นอยู่กับผลจากการตอบสนองด้วย เช่น วัยรุ่นเห็นเพื่อนแสดงพฤติกรรมที่แปลกไปจากกฎระเบียบแล้วได้รับความสนใจก็อาจกระทำตามโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และความเหมาะสม

3.2) เรียนรู้จากผลการตอบสนอง (Learning by response consequences)

บุคคลจะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงซึ่งเกิดจากผลของการกระทำที่อาจเป็นทางบวกหรือทางลบ ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันจะทำให้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดบ้างที่ทำไปแล้วได้ผลลัพธ์ทางบวกและทางลบ ดังนั้น พฤติกรรมลักษณะนี้จึงเกิดขึ้นจากผลแห่งการกระทำ ซึ่งบุคคลจะกระทำพฤติกรรมที่ให้ผลทางบวก และจะไม่กระทำพฤติกรรมที่ส่งผลทางลบ และในการเรียนรู้จากผลการตอบสนองนี้ บุคคลจะใช้ประโยชน์จากผลการตอบสนองจะส่งผลต่อการทำหน้าที่ต่าง ๆ 3 ด้าน คือ

ก) ด้านการให้ข้อมูล คือ ผลการตอบสนอง ทำให้สามารถให้ข้อมูลได้ว่าการกระทำใดนำไปสู่ผลทางบวกหรือทางลบ

ข) ด้านการจูงใจ คือ ผลการตอบสนองซึ่งมีความหมายสำหรับบุคคลในฐานะเป็นตัวจูงใจให้ทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นอีก ผลการตอบสนองใดที่เป็นที่พึงพอใจให้ทำพฤติกรรมเช่นนั้นอีก ส่วนผลการตอบสนองที่ไม่เป็นที่พึงพอใจก็จะจูงใจให้ละเว้นการทำพฤติกรรมนั้น

ค) ด้านการเสริมแรง ผลการตอบสนองเป็นประสบการณ์ตรงที่ทำให้ทราบ หรือยืนยันความคาดหวังที่มีมาก่อนว่า การกระทำใดก่อให้เกิดผลทางบวกหรือเป็นการเสริมแรง และการกระทำใดที่ก่อให้เกิดผลทางลบหรือเป็นการลงโทษ

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (Bandura's social learning theory อ้างถึงใน พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547; อุไร สุมาริธรรม, 2542) เราจะพบว่า การเรียนรู้ในการแสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคมนั้น อาศัยการเรียนรู้จากตัวแบบ (Learning through modeling) โดยผ่านกระบวนการสังเกตทั้ง 4 กระบวนการ ซึ่งตัวแบบนั้นสามารถเป็นไปได้ทั้งในตัวบุคคล เช่น เพื่อน ครอบครัว หรือตัวแบบในรูปของการอบรมสั่งสอน เช่น การใช้วาจา และนอกจากการเรียนรู้

จากตัวแบบแล้วยังเกิดการเรียนรู้จากผลการตอบสนอง (Learning by response consequences) เช่น การแสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคมแล้วได้รับการเสริมแรง เช่น ได้รับการยอมรับจากเพื่อน จะเป็นเหตุจูงใจให้เกิดการแสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคมนั้นมากขึ้นอีก เป็นต้น ซึ่งถ้าเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ตัวแบบเหล่านี้มาก ๆ จะทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมตามมา

จากทฤษฎีข้างต้นเราสามารถสรุปได้ว่า จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura คือการเรียนรู้โดยผ่านตัวแบบ และผ่านการตอบสนอง ซึ่งการเรียนรู้โดยผ่านตัวแบบนี้เป็นการเลียนแบบโดยกระบวนการสังเกตจากการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงผ่าน พ่อแม่ ครู เพื่อน ญาติ เช่น หากพ่อแม่ใช้คำพูดค่ากันทุกวันหรือลงมือทำร้ายร่างกายกัน ลูกจะสังเกตและคิดว่าพฤติกรรมเหล่านั้นเป็นที่รับได้และอาจจะทำความรุนแรงได้ในที่สุด หรือการเรียนรู้จากการตอบสนอง กรณีที่วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากเพื่อน ๆ ในกลุ่มก็อาจแสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคมเพื่อแสดงให้เพื่อนเห็นศักยภาพของตนเอง เช่น การยอมรับว่าอาวุธปืนที่ตำรวจจับได้เป็นของตนเอง เป็นต้น

2.1.3 พัฒนาการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น

วัยรุ่นนับเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ไปสู่ภาวะความเป็นผู้ใหญ่ เป็นช่วงวัยแห่งการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองที่นำไปสู่การยอมรับจากคนรอบข้าง ต้องการความเป็นอิสระภาพ พัฒนาการที่สำคัญของวัยรุ่น สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประการ (พรพิมล เกษมนาคินทร์, 2539) ได้ดังต่อไปนี้

1) พัฒนาการทางด้านร่างกาย วัยรุ่นนั้นจะมีความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของร่างกาย โดยเฉพาะระบบอวัยวะภายใน เช่น ระบบการผลิตฮอร์โมนของต่อมไร้ท่อและลักษณะโครงสร้างภายนอกของร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงของเสียง การขยายตัวของกล้ามเนื้อและกระดูก การมีขนขึ้นตามร่างกาย การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะสืบพันธุ์ ทั้งนี้เพื่อให้ร่างกายของวัยรุ่นเจริญเติบโตเต็มที่ ผู้ใหญ่ควรเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในการก้าวเข้าสู่วัยรุ่น โดยเฉพาะการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นและการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง

2) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ วัยรุ่นนั้นจะมีความแปรปรวนทางด้านอารมณ์ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเครียดได้ง่าย ทั้งนี้ เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างเห็นได้ชัด จึงทำให้เกิด ความกังวลและขาดความมั่นใจในบุคลิกภาพของตนเอง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน และการทำงานของต่อมไร้ท่อ จะทำให้วัยรุ่นมีพลังงานมาก และอาจไม่ได้ใช้พลังงานที่มี

ให้เกิดประโยชน์จนทำให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจ นอกจากนี้เมื่อต่อมเพศถูกพัฒนาเต็มที่วัยรุ่นจะเริ่มสนใจในเพศตรงข้าม และมีพฤติกรรมกรอกรื่องความสนใจจากเพศตรงข้าม ซึ่งบางครั้งก็อาจจะขัดใจผู้ใหญ่ และทำให้ถูกผู้ใหญ่ต่อว่าจนกระทั่งเกิดความเครียดได้

3) พัฒนาการทางด้านสังคม วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติและพฤติกรรมทางสังคมในทุกๆ ด้าน วัยรุ่นต้องการเสรีภาพทางด้านการคิด การปฏิบัติตัว การคบเพื่อน และต้องการความเป็นส่วนตัว ซึ่งบางครั้งอาจเกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันกับผู้ใหญ่ และส่งผลให้วัยรุ่นหันไปใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับการคบเพื่อน และต้องการคัดเลือกกลุ่มเพื่อนที่มีค่านิยม และมีความสนใจในสิ่งเดียวกันเพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับ มีความรู้สึกมั่นใจและปลอดภัย ทั้งนี้การคบเพื่อนจะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ อย่างดี เรียนรู้การรักษามิตรภาพ ความเข้าใจตัวเอง และรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับสังคมนับว่าเป็นพัฒนาการที่ยากที่สุดของวัยรุ่น

4) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา ระดับสติปัญญาเป็นอย่างมาก นักจิตวิทยาพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์หลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า สติปัญญาของมนุษย์จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างอายุ 18 - 20 ปี โดยในวัยนี้ มนุษย์จะสามารถให้นิยามวัตถุและสิ่งของต่างๆ ได้อย่างชัดเจน สามารถแบ่งแยกคุณลักษณะของสิ่งของต่างๆ ได้ดี มีพัฒนาการทางความคิดรวบยอดและมีความคิดในระดับที่เป็นนามธรรม พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น รู้จักลองตั้งสมมติฐานหลาย ๆ แบบเพื่อหาข้อสรุปที่ดีที่สุด สามารถแก้ปัญหาหลาย ๆ แบบโดยอาศัยกระบวนการคิดที่มีเหตุผล มีความจำดี สามารถจดจำสิ่งที่ตนสนใจได้อย่างแม่นยำ แต่มักไม่นำไปใช้ในเรื่องการเรียน มีความคิดกว้างไกล มีจินตนาการคิดฝันถึงสิ่งต่าง ๆ อยากรู้อยากเห็นอยากทดลอง และมีความเชื่อมั่นในความเชื่อหรือความเห็นของตนเป็นหลัก

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ผลจากการเปลี่ยนแปลงทำให้วัยรุ่นเกิดความสับสน ยึดถือวิถีชีวิตของตนเองมากขึ้น เข้ากับกลุ่มเพื่อน เชื่อฟังและรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนมากกว่าสมาชิกในครอบครัว โดยส่วนใหญ่ กล่าวถึงกล้าทำ หากวัยรุ่นเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่ดี ก็จะสามารถพ้นช่วงวัยแห่งความสับสนนี้ได้ แต่หากมีพฤติกรรมเสี่ยง โอกาสที่วัยรุ่นจะกระทำ ความรุนแรงก็มีสูงเช่นกัน

2.1.4 ปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น

วัยรุ่นถือเป็นวัยที่สำคัญที่สุด ซึ่งอาจพัฒนาไปสู่ผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ หรืออาจหลงเดินทางผิดจนหมดอนาคต ฮาล (Hall) นักจิตวิทยาวัยรุ่นได้กล่าวถึงวัยรุ่นว่าเป็น “วัยแห่งพายุบูแคม” (Hall, 1904 อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, 2521) ส่วนอีริกสัน (Erikson) กล่าวว่า เป็น “วัยวิกฤต” (Erikson, 1968) วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหามากที่สุด สาเหตุของปัญหาวัยรุ่นมีหลายประการ เช่น เกิดจากมีอารมณ์ตึงเครียด เกิดความทุกข์และความวิตกกังวลใจ มีอารมณ์โกรธ และต้องการระบายออก มีความขัดแย้งภายในใจ ชอบความท้าทาย มีอารมณ์พิศواس และมีความต้องการทางเพศ หรือได้รับความกดดันจากสังคมรอบข้างทั้งนี้ ได้มีผู้จัดลำดับความกดดันในเรื่องต่างๆ ของวัยรุ่นเรียงตามลำดับจากมากไปสู่น้อยไว้ดังต่อไปนี้ (ยิ่งใหญ่, ผู้แปล, 2535 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) เพศ ยาเสพติด งาน การศึกษา การสอบคัดเลือก เพื่อน ผลการเรียน การสอบ สงคราม ปัญหาของเพื่อน ปัญหาอนาคต มีผู้กล่าวว่าปัญหาวัยรุ่นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะแก้ไขให้หมดไปได้ เพราะปัญหาวัยรุ่นเป็นปัญหาเฉพาะของแต่ละยุคสมัย ในยุคสมัยหนึ่งก็มีปัญหาแบบหนึ่ง ซึ่งถึงแม้ว่าเราจะแก้ปัญหานั้นๆ ได้ แต่เมื่อเข้าสู่ยุคใหม่ก็จะเกิดปัญหาใหม่ๆ ขึ้นมา ให้เราตามแก้ไขเรื่อยๆ ซึ่งก็สอดคล้องกับปัญหาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยเช่นกัน ทั้งนี้ ปัญหาวัยรุ่นส่วนมากที่พบจะได้แก่

1) ปัญหาด้านพัฒนาการ

พัฒนาการของวัยรุ่นสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ดังนั้น จึงขอกกล่าวถึงปัญหาด้านพัฒนาการของวัยรุ่นในแต่ละด้านตามลำดับ

เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดจะเกิดขึ้นกับร่างกายก่อน เมื่อร่างกายเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ววัยรุ่นจะเกิดความวิตกกังวลกับความเปลี่ยนแปลง เช่น การมีเสียงแตก การมีหนวดเคราหรือเส้นขนขึ้น การมีประจำเดือน หรือการที่เต้านม เป็นต้น เด็กจะกลัวถูกเพื่อนล้อ และขาดความมั่นใจในตนเองซึ่งอาจมีผลต่อบุคลิกภาพได้ ในขณะที่เดียวกัน เด็กที่มีพัฒนาการช้ากว่าเพื่อนก็จะเกิดความกังวลใจ หรือเกิดความเครียดได้เช่นเดียวกัน

พัฒนาการทางอารมณ์เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สร้างปัญหาให้กับวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีลักษณะอารมณ์แปรปรวนไม่คงที่ คือ มีความรุนแรง หรือบางครั้งอ่อนไหวได้ง่าย เมื่อได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจมักจะมีอาการเก็บกด และหันไประบายออกกับสิ่งอื่น เช่น การเล่นเกม เล่นดนตรี การเที่ยวเตร่ การใช้สารเสพติด การหนีออกจากบ้าน หรือฆ่าตัวตาย เป็นต้น

ปัญหาด้านการปรับตัวในสังคมนับว่าเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสนใจเช่นกัน วัยรุ่นในปัจจุบันมักขาดระเบียบวินัย และขาดความเคารพในสิทธิหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น ทำให้สังคมเกิดความปั่นป่วนวุ่นวาย เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยแห่งความคึกคะนอง ชอบละเมิดกฎ และไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนตักเตือนของผู้ใหญ่ เพราะถือว่าวัยรุ่นมีความคิดเป็นของตัวเอง ดังนั้น ผู้ปกครองควรปลูกฝังความมีระเบียบวินัยตั้งแต่วัยเยาว์ รวมถึงการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของวัยรุ่น

ความแตกต่างทางด้านสติปัญญาก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งสำหรับวัยรุ่น ภายในชั้นเรียนเด็กที่เรียนเก่งจะมีปัญหา เช่น มีความมั่นใจในตนเองสูง ใช้ความฉลาดเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ยอมรับความพ่ายแพ้ และอาจรู้สึกกดดันเมื่อเป็นที่คาดหวังของพ่อแม่และครูอาจารย์ ส่วนเด็กที่เรียนอ่อนก็จะมีปัญหา เช่น ไม่ได้ได้รับความสนใจ หรือถูกละเลยจากเพื่อนและครู เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ยาก เนื่องจากมีความเข้าใจในบทเรียน หรือในเรื่องราวต่างๆ ช้ากว่าคนอื่น ทำให้ไม่มั่นใจในตนเอง เกิดความเครียด ขาดความภาคภูมิใจในตัวเอง และเห็นว่าตนเองไม่มีคุณค่า

2) ปัญหาหยาเสพติด

สถานการณ์การติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชนนั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้ “ครอบครัว” ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหน่วยพื้นฐานและสำคัญที่สุดของสังคม และถือเป็นสถาบันที่หล่อหลอมพฤติกรรมทั้งทางบวกและทางลบ บุคคลจะไม่สามารถพัฒนาไปได้ดีและใช้ชีวิตอย่างมีความสุขหากปราศจากครอบครัวที่ดี

จากการศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กติดยาเสพติด และบริการ/สวัสดิการสำหรับครอบครัว (อรพิน กลิ่นพยุร, อานาจ พิพัฒน์พิทยาสกุล และมาลี จิรวัดนานนท์, 2553) พบว่า ครอบครัวที่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง ทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่มีการสื่อสารหรือการพูดคุยที่ดีต่อกัน หรือไม่ได้เปิดใจพูดคุยกัน เป็นเหตุให้ต้องหันไปหาบุคคลภายนอกครอบครัวเพื่อพูดคุยปรึกษาด้วย เช่น เพื่อน ครอบครัวไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การรับประทานอาหาร การดูโทรทัศน์ เป็นต้น การขาดการใช้เวลาอย่างมีคุณภาพให้แก่กันและขาดปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่สมาชิกในครอบครัวหันไปแสวงหาความสุขภายนอกครอบครัว ครอบครัวที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อสมาชิกในครอบครัวสูงเกินไป อาจจะทำให้เด็กขาดความเป็นตัวของตัวเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ก่อให้เกิดสภาวะการพึ่งพามากยิ่งขึ้น

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนหันไปพึ่งยาเสพติด ซึ่งจากรายงานผลการวิจัยและข้อมูลภาคสนามชี้ให้เห็นว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของเด็ก และเยาวชน ครอบครัวมีสถานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี สมาชิกในครอบครัวจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากินเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้พอกับรายจ่ายที่เกิดขึ้น จึงไม่มีเวลาที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีให้แก่กันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ในขณะที่ด้วยกันครอบครัวที่มีฐานะทางการเงินดีนั้นจะให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรของตนเป็นอย่างดี ไม่ได้ปล่อยปละละเลย แต่การที่ครอบครัวมีฐานะดีนั้น เมื่อเด็กกระทำความผิด เช่น เสพสารเสพติด การชกต่อย เป็นต้น เมื่อเกิดปัญหาครอบครัวก็จะมีวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการรับผิดชอบต่อการกระทำของบุตร จนทำให้บุตรไม่เกรงกลัวต่อการกระทำความผิด

นอกจากนี้การที่สมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพติด ก็ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดโดยไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี เนื่องจากเด็กจะซึมซับและเรียนรู้พฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติ 2 ใน 3 ครอบครัวนั้นเริ่มมีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นเนื่องมาจากการสูบบุหรี่และดื่มสุรา ต่อมา ครอบครัวที่ใช้อำนาจนิยม ใช้ความรุนแรงในครอบครัวมักเป็นครอบครัวที่ถูกกำหนดให้ต้องดำเนินชีวิตเป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจในครอบครัวต้องการจนทำให้เกิดการกดดันและหาที่พึ่งทางอื่นในที่สุด

รวมทั้งการใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจปัญหาของครอบครัวก็เป็นเหตุปัจจัยหนึ่งที่สมาชิกในครอบครัวต้องหันไปพึ่งพึ่งยาเสพติดเพื่อระบายความคับข้องใจ ตลอดจนการทำหน้าที่ที่ไม่สมบูรณ์ของสมาชิกในครอบครัว เช่น ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น ก็จะทำให้เกิดความบกพร่องต่อบทบาทของแต่ละคน ซึ่งมีผลกระทบต่อจิตใจของสมาชิกในครอบครัว อาจเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ ครอบครัวที่บิดามารดาได้หย่าร้างกัน มีผลต่อการดำเนินชีวิต การตัดสินใจ และความรู้สึกนึกคิดของเด็ก ที่มีผลต่อการเสพยาเสพติด เช่นเดียวกับครอบครัวที่มีความสัมพันธ์เห็นห่าง จนทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่กล้าที่ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่หรือผู้ปกครอง จนส่งผลกระทบต่อให้เกิดภาวะอารมณ์อื่นๆ ตามมา เช่น ซึมเศร้า เหนงา เบื่อ หรือเครียด เป็นต้น เมื่อเกิดภาวะอารมณ์เช่นนี้แล้วเด็กจึงหันไปปรึกษากับบุคคลอื่น หรือหันไปพึ่งยาเสพติดเมื่อไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองหรือหาทางระบายความเครียดไม่ได้

3) ปัญหาการทะเลาะวิวาทและใช้ความรุนแรง

ปัญหาการทะเลาะวิวาทในหมู่วัยรุ่น หรืออาจเรียกว่าการยกพวกตีกันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำในสังคมไทย โดยรูปแบบของการทะเลาะวิวาทนั้นมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จากอดีตนักเรียนที่ทะเลาะกันจะใช้เพียงการชกต่อย หรือตีกันด้วยไม้ แต่ในระยะหลังมีการใช้อาวุธ เช่น มีด ปืน หรือท่อนเหล็กเป็นอาวุธในการต่อสู้กัน วัยรุ่นส่วนใหญ่ที่ยกพวกตีกันมักจะเป็นกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมักเป็นนักเรียนชาย มีอายุประมาณ 15 - 18 ปี ในกลุ่มช่างกลกับช่างก่อสร้าง (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539)

กลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้มักจะตีกันในสถานที่สาธารณะ เช่น ตามป้ายรถเมล์ บนรถเมล์ หรือในการแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งทำให้มีผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตจากเหตุทะเลาะวิวาทอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่า พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนหญิงในชั้นมัธยมศึกษา มีแนวโน้มการก่อเหตุทะเลาะวิวาท และใช้ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากไม่พอใจที่เพื่อนดีเด่นกว่าตน หรือหลงรักชายหนุ่มคนเดียวกัน นอกจากนี้ประเด็นปัญหายุวชนที่สังคมให้ความสนใจมาก ได้แก่ ปัญหาการใช้ความรุนแรงในการรับน้องใหม่ของรุ่นพี่ในสถาบันการศึกษา และปัญหาแก๊งมอเตอร์ไซค์ซึ่ง เป็นต้น

4) ปัญหาการก่ออาชญากรรม และการกระทำผิดกฎหมาย

วัยรุ่นที่ประกอบอาชญากรรม หรือกระทำผิดกฎหมายมักจะมาจากครอบครัวที่แตกแยก ขาดความอบอุ่น เมื่อมาพบกับเพื่อนที่มีพื้นฐานครอบครัวใกล้เคียงกันจึงพากันใช้เวลาว่างในทางที่ไม่เกิดประโยชน์ โดยเริ่มจากการทำตัวเกเร หนีโรงเรียน ต่อมาก็หนีออกจากบ้านมาอยู่รวมกัน และอาจมีการรวมกลุ่มกันมั่วสุมทางเพศ หรือเสพยาเสพติด วัยรุ่นเหล่านี้ยังขาดความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเอง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเลี้ยงชีพโดยการประกอบอาชญากรรม เช่น การลักขโมย การปล้นจี้ชิงทรัพย์ การค้ายาเสพติด หรือขายบริการทางเพศ เป็นต้น

5) การป้องกันปัญหายุวชน

พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539) ได้เสนอแนวทางป้องกันปัญหายุวชนไว้ว่า ต้องเริ่มแก้ไขจากครอบครัวเป็นอันดับแรก เพราะบ้านเป็นสภาพแวดล้อมเบื้องต้นที่จะมีผลต่อความคิด ค่านิยม ทักษะคติในการมองโลก รวมถึงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของวัยรุ่น พฤติกรรมของวัยรุ่นจะเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูในบ้าน วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่อบอุ่นมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาน้อยกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่จึงควรทำหน้าที่เอาใจใส่ดูแลให้คำปรึกษาเมื่อลูกมี

ปัญหา โดยต้องเปิดใจกว้างยอมรับฟังข้อคิดเห็นของลูก ให้เวลากับลูกอย่างพอเพียง เพื่อที่ลูกจะไม่ใช้เวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนมากเกินไป

พ่อแม่ยังอาจชักนำให้ลูกมีความสนใจในเรื่องศาสนา มีศรัทธา ยึดมั่นในศีลธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต หากวัยรุ่นมีปัญหาในด้านอารมณ์ และสภาพจิตใจ ก็ควรแนะนำให้ไปปรึกษาจิตแพทย์ นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีนโยบายสนับสนุนสื่อมวลชนในการนำเสนอเนื้อหาสาระที่เป็นตัวอย่างที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคม และหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพความรุนแรง เพื่อไม่ให้วัยรุ่นหมกมุ่น และจดจำแบบอย่างที่ไม่ดี

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ปัญหาในวัยรุ่นมีหลายปัญหา เช่น ปัญหาทางด้านร่างกาย ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาการทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรง ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งทุกปัญหามีปัจจัยการกระทำที่มีลักษณะคล้ายกัน คือ ครอบครัว ซึ่งวัยรุ่นที่ครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีความผูกพันจะมีโอกาสกระทำผิดน้อย แต่หากครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อย โอกาสที่วัยรุ่นจะกระทำผิดสูง ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า วัยรุ่นอาจเกิดความน้อยใจ มีปัญหากับพ่อแม่ ครู จึงเข้ากลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมลักษณะใกล้เคียงกับตนเองและมีโอกาสกระทำผิดมากขึ้น แนวทางการป้องกัน คือ ครอบครัวต้องใส่ใจ ใช้ศาสนาบำบัดและหากวัยรุ่นมีอาการควรพาไปปรึกษาแพทย์ และสื่อมวลชนต้องนำเสนอข่าวในเชิงสร้างสรรค์

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง

2.2.1 ความหมายของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกแห่ง และเกิดได้กับคนทุกคน การเกิดความขัดแย้งขึ้นถือเป็นสัจธรรมของชีวิต ทั้งนี้เพราะทุกสังคมต้องมีปฏิสัมพันธ์ตลอดเวลา ความขัดแย้งนั้นสามารถปรากฏออกมาในรูปแบบที่หลากหลายและเกิดจากสาเหตุต่างกันมากมาย มีนักวิชาการหลายท่านพยายามให้ความหมายความขัดแย้ง มีทั้งที่สอดคล้องและเห็นต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากความต่างของบริบท เนื้อหา ต่างวิธีคิด เช่น

Johan (1991) พยายามที่จะชี้ให้เห็นว่า “ความขัดแย้ง เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (การกระทำ) ของบุคคล” หมายถึงว่า “การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีทัศนคติที่เป็นอริต่อกัน เช่น เมื่อคนๆ หนึ่งเห็นว่า คนอีกคนหนึ่งกำลังขัดขวางเขาในอันที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ” อาการอย่างหนึ่งของความขัดแย้ง อาจจะนำมาซึ่งพฤติกรรมในรูปแบบที่ทำร้าย ทำร้าย หรือก่อให้เกิดความเสียหาย

ต่อคู่อริหรือแม้แต่ตนเอง Johan ได้สรุปไว้ว่า "ความขัดแย้ง" (Conflict) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของคน (Attitude) และส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (Behavior)

Van Slyke (1999) ได้นิยามถึง ความขัดแย้งว่าเป็นการแข่งขันกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งต่างฝ่ายต่างมีความต้องการเป้าหมายและความปรารถนา หรือความคิดที่เข้ากันไม่ได้ทำให้คนเรตคกลงกันไม่ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัย ได้แก่ การแข่งขันกัน (Competition) การที่ต้องพึ่งพากันและกัน (Interdependence) และการรับรู้ที่เข้ากันไม่ได้ (Perceived incompatibility)

วงศา คงดี และสุวิทย์ เลหาศิริวงศ์ (2539) ได้เสนอความหมายของ ความขัดแย้งตามแนวทางกระบวนการทางสังคมหรือเป็นแบบความสัมพันธ์ทางสังคมว่า ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางสังคมในทางลบ ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของปฏิสังสรรค์ร่วมกันของบุคคลหรือกลุ่มตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ที่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ขัดกัน ทำให้มีความพยายามที่จะผลักดันให้ฝ่ายตรงข้ามหมดประสิทธิภาพจึงใช้การขัดแย้งกันเป็นวิธีการ (Means) เพื่อให้ฝ่ายตนบรรลุเป้าหมายในบางครั้งความขัดแย้งมักจะลุกลามกลายเป็นข้อพิพาทได้

วันชัย วัฒนศัพท์ (2547) กล่าวถึง ความขัดแย้งว่า หมายถึง ความไม่ลงรอยกัน หรือสถานะที่ไม่เห็นพ้องต้องกัน หรือความเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปโต้แย้งกันในประเด็นของค่านิยม หรือเกิดการแข่งขันกัน ในเรื่องของอำนาจ สถานภาพ เป้าหมาย และการแย่งชิงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

จากการให้คำนิยามดังกล่าวข้างต้น ดูเหมือนว่า ความขัดแย้งจะเป็นสิ่งเลวร้าย แต่ในความเป็นจริงแล้ว ความขัดแย้งไม่ใช่เป็นสิ่งที่เลวร้ายเสมอไป ซึ่งตรงกันข้ามกลับถือว่า ความขัดแย้งเป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งอาจเป็นแกนสำคัญในการจัดรูป สร้างเอกภาพ และธำรงรักษาโครงสร้างทางสังคม Georg Simmel (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2539) พิจารณาว่า ความขัดแย้งมิใช่สิ่งเลวร้าย คือ มองความขัดแย้งว่า เป็นรูปแบบการปะทะสังสรรค์แบบหนึ่ง ขึ้นอยู่กับกาลเทศะต่างๆ ในสังคม

Closer ได้ขยายแนวคิดของซิมเมลให้กว้างขวางออกไปอีก โดยพัฒนาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในเรื่องการบูรณาการทางสังคม 16 ข้อ แต่ที่สามารถนำมาอธิบายความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรงของเยาวชน มีทั้งหมด 6 ข้อ (พรนพ พุกกะพันธ์, 2542) ดังนี้

- 1) ความขัดแย้งกับกลุ่มอื่น นำไปสู่การสร้างเอกลักษณ์ และการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม
- 2) ความขัดแย้งเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมรูปแบบหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นได้ในสภาพที่มีปฏิสัมพันธ์กัน

- 3) ความสัมพันธ์มีอารมณ์มาก พฤติกรรมจะมากขึ้นตามด้วย
- 4) ความต้องการที่จะมีความสามัคคีภายในกลุ่ม บ่อยครั้งจะนำกลุ่มไปขัดแย้งกับกลุ่มอื่น
- 5) การแสดงสัญลักษณ์ของกลุ่มยิ่งมากเท่าใด ความเป็นศัตรูกับกลุ่มอื่นย่อมเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น
- 6) ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มบางครั้งเป็นการกระทำที่ปรารถนาให้อีกกลุ่มรวมตัวกัน ความขัดแย้งนำไปสู่กระบวนการการรวมตัวกัน และแสวงหา

จากการให้ความหมายข้างต้นของนักวิชาการสามารถสรุปได้ว่า ความขัดแย้ง เป็นความรู้สึกหรือเป็นปฏิกิริยาในทางลบ ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งสองเห็นว่า มีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และเป้าหมายที่ไปด้วยกันไม่ได้ ตลอดจนมีความรู้สึกว่าตนเองนั้นถูกอีกฝ่ายขัดขวางมิให้กระทำในสิ่งที่ต้องการ นำไปสู่ความรู้สึกที่เป็นอคติต่ออีกฝ่าย แต่ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามความขัดแย้งก็มีใช่เป็นสิ่งที่เลวร้ายเสมอไป เพราะความขัดแย้งนี้อาจจะนำมาซึ่งการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

2.2.2 รูปแบบที่บ่งชี้ว่ามีความขัดแย้งเกิดขึ้น

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งจะมีระดับความรุนแรงที่ต่างกัน บางครั้งความขัดแย้งอาจไม่ปรากฏชัดเจน บางครั้งความขัดแย้งปรากฏอยู่เป็นเวลานานกว่าที่จะปรากฏตัวออกมา ซึ่งมีพัฒนาการไม่เหมือนกัน พัฒนาการความขัดแย้งเหล่านี้ถูกแบ่งออกเป็น 3 ชนิด (มอริส แคทเธอริน, 2547)

1) ความขัดแย้งที่ซ่อนอยู่ (Latent conflict) ความขัดแย้งที่ซ่อนอยู่ หมายถึง สถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่เกิดความขัดแย้งขึ้น แต่ความขัดแย้งนั้นยังไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด แม้ว่าจะมีต้นตอแห่งความขัดแย้งปรากฏอยู่ แต่คู่กรณีก็มิได้ตระหนักถึงความขัดแย้งที่กำลังก่อตัว ตัวอย่างคือ โครงสร้างทางสังคมที่มีความไม่เท่าเทียมกัน โดยที่คนยากจนไม่มีอำนาจในการต่อรอง จำเป็นต้องจำนนหรือยอมรับสภาพต่อการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

2) ความขัดแย้งที่ปรากฏขึ้น (Emerging conflict) ความขัดแย้งที่ปรากฏ หมายถึง สถานการณ์ที่คู่กรณีหรือประเด็นที่คู่กรณีมองเห็นแล้วว่า มีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว โดยอาจมีความตึงเครียดเกิดขึ้นให้เห็นอย่างเด่นชัด แต่ยังไม่จำเป็นต้องโต้แย้ง เกรงใจหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

3) ความขัดแย้งที่ปรากฏชัดเจน (Manifest conflict) คือ สถานการณ์ที่ทั้งสองฝ่ายต่างรู้เห็นแล้วว่า ความขัดแย้งได้เกิดขึ้นแล้ว จนพบเจอกับสภาพที่ไม่สามารถหาทางออกได้

กระบวนการเจรจา ไกล่เกลี่ยจึงเป็นทางเลือกสำหรับการแก้ไขความขัดแย้ง อาจสำเร็จหรืออาจถึงทางตันจนนำไปสู่ความรุนแรงขึ้นก็เป็นได้

2.2.3 ชนิดของความขัดแย้งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท

ในมุมมองของสันติวิธีนั้น เชื่อว่าความขัดแย้งนั้นเกิดจากการมองข้อเท็จจริงคนละด้าน หรือมองเฉพาะบางแง่ที่แต่ละฝ่ายเห็น รับรู้หรือรู้สึก ข้อเท็จจริงที่แต่ละฝ่ายเห็นจึงมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งต้นตอของความขัดแย้งเหล่านั้นสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท (มอริส แคทเธอริน, 2547) ดังนี้

1) ความขัดแย้งทางข้อมูล (Data conflicts) หรือความขัดแย้งที่เกี่ยวกับข่าวสาร ข้อเท็จจริง ได้แก่ การขาดแคลนข้อมูลข่าวสาร ความเข้าใจผิด การสื่อความหมายไม่ตรงกัน ความสับสนที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบหรือขอบเขตหน้าที่ มุมมองที่ต่างกัน ขัดแย้งในความคิดของตนเอง การใช้วิธีการประเมินหรือตีความที่แตกต่างกัน รวมถึงการแปรความหมายข้อมูลที่ได้รับมาไม่ตรงกัน

2) ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Interest conflicts) ได้แก่ การแย่งชิงหรือมองว่า อาจจะมีการแย่งชิงทรัพยากรที่มีจำกัดหรือแข่งขันกันในเรื่องอื่น การแข่งขันช่วงชิงกัน หรือมองว่าอาจมีการแข่งขันในเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีการที่ห้วงกังวลอยู่ การแข่งขันช่วงชิงกันหรือมองว่าอาจมีการแข่งขัน ช่วงชิงกัน เพื่อตอบสนองความต้องการทางอารมณ์หรือสิ่งนามธรรม เช่น ความรัก ความนับถือ ความภาคภูมิใจในตนเอง การยอมรับ อำนาจ ตำแหน่ง หน้าที่ เป็นต้น

3) ความขัดแย้งทางค่านิยม (Value conflicts) ได้แก่ มุมมอง ความคิด และปรัชญา หรือความเชื่อที่แตกต่างกัน ค่านิยมที่แตกต่างกัน วัตถุประสงค์ สมมติฐาน และความคาดหวังที่ต่างกัน มาตรฐานในการประเมินแนวความคิดหรือพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ภูมิหลังส่วนบุคคลที่ต่างกัน พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี หรือวิธีการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

4) ความขัดแย้งทางสัมพันธ์ (Relationship conflicts) บุคลิกที่แตกต่างกัน พฤติกรรมทางลบที่เกิดซ้ำๆกัน พฤติกรรมที่แตกต่างกัน (การปฏิบัติที่เป็นประจำ วิธีการกระบวนการ รูปแบบ) มุมมองที่ไม่ตรงกัน รูปแบบที่ตายตัวเปลี่ยนแปลงไม่ได้ การติดต่อสื่อสารกันอย่างไม่ต่อเนื่อง ทั้งการฟังและการแสดงออก หรือการสื่อความหมายที่ไม่ตรงกัน

5) ความขัดแย้งทางโครงสร้าง (Structural conflicts) การแข่งขันหรือมองว่า อาจจะมี การแก่งแย่งอำนาจหรือหน้าที่ ความไม่เท่าเทียมหรือความไม่ยุติธรรม หรือมองว่า อาจจะมี ความไม่เท่าเทียม หรือความไม่ยุติธรรมอันเนื่องมาจากอำนาจการควบคุมจากความเป็นเจ้าของ หรือใน การจัดสรรทรัพยากรและระเบียบการจัดการ รูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่สร้างความเสียหาย ปัญหาที่เกิด จากปัจจัยภายนอก เช่น เวลา

2.2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มความขัดแย้ง

เมื่อมีการขัดแย้งเกิดขึ้นต่างฝ่ายก็จะเริ่มถอยห่างออกจากกันและลดการสื่อสาร ระหว่างกันลง ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกันมากขึ้น ปัจจัยที่มีผลทำให้ความขัดแย้ง ทวีความ รุนแรงหรือขยายตัวกว้าง มีดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2534)

1) การข่มขู่ (Threatening) คือ การทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้และเกรงกลัวว่าฝ่ายตน เข้มแข็งกว่า ซึ่งจะทำให้ฝ่ายที่ถูกข่มขู่มีการโต้ตอบกลับมา

2) การรับรู้ (Perceive) ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง เช่น การรับรู้ว่าอีกฝ่ายหนึ่งไม่ดี เอา เปรียบ หรือไม่มีเหตุผล การรับรู้โดยไม่มีการไตร่ตรอง จะทำให้เกิดความหวาดระแวง ความไม่ ไว้วางใจ ทำให้การขัดแย้งขยายมากขึ้น

3) ความไม่ไว้วางใจ (Distrust) ไม่เชื่อว่าอีกฝ่ายจะมีความซื่อตรงและทำอย่างที่ พูดยุติ ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกัน ถ้าเคยมีประวัติความไม่ซื่อตรง หักหลังหรือข่มขู่ ก็ยิ่งยากที่จะทำ ให้เกิดความไว้วางใจและความขัดแย้งขยายมากขึ้นและแก้ไขยาก

4) การสื่อสาร (Communication) การบิดเบือนข้อมูลเพื่อประโยชน์ของฝ่ายตน จะ ทำให้การสื่อสารขาดคุณภาพ ทำให้การขัดแย้งขยายมากขึ้น

จากการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม หรือเป้าหมายที่ แตกต่างกันในหลายด้าน เช่น ด้านข้อมูล ด้านผลประโยชน์ ด้านค่านิยม ด้านความสัมพันธ์ และด้าน โครงสร้าง จะทำให้แต่ละฝ่ายเกิดการมองข้อเท็จจริงคนละด้าน เกิดความรู้สึกว่า ฝ่ายตนนั้นถูกต้อง และอีกฝ่ายพยายามขัดขวางตนเองไม่ให้บรรลุถึงเป้าหมาย เกิดความรู้สึกขึ้นในจิตใจ เกิดอคติ และ พัฒนาไปสู่ความขัดแย้งแฝง หากไม่ได้รับการปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงแก้ไข ความขัดแย้งก็จะ

ปรากฏขึ้น คือ ทั้งสองฝ่ายต่างรับรู้ว่าจะเกิดความขัดแย้งระหว่างกัน มีการแสดงอาการไม่พอใจให้เห็น แต่ระยะนี้ไม่มีการโต้ตอบหรือเจรจาใด ๆ และความขัดแย้งก็จะปรากฏให้เห็นขึ้นอย่างชัดเจน เมื่อมีการโต้ตอบเจรจา หรือหาทางออก แต่ผลการหาทางออกไม่เป็นที่พอใจแก่ทั้งสองฝ่าย จากความขัดแย้งก็จะพัฒนาไปสู่ความรุนแรงในที่สุด

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรง

2.3.1 ความหมายของความรุนแรง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงพบว่า มีผู้ให้ความหมายของความรุนแรงไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization; WHO) ได้นิยามความรุนแรงไว้ว่า หมายถึง การจงใจใช้กำลังหรืออำนาจทางกายเพื่อข่มขู่ หรือกระทำต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อกลุ่มบุคคล หรือชุมชน ซึ่งมีผลทำให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะมีผลให้เกิดการบาดเจ็บ ตาย หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจ หรือเป็นการยับยั้งการเจริญงอกงาม ทำให้สูญเสียสิทธิบางประการ และขาดการได้รับในสิ่งที่สมควรจะได้รับ (สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ, ม.ป.ป. อ้างอิงจาก ขจรจิต บุณนาค, 2554) เป้าหมายของความรุนแรงมีทั้งเป้าหมายที่แท้จริงและไม่ใช่เป้าหมายที่แท้จริงแต่จะได้รับการผลจากการกระทำ

อรอนงค์ อินทรจิตร และ นรินทร์ กรินชัย (2542) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงไว้ว่า ความรุนแรง หมายถึง พฤติกรรมและการกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งร่างกาย วาจา จิตใจ ทางเพศ โดยการบังคับ ขู่เข็ญ ทบตี ตะคอก ตลอดจนคุกคาม จำกัด และกีดกันสิทธิเสรีภาพทั้งในที่สาธารณะ และในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมาน ทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่ผู้ถูกกระทำ

อนุช อาภาภิรม (2543) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงไว้ว่า ความรุนแรง หมายถึงการใช้กำลังคุกคาม หรือทำร้าย เพื่อควบคุมหรือครอบครองบุคคลหรือทรัพย์สิน

สมพร เตรียมชัยศรี (2544) ให้ความหมายว่า ความรุนแรงเป็นการกระทำใดๆ ที่เป็น การล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจ และทางเพศ โดยการบังคับ ขู่เข็ญ ทำร้าย ทบตีคุกคาม กีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและการดำเนินชีวิตส่วนตัวซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจของผู้ถูกกระทำ

Stuart (1981) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงว่า เป็นการกระทำใด ๆ ที่เป็นการใช้กำลังและเจตนาประทุษร้าย ทำให้เสียหาย ทำลายหรือข่มขู่

Corsini (1999) ได้นำเสนอความรุนแรงว่าเป็นการแสดงความเกลียดชัง ความเป็นปรปักษ์ และดูค้ำว่ากล่าวตลอดจนใช้กำลังทางกายโดยตรงต่อบุคคลหรือทรัพย์สินเป็นพฤติกรรมที่ทำอันตรายต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยปราศจากความเกลียดชัง ความเป็นปรปักษ์ หรือดูค้ำว่ากล่าวต่อสิ่งนั้น

จากการให้ความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถให้คำนิยามความรุนแรงว่า เป็นการกระทำการใดๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นๆ ทั้งทางร่างกาย วาจา หรือใจ โดยการบังคับ ขู่เข็ญ ทำร้ายร่างกาย การทุบตี แล้วเป็นผลให้ผู้อื่นเกิดความทุกข์ทรมานทั้ง ทางร่างกาย และจิตใจ และก่อให้เกิดความเสียหายทางทรัพย์สินทั้งของตนเองและผู้อื่น

2.3.2 ประเภทของความรุนแรง

ประเภทของความรุนแรงตามนิยามของกัลป์ตุง แบ่งได้ดังนี้ (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2533)

1) ความรุนแรงทางตรง (Direct violence)

ความรุนแรงทางตรงเป็นปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดเจนและคนทั่วไปน่าจะเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นความรุนแรง เพราะมีร่องรอยปรากฏให้เห็นบนร่างกายของมนุษย์ในรูปของบาดแผล เลือดเนื้อและการสูญเสียชีวิต รวมทั้งความเสียหายต่อวัตถุและทรัพย์สินของผู้อื่น การทำทารุณกรรมและการทำร้ายร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ หรือการฆ่าฟันกันของผู้อื่นจึงเป็นเรื่องของความรุนแรงทางตรงที่เห็นได้ง่ายและชัดเจนที่สุด และการกระทำที่อาจจะไม่ได้ทำให้เกิดการบาดเจ็บทางร่างกาย หรือการสูญเสียชีวิตในทันที แต่กระทบต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

ผลของความรุนแรงเป็นสิ่งที่มักจะเห็นได้ชัดเจน มีผลในเชิงการทำร้ายร่างกาย และมีผู้กระทำที่เป็นที่มาของความรุนแรง อาจแยกได้ดังนี้

ก) ให้ความสนใจต่อตัวผู้ก่อความรุนแรง โดยพิจารณาว่าความรุนแรงนั้นก่อโดยใคร ซึ่งอาจจะเริ่มจากปัจเจกบุคคลแล้วขยายไปสู่กลุ่มบุคคล ไปสู่ฝูงชน

ข) มุ่งไปที่เครื่องมือที่ใช้ในการก่อความรุนแรง

ค) ผลที่บังเกิดต่อร่างกายมนุษย์ ได้แก่ การทำลายร่างกาย (Anatomy) เช่น การถูกบดขยี้ การถูกฉีกกระชาก การถูกแทง ถูกเผาไหม้ การถูกยาพิษ การที่ระเหยหายไป (ถูกอาวุธปรมาณู) หรือ การขัดขวางการทำงานของร่างกาย (Physiology)

2) ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural violence)

ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง หมายถึง โครงสร้างที่ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างคนในสังคมที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีอำนาจมากกว่าเอารัดเอาเปรียบผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า ความไม่เท่าเทียมในการแลกเปลี่ยนกระทบความอยู่รอดและความเป็นอยู่ของผู้ที่เสียเปรียบในโครงสร้าง เช่น ความทุกข์ทรมานจากความยากจนเรื้อรัง ความอดอยาก ขาดแคลนปัจจัยสี่ อันกระทบกับความอยู่ดีมีสุข นอกจากผลกระทบทางร่างกายแล้ว ความรุนแรงเชิงโครงสร้างยังมีผลต่อจิตใจและจิตวิญญาณของผู้คนในสังคม ความรุนแรงทางโครงสร้างนั้นมีลักษณะเด่นประการหนึ่งคือ มิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดดเด่น เมื่อปรากฏขึ้นแล้วก็หายไปเช่นความรุนแรงทางตรง หากแต่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในช่วงเวลาอันยาวนานอย่างต่อเนื่อง ธรรมชาติของความรุนแรงเชิงโครงสร้างอยู่ในรูปกระบวนการมากกว่าจะเป็นเหตุการณ์จำเพาะเจาะจง

ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง หมายถึง อะไรก็ตามที่มาขัดขวาง เป็นตัวขยายหรือตัวกันมิให้ศักยภาพและความเป็นจริงของมนุษย์ประสานเข้าหากัน เช่น มิติในด้านการพัฒนา (Development) และมิติในด้านสิทธิมนุษยชน (Human rights) กล่าวคือ ปัญหาความด้อยพัฒนา (Under_ development) ที่เกิดจากการขาดนโยบายการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมหรือส่งเสริมการผลิตในหมู่ชนส่วนใหญ่ ก็ย่อมจะมีผลต่อการกำจัดศักยภาพมหาชน เช่นกัน ประชาชนที่ไม่มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการศึกษาแนวความคิดต่าง ๆ หรือในการวิพากษ์วิจารณ์ผู้ที่มีอำนาจในสังคมการเมือง หรือสิทธิที่จะมีนายความในการต่อสู้คดีอย่างเป็นทางการ

ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน ดังนั้น การมุ่งประเด็นปัญหาไปที่ปัจจัย มิใช่ตัวบุคคล แต่เป็นสถาบันในสังคม เช่น การศึกษา ระบบการเมือง เป็นต้น ด้วยสาเหตุของปัญหาที่ซับซ้อนและไม่ได้อยู่ที่ตัวบุคคลแล้ว การแก้ไขที่ตัวบุคคลย่อมมิได้ทำให้ปัญหาหมดไป เช่น การที่ข้าราชการถืออำนาจบาตรใหญ่เหนือประชาชนนั้น ถ้าเป็นปัญหาตัวบุคคล ก็คงจัดการด้วยบทลงโทษทางวินัย แต่ถ้าหากปัญหาเกิดขึ้นเพราะระบบราชการ การมุ่งประเด็นไปที่ตัวบุคคลย่อมมิมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาไม่มากนัก

บางครั้งความรุนแรงเชิงโครงสร้างอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความอยุติธรรมทางสังคม (Social injustice) ก็ได้ เช่น การเห็นข้าราชการรังแกประชาชน แล้วให้ความหมายปรากฏการณ์ที่ว่าเป็นเรื่อง “ความไม่ยุติธรรมทางสังคม” กับการให้ความหมายว่าเป็นเรื่อง “ความรุนแรง” การให้ความหมายว่าเป็นความอยุติธรรมทางสังคม ย่อมเอื้อต่อการผลักดันให้เกิดการแก้ปัญหาเหล่านี้ได้มากกว่า ถ้าปัญหาความไม่ยุติธรรมที่ประชาชนได้รับจากข้าราชการเป็นปัญหา

ตัวบุคคล การแก้ไขปัญหาก็ทำได้ง่ายกว่า แต่ถ้าปัญหาอยู่ที่ตัวระบบราชการตามกรอบความคิดแบบ ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ก็อาจจะแก้ปัญหาก็ยากกว่าเดิม

3) ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural violence)

ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมเป็นระบบความเชื่อ ความหมายของสังคมมีคำอธิบายที่ทำให้การเอาเปรียบ รวมทั้งการทำร้ายร่างกาย และจิตใจระหว่างคนในสังคมกลายเป็นเรื่องที่ยอมรับได้หรือต้องยอมรับ วัฒนธรรมในฐานะที่เป็นกรอบความหมายที่คนใช้ในการทำความเข้าใจตนเองและชีวิตทางสังคมมีแง่มุมที่ให้ความชอบธรรมกับความรุนแรงหลายรูปแบบ ทำให้ปรากฏการณ์ที่เป็นความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้างกลายเป็นเรื่องที่ยอมรับได้หรือเป็นเรื่องถูกต้อง

หลายสิ่งหลายอย่างที่ทำให้เกิดความทุกข์ยากทางกายและทางใจให้กับคนในสังคม จึงไม่ถูกจัดหรือมองเห็นเป็นความรุนแรง เช่น การชกมวย ในความเข้าใจของคนทั่วไปการที่คนสองคนต่อสู้กันบนสังเวียน เช่นนี้ไม่นับว่าเป็นความรุนแรง แต่เป็นกีฬาที่เป็นที่ยอมรับและมีผู้สนใจติดตามมากมาย และคนในสังคมก็นั่งดูการต่อสู้ของนักมวยที่บางครั้งก็ทำให้บาดเจ็บสาหัสได้อย่างสนุกสนานและภาคภูมิใจ

จะเห็นได้ว่า ความรุนแรงทางตรงถูกหล่อเลี้ยงอยู่ด้วยความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม หรือการทุบตีภรรยา การซื้อขายบริการทางเพศในรูปโสเภณี ให้เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและทำให้คนรับรู้และเข้าใจว่าหรือเชื่อว่าเป็นสิ่งปกติที่ดำรงอยู่ในสังคม และเป็นสิ่งที่มีและเป็นมาตั้งแต่ในอดีต ดังนั้นจึงต้องยอมรับกันต่อไปความขัดแย้งกับความรุนแรง

แนวคิดทางวัฒนธรรม เชื่อว่า ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม รวมทั้งตัวตนและอัตลักษณ์ของบุคคลและความเชื่อในความสามารถส่วนบุคคลในการดำรงชีวิต ปรับตัวหรือมีความพึงพอใจในตนเอง จะส่งผลต่อการเกิดหรือเป็นปัจจัยป้องกันความรุนแรงของเยาวชนได้ ในอีกด้านหนึ่งวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมก็อาจเป็นปัจจัยเหนี่ยวนำการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงได้ ทฤษฎีวัฒนธรรมของแองก์วีย์รุ่น (Cloward & Ohlin, 1961) ได้เน้นการปรับตัวของกลุ่มวัยรุ่นต่อความกดดันทางสังคม จนเกิดแนวคิด การปฏิบัติของกลุ่มเฉพาะของตนขึ้นมา

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมย่อย (Subculture theory) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้คือ อัลเบิร์ต เค. โคเฮน (Albert K. Cohen) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า การปฏิบัติตนของเด็กอาจขัดแย้งกับแนวทางของผู้ใหญ่ในสังคมนั้นๆ กล่าวคือ เด็กเหล่านั้นจะเรียนรู้เฉพาะวัฒนธรรมย่อยของตน

เท่านั้น เช่น ส่วนงานการสนทนา การไว้ทรงผม การแต่งกาย เป็นต้น ซึ่งวัฒนธรรมย่อยของเด็กเหล่านี้ อาจขัดแย้งกับทัศนคติหรือความคิดของผู้ใหญ่ (ในบางมุมมองผู้ใหญ่อาจเห็นว่ามีดี) เยาวชนเหล่านี้ก็จะรวมกลุ่มกันและสร้างแบบพฤติกรรมของตนขึ้นมา ซึ่งพวกเขาคิดว่า สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

ทฤษฎีนี้สามารถอธิบายให้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กที่จับกลุ่มกันเป็นพวกเป็นหมู่ และพฤติกรรมของเยาวชนเหล่านั้นเป็นไปในลักษณะฝ่าฝืนแบบแผนของคนในสังคมส่วนใหญ่ (ประสาท หลัทธิศา, 2515)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยหลายอย่างเกื้อหนุนต่อความรุนแรง หากทุกคนเชื่อว่าความรุนแรงเป็นเรื่องธรรมชาติ และธรรมชาติของมนุษย์ไม่มีทางเปลี่ยนแปลงได้ ก็หมายความว่าความรุนแรงไม่มีวันที่จะหมดสิ้นไปได้ หากเชื่อว่าความรุนแรงและความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เดียวกัน และความขัดแย้งเป็นธรรมชาติของสังคม หรือเชื่อว่าความขัดแย้งจะแก้ไขได้ด้วยความรุนแรงเท่านั้น ความรุนแรงก็จัดมิได้เช่นกันหรือยอมรับว่าในที่สุดต้องใช้ความรุนแรงจัดการกับความขัดแย้งอยู่ดี ความเชื่อทำนองนี้ทำให้ความรุนแรงดำรงอยู่ ถ้าคนกลุ่มหนึ่งเชื่อตลอดเวลาว่าตนแตกต่างจากคนกลุ่มอื่น และตนเหนือกว่าหรือถูกต้องกว่าคนอื่น โอกาสที่จะใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นก็ง่ายยิ่งขึ้น

ในการศึกษาวิจัยมีทฤษฎีทางสังคมวิทยา จิตวิทยาและอาชญาวิทยา ที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรง (เพ็ญจันทร์ ประดับมุข - เซอร์เรอร์, 2551) ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้เสนอแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมความรุนแรงมีที่มาจากกระบวนการเรียนรู้ การขัดเกลาของสังคม เด็กที่มีประสบการณ์ความรุนแรงที่บ้าน ทั้งการมีประสบการณ์โดยตรงจากการถูกทารุณ หรือการเห็นความรุนแรงจากพ่อแม่ มักมีแนวโน้มของการเป็นผู้กระทำความรุนแรงหรือตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงจากบุคคลอื่นเมื่อโตขึ้น เหตุเพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่ซึ่งบุคคลเรียนรู้การแสดงบทบาทของความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย และบทบาทของพ่อแม่ลูก เป็นสถาบันทางสังคมแรกจะเรียนรู้วิธีการจัดการกับความเครียด วิกฤตการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งในหลายกรณีก็เป็นแหล่งบ่มเพาะการยอมรับความรุนแรง หรือการมีแนวคิดใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา

2. ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social bond theory) ทฤษฎีควบคุมที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในวงการอาชญาวิทยา คือ ทฤษฎีความผูกพันทางสังคมของทราวิส เฮอร์เชิ (Travis Hirschi) กล่าวว่า ไม่มีใครมีความจำเป็นที่จะต้องอธิบายแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นของพฤติกรรม

อาชญากรรม เนื่องจากมนุษย์มีความสามารถโดยธรรมชาติที่จะประกอบอาชญากรรมอยู่แล้ว โดยบุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มในสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ตลอดจนเพื่อนฝูง มักมีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชญากรรม หลักสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ ความผูกพันทางสังคม โดยทฤษฎีนี้มีสมมติฐานว่า "บุคคลที่มีความผูกพันทางสังคมน้อยจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมอาชญากรรม" ซึ่งองค์ประกอบของความผูกพันทางสังคมมี 4 ประการ คือ

ประการที่ 1 ความผูกพัน คือ การที่บุคคลมีความผูกพันหรือมีความรักใคร่หรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดต่อบุคคลอื่น ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะพัฒนาการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ส่งผลให้บุคคลมีความรู้สึกที่จะควบคุมตนเองให้เป็นคนที่ดีงาม ดังนั้น ความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์หรือด้านความรักของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม ดังนั้น การยอมรับบรรทัดฐานของสังคมและการพัฒนาความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ขึ้นอยู่กับความผูกพัน ซึ่งครอบครัว โรงเรียน และเพื่อน เป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันในสังคม

ประการที่ 2 ข้อผูกมัด คือ การที่บุคคลผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพสุจริต และเพื่อที่จะให้ประสบความสำเร็จในชีวิต จึงส่งผลให้บุคคลไม่อยากทำผิดกฎหมาย เนื่องจากจะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น ข้อผูกมัดจึงเป็นองค์ประกอบด้านความมีเหตุผลของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม ดังนั้นคนที่ผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามรูปแบบของสังคม การเรียนหนังสือให้สูง ๆ เพื่อที่จะประกอบอาชีพที่ดีมีความสำเร็จในอนาคต ทำให้คนไม่อยากทำผิดกฎหมาย เพราะการกระทำผิดกฎหมายจะทำลายโอกาสของความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นข้อผูกมัดจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ควบคุมพฤติกรรมให้เกิดอาชญากรรม

ประการที่ 3 การเข้าร่วมหรือการมีส่วนเกี่ยวข้อง คือ การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมเป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชญากรรม เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้ไปกับกิจกรรมของสังคม ดังนั้น การเข้าร่วมจึงเป็นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่มีต่อสังคม ดังนั้น การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมทำให้เหลือเวลาน้อยที่จะคิดประกอบอาชญากรรม เพราะเวลาส่วนใหญ่ ถูกใช้ไปกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมนั่นเอง

ประการที่ 4 ความเชื่อ คือ ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากสังคมมีระดับความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูงก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้น ความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบทางด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาที่ผูกมัดบุคคลมีต่อสังคม ดังนั้น คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันจะมีความเชื่อที่เหมือนกัน ความรู้สึกต่อบรรทัดฐานและค่านิยมเหมือนกัน คนเหล่านี้จะไม่ประกอบอาชญากรรมในทางกลับกันจะมีศีลธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม

3. ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง เกิดจากแนวความคิดของ Sutherland ทฤษฎีนี้พยายามอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนว่า สภาพแวดล้อมของสังคมมีผลกระทบต่อบุคคลในสังคมได้อย่างไร โดยมุ่งเน้นศึกษาพฤติกรรมจากการวิเคราะห์ระดับบุคคลว่า “ทำไมบางคนถึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ขณะที่บางคนไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน” โดยเน้นว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ โดยการติดต่อใกล้ชิดกับบุคคลเหล่านั้น ขึ้นอยู่กับระยะเวลา และความบ่อยครั้งที่ติดต่อสัมพันธ์ ฉะนั้นการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมเช่นไร เป็นผลจากสังคมและวัฒนธรรมที่เขามีส่วนร่วม ซึ่ง Sutherland ได้มีข้อเสนอที่พอจะสามารถสรุปได้ดังนี้ (Sutherland 1968 อ้างถึงใน ธิติ รัตนโชติ, 2539)

1) พฤติกรรมของอาชญากรรม สามารถเรียนรู้ได้ คือ พฤติกรรมทางอาชญากรรมมิใช่เป็นการถ่ายทอดทางพันธุกรรม เกิดจากการเรียนรู้ และฝึกรอบรบบบุคคลที่ไม่ได้รับการฝึกรอบรบบให้ประกอบอาชญากรรม

2) พฤติกรรมทางอาชญากรรม สามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลอื่น โดยกระบวนการติดต่อ เป็นได้ทั้งการอบรมสั่งสอน ได้พบเห็นหรือรับรู้คำบอกเล่าสืบต่อกันมา

3) หลักการสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรม จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อได้มีการติดต่อกันภายในกลุ่มอย่างใกล้ชิด การติดต่อโดยผิวเผินหรือการพบปะชั่วคราวไม่ใช่ปัจจัยสำคัญของการถ่ายทอดพฤติกรรมทางอาชญากรรม

4) การเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรม จะประกอบไปด้วย

- วิธีการที่จะประกอบอาชญากรรม ซึ่งจะมีความหมายยากง่ายแตกต่างกันออกไป
- แรงบันดาลใจ แรงขับเคลื่อนภายใน ความมุ่งหมาย ทักษะคดี

5) การเรียนรู้ถึงแรงบันดาลใจและแรงขับเคลื่อนภายใน จะเป็นการเรียนรู้จากกฎหมายบ้านเมือง ในทางที่นิยมชมชอบ หรือเป็นปฏิบัติกันไว้ได้ ทั้งนี้เพราะในบางสังคมสมาชิกได้รับการอบรมสั่งสอนให้เคารพกฎหมาย แต่ในกลุ่มนอกกฎหมายย่อมถือว่า การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นค่านิยมที่ได้รับการยกย่อง

6) เด็กและเยาวชนกระทำผิด เพราะเห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองเป็นสิ่งที่มีความค่านิยม มากกว่าการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งประเด็นนี้ถือเป็นหลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ เพราะโดยธรรมชาติแล้ว พฤติกรรมของเด็กจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่จะชักนำไป บุคคลที่เป็นอาชญากรรมเพราะมีความเกี่ยวข้องและเคยชินต่อพฤติกรรมทางอาชญากรรม จนถูกกลืนและถลำตัวเข้าไป

7) ความสัมพันธ์ของความแตกต่าง หมายถึงความแตกต่างในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอ และลำดับเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอาชญากรรม หรือพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากรรม จากการศึกษาพฤติกรรมของเยาวชน อาจพบว่าพฤติกรรมเกรเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ ขณะที่เด็กกำลังพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ พฤติกรรมดังกล่าวนี้ ถ้าเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการพัฒนาและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอแล้ว พฤติกรรมเกรก็อาจเป็นพฤติกรรมทางอาชญากรรมได้

8) กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรมสัมพันธ์กับแบบอาชญากรรมและแบบที่ต่อต้านอาชญากรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลไกการเรียนรู้ในทางอื่น ๆ ด้วย กระบวนการนี้หมายความว่า การเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรมไม่จำกัดอยู่เพียงกระบวนการของการเลียนแบบเท่านั้น บุคคลที่ถูกล้อเลียนหรือชักชวนก็อาจเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรมได้ โดยมีสัมพันธ์กับพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งไม่ใช่การเลียนแบบ

9) ขณะที่อาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการ โดยทั่วไปและค่านิยม แต่พฤติกรรมทางอาชญากรรม ไม่สามารถอธิบายหรือตัดสินใจได้จากความต้องการ และค่านิยมนั้น ๆ ในขณะที่พฤติกรรมปกติก็เป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมอย่างเดียวกัน ชัทเธอร์แลนด์พยายามอธิบายและชี้ให้เห็นว่า พวกเขาโมยอาจใช้วิธีขโมยเพื่อให้ได้ทรัพย์สินเหล่านั้นมา และขณะเดียวกันกรรมกรก่อสร้างทำงานด้วยความซื่อสัตย์ เพื่อให้ได้ทรัพย์สินนั้นมา ทรัพย์สินหรือเงิน

ทองคือค่านิยมในสังคมและเป็นความต้องการทั่ว ๆ ไปของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ค่านิยมและความต้องการจึงไม่สามารถนำมาตัดสินพฤติกรรมทางอาชญากรรมได้

ในขอบเขตของทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็ เพราะว่าเขายึดถือตามค่านิยมที่ส่งเสริมการละเมิดกฎระเบียบต่าง ๆ หรือต่อต้านกฎระเบียบมากกว่าค่านิยมที่ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เป็นการแสดงออกถึงความในนิยามที่เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งได้รับการเรียนรู้ในกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ที่ใกล้ชิดสนิทสนมในความสัมพันธ์ทางสังคม โดยผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิด ซึ่งมักจะได้แก่ ครอบครัวและกลุ่มเพื่อนสนิท เป็นต้น โดยเน้นที่ความถี่ ระยะเวลา ลำดับก่อนหลังและความเข้มข้นของความสัมพันธ์ อันจะมีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน

จะเห็นว่าแนวคิดนี้ เชื่อว่าความรุนแรงเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยระดับบุคคล ระดับสังคมจิตวิทยาและระดับสังคมวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่นเด็กที่กระทำความรุนแรงเกิดจากบทบาทความสัมพันธ์ของพ่อแม่ ลูก รวมทั้งความสัมพันธ์ของครอบครัว ต่อเพื่อนบ้าน หรือชุมชน ไม่เหมาะสม การทารุณหรือการกระทำความรุนแรงจะมีแนวโน้มเกิดขึ้นมาก หากครอบครัวอ่อนแอขาดความสัมพันธ์ที่ดี ระบบสังคมไม่สนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกกับเด็กแต่ในทางตรงกันข้ามเบียดขับให้เด็กกลุ่มนี้แสดงอัตลักษณ์ของพฤติกรรมความรุนแรงออกมา (กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ออนไลน์) ทั้งนี้การนำแนวคิดดังกล่าวนี้มาใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ความรุนแรงนั้น เห็นว่าการที่เด็กและเยาวชนถูกกระทำความรุนแรงและมีพฤติกรรมเป็นผู้กระทำความรุนแรงนั้น มีเงื่อนไขหลายเงื่อนไขที่เป็นตัวกำหนดและแต่ละเงื่อนไขก็มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งมีตั้งแต่ระดับตัวเด็กเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ดังนั้นการใช้แนวคิดนี้ในการศึกษาจะทำให้เห็นถึงเงื่อนไขที่เป็นตัวกำหนดความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น

ตารางแนวคิด ทฤษฎี(หลัก)เกี่ยวกับความรุนแรง

แนวคิด ทฤษฎี	จุดเน้นของทฤษฎี (องค์ประกอบ)				ความสัมพันธ์
1. ความรุนแรงของกัลป์ดุง	ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง -ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน -เกิดการเสียบรรทัดได้เปรียบของผู้มีอำนาจมากกว่าน้อยกว่า -ไม่จางหายในทันที แต่จะยังคงอยู่อย่างนี้ยาวนาน	ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม -เป็นวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อที่สนับสนุนในการยอมรับการใช้ความรุนแรง	ความรุนแรงเชิงกายภาพ -ปรากฏเห็นร่องรอยอย่างชัดเจน -เกิดร่องรอยบนร่างกาย ในรูปแบบแผล การเสียชีวิต เสียหายต่อทรัพย์สิน	-	-เมื่อเกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ครอบครัวอาจจน พ่อแม่ทำงานขาดการปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว วัยรุ่นมีปัญหาไม่ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ต้องออกจากการศึกษา คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยง พ่อแม่ยอมรับได้กับการใช้ความรุนแรง ปล่อยให้ไปทำตามสิ่งที่ควรจะเป็น กลายเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมและจะถูกพัฒนาเป็นความรุนแรงเชิงกายภาพ หากไม่แก้ไขปัญหาความรุนแรงเชิงโครงสร้าง/วัฒนธรรม
2. ความผูกพันทางสังคม (ควบคุม)	ความผูกพัน -การที่บุคคลมีความผูกพันกับความรู้สึกรักใคร่ของ ครอบครัว โรงเรียน และเพื่อน มาก จะทำให้บุคคลนั้นยอมรับบรรทัดฐานและรู้สึกผิดชอบชั่วดีได้ดี จะสามารถควบคุมให้ตนเองเป็นคนดีได้	ข้อผูกมัด -หากบุคคลหนึ่งๆ ใช้ชีวิตตามรูปแบบและครรลองของสังคม โอกาสที่จะกระทำพฤติกรรมเสี่ยง มีน้อยมากซึ่งเขาไม่อยากจะกระทำผิดกฎหมาย เพราะคือความก้าวหน้าในอนาคต	การเข้าร่วม -การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของสังคม จะทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสในการกระทำผิด น้อยมาก เพราะเวลาส่วนใหญ่จะถูกใช้กับกิจกรรมของสังคม	ความเชื่อ -ความเชื่อเป็นองค์ประกอบด้านศีลธรรมและจริยธรรม หากบุคคลมีความเชื่อสูง โอกาสที่จะกระทำ ความรุนแรงนั้นมีน้อย	-บุคคลที่มีความผูกพัน ข้อผูกมัด การเข้าร่วม ตลอดจนความเชื่อต่อสถาบันครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชน สูง โอกาสที่จะกระทำ ความรุนแรงนั้นมีน้อยมาก

ตารางที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี(หลัก)เกี่ยวกับความรุนแรง

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นในสังคมไทยโดยส่วนใหญ่ จะพบใน 3 ลักษณะ คือ วัยรุ่นในฐานะเหยื่อจากการกระทำ ความรุนแรง วัยรุ่นในฐานะผู้กระทำความรุนแรง และวัยรุ่นในฐานะเหยื่อและผู้กระทำความรุนแรง ซึ่งไม่ว่าจะในฐานะใด ความรุนแรงทั้งสามลักษณะก็ยังคงปรากฏให้เห็นตามช่องทางสื่อกระแสหลัก อย่างโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ และมีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง

วรรณรัตน์ รัตนวรางค์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “เกมส์ออนไลน์กับความรุนแรงในครอบครัว: กรณีศึกษาชุมชนแออัดแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร” ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าเด็กในชุมชนแออัดติดเกมออนไลน์ เพราะเกมเหล่านั้นสนุกสนาน ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนานและสามารถสร้างจินตนาการให้เป็นจริงผ่านตัวละครในเกม อีกทั้งเกมยังเป็นสิ่งที่ชดเชยทางสังคม เพื่อให้เด็กหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริงในชีวิตด้วย

วิชา มหาคุณ และ วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล (2533) ได้ศึกษาผลกระทบของเด็กที่ถูกทารุณกรรม: มาตรการป้องกันและแก้ไข ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนที่ต้องคดี พบว่าปัญหาการทารุณกรรมเด็กในสังคมปัจจุบันนับวันจะยิ่งทารุณกรรมมากขึ้น ผลที่ตามมาคือ เด็กที่ถูกทารุณกรรมจะมีปัญหาด้านพฤติกรรมชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ส่งผลให้เกิดการทารุณกรรมในอนาคต เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ มาตรการที่มีอยู่ในปัจจุบันอาจไม่เพียงพอที่จะคุ้มครอง และป้องกันปัญหาการกระทำทารุณกรรมเด็กได้ สังคมจึงต้องหามาตรการที่เหมาะสมต่อไป

ข้อค้นพบจากงานวิจัยทั้งสอง มีความสอดคล้องในแง่ของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงกับเยาวชน คือ เยาวชนผู้กระทำความรุนแรงเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ถูกผู้อื่นใช้ความรุนแรงกับตนก่อน

อรณลิน ไชยวสุ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่อ่านการ์ตูนและเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่มีเนื้อหารุนแรง” พบว่า เด็กที่เล่นคอมพิวเตอร์ที่มีเนื้อหารุนแรงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง นอกจากนี้ระยะเวลาในการ

อ่านหนังสือการ์ตูนและเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่มีเนื้อหารุนแรง 3 ชั่วโมงต่อวัน จะส่งผลให้พฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่าเด็กทั่วไป

ข้อค้นพบของ อรณลิน ไชยวสุ มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เมืองพาดูคาห์ รัฐเคนตักกี (Paducah, Kentucky) ในโรงเรียนแห่งหนึ่งมีเด็กชายอายุ 14 ปี ชื่อ ไมเคิล คาร์เนล (Michael Carneal) ขโมยปืนกระบอกหนึ่งจากเพื่อนบ้าน นำมาเล่นที่โรงเรียนและยิงปืน 8 นัด ไปยังกลุ่มนักเรียนที่กำลังสวมหมวกกันน็อกอยู่ เด็กๆวิ่งหนีหลบกันกระจาย ก่อนขโมยปืน เขาไม่เคยยิงปืนจริงมาก่อนเลย เอฟบีไอ (FBI) อาวุโสให้ข้อมูลว่า โดยเฉลี่ยแล้วในการยิงปืนระยะห่าง 7 หลา จะถูกเป้าประมาณ 1 ใน 5 นัด แต่เด็กชายไมเคิล คาร์เนล สามารถยิง 8 นัด ถูกเป้าหมด 8 นัด เด็ก 5 คนถูกยิงเข้าศีรษะ อีก 3 คนถูกยิงบริเวณลำตัวด้านบน เด็ก 3 คนเสียชีวิต คนหนึ่งเป็นอัมพาตตลอดชีวิต ไม่มีสติของกรมตำรวจหรือแม่แต่กองทัพบก หรือในแฟ้มประวัติอาชญากรรม ที่แม่นยำขนาดนี้

ไมเคิล คาร์เนล เรียนรู้ความสามารถในการฆ่าจากการฝึกฝนตั้งแต่อายุ 14 ปี เขาผ่านการฝึกฝนฆ่าคนนับพัน จากสถานการณ์จำลองในวิดีโอเกม เล็งปืนและยิงเป้า เล่นนานหลายร้อยชั่วโมงในร้านวิดีโอเกมและที่บ้าน (เพิ่มศักดิ์ มกรากิรมย์, 2554)

ภาพความรุนแรงดังกล่าวแรกเริ่มผู้ใหญ่อาจคิดว่า ไม่เป็นไร เพราะมันเป็นเพียงภาพที่อยู่บนจอไม่ได้เป็นจริง แต่การพูดในลักษณะนี้ถือว่า เป็นการไม่เข้าใจธรรมชาติของเด็กอย่างสิ้นเชิง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาพบว่า งานวิจัยในระบบโรงเรียนส่วนใหญ่จะศึกษาเรื่อง “การทะเลาะวิวาทของกลุ่มเยาวชนในสถานการศึกษา” มักเป็นการศึกษาการทะเลาะวิวาทกันของนักเรียนอาชีวะ โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่เรื่อง ปัจจัยค่านิยมของตัวนักเรียนเองที่นิยมความรุนแรง ร่วมกับการมีค่านิยมเรื่องศักดิ์ศรีที่ปลูกฝังในสถาบัน (อุมพร ตรังคสมบัติ, 2549)

ทิวา วงศ์ธนาภา (2539) ได้ศึกษาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะไว้ได้อย่างน่าสนใจในวิทยานิพนธ์เรื่อง “เงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ: ศึกษากรณี โรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร” ว่า โลกของสังคมอาชีวะแห่งนี้จะเน้นเรื่องของกลุ่มเพื่อสร้างพลังและความเป็นหนึ่งเดียวของกลุ่ม ตลอดจนการจัดระเบียบสังคมที่ หล่อหลอมถึงวิถีชีวิต โดยใช้ความเป็นสัญลักษณ์ ประเพณีและพิธีกรรมต่างๆมาใช้ในการเพิ่มคุณค่าหรือต่อยอดความรู้สึกร่วมกันและความเป็นศัตรูระหว่างกัน

ในส่วนของการปลูกค่านิยม ความเชื่อต่างๆของนักเรียนอาชีวะ เราได้รับทราบเรื่องนี้ได้จาก สุชินทร์ ปรีดาสุริชัย (2543) ผู้ศึกษาเรื่อง “การปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่มีผล

ต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งได้ทำการศึกษานักเรียนจาก 2 สถาบัน คือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตอุเทนถวาย พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มต่างก็มีการปลุกฝังการรักพวกพ้อง ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา มองความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ ให้ความสำคัญกับสถาบัน แต่เลือกที่จะไม่รักการเรียน จึงมีแนวโน้มการใช้ความรุนแรงอยู่ในระดับที่สูง”

ขณะที่ผลการวิจัยของกองวิจัยและการพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ม.ป.ป) “เรื่องปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา” โดยการเก็บข้อมูลจากนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า สาเหตุการทะเลาะวิวาท คือ การเป็นคู่อริกันมาก่อน ถูกทำร้ายมาก่อนและส่งผลให้เกิดการแค้นเคือง การเมาสุรา/ติดยาเสพติด ความอยากดัง การรวมกลุ่มที่ทำให้เกิดความอึดเข็ม การปลุกฝังค่านิยมผิดๆ จากรุ่นพี่ การกระทบกระทั่งในงานคอนเสิร์ต สักดิ์ศรีของสถาบันมีการขีดเขียนข้อความที่ท้าทาย และการขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบสาเหตุของการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายส่วนใหญ่เป็นเรื่องความขัดแย้งของนักศึกษารุ่นพี่ในอดีตและถ่ายทอดมายังรุ่นน้องด้วย (เสนห์ เสถียรพงษ์, 2540)

งานวิจัย: เยาวชนผู้กระทำความรุนแรงในชุมชน

งานที่ศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งในชุมชนระหว่างเยาวชนนั้นมีอยู่น้อยมาก เพราะงานส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ศึกษาเกี่ยวกับการทะเลาะของนักเรียนอาชีวศึกษา และโรงเรียนต่างๆ อย่างไรก็ตามมีโครงการวิจัยที่ศึกษาถึงความขัดแย้งของเยาวชนในชุมชนไว้ คือ งานวิจัยเรื่อง มิติทางสังคมวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชน งานวิจัยโครงการนี้เป็นการศึกษามากถึง 5 กรณีศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย เบ้าหลอมความรุนแรงในเด็กและเยาวชน กรณีศึกษา 6 ชุมชนในกรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้

จากการศึกษาเรื่องเบ้าหลอมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนไทยพบว่า พ่อแม่และคนในชุมชนบางคนให้ความหมายของการกระทำความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในรูปแบบของการยกพวกตีกันว่า เป็นการกระทำตามวัย สมัยก่อนที่พวกเขาเป็นเด็กและเยาวชนก็เป็นเช่นนี้ เมื่อเวลาผ่านไปโตขึ้นก็จะคิดได้ ก็จะกลับตัวกลับใจเอง เป็นเรื่องธรรมดา พ่อแม่มีหน้าที่คอยประคบประหงมให้พวกเขาพ้นช่วงอายุ 19 ไปก็จะดีขึ้น (ปนัดดา ชำนาญสุข, 2551)

ข้อค้นพบดังกล่าวเป็นไปตามทฤษฎีความรุนแรงของกัลป์ตุง ความรุนแรงถูกแบ่งออกเป็นสามประเภท หนึ่งในสามประเภทนั้นก็คือ ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะคนใน

สังคมยอมรับความรุนแรงที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนความรุนแรงทั้งทางตรงและเชิงโครงสร้าง พ่อแม่และคนในชุมชนบางคนมีความรู้สึกที่ ความรุนแรงเป็นเรื่องที่รับได้ ไม่ใช่เรื่องใหญ่โต หรือไม่ใช่ความผิดร้ายแรงอะไร

นอกจากนี้สิ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยดังกล่าว คือการทะเลาะวิวาทมิได้มีลักษณะของความขัดแย้งระหว่างบุคคลเท่านั้นแต่เป็นลักษณะของการรวมกลุ่ม ขัดแย้งกันระหว่างกลุ่ม ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งจากคนเพียงสองคน แต่เมื่อมาตามพวก พวกเขาก็พร้อมจะช่วยเหลือกัน อีกทีหนึ่ง “ช่วยมันไว้พอเรามีเรื่องมันก็จะช่วยเรา” เด็กบ้านเดียวกันก็ต้องช่วยกัน จะผิดจะถูกพูดทีหลัง (ปนัดดา ชำนาญสุข, 2551)

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาความรุนแรงกันเอง แต่จะมีความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างหมู่บ้าน พบว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาจากวัยรุ่นต่างหมู่บ้าน ที่ผู้ใหญ่จะมีได้มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่จะเข้ามาใกล้เคียงเพื่อมิให้เหตุการณ์ลุกลามมากขึ้น โดยทั่วไปความรุนแรงเกิดขึ้นจากความรู้สึกว่าถูกดูหมิ่นศักดิ์ของตนเอง ของหมู่บ้าน เลียนแบบจากรุ่นสู่รุ่น (กฤตยา แสงวงเจริญ และ ปุญทวิ พ่วงสุวรรณ, 2551)

จากการสัมภาษณ์หลายหมู่บ้านพบว่า หลายคนมีการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องการทะเลาะในหมู่วัยรุ่นว่า “มันไม่ใช่ลูกหลานของตนเอง ลูกหลานใครก็รับผิดชอบไปเอง” (กฤตยา แสงวงเจริญ และ ปุญทวิ พ่วงสุวรรณ, 2551)

ข้อสังเกตที่น่าสนใจจากงานวิจัยข้างต้น คือ เยาวชนเองจะพยายามที่จะผลักดันตนเองไปสู่วังวนของความรุนแรง โดยไม่ว่าใครในชุมชนหรือหมู่บ้านเดียวกันประสบกับความขัดแย้งกับอีกกลุ่มที่มีใช้หมู่บ้านของตนเอง เยาวชนก็ถือเป็นเรื่องของพวกที่จะต้องช่วยเหลือกัน ในขณะที่เดียวกันงานชิ้นนี้ก็พบว่า ผู้ใหญ่ทำหน้าที่แต่เพียงใกล้เคียง หรือบางส่วนทำหน้าที่แต่เพียงพยายามประคับประคองจนกว่าเยาวชนเหล่านี้จะพ้นช่วงวัยรุ่น (กฤตยา แสงวงเจริญ และ ปุญทวิ พ่วงสุวรรณ, 2551)

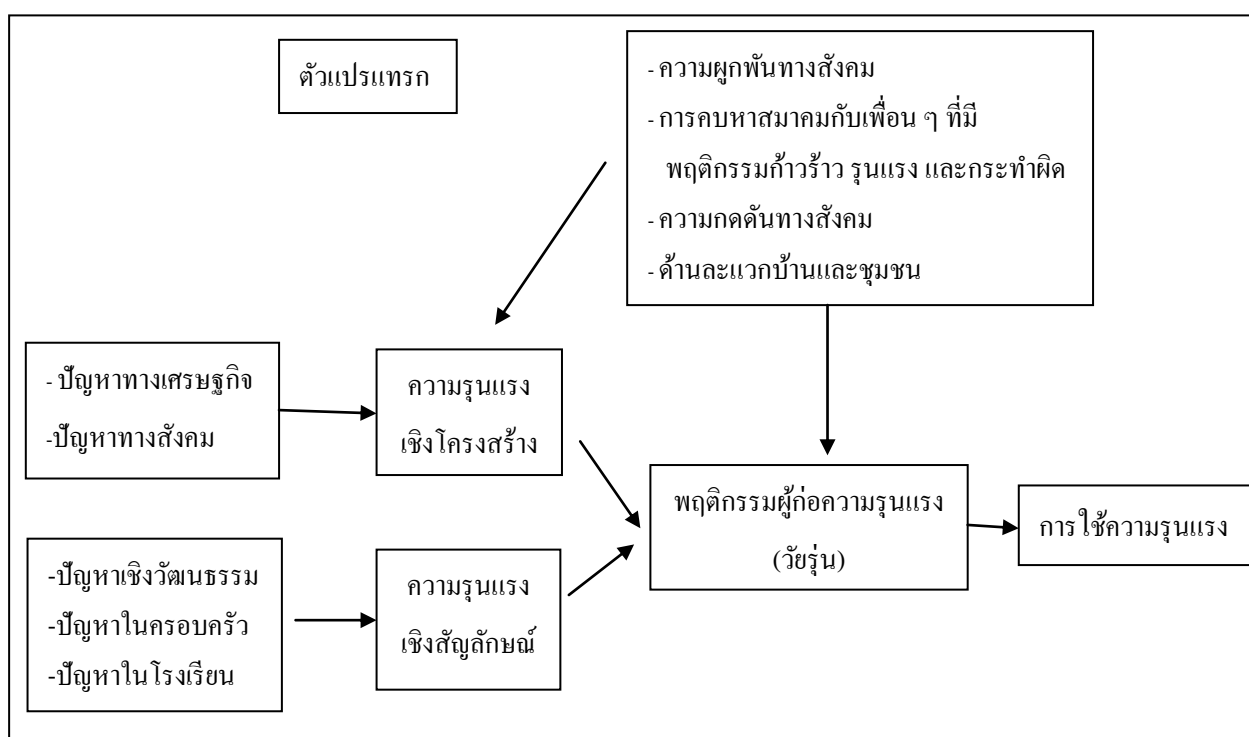
ในขณะที่งานวิจัยเรื่องสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน กรณีศึกษาภาคใต้ ก็พบว่ามีการใช้อำนาจเพื่อสนับสนุนความรุนแรงจากผู้ใหญ่เช่นกัน “มีเรื่องไม่เป็นไร เดี่ยวพ่อหรือนายหัวมาเคลียร์ให้” หรือ “เวลามีเรื่องถึงโรงถึงศาล ให้กำนันเอาออกมาให้” และ “ทางกลุ่มจะมีอาวุธในการป้องกันตัว คือ มีด ปืน ซึ่งนายหัวเป็นผู้จัดหามาให้” แก๊งค์ของเรามีกฎว่า จะไม่ไปหาเรื่องใครก่อน ถ้าเขามาหาเรื่องก่อนจะตามไปยิงถึงที่บ้าน” (สอรัฐ มากบุญ, 2551)

เมื่อผู้ใหญ่จำนวนหนึ่งยอมรับความรุนแรง ทนได้ต่อความรุนแรง จึงเป็นที่มาของคำว่า “เคลียร์” จากการศึกษาเรื่องมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในเด็ก

และเยาวชน พบว่า เยาวชนจะมีระบบการจัดการภายในชุมชน เช่นระบบ “เคลียร์” คือให้ผู้มีอำนาจหรือรุ่นพี่ มาพูดคุย จัดการหรือประนีประนอม หรือมาเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ย ทำให้ปัญหาถูกจัดการ เก็บงำ ซ่อนทับ ให้เป็นเรื่องอยู่กับชุมชน ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะมีกลไกที่ทรงพลังในการจัดการกับปัญหา คือ การใช้อำนาจ แก้ปัญหาในเรื่องที่ใช้อำนาจอีกต่อหนึ่ง ระบบอำนาจจึงเป็นเรื่องที่ดำรงอยู่และผลิตซ้ำในชุมชน วัฒนธรรมเชิงอำนาจ จึงกลายเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการปัญหาความรุนแรง และเป็นวัฒนธรรมที่เด็กรู้จักและเลือกใช้เนื่องจากทรงอิทธิพลมากที่สุด (เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์, 2551)

กรอบแนวคิด

การศึกษานี้ใช้แนวคิดทางสังคมศาสตร์ ที่อธิบายเรื่อง วัยรุ่นกับความรุนแรง ผ่านทฤษฎีความรุนแรงของโฮลต์ กัลป์ตุง โดยสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่กำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในชั้นแรก คือ การที่วัยรุ่นต้องประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคม ปัญหาเชิงวัฒนธรรม ปัญหาในครอบครัว ปัญหาในโรงเรียน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ถูกพัฒนาเป็นความรุนแรงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม และท้ายที่สุดกลายเป็นความรุนแรงเชิงกายภาพ ปัจจัยทางครอบครัว ลักษณะเพื่อน โรงเรียน ชุมชน และกิจกรรมที่วัยรุ่นเลือกกระทำ ถือเป็นสิ่งที่หล่อหลอมก่อให้เกิดความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งมีกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้อย่างกว้างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นเสมือนเข็มทิศที่นำทางให้ผู้วิจัยสามารถค้นหาความจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมของวัยรุ่น หรืออีกนัยหนึ่ง คือ มิได้มีความมุ่งหวังที่จะพิสูจน์ถึงทฤษฎีต่างๆ แต่มีความมุ่งหมายที่จะพิจารณาปรากฏการณ์ให้เห็นโดยภาพรวมของพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น ซึ่งความรุนแรงดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ดังนั้น ผู้ที่ทราบความจริงได้ดีที่สุด คือ สมาชิกของสังคม การเข้าถึงข้อมูลได้ดีที่สุด คือ การเข้าไปสังเกต เข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน สร้างความสนิทสนมและความเชื่อใจ อันเป็นพื้นฐานของการสร้างมิตรภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งจะนำไปสู่การเข้าถึงข้อมูลได้อย่างแท้จริง

3.1 พื้นที่ศึกษา

การศึกษานี้ได้คัดเลือกพื้นที่เฉพาะในการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกอำเภอเมืองสตูล เป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษา โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาพื้นที่จากพื้นที่ซึ่งมีสถิติคดีอาญาที่มีวัยรุ่นเป็นผู้ใช้ความรุนแรงมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดสตูล ประกอบกับอำเภอเมืองสตูลเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ชุมชนเมือง ชุมชนชนบท ความหลากหลายทางศาสนา การมีหลายเชื้อชาติ โดยเลือก 2 ตำบลคือ

3.1.1. ตำบลบ้านควน

3.1.2. ตำบลฉลุง

3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.2.1 ผู้วิจัยเลือกศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

3.2.2 ผู้วิจัยเลือกศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามข้อ 3.2.1 และ วัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี ที่มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรง จำนวน 8 คน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

1) เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เช่น คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ คดีเกี่ยวกับอาวุธปืน คดีเกี่ยวกับอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ คดียาเสพติด

2) เป็นคดีที่ถูกพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

3.2.3. เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เป็นพนักงานสอบสวนและสายตรวจตำบลบ้านควน จำนวน 3 คน และสายตรวจตำบลลุง จำนวน 3คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกตำรวจ คือ

1) เป็นข้าราชการที่ประจำ สภ.เมืองสตูลและสภ.ลุง

2) ต้องดูแลตำบลบ้านควนและตำบลลุง อ.เมือง จ.สตูล

3) มีคำสั่งแต่งตั้งจาก สภ.เมืองสตูลและสภ.ลุงให้มีอำนาจในการดูแลด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (2) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชน (3) ด้านการปราบปรามยาเสพติด (4) ด้านการดูแลสาธารณะสมบัติและด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องที่ (5) หากมีการย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น ผู้วิจัยจะพิจารณาผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งในพื้นที่ และปฏิบัติหน้าที่ตามเกณฑ์ดังกล่าว

3.2.4. ผู้ปกครองของเยาวชน ตามข้อ 3.2.2

3.2.5. กำนัน หรือ ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านตำบล/หมู่บ้านที่เกิดเหตุ

3.3 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระยะเวลา 1 ปี 8 เดือน ตั้งแต่ พฤศจิกายน พ.ศ.2556 ถึง กรกฎาคม พ.ศ.2558

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 การศึกษาเอกสาร ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรง ความขัดแย้ง วัฒนธรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) โดยผู้วิจัยเข้าไปอาศัยในหมู่บ้าน มีการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับชาวบ้าน เช่น การร่วมงานแต่งงาน การประชุม

ประชามหมู่บ้าน หรือการนั่งพูดคุยกับชาวบ้านในยามเย็น จนกระทั่งเข้าใจความรู้สึกนึกคิดและเข้าใจวัฒนธรรมของชุมชน โครงสร้างเชิงวัฒนธรรมของชุมชน ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนและเยาวชน โดยมีการซักถามและการบันทึกข้อมูล

3.4.3 การสัมภาษณ์แบบลึก อย่างไม่เป็นทางการกับวัยรุ่นที่มีอายุ 15-25 ปี จำนวน 8 คน ทั้งนี้เพื่อทราบปัจจัย รูปแบบ วิธีคิดเกี่ยวกับความรุนแรงและบริบททางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์กับครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน ตลอดจนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของวัยรุ่นด้วย

3.4.4 การสัมภาษณ์แบบลึก อย่างไม่เป็นทางการกับตัวอย่างที่ทำการศึกษา เช่น

- 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจพนักงานสอบสวนและสายตรวจตำบล สถานีตำรวจภูธรเมืองสตูล จำนวน 3 คน
 - 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจตำบล สถานีตำรวจภูธรคลอง จำนวน 3 คน
 - 3) ผู้ปกครองของเยาวชนที่เป็นตัวอย่าง 8 คน
 - 4) กำนัน หรือ ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านตำบล/หมู่บ้านที่เกิดเหตุ
- กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งนี้ทราบถึงแนวคิดด้วยความรุนแรงและเพื่อทราบถึงโครงสร้างทางสังคม ระบบวัฒนธรรมของชุมชน ตลอดจนมาตรการการป้องกันดูแลความเอาใจใส่ของคนในชุมชน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีข้อมูลหลักที่นำมาวิเคราะห์คือ ข้อมูลประสบการณ์ความรุนแรงของวัยรุ่นในรอบ 8 ปีและช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในพื้นที่ โดยเก็บข้อมูลจนเพียงพอในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ภายใต้กรอบแนวคิดดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์รูปแบบความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

3.5.2 วิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

3.5.3 วิเคราะห์การจัดการต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าวมีกระบวนการให้ได้มา คือนำข้อมูลที่แต่ละครั้งมาหาข้อมูลตามคำสำคัญ หาความเชื่อมโยงของคำสำคัญ จัดกลุ่มใหม่ สร้างผังความเชื่อมโยง

(Conceptual framework) ให้สอดคล้องกัน โดยการตรวจสอบกับคำถามวิจัย แนวคิดทฤษฎีและข้อมูลที่ค้นพบ โดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบลึกกับวัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการสัมภาษณ์แบบลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งนี้ข้อมูลภาพนี้จะสะท้อนให้เห็นบริบททางสังคมเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่นกับการใช้ความรุนแรง โดยใช้การบันทึกภาคสนาม การสัมภาษณ์แบบลึก และการรวบรวมข้อมูลหรือคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์มาเป็นประโยชน์งานวิจัยนี้ต้องการศึกษามาแยกแยะ

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมืองสตูล” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อบรรยาย อภิปรายรูปแบบและปัจจัยที่กำหนดการใช้ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2550-2557 โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สามารถนำเสนอผลการศึกษาเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะชุมชนที่ทำการศึกษาวิจัย

ส่วนที่ 2 กรณีศึกษา

ส่วนที่ 3 รูปแบบการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่กำหนดการใช้ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ส่วนที่ 5 การจัดการต่อความรุนแรงของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ส่วนที่ 1 ลักษณะชุมชนที่ศึกษา

ตำบลฉลุง

ฉลุง เป็นพื้นที่ตำบลหนึ่งของอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พื้นที่ดังกล่าวมีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฉลุง และเทศบาลตำบลฉลุง ในส่วนของพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลจะมีความเป็นชุมชนเมือง และในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความเป็นชนบท ความเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบททำให้พื้นที่นี้มีการกระจายความเป็นเมืองและความทันสมัยยังชุมชนชนบทด้วย

สังเกตได้จากการมีร้านค้ามากมาย ร้านสะดวกซื้อที่เปิด 24 ชั่วโมงหลายแห่ง เช่น โลตัสเอกเพรส (Lotus Express) เซเว่นอีเลเวน (7- Eleven) ร้านค้าในลักษณะเดียวกันซึ่งเป็นกิจการของคนในชุมชนหลายแห่ง ร้านน้ำชาในยามค่ำคืน ตลาดนัดของเทศบาลตำบลฉลุงและตลาดนัดของเอกชน ที่มีผู้คนจากหลายพื้นที่มาทำการซื้อขายสินค้า

บนพื้นที่ดังกล่าวมีอาคารพาณิชย์หลายรูปแบบด้วยเช่นกัน เช่น อพาร์ตเมนต์ บ้านจัดสรร ยังมีร้านค้าหลายรูปแบบเพื่อให้บริการผู้บริโภค เช่น ร้านทอง ร้านขายยา คลินิก สหกรณ์ ปั่นน้ำมัน ร้านจำหน่ายแก๊ส ร้านทำเหล็กตัด ร้านซ่อมรถ ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ร้านเสริมสวย ร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง โรงไม้ โรงอิฐ โรงงาน ฯลฯ ในตำบลนี้มีสถานศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีทั้งที่เป็นโรงเรียนในสังกัดของรัฐและเอกชนไม่น้อยกว่า 10 โรงเรียน

ความเข้มข้นของความเป็นเมืองและชนบท ทำให้ปริมาณและรูปแบบของแหล่งบันเทิง ให้กับผู้คนแตกต่างกันออกไป แม้จะมีคุณลักษณะพิเศษที่ไม่ห่างชั้นกันเท่าไร ทั้งนี้เพราะทุกหมู่บ้านในชุมชนในเขตพื้นที่มีการบริหาร การปกครองที่ต่างกัน แต่ความเป็นชนบทได้ทำให้วิถีผู้คนมีความเหลื่อมล้ำกันค่อนข้างน้อย ประกอบกับการคมนาคมที่มีความสะดวกและสามารถเดินทางไปมาในระยะเวลาไม่กินาที ทำให้วิถีชีวิตยกระดับแนวคิดมาสู่ชุมชนเมืองได้อย่างง่ายดาย

ปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นซึ่งสามารถกระทำได้อย่างง่ายดาย ประกอบกับความเป็นชุมชนเมืองที่กระจุกกันในพื้นที่ของเทศบาลตำบลลู่ค่อนข้างมาก ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของแหล่งอบายมุขอย่างมากมาย หลายครั้งที่วัยรุ่นกระทำความรุนแรงในพื้นที่ดังกล่าวและส่งผลต่อการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในพื้นที่ชนบทอีกทอดหนึ่งอย่างง่ายดาย ทั้งนี้เพราะพื้นที่ชนบทจะมีความสว่างของแสงไฟน้อยกว่ามาก จึงเป็นพื้นที่ลับตาและเป็นพื้นที่เป้าหมายในการใช้ความรุนแรงในที่สุด ผู้ศึกษารับทราบเรื่องนี้จากบทสัมภาษณ์ของสายตรวจ สภ. ลู่ที่ว่า

“พื้นที่ลู่ มีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ คือ ชุมชนเมืองมากระจุก แต่พอไปแถวถนนน้ำ ซึ่งเป็นรอยต่อกับตำบลควนโพธิ์ หรือโคกประคู้ เป็นรอยต่อกับควนโดน แถวนั้นจะมีดมาก จึงเป็นโอกาสหรือช่องทางที่วัยรุ่นมีโอกาสเลือกกระทำความรุนแรงได้ง่ายขึ้น ล่าสุดมีกรณีฆ่านักฟุตบอลเยาวชนทีมสตูลถูกฆาตยที่หมู่ 10 ซึ่งแถวนั้นค่อนข้างมืด” (ร.ต.ท.เอกลักษณ์ มุกดา รอง.สวป.สภ.ลู่, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2557)

¹ 11 พ.ย. 2557 คำวินิจฉัยของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสตูล ที่ 26/2557 ลงวันที่ 11 พ.ย.2557 ขอให้ ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยมีเจตนาฆ่าผู้อื่นไว้ก่อนโดยมิได้รับอนุญาต พาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะ โดยมิได้รับอนุญาตและไม่มีเหตุอันควร ซึ่งพฤติกรรมของผู้ต้องหาดังกล่าว เมื่อวันที่ 8 พ.ย.2557 เวลาประมาณ 21.15 น. ขณะที่นายพิชิต อุดหนุน กับคณันท์ฟุตบอลทีมเยาวชนสตูล นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ซึ่งมีนายสุวิทย์ หมาดรา เป็นผู้ขับขี่มาตามถนน ยนตรการกำรสร (ขาออก) ผ่านหน้าบริษัทหาดทิพย์ จำกัด สาขาสตูล หมู่ที่ 10 ต.ลู่ อ.เมืองสตูล เพื่อกลับบ้านพักที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

“สนามในการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นมีหลายที่ ขึ้นอยู่กับแต่ละเหตุการณ์ ตัวอย่างเมื่อก่อน ยิงกันหน้าโรงเรียนอนุบาลเมืองสตูล บางทีไม่ได้เป็นคู่กรณี แต่ต่างตำบลกัน ก็ยิงหรือบางทีเข้ามายิงในหมู่บ้านก็มี” (ดต.บุญธรรม หนูคำ ผบ.หมู่งานป้องกันปราบปราม สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2557)

คำพูดดังกล่าวของตำรวจสายตรวจ 2 นายประจำสถานีตำรวจภูธรฉลุงสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นเลือกที่จะกระทำความรุนแรงทั้งในพื้นที่ที่เป็นเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ขึ้นอยู่กับว่า โอกาสจะเอื้ออำนวยต่อการกระทำความรุนแรงหรือไม่ นั้นแสดงให้เห็นว่าความเป็นชุมชนเมืองและชุมชนชนบทมีความเกี่ยวพันกันกับการเลือกใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นไม่สนใจว่าจะใช้พื้นที่ตรงไหนก่อเหตุ หากเป็นชุมชนเมืองที่มีผู้คนพลุกพล่าน หรือมีเหตุการณ์ให้ต้องเจอคู่กรณี วัยรุ่นก็จะตัดสินใจใช้ความรุนแรงโดยทันที แต่หากเป็นชุมชนชนบทก็อาจมีปัจจัยอื่นพิจารณาการเลือกใช้ความรุนแรง เช่น หากเป้าหมาย คือ การชิงทรัพย์ ก็ต้องเลือกพื้นที่ที่มีปัญหาด้านสาธารณสุขโลก เช่น บริเวณที่มีความสว่างน้อย หรือบริเวณที่ผู้คนไม่พลุกพล่าน เพื่อง่ายต่อการใช้ความรุนแรง

ระหว่างนั้น ได้มีชาย 3 คน ใช้รถจักรยานยนต์ 1 คัน เป็นยานพาหนะซึ่งเทียบข้างทางขวา จากนั้น 1 ใน 3 ได้ใช้อาวุธปืนให้หยุดรถ แต่ นายสุวิทย์ หมาดรา ไม่ยอมหยุดรถ ชายดังกล่าวจึงใช้อาวุธปืนยิงใส่ 1 นัด ถูกนายพิชชอล อุสนุน เสียชีวิตทันที ต่อมาจากสืบสวนทราบว่า คนร้ายที่ใช้อาวุธปืนยิงนายพิชชอลฯ เสียชีวิต คือ นายพล(นามสมมติ) เยาวชนอายุ 17 ปี จึงเขาตรวจค้นแหล่งมั่วสุมกลุ่มดังกล่าวที่บ้านเลขที่ 110 หมู่ที่ 7 ต.บ้านควน อ.เมือง จ.สตูล ซึ่งเป็นบ้านของนายพรัดน์ หรือ อ้นวา สังกาสา พบนายพล นามสมมติ นายสุไลหมาน หมาดดาเระ และนายพรัดน์ สังกาสา ตรวจพบปืนสามกระบอกทั้ง 3 คน มีสารเสพติดในปืนสามกระบอก จึงนำไปดำเนินการที่ สภ.เมืองสตูล และนำนายพล ไปตรวจค้นบ้านเลขที่ 279 หมู่ที่ 1 ต.ฉลุง อ.เมืองสตูล พบอาวุธปืนปากกา แบบประกอบเอง ใช้กับกระสุนขนาด จุก 38 จำนวน 2 กระบอก และกระสุนปืนขนาด จุก 38 จำนวนหนึ่งนัด จึงได้แสดงหมายจับดังกล่าวข้างต้น ซึ่งนายพล ได้รับว่าเป็นบุคคลตามหมายจับและรับว่าเป็นคนใช้อาวุธปืนปากกา ที่ตรวจยึดยิงนายพิชชอลเสียชีวิตตามวันและเวลาที่เกิดเหตุจริง โดยได้ร่วมกับพวกอีก 2 คน ที่ยังหลบหนีอยู่ ส่วนนายสุไลหมาน จนท.เข้าตรวจค้นบ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 3 ต.ฉลุง อ.เมืองสตูล พบอาวุธปืนลูกซองสั้นจำนวน 1 กระบอก ส่งพนง.ดำเนินคดีขอหา พ.ร.บ. อาวุธปืน(สงัดนิวส์ ฉบับที่ 108 ประจำปีที่ 16-30 พ.ย.2557)

ตำบลบ้านควน

ตำบลบ้านควน อยู่ภายใต้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน มีเนื้อที่ประมาณ 44.73 ตารางกิโลเมตร หรือ 27,961 ไร่ มี 7 หมู่บ้าน 2,479 หลังคาเรือน ประชากรในพื้นที่ประมาณ 10,396 คน ตำบลบ้านควนมีลักษณะความเป็นชุมชนชนบท ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น สวนยางพารา สวนผลไม้ ทำนา และรับจ้าง ส่วนสถาบันการศึกษามีโรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่งและมัธยมศึกษา 1 แห่ง มีธุรกิจเล็ก ๆ ของคนในชุมชน มีร้านน้ำชาซึ่งเป็นสภากาแฟในยามเช้าของคนวัยผู้ใหญ่

การคมนาคมสามารถเดินทางไปมาได้สะดวก เพราะมีเส้นทางเชื่อมต่อเข้าสู่ชุมชนเมือง คือ ทิศเหนือติดกับตำบลฉลุง และทิศใต้ติดกับตำบลคลองซุดเพื่อเข้าสู่ตัวเมืองสตูล มีจุดตรวจประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง และมีการจัดตั้งมวชน อปพร. 1 รุ่น 160 คน มีสภาเยาวชนตำบล 24 คน มีศูนย์พัฒนาครอบครัวประจำตำบล 21 คน และมีสภาวัฒนธรรมประจำตำบล 25 คน (http://www.bankhuan.go.th/center/website/management/Website_dragdrop/index_menu.php?Site=1106&page_id=28303&control= สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2556)

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนตำบลบ้านควนแล้วพบว่า เป็นโครงสร้างที่เอื้ออำนวยต่อการมีความสุขของประชาชนในพื้นที่ ความเป็นชุมชนชนบท การมีอาชีพแบบดั้งเดิม รวมทั้ง ความเข้มแข็งในการจัดตั้งมวชนในพื้นที่ แต่จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลับพบว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในตำบลมีอยู่มากพอสมควร และโดยส่วนมากหากมีความขัดแย้งหรือความรุนแรงระหว่างหมู่บ้าน ส่วนใหญ่แล้ววัยรุ่นบ้านควนก็จะมีส่วนร่วมทุกครั้ง เราทราบเรื่องนี้จากบทสัมภาษณ์สายตรวจบ้านควนที่กล่าวว่า

“วัยรุ่นในตำบลบ้านควนมีคู่อริเยอะมาก ทั้งที่เป็นวัยรุ่นในบ้านควนเอง และตำบลอื่น หรือวัยรุ่นบ้านควนไปอยู่ที่อื่นแล้วไปก่อเหตุที่นั่น เคยมีวัยรุ่นบ้านควนหมู่ที่ 2 และหมู่ 5 ยิงปะทะกันจนนำมาสู่การเสียชีวิตของวัยรุ่น และเคยมีเหตุการณ์ที่วัยรุ่นบ้านควนยิงวัยรุ่นที่ควนขันเสียชีวิต โดยไปยิงในขณะที่ผู้ตายไปวิ่งที่สนามขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล วัยรุ่นที่ยิงเข้ามอบตัว ทั้งนี้เพราะผู้ก่อเหตุกลัวและเป็นห่วงความปลอดภัยของตนเองด้วย ตอนนั้นก็ยังคงถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ เหตุการณ์ล่าสุดเกิดขึ้น ณ คุกน้ำผู้ก่อเหตุก็เป็นวัยรุ่นบ้านควน ก่อนหน้านี้ต้นปี 2557

ไปก่อเหตุที่อำเภอรัตนภูมิ และที่ฉลุงก็มีคู่ขัดแย้ง ตอนนี้บางส่วนก็เป็นเพื่อนกัน เลยร่วมกันชิงทรัพย์
ผู้อื่นก็มี” (ด.ต.ดำเร็ด พินธุสุวรรณย์ สายตรวจบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2557)

สถานการณ์ความรุนแรงในปัจจุบัน

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในตำบลฉลุงและตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ใน
ปัจจุบัน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เพราะวัยรุ่นทั้งสองชุมชน มีพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้นต่อการ
ก่ออาชญากรรม ทั้งนี้เพราะ โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ วัยรุ่นติดยาเสพติด ขาดการศึกษา ไม่มีงาน
ทำ ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสก่ออาชญากรรมมากขึ้น บ่อยครั้งที่ทั้ง 2 หมู่บ้านถูกหมู่บ้านอื่นมองว่า เป็น
พื้นที่ที่ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตำบลฉลุง

สถานการณ์ความรุนแรงในตำบลฉลุงมีสถิติที่ลดลง โดยส่วนมากจะเป็นคดี
เกี่ยวกับยาเสพติด แต่คดีเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินจะมีประมาณร้อยละ 10 โดยส่วนใหญ่วัยรุ่นที่
กระทำความรุนแรงจะมีอายุระหว่างอายุ 15-18 ปี และวัยรุ่นเหล่านี้ส่วนมากแล้วเคยเป็นผู้ที่กระทำ
ความผิดมาก่อน

“วัยรุ่นที่กระทำผิดโดยส่วนมากมีอายุระหว่าง 15-18 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่
กระทำผิดซ้ำและระยะเวลาในรอบปีหนึ่ง สถานีตำรวจฉลุง มีคดี อาวุธปืน ประมาณ 30 คดี
ส่วนมากเป็นปืนไทยประดิษฐ์” (ด.ต.อรุณ นวลแก้ว ผบ.หมูงานสืบสวน สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่
25 พฤศจิกายน 2557)

แม้ตามข้อมูลของตำรวจจะมีสถิติการใช้ความรุนแรงที่ลดลง แต่ความรุนแรงก็ยัง
ไม่หมดไป ล่าสุดวัยรุ่นในตำบลฉลุงได้ชิงทรัพย์เหยื่อ แต่เหยื่อไม่ยอมจึงตัดสินใจยิงเหยื่อ จนถึงแก่
ความตาย การกระทำความผิดดังกล่าว ถือเป็นการกระทำความรุนแรงที่ไม่คำนึงถึงชีวิตของผู้อื่น

“อีกคดีล่าสุด เกิดขึ้นเนื่องจากมีวัยรุ่นตำบลฉลุง 3 คน ฆ่ากัปตันทีมฟุตบอลเยาวชน
สตูล ซึ่งผู้ใช้ความรุนแรงเป็นวัยรุ่นอายุประมาณ 19,17,15 ปีตามลำดับ ตอนที่เข้าจับกุมวัยรุ่นใน

ตำบลลลูงรายที่ 1 เจ้าหน้าที่ได้ตรวจพบ อาวุธปืนปากกา จำนวน 2 กระบอก กระสุนปืน ขนาด จุด 38 จำนวน 1 นัด วิทยุตำบลลลูงรายที่ 2 ได้ถูกตรวจพบ อาวุธปืนปากกา แบบประกอบเอง ใช้กับ กระสุนขนาด จุด 38 จำนวน 2 กระบอก และกระสุนปืน ขนาด จุด 38 จำนวน 1 นัด ส่วนรายที่ 3 พบว่ามีอาวุธปืนลูกซองสั้น จำนวน 1 กระบอก ซึ่งทั้ง 3 มีพฤติกรรมคือ ใช้อาวุธปืนบังคับให้หยุด รถ เพื่อจะชิงทรัพย์ แต่เหยื่อไม่ยอมหยุด จึงตัดสินใจยิงเหยื่อจนถึงแก่ชีวิต” (ดต.อรุณ นวลแก้ว ผบ. หมู่งานสืบสวน สภ.ลลูง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

จากการสัมภาษณ์ดังกล่าวพบว่า วิทยุในตำบลลลูงเจตนามีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง แล้วพกพาไปในที่สาธารณะ การพกพาอาวุธปืนดังกล่าวทำให้เกิดการตัดสินใจในการ ใช้ความรุนแรงง่ายขึ้น

ตำบลบ้านควน

“ความรุนแรงของวิทยุตำบลบ้านควนมีการทะเลาะกันหลายระดับ คือ กลุ่มชุมชนในละแวกเดียวกันหรือต่างชุมชน แต่ในเขตตำบลเดียวกัน ความรุนแรงเคยเกิดขึ้นสำหรับวิทยุตำบลบ้านควนหมู่ที่ 2 และหมู่ 5 การปะทะกันครั้งดังกล่าวจบด้วยการยิงกันจนนำมาสู่การเสียชีวิต และเคยมีเหตุการณ์ที่วิทยุตำบลบ้านควนยิงวิทยุที่ควนขันจนถึงแก่ชีวิต ซึ่งก่อเหตุในขณะที่ผู้ตายวิ่งออกกำลังกายที่สนามขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล วิทยุผู้ก่อเหตุเข้ามอบตัว ทั้งนี้เพราะกลัวและเป็นห่วงความปลอดภัยของตนเองด้วย ตอนนี้อยู่ในเรือนจำ” (ด.ต.ดำเร็ด พันธ์สุวรรณ สหายตรวจบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“สถานการณ์ปีนี้ลดลงหน่อย มีคดีใหญ่ๆ อยู่ไม่กี่คดี ทั้งนี้เพราะหลายภาคส่วนช่วยกันดูแล ตั้งแต่ผู้บริหารตำรวจระดับจังหวัดเห็นความสำคัญก็ให้ตำรวจกดดันผู้กระทำผิดที่เป็นแกนนำ จนสามารถจับกุม ได้หลายราย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เห็นความสำคัญอันตรายของการก่อเหตุลักษณะนี้มากขึ้น เดือนนี้ก็เพิ่งมีการจับกุม แกนนำคดียาเสพติด บ้านควนมียาเสพติดเยอะ ผู้หญิงค้ายาเยอะ แต่เป็นรายย่อยทั้งนั้น (ด.ต.ดำเร็ด พันธ์สุวรรณ สหายตรวจบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

อาจกล่าวได้ว่า สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในตำบลฉลุงและบ้านควน ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยตรง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม อันเนื่องมาจากอบายมุขเข้าสู่ชุมชนอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความรุนแรงต่อผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ท้ายที่สุดอาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของวัยรุ่นและครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับโครงสร้างความรุนแรงที่มีอยู่แต่เดิมของชุมชน ยิ่งทำให้พบว่า ทั้งสองชุมชนต้องประสบกับความรุนแรงเชิงโครงสร้างมากกว่าเดิม และท้ายที่สุดก็ถูกพัฒนาไปสู่ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม คือ ยอมรับได้กับวิธีคิดที่นำไปสู่ความรุนแรง เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาคุณภาพการศึกษา วัยรุ่นต้องหยุดเรียนเพราะประสบกับปัญหาดังกล่าว ว่างาน และหันไปพึ่งพายาเสพติด ผู้ปกครองแก้ปัญหาถูกไม่ได้ ต้องปล่อยไปตามสิ่งที่ควรจะเป็น

สถานการณ์ยาเสพติดในตำบลฉลุงและบ้านควน

ปัจจุบันยาเสพติดได้ระบาดเข้าสู่ชุมชนหลายพื้นที่ ตำบลฉลุงและบ้านควน ก็เป็นอีกตำบลที่อยู่ในวังวลของยาเสพติดเข้าสู่ชุมชน ผ่านทางวัยรุ่นในชุมชน ข้อมูลจากคำตรวจสอบตรวจพบว่า ยาเสพติดที่มีอยู่ในตำบลฉลุงและบ้านควน เป็นยาเสพติดหลายประเภท มีทั้งยาเสพติดประเภท 1 ยาบ้า และประเภทอื่น ๆ เช่น กัญชา มาโนโซแลม และที่มีมากที่สุดคือ น้ำกระท่อม

“วัยรุ่นกินของมีเงินมา ส่วนมากเป็นน้ำกระท่อม กัญชา ยาแก้ไอและยาเสพติดประเภท 1 ยาบ้า” (ร.ต.ท.เอกสิทธิ์ มุกดา รอง.สวป.สภ.ฉลุง และด.ต.บุญธรรม หนูดำ ผบ.หมู่บ้านป้องกันปราบปราม สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“คดีโดยส่วนมากในตำบลฉลุง เป็นคดีเกี่ยวกับยาเสพติดประมาณ 90% ส่วนมากเป็นยาบ้า กัญชา วัตถุออกฤทธิ์ กดจิตประสาท น้ำกระท่อม ส่วนมากเป็นผู้เสพ ส่วนผู้ค้ามีน้อย เป็นผู้ค้ารายย่อย ส่วนอีก 10% เป็นคดีเกี่ยวกับลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์” (ดต.อรุณ นวลแก้ว ผบ.หมู่บ้านสืบสวน สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“สำหรับคดียาเสพติด บางคนโดนจับตามหมายจับ ยาเสพติดที่โดนจับเยอะ คือ น้ำกระท่อม เพราะมันสามารถล้างพิษของยาบ้าได้ ความร้ายแรงก็พอๆ กับยาบ้า นอกจากนั้น ก็มียาบ้า

ยาอี และชนิดของยาเสพติดซึ่งมีใช้กันอย่างแพร่หลายในชุมชนบ้านควนก็มีมาโน โขแล่ม ยาแก้ ไอ ยาไอซ์ ยาบ้า และน้ำกระท่อม” (ค.ต. คำเรีต พินธ์สุวรรณ สายตรวจบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

จากการให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่า วัยรุ่นทั้งสองตำบลส่วนใหญ่แล้วมีการใช้สารเสพติด และความรุนแรงที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากการใช้สารเสพติด โดยอาจมีเงื่อนไขทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสนับสนุนการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น ในส่วนของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านให้ความเห็นต่อเรื่องนี้ว่า

“วัยรุ่นมั่วสุมยาเสพติดเยอะมากในชุมชน โดยเฉพาะใบกระท่อม ยาโซแลม ยาเสพติดประเภท 1 ไม่มี คือ พุดง่าย ๆ ตอนวัยรุ่นชายในชุมชน ที่จบ ม.6 มีแค่คนเดียว และคนที่ไม่คิดยาเสพติดหายากมากจริงๆ ตอนนี้มีวัยรุ่นในชุมชนอยู่ที่เรือนจำประมาณ 4-5 คน” (นายตอเลียบ บูหมัน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลลุดง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“วัยรุ่นในบ้านควนมีประมาณ 210 คน ดิดยาเสพติดประเภท 1 ยาบ้า ประมาณร้อย ละ 40 ที่เหลือดิดกัญชาและน้ำกระท่อม 4คูณร้อย” (เจ๊ะหมาด สะอูรา กำนันตำบลบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“ก่อนหน้านี้เยอะมาก เมื่อ คสช. เข้ามา ยาเสพติดลดลง คนที่เสพเขาก็ไปซื้อที่อื่น ช่วงหลังผมจับเองโดยมีวัยรุ่นบางคนเป็นสายให้ หลายครั้งที่เข้าล้อมแล้วได้ปืน ส่วนมากเป็นปืน ไทยประดิษฐ์ ที่เล็ก ๆ ทำเอง ซึ่งทำง่ายมาก” (เจ๊ะหมาด สะอูรา กำนันตำบลบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“ยาเสพติดช่วงนี้ไม่ค่อยเยอะ แต่ประมาณปี 55-56 เยอะมาก สาเหตุที่ลดลงเพราะ ตำรวจจับกุมอย่างจริงจัง วัยรุ่นในชุมชนมีประมาณ 30-40 คน ไม่มีคนขายยาแต่ที่ดิดประมาณ 20 คน ยาเสพติดที่ดิดมากคือ น้ำกระท่อม ยาประเภท 1 โคนจับเยอะแล้ว” (นายนฤดิษฐ์ โส๊ะประจัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลลุดง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“ยาเสพติดในชุมชนตอนนี้มีน้อยมาก ส่วนมากก็มีใบกระท่อม” (นายมะหมาด อูมา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลลุดง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

แม้ในบางพื้นที่ผู้นำชุมชนชี้ชัดว่า พื้นที่ในความรับผิดชอบของตนเองในอดีตนั้นมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างหนัก ปัจจุบันได้ลดลงแล้ว ซึ่งสวนทางกับการให้ข้อมูลของตำรวจสายตรวจที่พบว่า มีคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดเยอะมาก แม้ข้อมูลที่ได้รับจากผู้นำชุมชนไม่ตรงกันนัก แต่ที่แน่ชัดและตรงกันคือ วัยรุ่นในตำบลลุงและบ้านควนมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพเท่านั้น ส่วนเพื่อประโยชน์ทางการค้ามีน้อย ถ้าจะมีก็เป็นผู้ค้ารายย่อยเท่านั้น ทั้งนี้เพราะผู้ค้ารายใหญ่ไม่กล้าเปิดเผยตัว อันเนื่องมาจากกลัวการพิพากษาจากสังคม

“บ้านควนมีพ่อค้ารายย่อยเท่านั้น ส่วนรายใหญ่ไม่กล้าเปิดเผยตัว ไม่กล้าแสดงออก ทั้งนี้เพราะกลัวว่าสังคมจะพิพากษา ถ้าเขาทำบุญก็ไม่ไปกิน หรือถ้าตายก็ไม่ไปละหมาดญานาซะให้” (ด.ต.คำเร็ด พินธุ์สุวรรณย์ สายตรวจบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

จากข้อมูลของตำรวจสายตรวจและผู้นำชุมชนที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า วัยรุ่นเข้าไปพัวพันกับอบายมุขในหลายประเภทที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและสังคมโดยรวม นั่นหมายความว่า วัยรุ่นมีการรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด ส่วนใหญ่รวมตัวกันเพื่อเสพยาเสพติด ในระดับความรุนแรงของฤทธิ์ยาที่แตกต่างกันออกไป

ผลจากจากใช้สารเสพติด ติดต่อกันเป็นระยะเวลาานจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพของตนเอง และจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางสังคมในเชิงลบของวัยรุ่นมากขึ้น จะกลายเป็นคนที่ก้าวร้าว จะเกิดการลักเล็กขโมยน้อยของบุคคลในครอบครัว ทำயที่สุดจะพัฒนาตนเองไปสู่การชิงทรัพย์ผู้อื่น จนนำไปสู่การเลือกใช้ความรุนแรง หากเหยื่อมีการต่อสู้ และจบลงด้วยการสูญเสียของเหยื่อหรือการเข้าไปในสถานพินิจหรือเรือนจำ ถือเป็น การสิ้นอิสรภาพในช่วงเวลาหนึ่ง และอาจเป็นการตัดอนาคตของวัยรุ่นในการดำเนินชีวิตเมื่อกลับเข้าสู่สังคมอีกครั้งหนึ่งหากสังคมไม่ให้โอกาสในการกลับตัวกลับใจ

ส่วนที่ 2 กรณีศึกษา

เรื่องเล่าชีวิตวัยรุ่นกับความรุนแรง

มาน นามสมมติ เด็กหนุ่มวัย 21 ปี เล่าเรื่องราวในครอบครัวของเขาให้เราฟังว่า บ้านอยู่ตำบลลุง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล เขามีพี่น้องทั้งหมด 12 คน ชาย 6 คน หญิง 6 คน เขาเป็นสมาชิกที่ 6 ในครอบครัว ชีวิตในวัยเด็กเขามีความสุขมาก เพราะรู้สึกว่าได้ได้รับความรักจากครอบครัวได้อย่างเต็มที่ ตอนเด็กๆ บิดาของเขาจะพาพวกเราทั้งครอบครัวไปเที่ยวที่หาดราไวย์บ้าง ที่ปากบาราบ้าง หลายที่มาก เราจะมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน พาไปพบปะญาติพี่น้อง สร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีระหว่างพี่น้อง

ตอนเด็กๆ บิดาจะพาไปละหมาดที่มัสยิดเกือบตลอดเวลา ครอบครัวมีปัญหาบ่อยมาก ช่วงนั้น ตอนเด็กๆ ผมเป็นคนที่ย้วมนมาก ทุกคนในบ้านจะเรียกผมว่า “เมอโมะ” แปลว่า ไอ้อ้วน ทุกวันนี้หลายคนก็ยังเรียกอยู่ เจ้าอ้วนได้เล่าให้เราฟัง “ตอนเด็กๆ ชีวิตมีความสุขมาก พี่บอกว่า ผมเรียนวิชา สามัญอ่อน แต่วิชาศาสนาผมพอไปได้ โดยเฉพาะวิชาอัลกุรอาน ใครๆ ก็ว่าผมอ่านไพเราะ

ดูเหมือนชีวิตผมจะดี แต่เปล่าเลย ผมเริ่มเปลี่ยนแปลงตนเอง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น จากที่เคยละหมาดครบ ถือศีลอดไม่เคยขาด ผมก็เริ่มบกพร่องในหน้าที่ เมื่อที่บ้านถามก็บอกว่า ละหมาดแล้วๆ ผมเริ่มเป็นคนที่ไม่ทัก ชีวิตเริ่มเปลี่ยนแปลงมากขึ้น เมื่อผมเข้าไปเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งแรก ตอนเข้าเรียน ม. 1-2 ชีวิตปกติดีมีความสุขดี ขาดเรียนไม่บ่อย กับเพื่อนก็ดีมาก แต่กับครูจะมีปัญหามาน้อย ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน การพูดจาของครูก็ไม่ดี ครูชอบพูดดูถูกนักเรียนและชอบใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ เช่น คำว่า มึง กู ไม่ให้กำลังใจ หลายครั้งครูก็ทำโทษนักเรียนโดยไม่มีเหตุผล เช่น ตบ ตะ ไม่พอใจใครก็ทำโทษเลย เป็นทั้งครูฝ่ายปกครองและผู้บริหารโรงเรียน เมื่อเป็นอย่างนี้ผมจึงเริ่มไม่อยากไปโรงเรียน จึงเริ่มขาดเรียน สุดท้ายโดนโรงเรียนไล่ออก เพราะขาดเรียนบ่อย และพฤติกรรมผมครูบอกว่า ไม่ผ่าน” มานได้เล่าชีวิตของเขาให้เราฟังอย่างละเอียด

เมื่อโดนเชิญออกผมก็ออกมาอยู่ที่บ้านสักพัก แต่เนื่องจากบิดาให้ความสำคัญกับเรื่องการเรียนมากก็เลยขอร้องให้ผมกลับไปเรียนอีกครั้งหนึ่ง ผมเข้าเรียนที่โรงเรียนแห่งใหม่ ผมว่า

ที่โรงเรียนนี้ดี เพื่อนดีแต่รุ่นพี่บางคนก็ไม่ดีมีเหมือนกัน ผมเคยประสบด้วยตนเอง คือ พี่เขาชอบริดไถ ขอเงินจากผมทุกวัน วันละ 20-30 บาททุกวัน

จนกระทั่งวันหนึ่งผมตัดสินใจไม่ให้ พี่เขาก็ยกพวกมารุม ผมเก็บความอึดอัดใจในวันนั้น เมื่อกลับถึงบ้านผมรีบเล่าเรื่องนี้ให้พี่ชายรู้ วันต่อมาพี่ชายพาเพื่อนไปที่โรงเรียนพร้อมเหล็กและมีด เพื่อเคลียร์ปัญหาของผม รุ่นพี่คนนั้นเขาก็จะเคลียร์เหมือนกัน แต่บังเอิญครูที่ผมและรุ่นพี่คนนั้นนับถือมาพอดี ครูขอร้องผม ผมจึงยอมยุติ ต่อมาเรื่องนี้ทราบถึงครูใหญ่ เขาจะแจ้งความขู่หาบุกรุกพี่ชายผมโดยที่ไม่มี การสอบถามที่มาของปัญหาเลย ส่วนครูคนอื่น ๆ ก็ดี พุดจาดี ให้กำลังใจดีมาก แต่ที่ไม่ดี คือ ผมเอง

เดือนหนึ่งเข้าห้องเรียนแค่ครั้งเดียว ผมว่า ผมเริ่มมีพฤติกรรมทางสังคมเป็นลบในช่วงนี้ เพราะผมโดดเรียนไปเล่นเกมบ่อยมาก หรือบางทีไปโรงเรียนก็ไม่เข้าห้องเรียน ไปนั่งข้างๆ อาคารเรียน สาเหตุที่โดดเรียนเพราะเราส่วนหนึ่งและเพื่อนก็อีกส่วนหนึ่งเหมือนกัน เมื่อโรงเรียนรู้ก็เชิญผู้ปกครองมาพูดคุยที่โรงเรียน และเชิญผมออกจากโรงเรียนในที่สุด

เมื่อต้องโดนเชิญออกผมก็อยู่ที่บ้าน ช่วยครอบครัวทำงาน ในชุมชนที่ผมอาศัยอยู่มีวัยรุ่นไม่เรียนหนังสือและติดยาเสพติดเยอะมาก ผมไม่มีเพื่อนก็เลยต้องคบกับเพื่อนกลุ่มนี้ แรกๆ เข้าไปก็ไม่กล้าลองยา เพราะที่บ้านค่อนข้างเคร่งครัดมาก หากบิดารู้คงโดนทำโทษหนัก แต่เมื่อเข้ากลุ่มนานๆ เพื่อนชวนบ่อยๆ มีความรู้สึกเกรงใจต่อกลุ่มเพื่อนเลยเกิดขึ้น ผมเริ่มลองบุรี่ก่อน เพราะคิดว่าเลิกง่าย ไม่เคยเอาไปสูบที่บ้าน เพราะกลัวที่บ้านรู้

แต่เหตุการณ์ไม่เป็นเช่นนั้น เพราะยังอยู่บ้าน สภาพแวดล้อมของชุมชนไม่ดี ผมก็ไม่ดี แล้วไปคบกับเพื่อนที่มีลักษณะเดียวกัน ก็ยิ่งไปกันใหญ่ วันหนึ่งเพื่อนชวนไปดูหนังโป๊ ผมก็ไปแล้วยังติดตา ด้วยความอยากรู้อยากลองดู ก็เลยแอบไปดูลูกพี่ลูกน้องอาบน้ำที่ช่องระบายลมที่บ้านเขา สุดท้ายเขาจับได้ เอาเรื่องมาเล่าให้ญาติ ๆ ฟัง ก็เลยเป็นเรื่อง บิดาก็ว่ากล่าวตักเตือน(นาซีฮัด) ขอให้ปรับปรุงพฤติกรรม แต่ผมก็รู้ว่า ลึก ๆ แล้วที่บ้านก็ระแวงว่า ผมจะไปก่อเรื่องอะไรอีก ถึงตอนนี้ผมเริ่มเครียดมากขึ้น จึงหลีกเลี่ยงการพบเจอคนในบ้าน หลีกเลี่ยงการพบญาติ ๆ ไปอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด

ผมเริ่มลองยาเสพติดประเภทน้ำหอม ยาแก้ไอ น้ำโศก นิสสัยที่เคยดีของผมก็เปลี่ยนไป จากเดิมไม่เคยเถียงแม่ หรือพี่น้อง ผมก็เริ่มต่อปากต่อคำมากขึ้น แต่นิสัยพุดน้อยก็เหมือนเดิม ผมทำงานให้บิดา แต่บิดาของผมไม่ค่อยให้เงิน เพราะท่านไม่แน่ใจว่า ผมจะนำไปซื้อของที่ไม่มีประโยชน์ ประกอบกับตอนนี้สถานการณ์ทางการเงินที่บ้านเกิดวิกฤต มีหนี้สินมากมาย ธุรกิจหลายอย่างประสบกับภาวะขาดทุน ถึงตอนนี้ก็ต้องให้มารดาของผมออกมาช่วยทำงาน ขายของที่ตลาดนัด ทุกคนในบ้านเกิดภาวะเครียด

ผมก็เริ่มใช้ยาเสพติดชนิดที่รุนแรงมากขึ้น แต่เมื่อไม่มีเงิน ผมก็เริ่มลักเล็กขโมยน้อย เงินที่อยู่ในบ้าน จากขโมยเป็นร้อย ก็เริ่มเป็นหลักพัน มากสุดคือเกือบหมื่นซึ่งเป็นเงินของบิดา ทำให้โกรธมากไม่รู้จะทำอย่างไร ก็เลยเตะประตูบ้าน ขว้างสิ่งของต่างๆ นานา ปะถามผมก็ไม่ยอมรับ ตอนนี้เงินของทุกคนเขาก็เก็บไว้อย่างดี แต่ก็ยังเอาได้เหมือนเดิม

เมื่อที่บ้านเริ่มจับผิด ผมก็เริ่มขโมยเงินของบ้านญาติที่อยู่ข้างๆ ทำแบบนี้หลายครั้ง ปีนเข้าบ้าน งดประตู มีรอยเท้าให้ดูต่างหน้า เขาถาม ผมก็ปฏิเสธ สุดท้ายพี่ๆ ผมเอง บอกให้ญาติๆ แข็งความเพื่อเป็นหลักฐาน มีโซ่เพื่อดำเนินคดี ผมกลัวก็เลยหยุดพฤติกรรมดังกล่าวมาระยะหนึ่ง ต่อมาก็ทำอีก ผมไปจัดรถพี่เขยซึ่งเขาเป็นข้าราชการครู ได้เงินไปประมาณ 2,000 บาท เขาจับได้เรียกมาคุยก็เลยยอมรับ แลผมเขาบอกว่า ถ้าไม่มีเงินให้บอกเขา วันนั้นเขาให้เพิ่มอีก 1,000 บาท ที่บ้านก็บ่น รู้สึกกังวลกับเรื่องของผมมาก

แต่ผมก็ยังไม่หยุด ยังไปขึ้นบ้านพี่เขยคนเดิมได้เงินมา ประมาณ 2,000 บาท พี่เขยบอกพ่อ ทั้งสองเห็นร่วมกันว่า จะไปแจ้งความ พ่อบอกถ้าจะแจ้ง 2 ข้อหา คือ ลักทรัพย์และมียาเสพติดไว้ในครอบครอง เพราะพ่อเคยเจอภักุษาในกระเป๋ายังเก็บไว้เป็นหลักฐาน แต่พี่สาวขอร้องพี่เขยว่า อย่าแจ้งความ ขอโอกาสก่อน พี่ๆ ทุกคนก็ขอโอกาสกับพ่อ วันนั้นทุกคนในบ้านร้องไห้ เพราะสงสารผม สุดท้ายพี่ๆ ชวนผมไปหาจิตแพทย์ที่โรงพยาบาล เพราะพวกเขาคิดว่า ผมติดยาเกินขนาด แต่ผมยืนยันว่า ไม่ไป เพราะไม่ได้คิดขนาดนั้น เมื่อผมยืนยันไม่ไป พ่อจึงเสนอว่า ถ้าอย่างนั้นให้ผมเรียนต่อ เพราะพ่อคิดว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านไม่ดี ปะบอกให้ผมตั้งใจเรียน เพราะถ้าไม่ยอมเรียนให้แจ้งล่วงหน้า จะได้ไม่ตัดอนาคตพี่น้องคนอื่น ๆ

สุดท้ายผมตัดสินใจเรียน การเรียนครั้งนี้ดูเหมือนจะไม่มีปัญหา เพราะพ่อให้ไป กลับกับลูกที่ลูกน้องที่เป็นครูที่นั่น สัมพันธภาพระหว่างผมกับครู ไม่มีปัญหาอะไร เพียงแต่ไม่สนิทเท่าตัวเอง แต่ผมเริ่มมีปัญหาที่รุ่นพี่ในโรงเรียน ผมเป็นคนไม่แคร์ใคร พี่คนนั้นบอกว่า น้องใหม่ต้องเคารพรุ่นพี่และอย่าทำซำร์ ด้วยกับความเป็นวัยรุ่น ก็คิดว่าตนเองไม่ผิดก็เลยทำเขากลับ แน่จริงมาชกตัวต่อตัวเลย ปรากฏว่าไปเจอด้านนอกโรงเรียน มาเป็นโขยงเลย ผลคือ ต่างคนก็ต่างเจ็บ

เมื่อมีปัญหาที่รุ่นพี่ขนาดนี้ ผมจึงไม่ไปโรงเรียน บอกพ่อว่า ไม่เรียนแล้ว เพราะเหนื่อย พ่อให้ช่วยทำงาน ผมก็ทำ พ่อชมว่า ผมเป็นคนมีฝีมือ ผมรู้สึกดีใจมาก นึกคิดเองว่า จะพยายามปรับปรุงตัว แต่เพื่อน รุ่นพี่เขาก็ชวนไปเที่ยวกลางคืน กินเหล้าหลายครั้ง เล่นการพนันหลายหน ใช้ยาเสพติดประเภท 1-5 เอาหมด รู้ทั้งรู้ว่า บาป แต่ก็ยังทำ เมื่อเริ่มถลำลึก ใครพูดอะไรก็ไม่ฟัง ผมเริ่มผันตนเองเป็นผู้ค้ายา

ผมเคยขายยาประเภทยาแก้ปวดชนิดรุนแรงและยาแก้ไอ ขายเป็นขวด คิดว่าคุ้มค่าลงทุน ลงทุน 10,000 บาท ได้กลับมา 30,000 บาท ถ้าโดนจับได้โดนปรับ 3,000 บาท ซึ่งยาประเภทนี้เมื่อก่อนไม่ใช่ยาเสพติด แต่กดประสาท ทำแบบนี้ประมาณ 2-3 ครั้งก็โดนจับกุม ตอนนั้นจำได้ว่าไปเที่ยวหาดใหญ่แล้วซื้อยามาโนโซแล่ม (เป็นยากดประสาท) ซื้อมาหลายขวด ความจริงคือนั่นผมว่า จะนอนที่หาดใหญ่ แต่บังเอิญตอนเช้าไม่มีใครส่งน้องไปโรงเรียน ผมเลยต้องกลับบ้าน กลับประมาณ ติ 2 ขับรถจักรยานยนต์กลับไปสตูด ตำรวจตั้งด่านแถวบริเวณเขตพื้นที่อำเภอควนกาหลง เลยโดนจับ ตำรวจขอเบอร์ผู้ปกครองเลยให้เบอร์พี่สาวไป ทุกคนรู้ก็รีบมาเยี่ยม เห็นหน้าแม่ก็นึกเสียใจ เพราะแม่ร้องไห้อย่างหนัก ทุกคนตัดสินใจประกันตัวด้วยหลักทรัพย์ ทุกคนบอกว่า กว่าจะได้หลักทรัพย์ยากเย็นแสนเข็ญ เพราะครอบครัวเราไม่มีสมบัติอะไร

เมื่อออกมาได้ที่บ้านตัดสินใจให้ผมไปทำงานที่กระบี่ ตอนนั้นผมไปอยู่ได้ประมาณ 8 เดือนกว่า มีเงินเก็บผมเลิกทุกอย่างได้ แต่หลังจากนั้น ผมกลับมาบ้านก็อยู่กับสภาพแวดล้อมแบบเดิมๆ เพื่อนเดิมๆ ผมจึงกลับมาเข้ากลุ่มใหม่ ตอนกลับไปบ้านพี่ผมก็กินน้ำหอมโดนตำรวจตรวจปัสสาวะ ณ ด่านตรวจจังหวัดตรัง ก็เลยโดนดำเนินคดีอีก ครั้งนี้ก็ประกันตัว แต่พ่อไม่ช่วย ขอยืมเงินจากพี่สาว เมื่อประกันตัวเสร็จพอดี ต้องเข้าไปรายงานตัวเพื่อเป็นทหาร 3 เดือนแรกผมรู้สึกทรมานมาก แต่ก็สอนให้ผมรู้จักระเบียบและความรับผิดชอบมากขึ้น ตอนอนุญาตให้ญาติเข้าเยี่ยม พ่อแม่ และพี่น้องก็มาเยี่ยม ผมรู้สึกได้ถึงพลังความรัก ก็เลยเลิกทุกอย่าง แม้แต่บุหรี แต่ก็ไม่แน่ใจเหมือนกันหากต้องกลับไปอยู่สังคมเดิมๆ เพื่อนเดิมๆ ผมจะต่อสู้กับตนเองได้หรือไม่

นัท (นามสมมติ) เป็นพี่ชายคนโตที่บ้าน มีพี่น้องหลายคน ชีวิตในครอบครัวเมื่อตอนเป็นเด็กมีความสุขมาก เพราะพ่อจะพาทุกคนในครอบครัวไปเที่ยว เวลารับประทานอาหารเราก็กินพร้อมกัน งานในบ้านต่างคนต่างก็มีความสุข พ่อบอกผมเสมอว่า ผมคือความหวัง เมื่อตอนคลอดผมพ่อดีใจมาก ไปไหนพ่อจะพาไปด้วยทุกครั้ง ชีวิตผมดำเนินไปอย่างมีความสุข ดูแล้วโน้มน้าวแล้วผมต้องเป็นเด็กดี เพราะทุกคนในบ้านให้ความรักอย่างเต็มที่

แต่จุดเปลี่ยนของผมเกิดขึ้นเมื่อตอนอายุ 13 ปี ตอนเรียนชั้น ม.1 ผมเรียนที่โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดสตูล เรียนที่นี่มีความสุขดี แต่ช่วงหลังผมขาดเรียนบ้าง แต่ก็ไม่เคยโดนทางโรงเรียนจับได้แม้แต่ครั้งเดียว แต่พ่อเริ่มสังเกตพฤติกรรมของผมว่า เริ่มทำตัวเหลวไหลมากขึ้น จึงตัดสินใจย้ายโรงเรียนไปเรียนที่ปัตตานี พร้อมกับพี่สาว ผมไม่อยากย้าย เพราะไกลและเราก็ไม่รู้จักใครเลยที่นั่น แต่โรงเรียนนี้มีระบบการเรียนแยกระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ตอนเย็นผมจะไปพบพี่สาวทุกวันหลังเลิกเรียนที่หน้าประตูเหล็กของโรงเรียนฝั่งนักเรียนหญิง

ตอนนั้นใครๆ ก็มองว่า ผมเป็นเด็กที่น่ารัก ไม่ใช่ ไม่ใช่คน ตั้งใจเรียน ผมกับพี่สาวรักกันมาก พี่จะซักเสื้อผ้าให้ผม ส่วนผมจะทำกับข้าวหรือของหวานให้พี่ พี่ผมเป็นคนเรียนเก่ง ตอนนั้นเธอเป็นสภานักเรียนซึ่งมีบทบาทมาก ชีวิตผมดำเนินต่อไปจนกระทั่งมัธยมศึกษาปีที่ 2 เทอม 2 รุ่นพี่คนหนึ่งเขามาขอเงินผมทุกวัน หากไม่ให้วันไหน รุ่นพี่ก็จะตบหัวบ้าง ตะบึ้ง รุ่นพี่คนนี้เขาขอจากรุ่นน้องทุกคนถ้าไม่ให้ก็จะถูกระทำลักษณะเดียวกันกับที่ผมโดน

ผมมีความรู้สึกว่าตนเอง ถูกกระทำมากเกินไป ผมจึงหันมาทำความรู้จักกับรุ่นพี่ที่เขาสูบบุหรี่เพราะผมคิดว่า เขาช่วยผมได้ ผมเริ่มลองสูบบ้าง ต่อมาก็เริ่มติดบุหรี่ ช่วงนี้ไม่ค่อยได้ไปหาพี่สาว พี่สาวจึงสืบทราบว่ามีคนสูบบุหรี่ และเริ่มโดดเรียน เธอพยายามห้าม ้วยรุ่นอย่างผมไม่มีทางหยุด สุดท้ายเมื่อใกล้จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนในครอบครัวจึงให้ผมย้ายกลับไปเรียนที่บ้าน พี่สาวดูเกรดผมตอนจบ ปรากฏว่า ผมติด 0, ร, มส รวมแล้วประมาณ 17 วิชา ผมขอเรื่องพี่ไม่ให้บอกพ่อ เธอไม่บอกจริงๆ แกรมยังช่วยแก้ 17 วิชา ให้หมดภายในอาทิตย์เดียว หลังจากนั้นผมก็ย้ายกลับไปเรียนที่สตูล ไปกลับทุกวัน ผมเริ่มมีเพื่อนที่มีลักษณะคล้ายตนเอง คือ ขี้เกียจเรียนหนังสือ จึงชวนกันโดดเรียน ไปร้านเกมส์และก็สูบบุหรี่เรื่อย ๆ

ผมโดดเรียนเกือบทุกวันโดยทางบ้านไม่ทราบ เพราะแม่ให้เงินไปโรงเรียนทุกวัน แต่ที่บ้านรู้ตอนที่โรงเรียนส่งเอกสารมาที่บ้านว่า ลูกในความปกครองของท่าน โดนไล่ออก เนื่องจากมีเวลาเรียนไม่เพียงพอ ตอนนั้นพ่อโกรธมาก แต่ก็ไม่ได้ทำอะไร เมื่อต้องหยุดเรียนทำให้ต้องตื่นนอนแต่เช้า เพื่อเอาของที่แม่ขายไปส่งที่ตลาดนัด ช่วงแรก ๆ ก็ไม่เป็นไร แต่เมื่อลองเสพบุหรี่ ลอง

ดื่มน้ำกระเทียม ทำให้ขี้เกียจทำงาน อยากรอน และเกิดอารมณ์หงุดหงิดง่าย ที่บ้านชอบปลูกไผ่ต้นมาละหมาด ผมขี้เกียจจะหมาดมาก

ประกอบกับช่วงหลังครอบครัวต้องประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ทุกคนเกิดความเครียด โดยเฉพาะแม่ บ่นเข้าบ่นเย็น จึงเกิดความเครียด แก้ปัญหาคลายเครียดด้วยการไปหาเพื่อน แล้วพากัน ไปลองกัญชา ตอนนี้ผมเริ่มติดยาเสพติดหลายชนิด ต้องหาเงินเพื่อซื้อยา ที่บ้านควบคุมเรื่องค่าใช้จ่าย ผมเลยต้องขโมยเงินของคนในบ้าน ตั้งแต่เงินของพ่อ แม่ พี่สาว จนทุกคนในบ้านเกิดความเครียด พ่อ โกรธมาก พ่อเตะประตูบ้านจนพัง หนังสือกระจัดกระจาย แม่ก็พูดในลักษณะการต่อว่าต่อขาน และชอบเปรียบเทียบกับน้อง ๆ เพราะเราเป็นคนอกสาวยตาด้วย ผมเริ่มมีความรู้สึกที่ว่า ลูกคนอื่น ๆ เป็นคนดีพ่อแม่จึงสนใจ เมื่อความคิดแบบนี้เกิดขึ้น ก็เลยไปหาเพื่อนดีกว่า

พ่อเริ่มสังเกตพฤติกรรมของผมว่า ยังไม่เรียน ยิ่งเสียคน จึงให้ผมไปเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การเรียนที่นี่ไม่ค่อยสะดวกสบายเท่าไร ผมขี้เกียจเรียน ที่ไปเพราะพ่อใช้ ความสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นไปในทิศทางที่ดี ไม่มีปัญหาอะไร แต่กับครูผมมักมีปัญหาบ่อย คือครูบางคนก็บ้าอำนาจ ผมจึงชอบไปประท้วงครูเรื่องการลงโทษเมื่อนักเรียนทำผิด บางทีครูก็ลงโทษนักเรียนอย่างไม่มีเหตุผล เช่น บางครั้งเดินออกนอกห้องเพื่อจะเข้าห้องน้ำไม่ได้หิบบัตรขออนุญาตเข้าห้องน้ำ เดินไปเจอฝ่ายปกครอง โคนหยิกเนื้อที่คอ เจ็บมาก ๆ หรือในบางครั้งครูก็ชอบพูดเกินความเป็นจริง เรื่องนิดเดียวครูเอาไปใส่สติไซ้ ผมมีความรู้สึกเบื่อ โรงเรียนนี้มาก แต่ยังไม่ถึงจุดที่ผมต้องออก

จนกระทั่งวันหนึ่งผมขับรถล้มต้องเข้าเฝือกเป็นเดือน ครูที่โรงเรียน ไม่มีใครมาเยี่ยมแม่แต่คนเดียว จุดนี้เองที่ผมตัดสินใจคุยกับพ่อว่าจะหยุดเรียนเพราะผมเบื่อ คือ เรารู้ตัวว่าเรามีปมด้อย เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่ค่อยกล้าถาม เพราะครูบางคนจะแสดงท่าทางผ่านสีหน้าว่า เหนื่อยที่จะอธิบาย ประกอบกับเหตุผลหลักคือ ครูบางคนที่มีนิสัยขัดแย้งกับเรา จึงทำให้เราไม่สามารถเรียนต่อได้ พ่อไม่ได้พูดอะไรเพียงแต่บอกว่า การหยุดเรียนจะทำให้ทางเลือกของคนเราในอนาคตลดลงไปด้วย

เมื่อชีวิตต้องหยุดเรียน ผมจึงตัดสินใจออกจากบ้าน ตอนนั้นที่บ้านเครียดมาก เพราะไม่รู้ว่า ผมอยู่ไหน ผมตัดสินใจใช้ชีวิตตามทางเดินที่ตนเองเลือก เริ่มทำงานที่จะนะ ได้

เงินเดือน 13,000 บาท แต่กระนั้นก็ยังไม่พอจ่าย ก็ต้องไปขอเงินที่พี่ พี่ก็ยอมให้ทั้งที่ตนเองไม่มี เมื่อไม่มีเงินก็ต้องกลับบ้าน ไปช่วยพ่อทำงาน และกลับไปอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่ไม่เรียนหนังสือ

ชีวิตเริ่มรู้จักกับความรุนแรงอย่างแท้จริง เพราะเพื่อนเหล่านั้นต่างก็มีอาวุธไว้ในครอบครอง และเคยใช้อาวุธเหล่านั้นในการทำร้ายคู่อริซึ่งตอนนั้นผมก็อยู่ในเหตุการณ์ หลังจากวันนั้นผมสะสมเงินเพื่อซื้ออาวุธ ในราคาประมาณ 30,000 บาท ซึ่งเป็นปีเดือนไม่มีทะเบียน นอกจากนี้ผมก็ยังมียัดหัวตัดไว้ในความครอบครอง แต่ในขณะนั้นเมื่อมีปัญหาผมก็ยังไม่กล้าใช้อาวุธในการทำร้ายคู่ต่อสู้ ผมทำได้เพียงใช้กำลังและเน้นการชกต่อย

สาเหตุของการทะเลาะ เนื่องจากเกิดความไม่พอใจ มีเรื่องเข้าใจผิดกัน ประกอบความคึกคะนองของวัยเข้ามาเป็นส่วนประกอบ ต่อมาเพื่อนในกลุ่มมีปัญหา เกิดการยิงกัน ถ้าผมไม่จัดการเขามาก็ตาย จึงยิงเขาแต่ไม่ได้ดูว่า เขาเป็นอย่างไรบ้าง เพราะยิงเสร็จก็กลับบ้านเลย ตอนแรกที่ทำก็ไม่สงสาร แต่นาน ๆ เข้าก็สงสารและคิดว่าจะไม่ทำแล้ว

ส่วนเรื่องปัญหายาเสพติดส่วนตัวเมื่อก่อนติดตั้งแต่ประเภท 1-5 เคยมีอยู่ครั้งหนึ่ง ขับรถมากับเพื่อนจากสตูล ตอนนั้นประมาณ 22.00 น. โคนตำรวจที่หน้าบึกซีเรียกตรวจปัสสาวะซึ่งพบสารเสพติดประเภท 1 ตรวจขอเงินคนละ 8,000 บาท ในตอนแรก แต่ขอต่อรองเหลือแค่ 5,000 บาท ก็ต้องขอเงินค่าปรับจากพี่ สุดท้ายตำรวจปล่อยตัว ส่วนการล่อซื้อยาเสพติดจากตำรวจนั้นโดยส่วนตัวไม่มีประสบการณ์ตรง แต่เพื่อนรุ่นพี่เคยโดนล่อซื้อ ตอนแรกที่โดนจับ ตำรวจเขาจะถามจนได้คำตอบ หากไม่บอกตำรวจก็จะใช้วิธีการซ้อม เพื่อเค้นข้อมูล

กรณีอาวุธปืนผมโดนตำรวจจับกุม 1 ครั้ง ตอนนั้นยืมรถเพื่อนไปซื้อบุหรี่ จากกลับเจอด่านตำรวจ ตำรวจขอตรวจค้นพบอาวุธปืนซึ่งเป็นปืนเถื่อนใต้เบาะรถ ยอมรับว่าเป็นของตนเอง ในชั้นพนักงานสอบสวน โดยคำสั่งศาลจังหวัดสตูล ให้จำคุก 1 ปี 6 เดือน อดอาหารลดเหลือ 9 เดือน ประสบการณ์ในเรือนจำ ตอนแรก ที่เข้าไปอึดอัดมาก เพราะที่ต้องอยู่ในที่แคบ เมื่อเจอผู้ปกครองมาเยี่ยม ดีใจมากและคิดว่า จะไม่กลับไปทำอีก แต่เมื่อออกมาก็ดีใจได้สักพัก ก็กลับไปใช้ชีวิตเหมือนเดิม เพียงแต่สูบบุหรี่อย่างเดียว อย่างอื่นเลิกหมดแล้ว แต่การดำเนินชีวิต การเงินยังเหมือนเดิม นอนตื่นสาย คือ และไม่เชื่อฟังผู้อื่นก็ยังเหมือนเดิมและคิดว่า จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบนี้เมื่อแต่งงาน

เรี๊ (นามสมมติ) เด็กหนุ่มวัย 17 ปี เด็กผู้ชายตัวเล็กในสายตาของครอบครัว เป็นเด็กที่น่ารัก ใครพบใครเห็นต่างชื่นชม เพราะเรี๊เป็นเด็กที่ช่วยเหลือพ่อแม่ทำมาหากินตั้งแต่เด็ก แม่ของเรี๊เล่าด้วยความภูมิใจว่า มะมีลูกหลายคน แต่เชื่อใหม่ว่า ทุกครั้งเวลาที่โรงเรียนประธมฯพาไปทัศนศึกษา ลูกคนอื่นจ่ายเงินหมด แต่เรี๊จะเหลือเงินกลับมา และจะซื้อของฝากมาให้ห้อง ๆ ทุกครั้งแม่ยังจำวันนั้นได้

ในอดีตเรี๊เป็นเด็กที่น่ารัก จะกอดแม่ทุก ๆ วัน แต่วันนี้ทุกอย่างเปลี่ยนไปตั้งแต่ลูกเริ่มรู้จักกับคำว่า ยาเสพติด ลูกพุดจาไม่ไฟเพราะ ตั้งแต่กินน้ำท่อม เรี๊คิมน้ำท่อมบอยขึ้นทุกวัน เคยมีถึงขนาดตอนที่ไม่มีใครอยู่บ้านเรี๊เอาน้ำกระท่อมมาต้มในบ้าน แม่บอกตรงๆ แม่รับไม่ได้จริงๆ และเคยมีหลายครั้งแล้วที่มีคนมาบอกว่ารถจักรยานยนต์ที่บ้านอยู่ที่สวนสาธารณะ หลังวัด ซึ่งตรงนั้นเป็นที่รู้กันว่า วัยรุ่นจะไปสูบยา คิมน้ำกระท่อม กินน้ำโคกผสมยาแก้ไอ ทุกวันนี้ขอคูอาให้เขากลับตัวกลับใจเป็นคนดีทุกวัน เพราะแม่ไม่เชื่อว่า เขาจะกลับตัวไม่ได้ คนไม่ดีที่ไหนที่เอาเงินเดือนของตนเองให้แม่ทุกเดือน ทั้งที่ตนเองไม่พอจ่าย

ส่วนจากการสัมภาษณ์เรี๊ เด็กหนุ่มวัย 17 ปี เล่าว่า เขาเองรู้ตัวดีว่าที่บ้านรักเขาทุกคน โดยเฉพาะพี่สาว ที่เมื่อขออะไรแล้วไม่เคยเลขที่จะไม่ได้ ได้ทุกครั้ง ตอนเด็กๆ ผมละหมาดครบบอาจจะเพราะตอนนั้นอบายมุขเข้าสู่ชุมชนน้อยมาก แต่เมื่อผมโตขึ้นสภาพแวดล้อมของชุมชนเริ่มไม่ดี จากเดิมที่เคยละหมาดครบตอนนี้เริ่มละหมาดไม่ครบ ถือศีลอดไม่ครบ เหตุผลเพราะจีเกียจเหตุผลสั้นมาก แต่มันเป็นเรื่องจริง

ส่วนเรื่องที่ติดยาเสพติด ผมว่าผมไม่ได้ติดรุนแรง แค่ลองและอยากใช้เท่านั้น ถ้ามว่าทำไมเริ่มลอง เพราะช่วงหลังในบ้านมีปัญหาเยอะมาก หนี้สินที่พ่อก่อไว้ก็เยอะ พ่อแต่งงานกับภรรยาคนที่สอง ผมรู้สึกว่เหนื่อยใจ แม่รับไม่ได้ ทำให้แม่เกิดอาการเครียด ลูกๆ ก็พากันเครียด บางครั้งพ่อไปหาภรรยาคนที่ 2 เราไม่มีเงินจ่ายเลย หรือบางทีมีปัญหากันในบ้านทะเลาะกันระหว่างพี่น้อง เอาเหล็กวิ่งไล่ตีกัน เมื่อพ่อไม่อยู่พี่ๆ ก็ช่วยกันจับแยก

ปัญหาเยอะประกอบกับช่วงหลังมานี้มีความรู้สึกว่ แม่ชอบเปรียบเทียบลูก นื่องเป็นลูกเทวดา พี่ทำผิดแม่ไม่เคยดุ แม่บอกว่าแม่ไม่เคยเหนื่อยใจกับพี่ๆ เลย ลองหาเพื่อนดีๆ บ้างไม่ใช่คบแต่เพื่อนที่พากันไปทำสิ่งที่ไม่ดี ตอนนีู้สึกว่ แม่เริ่มไม่ไว้ใจผม ไม่รู้จะทำยังไงตอนนั้น

เลยเริ่มคบเพื่อนที่เขาสูบบุหรี่ เขาหาบุหรี่ได้ง่าย เพื่อนบอกว่า “บุหรี่นั้นใครๆ ก็สูบ เป็นเรื่องธรรมดาของลูกผู้ชาย” ก็เลยเริ่มสูบ

ตอนนี้เรียกได้ว่า ตื่นมากินข้าว ออกไปกินน้ำกระท่อม ไปทำงาน พักเที่ยง กินน้ำกระท่อม ไปทำงาน เลิกงานกลับบ้าน อาบน้ำ กินข้าว ออกไปดูคักยูลา กลับบ้าน ปิดไฟนอน ถามว่าทำไมต้องทำอย่างนี้ เพราะก่อนหน้านี้ที่บ้านก็มีปัญหา เมื่อไปโรงเรียนก็มีปัญหา เพราะเวลาไปเรียนมีความสุขบ้างไม่บ้าง ที่มีความสุขเพราะมีเพื่อนดี มีครูบางคนดี แต่ครูบางคนบ้าอำนาจ ทำไมผมถึงรู้สึกอย่างนี้เพราะครูที่โรงเรียนชอบนำเรื่องของนักเรียนไปพูดต่อ คุยกันสนุกปาก

มีครูคนหนึ่งตัวเองไม่ใช่ครูปกครอง แต่ไปนั่งคุยในห้องปกครอง พูดเหมือนกับจะเชิญนักเรียนออกตามความพอใจของตนเองเท่านั้น เครียด เป็นแบบนี้ตลอด ส่วนตัวผม ผมไม่ว่าหรอกถ้าผมผิดจริง อย่างโรงเรียนแรกเรียนที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สตูล กับครูตอนนั้นเฉยๆ เรียนบ้าง โดดเรียนไปเล่นเกมที่ร้านบ้าง โคนครูจับได้ถูกแจ้งผู้ปกครอง ครูทำโทษด้วยการตีหน้าเสาธง ตอนนั้นไม่ได้โกรธอะไร เพราะรู้ว่าตัวเองผิด

แต่ครูบางคนนะ พูดจาล้อเลียน แสดงสีหน้าที่ไม่พอใจในที่สาธารณะ การพูดจาประจานหน้าเสาธง การพูดคำหยาบให้เพื่อนๆ ได้ยินหรือบางครั้งครูก็เอาใบฟ้าทะลายโจรมาให้เคี้ยว แล้วพูดจาประมาณว่า หัวดี พร้อมกับทำท่าทางเหมือนเยาะเย้ย อันนี้ดูธรรมดา แต่มีอยู่จริง อย่างกรณีผม มีอยู่ครั้งหนึ่ง ผมทะเลาะกับเพื่อนที่เขาตั้งใจเรียนหน่อย ครูเข้ามาพอดี ฟังแต่เพื่อนคู่กรณีผมเท่านั้น ไม่ฟังเหตุผลอะไรเลย คำว่า ผมเสียๆ หายๆ ผมเลยจะเข้าไปคุยด้วย แต่ท่าทางผมโกรธมาก ครูหลายคนคิดว่าผมจะเข้าไปต่อย ครูเอาเรื่องนี้ไปฟ้องครูใหญ่ ผมจะเข้าไปเอาเรื่องครู พอดีครูที่ผมนับถือมาห้าม ผมเลยกลับไปนั่งเรียนปกติ ครั้งนี้ไม่เกิดเรื่องอะไร

แต่ก็มีหลายครั้งเหมือนกันที่ผู้บริหารและฝ่ายปกครองบางคนใช้วิธีการลงโทษที่ไม่ถูกต้อง ตบ ตะครู ไม่พอใจใครก็ทำเลย พอผมมีเรื่องกับครู กับผู้บริหารก็ไม่อยากไปโรงเรียน แต่ปัญหาของผมกับของครูก็ไม่จบลงเพราะครูชอบใส่ร้ายหาว่า ผมค้ายาบ้า เอาเรื่องไม่จริงไปเล่าต่อๆ ครูรู้การใส่ร้ายผู้อื่นมันบาป แต่ก็ยังทำต่อ แม้ผมจะกินน้ำกระท่อม แต่ผมก็ไม่ทำเรื่องชั่วช้าขนาดนั้นหรอก ประกอบกับนิสัยผมคือ เป็นคนที่ใจร้อน ใครว่าอะไรถ้าเป็นเรื่องจริง ผมจะนั่งฟัง แต่ถ้า

ไม่เป็นเรื่องจริง ผมต่อยทันที เพราะไม่มีเหตุผลอะไรที่ผมต้องฟังเขาต่อ เขาพร้อมใส่ร้ายผมอยู่แล้ว ทางโรงเรียนจึงให้ผมออก

เมื่อออกจากโรงเรียน พ่อยื่นข้อเสนอให้ผม 2 ข้อ คือ ให้ไปขอโทษครูที่ผมต่อย หรือไปเรียนอีกโรงเรียน ผมจึงนั่งเฉย พ่อไม่รู้จะอย่างไร ก็เลยตามเลย แต่ด้วยกับสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เต็มไปด้วยยาเสพติด ผมก็คบกับเพื่อน รุ่นพี่ ที่มีพฤติกรรมชกต่อย พกพาอาวุธ มันเป็นเรื่องปกติของลูกผู้ชาย เมื่อเขาชวนไปมีเรื่องผมก็ไป เพราะเกรงใจเพื่อน และกลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนรุ่นพี่

ผมเริ่มมีแนวคิดว่าจะหาอาวุธปืน แต่ยังไม่กล้า เพราะสงสารพี่สาวที่เขาใจดีกับผม เขาพูดขอร้องผมทุกวันให้เป็นคนดี ผมก็อยากทำ แต่เวลาเครียดก็ไม่รู้จะอย่างไร ผมกินยาโคก ผสมยาหลายครั้ง แต่กินเกินขนาดหลายครั้งแล้วเหมือนกัน ครั้งแรกกินแล้วเกือบกั้ดลิ้นตนเอง แต่ทุกคนช่วยทัน เอาช้อนใส่ในปาก ต่อมาผมก็กินอีก เกิดอาการคลื่น ควบคุมตนเองไม่อยู่ มีคนเห็นผมกินยา ผมกินเกินขนาด ควบคุมตนเองไม่อยู่ จะเอาเหล็ก และพยายามหาอาวุธปืนเพื่อที่จะทำร้ายคนที่มาฟ้อง และครั้งล่าสุดผมก็เกิดอาการชัก ดีที่พี่เขยมาพบ จึงช่วยได้ทัน ถามว่าทำไมผมรู้แล้วว่า มันไม่ดีจึงทำอีก เพราะมันเครียด กอดัน หาทางออกไม่เจอ ไม่มีใครเข้าใจ เหนื่อย แต่ผมก็จะพยายามเลิก แต่วันไหนค่อยว่ากัน

ส่วนที่ 3 รูปแบบการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “วัยรุ่นกับพฤติกรรมความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมืองสตูล” พบรูปแบบความรุนแรงในวัยรุ่น 3 ลักษณะ คือ วัยรุ่นในฐานะผู้ถูกระทำ ความรุนแรง วัยรุ่นในฐานะผู้ใช้ความรุนแรง และวัยรุ่นในฐานะผู้กระทำและผู้ถูกระทำ ความรุนแรง

3.1 รูปแบบการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในฐานะผู้ถูกระทำ ความรุนแรง

จากการศึกษาโดยส่วนใหญ่ พบว่า วัยรุ่นที่ใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น จะมีประสบการณ์มาจากการถูกระทำ ความรุนแรงจากผู้อื่นมาก่อนแทบทั้งสิ้น โดยผ่านบุคคลในครอบครัว โรงเรียน หรือกลุ่มเพื่อน

3.1.1 ครอบครัว กลุ่มวัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลายคนที่ถูกผู้ปกครองระบายอารมณ์โกรธด้วยความไม่พอใจ โดยผ่านการขว้างปาสิ่งของหรือลงโทษลูกด้วยวิธีการที่รุนแรง การเห็นการกระทำ ความรุนแรงของผู้ปกครองอาจทำให้วัยรุ่นซึมซับไปโดยไม่รู้ตัว หรือการที่ผู้ปกครองทำโทษวัยรุ่นด้วยวิธีการที่รุนแรง อาจทำให้วัยรุ่นพัฒนาความคิดต่อไปในอนาคตว่า คนเราสามารถแก้ไขปัญหาคด้วยวิธีการที่รุนแรงได้ ทำยที่สูควัยรุ่นก็จะเลือกกระทำ ความรุนแรงกับเพื่อน เพราะเกิดการซึมซับว่า ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ยอมรับได้และอาจจะปลุกฝังค่านิยมความรุนแรงไปสู่พี่น้องหรือสมาชิกคนอื่นๆ ของครอบครัวต่อไปในอนาคตได้

“ไม่บ่อยครั้งนักที่พ่อจะแสดงอาการ โกรธออกมาให้เห็น ส่วนมากจะใจเย็น แต่ก็มีเหมือนกันที่พ่อเอาสายไฟมาตีอย่างเต็มที่ เช่น กรณีผลการเรียนติด 0, ร มากเกินไป หรือกรณีเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ถ้าพ่อทำอะไรผมไม่ได้ท่านก็จะเตะประตู่ รื้อข้าวของ เพื่อระบายความ โกรธ” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2557)

“เวลาพ่อเครียดหากฎเกณฑ์ไม่เจอ หรือหาอะไรไม่เจอก็จะพาลโกรธ รื้อบ้าน เตะประตู่ บอกบ้านรก โกรธลูกๆ แล้วก็หาว่ามะไม่ดูแลบ้าน” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

3.1.2 โรงเรียน เป็นสถานที่สำคัญในการปลุกฝังปัญหาและบ่มเพาะวิชาความรู้ โดยครูหรือนุเคราะห์ทางการศึกษา ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางด้านพัฒนาการของเด็กผ่านระบบการเรียนการสอน ครูโดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นงานวิชาการ และไม่สนใจนักเรียนที่อยู่หลังห้อง ครูมักมองว่า นักเรียนกลุ่มนี้คือนักเรียนที่มีพฤติกรรมในทางลบ ครูจึงมองข้ามนักเรียนกลุ่มดังกล่าว บ่อยครั้งที่การลงโทษของครูทำเกินกว่าเหตุ เช่น

“สำหรับครูท่านนี้ผมรู้สึกหมั่นไส้ครู ครูเองก็หมั่นไส้ผม เพราะครูเคยพูด ผมชอบไปประท้วงครูในเรื่องการลงโทษนักเรียน บ่อยครั้งที่ครูลงโทษนักเรียนโดยไม่มีเหตุผล เช่น บางที่

ครูลงโทษนักเรียนด้วยการให้นักเรียนวิ่งกลางสายฝน นักเรียนทำผิดใส่รองเท้าแตะ พุดแล้วไม่สบอารมณ์ บางครั้งครูก็พูดเกินจริง ชอบเอาไปขยาย แต่ครูที่เป็นแบบนี้มีแค่ 2-3 คนเท่านั้น” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2557)

ซึ่งหากวิเคราะห์แล้ว การลงโทษของครูเอง ก็ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันกับความผิดที่นักเรียนกระทำ เช่น ใส่รองเท้าแตะมาโรงเรียนแล้วโทษ คือ ต้องวิ่งกลางฝน ในมุมมองของนักเรียน น่าจะมีการลงโทษอื่นที่มีความสัมพันธ์กันกับความผิด

“ออกจากโรงเรียนตอนที่กำลังเรียน ม.3 เพราะต่อยครู เพราะครูชอบใส่ร้ายหาว่าผมค้ายาบ้า เอาเรื่องไม่จริงไปเล่าต่อ ครูรู้การใส่ร้ายผู้อื่นมันบาป แล้วก็ยังทำต่อ” (เริะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

หากเป็นไปตามข้อสัมภาษณ์ของนักเรียนจริงถือว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่ไม่น่าเกิดขึ้น เพราะด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครูข้อที่ 4 คือ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ การกระทำของครูถือว่าผิดจรรยาบรรณ การนำเรื่องของนักเรียนที่ครูมองว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในทางลบ มาพูดต่อๆ หรือเล่าต่อๆ กัน เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและไม่พึงกระทำ โดยเฉพาะเมื่อเรื่องเหล่านั้นไม่มีข้อเท็จจริง แม้ว่านักเรียนคนนั้นจะมีพฤติกรรมในทางลบอย่างอื่นก็ตาม ด้วยกับการกระทำถือเป็นการกดดันให้นักเรียนลาออก หรือถูกบังคับให้ออกโดยอัตโนมัติ

ผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนเรียนไม่จบ เนื่องจากถูกไล่ออกหรือถูกบังคับให้ต้องออกระหว่างเทอม ทำให้ไม่สามารถเรียนต่อได้ พวกเขาจึงมีเวลามากและมีโอกาสที่จะอยู่ในพื้นที่ของการกระทำรุนแรงมากขึ้น คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมในทางลบมากขึ้น มีการรวมกลุ่ม ขโมยของ เสพสารเสพติดและมีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง ท้ายที่สุดก็มีพฤติกรรมทางเลือกใช้ความรุนแรง นอกจากบุคลากรครูแล้วบุคคลที่มีส่วนต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ความรุนแรงอีกส่วนหนึ่งคือนักเรียน ในหลายโรงเรียนมีพื้นที่ของการครองความเป็นผู้อำนาจเหนือนักเรียนคนอื่นอยู่ก่อนแล้ว เช่น การครองความมีอำนาจระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง

“ตอนเข้าโรงเรียนใหม่ ไปแรกๆ เราก็ไม่รู้ว่าเขามีรุ่นพี่ครองความเป็นใหญ่อยู่แล้วเราอยู่เฉยๆ แต่ไม่ค่อยกลัวหรือเกรงใคร แม้กระทั่งรุ่นพี่ รุ่นพี่เขาก็มาบอกว่า “เด็กใหม่อย่าทำเก่า”

รุ่นพี่ไม่ยอม ผมก็ไม่ยอม นัดกันไปนอกโรงเรียน พากันไปต่อย เจ็บทั้งคู่” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2557)

“ตอนอยู่ ม.1, 2 จะมีรุ่นพี่มาขู่ขอเงินจากรุ่นน้องตลอด จะบอกครูก็กลัวรุ่นพี่ ก็เลยต้องให้ เพื่อนรุ่นเดียวกับผมจะให้หมดทุกคนเพราะกลัว ใครไม่ให้ก็จะถูกตบหัวบ้าง ตะบึง มีคนเคยโดนแล้ว ผมก็เกือบโดนเหมือนกัน แต่ตัดสินใจให้ก่อน” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ทั้งสองกรณี แสดงให้เห็นสัญลักษณ์ของการมีอำนาจอย่างชัดเจนของรุ่นพี่ว่า มีอิทธิพลต่อบริบทในโรงเรียนเป็นอย่างมาก แต่ข้อแตกต่างของทั้งสองกรณีคือ กรณีแรก กล้าที่จะลุกขึ้นต่อสู้กับรุ่นพี่ ทำให้อำนาจที่มีอยู่ของรุ่นพี่เริ่มสั่นคลอนบ้าง แต่กรณีที่สอง อำนาจของรุ่นพี่จะยังคงอยู่ต่อไป หากรุ่นน้องยังคงยินยอม รุ่นน้องก็จะต้องยอมรับการกระทำของรุ่นพี่ต่อไป

ข้อค้นพบจากงานวิจัย คือ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมีหลายรูปแบบ เริ่มจากการพูดจาต่อว่าของครูต่อหน้าเพื่อนๆ ให้อับอาย หรือลงโทษโดยให้นักเรียนตากฝน ไปจนถึงการใช้กำลังของครู ตะบึง หรือการกล่าวหานักเรียนว่า ค้ายาเสพติด นั้นทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ว่า ครู คือ จุดเริ่มต้นของความรุนแรง และหากเป็นไปตามการให้สัมภาษณ์ของนักเรียน การที่ครูให้ความสนใจกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี โดยมองข้ามคิดว่า นักเรียนเหล่านี้ไม่มีโอกาสในการกระทำผิดและมองว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมในทางลบมีโอกาที่จะกระทำผิดเสมอ ๆ ยิ่งเป็นการตอกย้ำความคิดของนักเรียนว่า ครู คือ จุดเริ่มต้นของความรุนแรงอย่างแท้จริง

และจากการสัมภาษณ์วัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า กลไกที่ผลักดันวัยรุ่นให้เลือกใช้ความรุนแรงมากขึ้น คือ การมีปัญหาเกี่ยวกับรุ่นพี่ รุ่นพี่ในฐานะผู้มีวิวุฒิและคุณวุฒิที่สูงกว่า ประกอบกับการแสดงออกที่บ่งบอกว่า รุ่นพี่มีพฤติกรรมในเชิงลบ ทำให้นักเรียนรุ่นน้องต้องยินยอม การกระทำของรุ่นพี่แสดงถึงการมีอำนาจเหนือคนอื่น ๆ การเลือกใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นพี่ในโรงเรียนถือเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของการมีอำนาจ

3.2 รูปแบบการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในฐานะผู้ใช้ความรุนแรง

ข้อค้นพบจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ การกระทำความรุนแรงของวัยรุ่นในอำเภอเมืองสตูล ทั้งตำบลฉลุงและบ้านควน พบว่า มีรูปแบบและระดับความรุนแรงที่แตกต่างกันออกไป ในบางครั้งความรุนแรงออกมาในรูปแบบธรรมดาทั่วไป พฤติกรรมดังกล่าวแสดงออกมาในรูปแบบการใช้วาจาข่มขู่ ตะ ต่อย แต่ในบางครั้งความรุนแรงก็มีพัฒนาการถึงขั้นหมายเอาชีวิตคู่กรณี

ลักษณะของความรุนแรงหรือแบบแผนของความรุนแรงจะอยู่ในรูปแบบใดขั้น มักจะอยู่กับเหตุผลของการกระทำ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

3.2.1 กรณีเพื่อต้องการทรัพย์สิน กรณีผู้กระทำความรุนแรงไม่ได้คาดหวังผลหรืออาการทางร่างกายที่จะเกิดขึ้น เพียงแต่หวังทรัพย์สินเท่านั้น เช่นกรณีข่าว

“รวบมือหม่ากัปตันบอลเยาวชนสตูล 11 พ.ย. 2557 ตำรวจได้นำหมายจับของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสตูล ที่ 26/2557 ลงวันที่ 11 พ.ย.2557 ข้อหา ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาซึ่งมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต พาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่มีเหตุอันควร ซึ่งพฤติกรรมของผู้ต้องหาดังกล่าว เมื่อวันที่ 8 พ.ย.2557 เวลาประมาณ 21.15 น.

ขณะที่นายพิชชอล อุสนุน กัปตันนักฟุตบอลทีมเยาวชนสตูล นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ซึ่งมีนายสุวิทย์ หมาตรา เป็นผู้ขับขี่มาตามถนน ขนทรายการกำจร (ขาออก) ผ่านหน้าบริษัทหาดทิพย์ จำกัด สาขาสตูล หมู่ที่ 10 ต.ฉลุง อ.เมืองสตูล เพื่อกลับบ้านพักที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ระหว่างนั้น ได้มีชาย 3 คน ใช้รถจักรยานยนต์ 1 คัน เป็นยานพาหนะจี้เทียบข้างทางขวา จากนั้น 1 ใน 3 ได้ใช้อาวุธปืนให้หยุดรถ แต่นายสุวิทย์ หมาตรา ไม่ยอมหยุดรถ ชายดังกล่าวจึงใช้อาวุธปืนยิงใส่ 1 นัด ถูกนายพิชชอล อุสนุน เสียชีวิตทันที

ต่อมาจากสืบสวนทราบว่า คนร้ายที่ใช้อาวุธปืนยิงนายพิชชอลฯ เสียชีวิต คือ นายพล (นามสมมติ) เยาวชนอายุ 17 ปี จึงเข้าตรวจค้นแหล่งมั่วสุมกลุ่มดังกล่าวที่บ้านเลขที่ 110 หมู่ที่ 7 ต.บ้านควน อ.เมือง จ.สตูล ซึ่งเป็นบ้านของนายนพรัตน์ หรือ อันวา สังมาสา พบนายพล นามสมมติ นายสุไลหมาน หมาดคาเระ และนายนพรัตน์ สังมาสา ตรวจปัสสาวะทั้ง 3 คน มีสารเสพติดใน

ปัสสาวะ จึงนำไปดำเนินการที่ สภ.เมืองสตูล และนำนายพล ไปตรวจค้นบ้านเลขที่ 279 หมู่ที่ 1 ต. จลุง อ.เมืองสตูล พบอาวุธปืนปากกา แบบประกอบเอง ใช้กับกระสุนขนาด จุด 38 จำนวน 2 กระบอก และกระสุนปืนขนาด จุด 38 จำนวน 1 นัด จึงได้แสดงหมายจับดังกล่าวข้างต้น

ซึ่งนายพล ได้รับว่าเป็นบุคคลตามหมายจับและรับว่าเป็นคนใช้อาวุธปืนปากกา ยิง นายพิชชอลเสียชีวิตตามวันและเวลาที่เกิดเหตุจริง โดยได้ก่อเหตุร่วมกับพวกอีก 2 คน ที่ยังหลบหนี อยู่ ส่วนนายสุไลหมาน บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 3 ต.จลุง อ.เมืองสตูลเจ้าหน้าที่เข้าตรวจค้น พบอาวุธปืน ลูกซองสั้นจำนวน 1 กระบอก ส่งพนักงานดำเนินคดีขอหา พ.ร.บ. อาวุธปืนต่อไป” (ส่องใต้นิวส์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 108 ประจำวันที่ 16-30 พ.ย.2557)

จากข่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการมีอาวุธไว้ในครอบครองสามารถทำได้โดยง่าย และ วัยรุ่นเลือกที่จะพกพาไปในที่สาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของวัยรุ่นโดยส่วนใหญ่ที่ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาวุธว่า

“เพื่อนๆที่ผมรู้จักจะมีอาวุธไว้ในครอบครอง โดยส่วนใหญ่สะสมเงินตัวเองบ้าง ยืมของเพื่อนบ้าง ในยามปกติไม่ค่อยได้ใช้ แต่ถ้ามีปัญหาหรือไปเคลียร์ ก็จะพาอาวุธครบมือ” (อิบ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2557)

“ผมมีอาวุธไว้ในครอบครอง ในปัจจุบันนั้น อาวุธหาได้ง่ายมาก ทำเองบ้าง ไทย ประดิษฐ์ หรือหาซื้อได้ตามท้องตลาด” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557)

“เพื่อน รุ่นพี่ ที่นับถือมีพฤติกรรมชกต่อย พกพาอาวุธ มันเป็นเรื่องปกติของ ลูกผู้ชายนะพี่” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

แม้การที่วัยรุ่นมีอาวุธไว้ในครอบครอง จะเป็นการง่ายที่วัยรุ่นจะหยิบอาวุธมาใช้ เมื่อยามที่คิดว่าจำเป็นต้องใช้ แต่กรณีเพื่อต้องการทรัพย์สินนั้น วัยรุ่นอาจจะไม่ตัดสินใจกระทำ ความรุนแรงโดยใช้อาวุธทันที หากได้ทรัพย์สินตามที่ตนต้องการ เราับทราบเรื่องนี้จากของเร๊ะ

“คืนหนึ่งอิบ (นามสมมติ) ขับรถกลับบ้าน เจอวัยรุ่นชาย 2 คน อิบ (นามสมมติ) เลย ขึ้นรถมาเทียบ แล้วบอกว่า รถคันที่น้องขับมีเหตุ คือ รถนี้เคยพาไปยังหลานเขา เลยบอกวัยรุ่นรุ่น น้องว่า ไปเคลียร์ตรงที่ไม่มีใคร แต่บอกว่าจะพาไปดูหลาน แล้วชี้มั่วๆ ว่า เห็นไหมนั่นหลานฉัน เมื่อวัยรุ่นรุ่นน้องดู เพื่อนของอิบ (นามสมมติ) ก็ชักปืนมา ได้โทรศัพท์ 2 เครื่อง แหวน และเงิน

2,000 บาท ถ้าจะเอากลับไปให้ไปเอาที่นกว่า วัลรุ่น 2 คนจึงไปเพื่อจะเอาของกลับ แต่ไม่พบใคร วัลรุ่น 2 คนนั้นจึงถามเริะ (นามสมมติ) เพื่อนที่อยู่แถวหมู่บ้านซึ่งเกิดเหตุว่า ใครขั้บรถรุ่นนั้น ยี่ห้อนั้นบ้าง เริะ (นามสมมติ) ตอบว่ามี ในใจขอต่ออัลลอฮ์ว่า ขออย่าให้เป็นอย่างที่คิดเลย ว่าเป็นอิบ (นามสมมติ) ที่เป็นลูกพี่ลูกน้องกับเขา เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงกลับไปถามอิบ (นามสมมติ) เขาบอกว่าเอา จึงขอกิน ได้เฉพาะแหวนเท่านั้น ส่วนโทรศัพท์เอาไปขายแล้ว เมื่อได้ของก็นำไปให้วัลรุ่น 2 คนนั้น กลับ วัลรุ่น 2 คนนั้นพูดว่า “ทีใครที่มันแล้วกัน” (เริะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

สิ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยนี้ แม้ทั้งสองกรณีศึกษาจากข่าวสถานการณ์ร้ายวันและการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นกรณีการชิงทรัพย์สินเหมื่อนกัน แต่ส่งผลที่เกิดขึ้นภายหลังต่างกัน กรณีที่เป็นข่าวเนื่องจากผู้เสียหายไม่ยินยอม แต่กรณีการให้สัมภาษณ์ข้างต้น ผู้เสียหายยินยอมที่จะให้ นั้นหมายความว่า วัลรุ่นผู้กระทำความรุนแรง จะเลือกใช้อาวุธภายหลังการตัดสินใจของเหยื่อ คือ ถ้าเหยื่อให้แต่โดยดี อาจจะรอดจากการใช้ความรุนแรงทางตรง แต่หากเหยื่อไม่ยอม นั้นอาจหมายถึงการสูญเสียชีวิตก็เป็นได้

3.2.2 เจอคู่กรณี รูปแบบความรุนแรงในกรณีนี้มีหลายรูปแบบ มีทั้งการใช้วาจาข่มขู่ และยกระดับความขัดแย้งไปสู่การใช้อาวุธหมายเอาชีวิตอีกฝ่ายอย่างจริงจัง

“ปัญหาแรกเริ่มเดิมที เกิดจากเด็ก 2 ตำบล ไปเรียนที่โรงเรียนพัฒนาวิทยา (สตูล) เกิดการมองหน้ากัน แล้วมีอคติต่อกัน ต่อมาปัญหาเข้าใจผิดกันเรื่องชู้สาว วัลรุ่นหลงไปสนิทสนมกับผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเป็นแฟนกับวัลรุ่นบ้านควน วัลรุ่นบ้านควนจึงมาพูดข่มขู่ว่าอย่ามายุ่งกับผู้หญิงของต่อนอีก แต่วัลรุ่นหลงไม่หยุด ยังสนิทสนมเหมือนเดิม วัลรุ่นบ้านควนจึงยกพวกมาทำร้าย วัลรุ่นหลงจึงนำเรื่องราวไปบอกรุ่นพี่ จึงนำไปสู่การทะเลาะวิวาทระหว่างหมู่บ้าน” (เ็าะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2556)

ข้อค้นพบจากการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวคือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีจุดเริ่มต้นจากบุคคลเพียงสองคนเท่านั้น แต่ถูกพัฒนาเป็นความขัดแย้งแบบกลุ่ม โดยการดึงพรรคพวก หรือรุ่นพี่ในหมู่บ้านมาสนับสนุนตนเอง การที่วัลรุ่นหาพรรคพวกมาสนับสนุน หรือการที่วัลรุ่นไปบอกรุ่นพี่ให้มาช่วยเหลือ นั้นหมายความว่า เป็นการแสดงออกของอำนาจของกลุ่มเพื่อนหรือรุ่นพี่ หากรุ่นพี่

เคลียร์สำเร็จ แสดงว่า ปัญหานั้นก็จะยังคงกดทับ หรือถูกซ่อนทับ ไว้อยู่ต่อไป แต่ในข้อเท็จจริงของกรณีนี้คือ รุ่งที่ไม่ได้เคลียร์โดยการเจรจา หรือ โกล่เกลี่ย แต่เป็นการจัดการปัญหาด้วยการใช้ความรุนแรง ท้ายที่สุดสถานการณ์ดังกล่าวก็นำไปสู่การทำร้ายร่างกายวัยรุ่นต่างหมู่บ้าน

ความรุนแรงในกรณีที่เจอคู่อริ เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ทั้งนี้วัยรุ่นจะไม่สนใจสถานที่ในการก่อเหตุ แม้จะเป็นที่ที่มีผู้คนพลุกพล่าน ดังมีหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหลายๆ ครั้ง

“ความรุนแรงในวัยรุ่นระหว่างบ้านควนกับคลอง เกิดขึ้นหลายครั้งมาก ไม่ว่าจะเป็นหน้าสวนสาธารณะเทศบาลตำบลคลอง หน้าโรงเรียนอนุบาลเมืองสตูล หน้าสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล หรือแม้กระทั่งมีการปะทะกันในหลายหมู่บ้าน ส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ทั้งตัววัยรุ่นเองหรือแม้กระทั่งชาวบ้านที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง” (อดีตผู้ใหญ่บ้านตำบลคลอง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2556)

แม้พื้นที่ของการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงโดยส่วนมากจะเกิดในพื้นที่ตำบลคลอง แต่ก็มีเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดในพื้นที่บ้านควน เช่นกัน

“แม้ความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ตำบลคลอง แต่ก็มีเหมือนกันที่วัยรุ่นบางหมู่บ้านมาถล่มที่บ้านควน เช่น วัยรุ่นหมู่ 3 ไปถล่มบ้านคูกรณี ถล่มร้านน้ำชาตรงสามแยก” (เจ๊ะหมาด สะอูรา กำนันตำบลบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

จากการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้นพบว่า วัยรุ่นทั้งสองหมู่บ้านต่างก็เป็นผู้กระทำความรุนแรงต่อผู้อื่นทั้งสิ้น ส่วนรูปแบบของการกระทำความรุนแรงนั้นมีตั้งแต่การข่มขู่ ทำร้ายร่างกาย ในเบื้องต้นผู้วิจัยเชื่อว่า การใช้ความรุนแรงอาจไม่ได้ตั้งใจหมายเอาชีวิตคู่อริ แต่เมื่อความรุนแรงถูกยกระดับขึ้น เกิดความรุนแรงถึขึ้น ทำให้วัยรุ่นทั้งสองหมู่บ้านเกิดวาทกรรมคำว่า พวกเขา พวกเขา เมื่อเจอกันที่ใด ก็จำเป็นต้องแสดงสัญลักษณ์ของการเป็นพวกพ้องและยกระดับความรุนแรง ใช้อาวุธปืนหมายเอาชีวิต โดยไม่สนใจกฎหมายบ้านเมือง

3.3 รูปแบบการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในฐานะผู้ให้ความรุนแรงและผู้ถูกใช้ความรุนแรงในเวลาเดียวกัน ซึ่งรูปแบบความรุนแรงดังกล่าวของวัยรุ่นมีให้เห็นในหลายมิติผ่านสถาบันทางครอบครัว และ โรงเรียน

3.3.1 ความรุนแรงกรณีผ่านทางสถาบันครอบครัว

“ส่วนตัวผม ผมว่าวัยรุ่นทั้ง 2 หมู่บ้าน น่าสงสาร คือตัวเขาเอง เขาไม่รู้หรือว่าตนเองน่าสงสาร ตอนที่ตำรวจเข้าไปจับกุมเรื่องยาเสพติด ชาวบ้านก็จะมาล้อมไม่ให้ตำรวจเข้าจับกุม พ่อแม่ก็จะช่วยหาข้ออ้างให้ลูกว่า ลูกไม่ได้ดื่ม แคน้ำร่วมวงเท่านั้น ทั้งที่จากการตรวจสอบแน่ชัดแล้วว่าดื่ม แบบนี้เรียกว่า พ่อแม่รังแกลูก” (ร.ต.ท.เอกลักษณ์ มุกดา รอง.สวป.สภ.ฉลุง และค.ต.บุญธรรม หนูคำ ผบ.หมู่งานป้องกันปราบปราม สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น พบว่า พ่อแม่สนับสนุนและเป็นปัจจัยสำคัญในการกระทำความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยไม่รู้สึกลูกเองมีส่วนผลักดันให้ลูกมีโอกาสเลือกใช้ความรุนแรง นำซ้ำให้การช่วยเหลือลูกในทางที่ผิด ท้ายที่สุดเมื่อลูกติดยาเสพติดอาจพัฒนาไปสู่ความรุนแรงได้ ลูกอาจควบคุมตนเองไม่ได้ และหาทางออกด้วยการเลือกใช้ความรุนแรง ดังกรณี

“ลูกมีปัญหาเยอะมาก เกือบก มักไม่ค่อยพูดหรือเล่าเรื่องต่างๆ ให้ฟัง ผมก็ยอมรับช่วงหลังมานี้ทะเลาะกับภรรยาให้ลูกเห็นบ่อยครั้ง ภรรยาชอบใช้กำลัง ประกอบกับช่วงหลัง ผมมักจะใส่อารมณ์กับลูกๆ ด้วย คิดว่าลูกน่าจะเกือบก เขากินยาแคปซูลเกินขนาด เลยควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ จะหาปืนทำร้ายคนที่บอกผมว่าเขากินยา หาปืนไม่เจอเลยไปหาמיד แต่พี่น้องช่วยกันจับไว้” (ผู้ปกครองเรื้อ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

สิ่งที่ค้นพบจากการให้ข้อมูลดังกล่าว คือ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นวัยรุ่นเป็นทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ความรุนแรงดังกล่าว มีความเป็นไปได้ว่า เกิดจากการซึมซับและการมองเห็นและการถูกผู้อื่นใช้อารมณ์รุนแรงบ่อยๆ ทำให้วัยรุ่นคิดว่า การใช้อารมณ์เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ จึงตัดสินใจเลือกที่จะกระทำความรุนแรง เหตุการณ์ดังกล่าวหากพี่น้องไม่ช่วยกันจับวัยรุ่นคนดังกล่าวอาจเป็นเหยื่อความรุนแรงและอาจกลายเป็นอาชญากรก็ได้

3.3.2 ความรุนแรงกรณีผ่านทางโรงเรียน

กรณีนี้เป็นเหตุการณ์ที่สามารถพบเห็นได้บ่อยมากที่สุด ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ไม่ชอบการบังคับหรือกฎเกณฑ์อะไร ไม่ชอบการบ่นหรือการว่ากล่าวอย่างเสียๆ หายๆ เมื่อสถาบันการศึกษาอย่างโรงเรียนมีครูที่ชอบพูดจาเสียดสีตนเองตามความคิดของนักเรียน นักเรียนจึงใช้วิธีการที่ผิดๆ เลือกระกระทำต่อครู เช่น

“ไม่เข้าใจครูเหมือนกันว่าทำไมชอบบ่น ชอบซ้ำเติม ว่าแต่เด็กที่อยู่หลังห้อง ผมก็โดนเหมือนกัน ครูต่อว่า ถ้าผมยังอยู่อย่างนี้ต่อไปจะทำอะไรกิน อาจวิ่งราวคนอื่น ทั้งที่ชั่วโมงนั้นผมพยายามตั้งใจเรียนแล้ว เมื่อครูพูดขนาดนั้น ผมเลยเลือกขโมยกระเป๋าครูคนแรกเลย” (อิบ นาม สมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2557)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวพบว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ไม่ต้องการให้ผู้อื่นดูถูกตนเอง และเป็นช่วงวัยนี้รับไม่ได้กับการเสียดสีจากผู้อื่น ส่วนกรณีครู หากถือตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพข้อที่ 1 คือ ครูต้องรักและเอ็นดูเมตตาศิษย์ หากการให้ข้อมูลดังกล่าวคือ ข้อเท็จจริง การกระทำดังกล่าวถือเป็นการกระทำที่ไม่ควรเกิดขึ้นสำหรับวิชาชีพของผู้เป็นครูผู้สอนศิษย์

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปรูปแบบความรุนแรงในวัยรุ่น 3 ลักษณะ คือ วัยรุ่นในฐานะผู้ถูกระทำความรุนแรง วัยรุ่นในฐานะผู้ทำความรุนแรง และวัยรุ่นในฐานะผู้กระทำและผู้ถูกระทำความรุนแรง โดยทั้ง 3 รูปแบบมีลักษณะของความรุนแรงที่ไม่แตกต่างกัน คือ เริ่มตั้งแต่การใช้วาจาขู่เข็ญ ทำร้ายร่างกาย ตะ ต่อย เป็นต้น ผ่านสถาบันทางสังคม คือ สถาบันครอบครัว โรงเรียน และชุมชนที่วัยรุ่นเข้าไปสัมผัส โดยความรุนแรงเหล่านี้ก็จะซึมซับเข้าไปสู่ผู้คนในสังคม ซึ่งสังคมเหล่านี้ให้การยอมรับความรุนแรง จนกลายเป็นเรื่องธรรมดาที่ปล่อยให้เกิดขึ้นและเป็นไปตามยถากรรม

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่กำหนดการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

จากการศึกษาพบว่า ความรุนแรงที่เป็นผลเชิงโครงสร้างวัฒนธรรมที่ปรากฏในอำเภอเมืองสตูล ที่เกิดขึ้นในวัยรุ่น มีหลายปัจจัยด้วยกัน คือ สถาบันครอบครัว โรงเรียน เพื่อน กิจกรรมของวัยรุ่น และชุมชน เป็นต้น

4.1 ครอบครัวยุคใหม่: สถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งและความรุนแรง

ครอบครัวยุคใหม่เป็นสถาบันที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ต่อการพัฒนาวัยรุ่น และเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ตลอดจนการสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม หากครอบครัวหนึ่งมีความเข้มแข็ง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน วัยรุ่นก็จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถ ใช้ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่อย่างเต็มที่ แต่หากโครงสร้างและความสัมพันธ์ของสถาบันครอบครัวมีความอ่อนแอ วัยรุ่นก็จะใช้ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์

ลูกๆ ทุกคนจะถูกลูกฝัง และถูกสอนว่า ครอบครัว คือ ผู้ที่ดีและหวังดีกับทุกคนในครอบครัวที่สุด แต่ในวิถีคิดของวัยรุ่น ครอบครัว คือ แหล่งปลูกฝังความรุนแรงโดยที่คนในครอบครัวเองก็ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดเช่นนั้น สาเหตุหรือจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัวมาจากปัจจัย ดังต่อไปนี้

4.1.1 ปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

พื้นที่เป้าหมายซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา คือ ตำบลลพบุรีและบ้านควน อำเภอเมืองสตูลนั้นมีพื้นที่ติดต่อกันระหว่างสองตำบล การเดินทางจึงไปมาได้สะดวก แม้อาชีพจะมีความแตกต่างกันบ้าง ทั้งนี้ตำบลบ้านควนโดยส่วนใหญ่ กรีดยาง ในขณะที่ตำบลลพบุรีมีความหลากหลายกันทางอาชีพ กรีดยาง ค้าขาย ทำงาน โรงงาน งานบริการ แต่ปัจจัยที่เหมือนกันคือ ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพ ทำให้ในมิติของการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น (กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) นั้นมีน้อยมาก ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ชี้ชัดถึงเรื่องนี้ว่า

“พ่อแม่มีอาชีพค้าขาย ต้องออกไปค้าขายแต่เช้าโดยตอนเช้าจะให้พี่ๆ ช่วยจัดการเรื่อง การไปโรงเรียน ตอนเช้าน้อยมากที่จะได้เจอพูดคุยกัน หรือถ้าเจอกันก็น้อยมาก” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2557)

“ครอบครัวมีอาชีพ กรีดยาง ต้องตื่นตั้งแต่ตี 1 หรือ 2 เพื่อไปกรีดยางพร้อมกัน แต่กระนั้นก็ตามระหว่างทางไปกรีดยาง ต่างคนต่างก็ไม่ค่อยได้พูดคุย” (หลิ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“แม่ทำงานโรงงาน ระหว่างที่แม่ไปทำงานผมก็อยู่กับยาย แม่ต้องออกไปทำงาน ตั้งแต่ตี 5.30 น ส่วนตัวเองยังไม่ตื่น” (แอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557)

“ครอบครัวมีการสื่อสารระหว่างกันน้อยมาก เนื่องจากพ่อแม่ต้องออกไปทำงาน ส่วนผมตื่นมาก็ต้องไปโรงเรียน จะเจอก็ตอนเย็น หลังจากกลับจากโรงเรียน หรือ หลังจากที่พ่อแม่ทำงานเสร็จ พุดคุยนิดหน่อยในแต่ละวัน เพราะผมก็มีกลุ่มของผมที่ร้านน้ำชา” (อิบ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2557)

การที่พ่อแม่ไม่มีเวลาในการพุดคุยหรือสื่อสารกับลูก ปล่อยให้ลูกดำเนินชีวิตประจำวันด้วยตนเอง เป็นการเลี้ยงลูกในลักษณะของการปล่อยปละละเลย หรือเสมือนถูกทอดทิ้ง ถือเป็นหนึ่งในปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความรุนแรงได้ ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นจะเกิดความรู้สึกว่าตัววัยรุ่นเองไม่ได้รับการเอาใจใส่จากพ่อแม่ พ่อแม่สนใจการทำงาน การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นการตอกย้ำสัมพันธ์ภาพให้ห่างเหินต่อไป และผลจากการที่ไม่มีเวลาในการพุดคุยกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้วัยรุ่นเลือกที่จะพุดคุยกับบางคนในครอบครัวเท่านั้น หรืออีกกรณีคือ เลือกที่จะไม่ปรึกษาหารือกับใครในบ้านเลย แต่เลือกที่จะเงียบและหาทางออกด้วยตนเองแม้เป็นทางออกที่ผิด

“ส่วนใหญ่จะคุยกับแม่ หรือเวลามีปัญหาอะไร แม่เท่านั้นที่จะคอยให้คำปรึกษา หรือช่วยเหลือ ส่วนกับพ่อนั้นจะปิดบัง เพราะไม่ค่อยคุยและกลัวพ่อดุด้วย” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2557)

“ไม่ค่อยได้คุยกับลูกมากนักในแต่ละวันเพราะบางทีไม่ว่าง ต้องไปธุระ บางทีว่างแต่ลูกไม่ค่อยมีเวลาว่างมานั่งพุดคุยกับพี่ๆ น้องๆ” (ผู้ปกครองมาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2557)

“บ้านผมมีกันหลายคน ผมจะขอความช่วยเหลือกับแม่ในยามที่มีปัญหา แต่ก็คุยได้ครั้งละไม่นาน เพราะบางครั้ง ยังไม่ทำอะไรผิด แต่แม่ก็ว่าทำผิด บางครั้งยังไม่ทันอธิบายก็โดนว่าซะแล้ว” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2557)

“ลูกพุดจาไม่ไพอเพราะ จากอดีตเป็นคนรักแม่มาก กอดทุกวัน ตั้งแต่กินน้ำหอม มักพุดจาไม่ไพอเพราะ” (ผู้ปกครองเริะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

“ไม่เข้าใจพ่อจริง ๆ เลย ผมอยากแต่งงาน แต่ไม่ยอมให้แต่ง บอกไม่มีเงิน แต่พ่อไปขอเมียคนที่ 2 ได้ ทำอย่างนี้ได้ยังไง” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2557)

จากข้อค้นพบดังกล่าวพบว่า สภาพครอบครัวของวัยรุ่นโดยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีปัญหา ขาดความรักความอบอุ่น เนื่องจากการมีพี่น้องหลายคน การไม่ปรึกษาหารือกัน หรือแม้กระทั่งการที่พ่อแต่งงานใหม่ ด้วยกับภาวะที่ครอบครัวขาดสภาพคล่องทางการเงิน สภาพครอบครัวดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่บ่มเพาะปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้

“ความจริงก็สงสารแม่เหมือนกัน แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะมีปัญหาจริงๆ เรื่องการเข้าห้องเรียน สลับห้องภาคเช้า ภาคค่ำ คือ ไปสมัครชื่อในภาคเช้า แต่ไปไหนมาไหนไม่ทราบชื่อไปออกในภาคค่ำ ตอนแรกเข้าเรียนภาคเช้าทุกวัน พอทราบว่าไม่มีชื่อในภาคค่ำ ก็ไปแจ้งเจ้าหน้าที่ แต่เขาไม่ยอม ผมเลยไม่อยากไปเรียน จะปรึกษาพ่อก็กลัวโดนดู หรือไม่พอก็ให้ผมไปดำเนินการเอาเอง ผมไม่กล้า นี่ย้ำพ่อไปด้วยผมก็อาจไปเรียนต่อ” (ระวี นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

การที่ครอบครัวขาดการสื่อสารต่อกัน วัยรุ่นไม่รู้จะปรึกษาปัญหา กับใคร ทำให้วัยรุ่นเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง ทำ्यที่สุดทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ราบเรียบ ดูเหินห่างกัน ทำ्यที่สุดก็จะเหมือนคนแปลกหน้าที่มาอยู่อาศัยด้วยกัน ขอช่วยกันในบางครั้ง และเกิดการเปลี่ยนแปลงนิสัยจากเดิมไปสู่นิสัยใหม่ซึ่งผู้ปกครองอาจไม่สามารถควบคุมได้

4.1.2 ปัญหาการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันในครอบครัว ทำให้เกิดการเปรียบเทียบหลายครั้งที่พ่อแม่มักเปรียบเทียบลูกของตนเองกับคนอื่น หรือเปรียบเทียบระหว่างพี่น้อง สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเล็กๆ ที่วัยรุ่นมีความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ ซึ่งบางครั้งพ่อแม่อาจไม่ได้คิดอะไร แต่สำหรับวัยรุ่นถือเป็นเรื่องใหญ่ การพุดจาเปรียบเทียบของพ่อแม่ ที่แบ่งชัดเจนว่า ลูกดีหรือไม่ดี ก็ถือว่าเป็นที่มาของความรุนแรง

“เพราะเราเป็นคนนอกสายตาด้วย ส่วนลูกคนอื่นๆ ถูกมองว่าเป็นคนดี พ่อแม่จึงสนใจ เมื่อมีความคิดแบบนี้ ทางออกคือการไปหาเพื่อนดีกว่า” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2557)

“แม่ชอบเปรียบเทียบลูก น้องเป็นลูกเทวดา พี่ทำผิดแม่ไม่ดู ทำไมไม่เหมือนพวกพี่ ๆ มะไม่เคยเหนื่อยใจกับพี่ๆ เลย หาเพื่อนดีๆ บ้าง ไม่ใช่คบแต่เพื่อนที่พากันไปทำสิ่งที่ไม่ดี” (ธีระ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

“ความรู้สึกคือ รู้ว่าแม่รัก แต่บางทีการแสดงออกดูเหมือนจะรักน้องมากกว่า” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557)

“ผมโดนแม่ด่า บ่นและด่าทุกวัน จากเรื่องเล็กจนเป็นเรื่องใหญ่ท่านก็บ่นได้บ่นดี อยู่เฉยๆ ก็ผิดแล้ว ผมมันไม่เหมือนพี่น้องคนอื่น ผมเลยไม่อยากอยู่บ้าน ไปอยู่กับเพื่อนดีกว่า” (แอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557)

วัยรุ่นถูกปลูกฝังเสมอว่า พ่อแม่คือคนที่รักเขามากที่สุด ทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึก รักและผูกพัน แต่บางครั้งพวกเขาก็เกิดความสับสนว่า การที่พ่อแม่ด่าเขาทุกวันหรือเปรียบเทียบ ตนเองกับคนอื่น แท้ที่จริงแล้วพ่อแม่รักเขาหรือไม่ จึงเป็นเหตุผลในการหาความชอบธรรมในการ ไปอยู่กับเพื่อน

4.1.3 การลงโทษลูกเมื่อทำผิด

พ่อแม่แต่ละคนก็มีรูปแบบการลงโทษลูกที่แตกต่างกันออกไป บางคนใช้จิตวิทยาในการลงโทษลูก บางคนลงโทษด้วยเหตุและผล แต่บ่อยครั้งที่การลงโทษเป็นไป อย่างใช้อารมณ์ ตัววัยรุ่นเองไม่ได้มีความรู้สึกที่ตนเองผิด และบ่อยครั้งที่การลงโทษนั้นไม่ได้ ลงโทษด้วยความรัก

“น้อยครั้งที่พ่อจะดี ส่วนมากจะพูดอย่างใจเย็นๆ แต่เคยตีและใช้อย่างรุนแรง เอา สายไฟตี เพราะเดือนหลายครั้งแล้ว หรือถ้าไม่ตี พ่อก็จะเตะประตูหรือรื้อข้าวของ เพื่อระบายอารมณ์ ที่โกรธ” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2557)

“เคยโดนพ่อเอาสายไฟตี เพราะไม่ยอมเชื่อฟังหนีไปเสพยากับเพื่อน แต่ไม่ใช่พ่อ ไม่อบรมสั่งสอน สอน ทุกครั้งที่ทำผิดพ่อจะอดทน แต่หลายครั้งมากแล้ว รู้ว่าพ่อรัก เอ็นดู เมตตา แต่ เพราะเครียดหลายเรื่อง เมื่อไปอยู่กับเพื่อน เพื่อนชวนเลอลอง” (ธีระ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“เรียนผ่านมา 5 โรงเรียน โรงเรียนแห่งแรก โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ จังหวัดสตูล ตอนนั้นเฉย ๆ เรียนบ้าง โครเรียนไปเล่นเกมที่ร้านบ้าง โคนครจุบได้และถูกแจ้งไปยัง ผู้ปกครอง ครูทำโทษด้วยการตีหน้าเสาธง ตอนนั้นไม่ได้โกรธอะไร เพราะรู้ว่าตัวเองผิด พ่อก็ นาซีฮัต (ตักเตือน) ประจำ ค่อยมาย้ายออก เพราะพ่อให้ไปเรียนที่ปัตตานี ใจจริงตอนนั้นไม่อยากไป

เพราะไกลบ้านและไม่รู้จักใครต้องเริ่มต้นนับหนึ่งใหม่” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“บางที่เมื่อพ่อถูกเชิญไปที่โรงเรียน พ่อพ่อกลับมา ผมก็จะอธิบาย โต้เถียง หรือเล่าเหตุผล ไม่ว่าผิดหรือถูก เพื่อเอาตัวรอดให้หลุดพ้นจากการดุด่า” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557)

พ่อแม่ ผู้ปกครองมีรูปแบบการลงโทษที่แตกต่างกันออกไป บ้างลงโทษหนัก บ้างลงโทษเบา ตามความเหมาะสม วัยรุ่นบางคนเข้าใจว่าตนเองทำผิด บางคนไม่เข้าใจ แต่สัญชาตญาณการเอาตัวรอดของเขาจึงเริ่มขึ้น ด้วยการหาเหตุผลมารองรับการกระทำของตนเอง แต่เหนือสิ่งอื่นใด พ่อแม่ก็ต้องทำให้ลูกรู้ว่า ที่ลงโทษก็เพราะรัก

4.1.4 ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า ฐานะทางการเงินของครอบครัวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่อการเลือกใช้พฤติกรรมความรุนแรง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

“ครอบครัวมีหนี้สินมาก ทำงานไม่ค่อยได้เงินเดือน” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2557)

“ส่วนมากเงินที่ได้จากการทำงานมักไม่ค่อยเหลือ ก็ต้องขอเงินจากแม่ บางที่แม่บอก ไม่มีเงิน แต่แม่ก็ให้นะ” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

“พ่อ เสียชีวิตนานมากแล้ว ตอนนี้ช่วยตัวยาง แตรรายได้ไม่พอ เนื่องจากต้องนำเงินส่วนหนึ่งไปซื้อยาเสพติด จึงมีความจำเป็นต้องยืมเงินคนอื่น พ่อไม่มีเงินจ่ายเลยต้องยืมหรือขอเงินของแม่” (หลี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2557)

“แม่ไม่มีเงินก็บ่นมาก แต่สุดท้ายก็ยอมให้” (แอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557)

“บางครั้งทำงาน นอกจากจะไม่ได้เงินเดือนแล้ว เวลาพ่อไม่มีเงินก็ต้องไปยืมเงินคนอื่นก่อน โดยเฉพาะพี่ๆ แกรม โคนดากลับมา โคอทรเบือเลย” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

การที่ครอบครัวขาดรายได้ หรือเกิดความขัดสนทางการเงิน จะทำให้วัยรุ่นเกิดความเครียดและความกดดัน เพราะผู้ปกครองก็เครียดแล้ว โยนปัญหาให้ลูกๆ จึงเป็นลูกโซ่ที่ทำให้เกิดความตึงเครียดต่อ ๆ กันในครอบครัว

“ก่อนหน้านี้มาเช่าบ้านอยู่หาดีใหญ่ ทำงานที่จ๊ะนะ ได้เดือนหนึ่งประมาณ 13,000 บาท รายได้แต่ละเดือนไม่พอกับรายจ่าย หลายครั้งที่ต้องขอเงินจากพี่ พี่บอกไม่มี แต่ผมก็ขอ จนพี่

ยอมให้ พี่บอกบางครั้งต้องยืมเงินคนอื่นให้ บางครั้งพี่ยอมไม่กิน พี่บอกเพราะเห็นความจำเป็นของ ผมมากกว่า ผมสงสารพี่เหมือนกัน แต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะผมบริหารจัดการเรื่องเงินไม่ค่อย เป็น” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

“หนี้สินมี แต่ไม่เครียด ค่อยๆ ทขอยจ่าย” (ละห้ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2557)

“ครอบครัวมีหนี้สิน ถ้ามีเงินจะช่วยพ่อแม่จ่ายหนี้” (ระะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“รายได้ในครอบครัวไม่ค่อยพอกับรายจ่าย เพราะลูกๆ หลายคนกำลังศึกษาอยู่ พร้อมกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ข้าวของแพง รายได้ลด ก็จำเป็นต้องลดค่าใช้จ่ายในส่วนที่มีความจำเป็นน้อยออกไป หนี้สินก็ต้องจ่ายประมาณเดือนละ 5,000 บาท” (ผู้ปกครองนัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2557)

เมื่อครอบครัวมีปัญหาหนี้สิน ความเป็นอยู่ขัดสน ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่มีเวลา ในการอบรมสั่งสอนหรือเอาใจใส่บุตรหลาน วัยรุ่นถูกปล่อยปละละเลย ทำให้วัยรุ่นไม่มีความรู้สึก ผูกพันและเกิดความไม่เข้าใจกัน ในหลายๆ เรื่อง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและพัฒนาไปสู่ ความรุนแรงได้

ไม่ว่าอย่างไรก็ตาม แม้วัยรุ่นจะมีปัญหาความไม่เข้าใจกันในครอบครัวหรือมีความ กดดัน แต่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลายคนยอมรับว่า หากมีเงินก็จะหาทางช่วยครอบครัว เป็นการสะท้อนให้ เห็นว่า ได้จิตสำนึกโดยเนื้อแท้ของพวกเขา นั้น พร้อมทั้งจะช่วยเหลือครอบครัว

4.1.5 ความรับผิดชอบของวัยรุ่น

จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นในชุมชนทั้งตำบลบ้านควนและตำบลฉลุง มีพฤติกรรม ในการใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะน้ำกระท่อม ยาแก้ไอ เมื่อผู้ปกครองทราบว่า ลูกของตนเองมี พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดจึงจำกัดรายได้ที่ลูกควรจะได้รับในแต่ละวัน

การที่วัยรุ่นถูกจำกัดเงิน ทำให้ขอบเขตในการใช้จ่ายถูกจำกัด แต่เมื่อจำเป็นต้องใช้ เงินทำให้วัยรุ่นเลือกทำวิธีการที่ผิดด้วยการลักเล็กขโมยน้อยในบ้าน พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้คน ในบ้านไม่มั่นใจในทรัพย์สินของตนเองว่าจะปลอดภัยหรือไม่ กระทั่งเกิดการกล่าวหาและ หวาดระแวงต่อกันในครอบครัวว่าใครเป็นผู้หยิบเงินนั้นไป

“เงินในบ้านหายบ่อย คือ ถ้าจะวางเงินไม่รู้ว่าจะตั้งตรงไหนได้บ้าง เพราะในบ้านติด ยากันหลายคน” (ผู้ปกครองมานมาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2557)

เมื่อสมาชิกในบ้านไม่มั่นใจในตัววัยรุ่น ทำให้เกิดการกล่าวหากัน วัยรุ่นจึงมีความรู้สึกกดดัน และมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นจำเลยของคนในบ้าน จึงเลี่ยงการพบเจอกับคนในบ้าน ด้วยการกลับบ้านดึกคืน หรือ นอนบ้านเพื่อน

“ที่บ้านกังวลเขาชอบกลับบ้านดึก ไม่รู้ไปที่ไหน ถามก็ไม่ยอมบอก” (ผู้ปกครอง อิบ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2557)

“กลางคืนลูกกลับบ้านดึก บางครั้งก็ไม่ละหมาด เวลาปลุกจะเสียอารมณ์ เพราะง่วงนอน บางครั้งปลุกให้ลุกขึ้นมาตัดยาง ต้องมีปากเสียงจนเป็นเหตุให้ทะเลาะกันแต่เช้า เพราะไม่ตื่น อาชีพทำสวนยางต้องเริ่มกรีตตี 2 แม่ก็จะอารมณ์เสีย ผู้ปกครองก็ไม่เข้าใจ วัยรุ่นก็จะเถียงพ่อแม่ตลอด” (หลี นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2557)

ผู้ปกครองเองก็เริ่มมีความรู้สึกที่ลูกมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปมาก ทำให้ต้องมีการเรียกมาพูดคุย แต่เนื่องจากทั้งผู้ปกครองและตัววัยรุ่นมีอคติหรือมุมมองต่อกันแล้ว ทำให้การพูดคุยโดยส่วนมากไม่ประสบความสำเร็จ

“บางครั้งเรียกมาพูดคุย พยายามพูดด้วยเหตุและผล รับฟังดีไม่เถียง ถามมีเรื่องไรอีกไหมที่ยังไม่เคลียร์ เคลียร์ทุกอย่าง เอาเข้าจริงไม่เข้าใจอะไรสักอย่างเลย” (ผู้ปกครองมาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2557)

“พูดมาก ไม่ค่อยฟังพ่อแม่ เถียงพี่น้อง ชอบมองว่าตนเองถูกเสมอ ยึดเหตุผลของตนเองเป็นหลัก” (ผู้ปกครองกิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2557)

“พูดเก่งแต่การกระทำนั้นไม่ได้เรื่อง ชอบทำให้ที่บ้านเดือดร้อน บางที่ทำงานไม่เสร็จแล้วเบิกเงิน ตัวเองไปเที่ยวหาคนใหญ่ เจ้าของงานเขาก็มาที่บ้าน พวกเขารีดถั่วหน้า” (ผู้ปกครองนัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

การเจรจากับวัยรุ่นไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นไม่ยอมเปิดใจยอมรับวิถีคิดของผู้ปกครอง ในขณะที่ตัววัยรุ่นเองก็มองว่า ลูกของตนเองสร้างแต่ปัญหาให้ต้องแก้ไขตลอด

“มันชอบก่อปัญหา เดือนหลายครั้งแล้ว แต่ก็ไม่ฟัง เหนื่อยใจจริงๆ บางครั้งอยาก
ให้ติดคุกติดตารางจริงๆ บางทีพูดเพราะความโกรธเหมือนกัน พอหายโกรธก็ช่วยตลอดนั่นแหละ”
(ผู้ปกครองนัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2557)

“มีเรื่องให้ต้องแก้ตลอด เหนื่อยมาก ไม่เรื่องใดก็เรื่องหนึ่ง ทั้งที่บอกตลอดว่า อย่า
ทำๆ แต่ไม่ยอมเชื่อ พอมีเรื่องเดือดร้อน ก็ต้องตามล้างตามแก้ตลอด” (ผู้ปกครองกิฟ นามสมมติ,
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2557)

“จะไม่ให้บ่นได้ยังไง มีหลายอย่างแล้วที่เอาไป เช่น ขायรถมอเตอร์ไซด์ กระทั่งส่ง
เข้าโรงรับจำนำจำนวน 2 คัน” (ผู้ปกครองนัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2557)

“รับงานนอก ไปเอาของแล้วใช้เครดิตผม ไม่จ่ายเงินก่อน แล้วบอกมาจ่ายพุงนี้
เมื่อถึงเวลาไม่ยอมจ่าย เขาโทรหาผม ผมต้องจ่าย เขาทำแบบนี้บ่อยเกินไป” (ผู้ปกครองนัท นาม
สมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2557)

หากเป็นไปตามที่ผู้ปกครองให้สัมภาษณ์ นั้นหมายความว่าขณะนี้ผู้ปกครองมองว่า
วัยรุ่นไร้ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ทำให้ผู้ปกครองเหนื่อยใจและเลือกที่จะปล่อยให้
เป็นไปตามชะตากรรมที่สภาพแวดล้อม สังคม ชุมชนกำหนด มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นก็ต้องตามแก้ไข
ให้ตลอด ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และจะต้องแก้ไขไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด ส่วน
วัยรุ่นก็มีความรู้สึกที่ตนเองทำอะไรก็ผิด ไม่เคยถูกเลยในสายตาของคนในครอบครัว ทำให้วัยรุ่น
ตัดสินใจเลือกใช้ความรุนแรง เพราะไม่ว่า จะทำอะไร ใครๆ ก็ว่า ไม่ดีอยู่แล้ว

4.1.6 การควบคุมอารมณ์

หลายครั้งที่ทำผิด แม่มักจะบ่นเสมอๆ บางครั้งก็บ่นอย่างไรเหตุผล สิ่งเหล่านี้จะ
เป็นการบ่มเพาะ หรือซึมซับจากการใช้อารมณ์ของพ่อแม่ จะทำให้วัยรุ่นกลายเป็นคนที่ใช้ความ
รุนแรงโดยไม่รู้ตัว หลายครอบครัวเมื่อถูกทำผิดก็จะไม่มีใครโทษว่าเป็นความผิดของตนเอง ไม่ดู
จุดบกพร่องของตนเอง แต่เลือกที่จะโทษกันไปโทษกันมา พ่อโทษแม่ แม่โทษลูก พี่น้องโทษกันเอง

“พ่อ แต่งงานใหม่ แม่รับไม่ได้ ทำให้แม่เกิดอาการเครียด พาลหมด ลูกๆ ก็พากัน
เครียด บางครั้งพ่อไปหาภรรยาคนที่ 2 เราไม่มีเงินจ่ายเลย หรือบางทีมีปัญหากันในบ้านทะเลาะกัน
ระหว่างพี่น้อง เอาเหล็กวิ่งไล่ตีกัน เมื่อพ่อไม่อยู่ที่ ๆ ก็ช่วยกันจับแยก” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์
เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

วัยรุ่นที่มีลักษณะพฤติกรรมในการเลือกใช้ความรุนแรง โดยส่วนมากจะมีปัญหาทางอารมณ์ คือ เกิดความรู้สึกเก็บกดและเกิดความสับสนในชีวิตตนเองและชีวิตของคนรอบข้าง

“เวลาพ่อเครียดหาบุญเจอไม่เจอ หรือหาอะไรไม่เจอก็จะพาลโกรธ รื้อบ้าน เตะประตู บอกบ้านรก โกรธลูกๆ แล้วก็หาว่าแม่ไม่ดูแลบ้าน” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“บ้านหลังคารั่ว แม่บอกหลายครั้งแล้ว พ่อก็ให้ผมทำ ให้น้องทำ พ่อไม่สำเร็จ แม่ก็โกรธพ่อ หาว่า นิสัยพ่อคือชอบช่วยเหลือบ้านคนอื่น ตามใจใครมาขอความช่วยเหลือช่วยหมด ยกเว้นเรื่องในบ้าน” (นัทนามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2557)

การที่พ่อ ในฐานะหัวหน้าครอบครัว ทำหน้าที่ในสังคม เป็นที่ยอมรับนับหน้าถือตาของผู้คนในสังคม สังคมมองว่าเป็นคนดี ในขณะที่หน้าที่ของตนเองในบ้าน กลับละเลยหน้าที่ที่ควรทำยิ่งกว่า ทำให้วัยรุ่นมีความรู้สึกว่า พ่อทำหน้าที่ไม่ดี แล้วใช้ให้ตนเองทำแทนเมื่อทำไม่ได้ก็โกรธ บอกว่า เรื่องแค่นี้ทำไมทำไม่ได้ การที่พ่อ แม่ มีอารมณ์ร้ายหรือทำอะไรโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของคนในครอบครัวก็จะบ่มเพาะเข้าสู่ตัวลูกโดยไม่รู้ตัว ส่วนในมุมมองของผู้ปกครอง กลับมองพฤติกรรมของวัยรุ่นว่า

“ไม่รู้จะทำยังไงแล้วกับเรื่องก็คือจริงๆ พุดแล้ว โตะๆ กันแล้ว เหนื่อยใจเหลือเกิน” (ผู้ปกครองหลี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2557)

“ทำใจได้ วัยรุ่นมันใจร้อน บ่อยครั้งที่ใช้คำหยาบคายกับแม่ เช่น จิ้นคำว่า มึง กู กับแม่ เวลาที่ต้องการรถยนต์ แล้วไม่ได้ จะว่าแม่ แต่เวลามีเรื่องเดือดร้อนต้องไปโรงพัก ก็โทรหาแม่นี้แหละ” (ผู้ปกครองนัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2557)

การที่ผู้ปกครองมองว่า การใจร้อนของวัยรุ่น หรือการใช้คำพูดจาที่หยาบกับผู้ปกครองเป็นเรื่องธรรมดาที่ยอมรับได้ อาจกลายเป็นการบ่มเพาะให้วัยรุ่นมีความรู้สึกว่าการกระทำเหล่านั้นหรือการพูดในลักษณะนั้นดี ท้ายที่สุดก็จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมก้าวร้าว ส่วนในมุมมองของวัยรุ่นก็คิดว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจ จึงเกิดอาการน้อยใจว่า ทำไมครอบครัวไม่ยอมเชื่อในสิ่งที่ตนเองพูดบ้าง

“บางครั้งผมออกไปไหนนานๆ ผมไม่ไช่ทำในสิ่งที่ไม่ดี แต่พ่อ แม่ พี่น้อง คิดไปไกลว่าผมจะกลับไปทำเหมือนเดิม” (เลาะห์ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2557)

“ผมทำอะไรก็ผิด ทำอะไรไม่เคยดีเลยในสายตาพ่อแม่ แค่อ้าปากจะพูดก็ผิดแล้ว” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2557)

“เงินหาย ทุกคนในครอบครัวก็จะสันนิษฐานว่า ผมเป็นคนเอา ทั้งที่ผมยืนยันว่าไม่ได้เอาๆ สุดท้ายเป็นใครคนที่เอาคือ น้อง ไม่เคยเชื่อใจกันเลย” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2557)

ทุกคนคิดว่า แบบคิดของตนเองถูกต้อง การกระทำของตนเองนำมาซึ่งปัญหาให้คนในครอบครัวได้บ่อยครั้ง พ่อโทษว่าลูกทำผิด ลูกตำหนิพ่อแม่ว่าไม่เข้าใจ ลูกจะชินชากับความรุนแรง มองว่าความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ

ความรู้สึของผู้ปกครองต่อวัยรุ่น คือ พยายามมองว่า วัยรุ่นแต่ละคนมีอารมณ์ที่แตกต่างกัน วัยรุ่นเป็นวัยของความใจร้อน นิยมพรรคพวก ไม่ยอมฟังสิ่งที่ผู้ใหญ่สอน ผู้ปกครองต้องอดทน และต้องพยายามเข้าใจวัยรุ่นและต้องให้กำลังใจมากกว่านี้

แม้ว่าตำบลลุงและบ้านควน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมจากความเป็นชนบท ไปสู่ความเป็นสังคมเมืองมากนัก แต่การคมนาคมสามารถเดินทางได้สะดวก ตลอดจนวิถีชีวิตของประชาชนโดยส่วนใหญ่มีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาทางเศรษฐกิจและความทันสมัย ผู้คนมีการแข่งขันกันทำมาหากิน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย บางคนออกไปทำงานแต่เช้า เข้าบ้านมาตอนเย็น บางคนไปทำงานที่ทุ่งลุงหรือมาเลเซีย บางครอบครัวพ่อแม่ หย่าร้างกัน ทำให้ลูกต้องอยู่กับพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว หรือมากกว่านั้น คือ การที่พ่อแม่ต้องออกไปทำงาน ให้ลูกๆ อยู่เพียงลำพัง หรือฝากให้ยายเลี้ยง

เมื่อเป็นเช่นนี้การปลูกฝังเลี้ยงดูลูกๆ จึงไม่ไช่มาจากพ่อแม่โดยตรง ทำให้มีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว เมื่อผู้ปกครองต้องทำงานทำให้เวลาการพูดคุย หรือการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกก็มีน้อยลง และในบางครอบครัวมีพี่น้องหลายคน ทำให้การแสดงออกของพ่อแม่ก็จะแสดงออกในรูปแบบที่แตกต่างกัน ลูกที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่วางไว้ก็จะได้รับคำชม ลูกที่

พ่อแม่มองว่าไม่ดี ก็จะถูกบ่น ถูกตักเตือนบ่อยครั้งและทำให้วัยรุ่นเกิดการเปรียบเทียบระหว่างพี่น้องด้วยกันเอง

นอกจากนี้วิธีการลงโทษของพ่อแม่ที่ลงโทษด้วยวิธีการที่หนักเกินไป โดยที่วัยรุ่นไม่ได้มีความรู้สึก ว่าพ่อแม่ลงโทษเพราะรัก จะทำให้วัยรุ่นใช้อารมณ์ในการพูดคุยกับพ่อแม่ เมื่อรู้สึกว่า ตนเองอยู่ในบ้านก็มีปัญหา จึงตัดสินใจที่จะไปคบกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะหรือความรู้สึกที่คล้ายคลึงกับตนเอง ในขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็มีความรู้สึกว่า ลูกเป็นคนใจร้อน คบเพื่อนไม่ดี และไม่มีมารยาท ชอบ สิ่งเหล่านี้เป็นความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

พ่อแม่ลูก มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกัน ทำให้วัยรุ่นเลือกคบเพื่อน ทำกิจกรรมที่เหมือนกัน โดยเฉพาะการเสพยาเสพติด เมื่อมีปัญหาไม่ยอมปรึกษาครอบครัว จึงเลือกใช้ยาเสพติด เป็นทางออกในการแก้ปัญหา หากโดนจับกุมพ่อแม่ก็ช่วยปกป้องลูก แจ้งตำรวจว่า ลูกตนเองไม่ได้ใช้สารเสพติดแถมมานั่งวงเดียวกัน แต่การตรวจปัสสาวะพบสารเสพติด แม้กระนั้นพ่อแม่ก็ยังยืนยันว่าลูกไม่ผิด และผู้ปกครองบางท่านเคยพูดคุยกับลูกว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ใจร้อน ไม่เป็นไรหรอก ช่วงนี้ เมื่อพ้นวัยรุ่นแล้วทุกอย่างจะดีขึ้นเอง โดยไม่มีวักกล่าวตักเตือนพฤติกรรมของวัยรุ่นในเชิงสร้างสรรค์

การกระทำของผู้ปกครองที่ยอมรับในการใช้ความรุนแรงเหล่านั้นเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ที่พัฒนาไปสู่ความรุนแรงทางตรง หรือความรุนแรงทางกายภาพได้ ตามแนวคิดของ โยฮันด์ กัลป์ตุง เมื่อพ่อแม่ สมาชิกในครอบครัว และวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ลดน้อยถอยลงไป ทำให้โครงสร้างครอบครัวอ่อนแอลง จึงส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นอย่างชัดเจน ในทางทฤษฎีควบคุม ปัจจัยความผูกพันหรือพันธะทางครอบครัวจะพบว่า หากความผูกพันของวัยรุ่นมีการปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่สูง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับพ่อแม่ หรือมีความผูกพันกับพ่อแม่สูง โอกาสที่จะกระทำ ความรุนแรงนั้นมีน้อยลง

แต่จากการศึกษาปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น ในอำเภอเมืองสตูล พบว่า ปัจจัยผูกพันหรือพันธะครอบครัวของผู้ปกครองกับวัยรุ่นอยู่ในระดับที่ต่ำทำให้วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะทำผิดกฎหมาย กระทำ ความรุนแรงและท้ายที่สุดก็กลายเป็นอาชญากร นี้แสดง

ให้เห็นว่า ความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม/ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ นำมาสู่ความรุนแรงทางตรง/ความรุนแรงเชิงกายภาพ

4.2 โรงเรียน: สถานที่ปลูกฝังทางปัญญาหรือพื้นที่ที่ผลิตซ้ำความรุนแรง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่เรียนไม่จบตามหลักสูตร ทุกคนล้วนมีประสบการณ์ความรุนแรงในทุกฐานะ ทั้งในฐานะผู้ถูกกระทำ ผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำและกระทำในเวลาเดียวกัน จากการศึกษาพบว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมีหลายรูปแบบตั้งแต่การใช้วาจาข่มขู่ ตบ ตี เตะ ต่อย เป็นต้น ซึ่งเกิดขึ้นได้ 2 กลุ่ม คือ 1.ครูกับนักเรียน 2. นักเรียนกับนักเรียน

4.2.1 ความรุนแรงระหว่างครูกับนักเรียน คือ ครูมักยึดกฎ กติกาหรือระเบียบของโรงเรียน เมื่อครูเห็นนักเรียนทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ครูจะลงโทษเพื่อให้นักเรียนหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ผ่านการลงโทษ 3 แบบ คือ

1) การลงโทษด้วยการใช้สีหน้าท่าทางและวาจา การลงโทษด้วยวิธีนี้เป็นการลงโทษที่เป็นรูปธรรม เห็นได้อย่างชัดเจนด้วยการแสดงสีหน้าท่าทาง หรือทางคำพูด เช่น การพูดจา ล้อเลียน การแสดงสีหน้าที่ไม่พอใจในที่สาธารณะ การพูดจาประจานหน้าเสาธง การพูดตำหนิให้เพื่อน ๆ ได้ยินหรือบางครั้งครูก็เอาใบฟ้ทะเลลายโจรมาให้เคี้ยว แล้วพูดจาประมาณว่า หัวดี พร้อมกับทำท่าทางเหมือนเยาะเย้ย (เรี๊ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557) ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้ของครูอาจไม่ได้ตระหนักต่อผลที่จะเกิดขึ้นทางความรู้สึกของนักเรียนในอนาคต พูดไปแล้วเมื่อเวลาผ่านไปอาจลืมได้ แต่สำหรับนักเรียนแล้วยากแก่การลืม นักเรียนจะมีความรู้สึกว่ตนเองถูกทำร้ายจิตใจ เมื่อถึงคาบเรียนนักเรียนอาจแสดงอาการก้าวร้าวหรือแข็งข้อหรือบางที่แสดงอาการออกมาด้วยการโคตเรียน เมื่อเจอครูก็จะหลบหน้า และผูกใจเจ็บกับครู

“ถูกครูดูค่าประจำ ครูชอบหาเรื่อง เหยียบรองเท้าก็ไม่ได้ จอครดผิดที่ก็ไม่ได้ ทั้งที่คนอื่นก็ทำ ไม่ยอมเรียกพอมทำผิดเรียกทันที แบบนี้มันไม่ยุติธรรม” (อิบ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2557)

“ไม่อยากเรียนไซ้ใหม่ งั้นเธอออกไปๆ พูดต่อหน้าเพื่อนในห้อง 39 คน” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2557)

“บ่อยครั้งที่ทำผิดคนเดียว แต่ครูชอบพูดเสียงดัง หรือบางทีก็พูดประจานหน้าเสาธง บางครั้งผมไม่ได้ตั้งใจทำผิด อยากอธิบาย แต่ครูไม่เปิดโอกาส เมื่อโดนขนาคนั้นก็อายเป็นเหมือนกัน” (ละห้ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

ด้วยฐานะและบทบาทของครูเป็นผู้มีอำนาจในการอบรมสั่งสอนศิษย์ พูดหน้าเสาธงหรือในพื้นที่สาธารณะ เพื่อการชื่นชมนักเรียน เป็นสิ่งที่สร้างขวัญและกำลังใจให้นักเรียน นักเรียนจะภาคภูมิใจตนเองและมีความรู้สึกเป็นเกียรติแก่ตนเอง แต่ถ้าครูใช้เวทีนี้เพื่อการพูดอบรมนักเรียนในลักษณะให้ยื่น โขว์ตัว เมื่อทำผิด แม้จะมีเจตนาให้นักเรียนที่เหลือดูไว้ เพื่อไม่ให้เอาไว้เป็นแบบอย่าง แต่กระนั้นการกระทำดังกล่าวก็สร้างความอับอายและเจ็บปวดให้กับนักเรียนไม่น้อย

“เรียนผ่านมา 3 โรงเรียน โรงเรียนแรกเรียนที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สตูล กับครูตอนนั้นเฉยๆ เรียนบ้าง โดดเรียนไปเล่นเกมที่ร้านบ้าง โคนครูจับได้ถูกแจ้งผู้ปกครอง ครูทำโทษด้วยการตีหน้าเสาธง ตอนนั้นไม่ได้โกรธอะไร เพราะรู้ว่าตัวเองผิด” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“เรียนทั้งหมด 3 โรงเรียน โรงเรียนแรกชีวิตปกติดี วิชาเรียนไม่บ่อย แต่มีปัญหาเกี่ยวกับครู เพราะครูชอบทำเอ็ด การพูดจาของครูชอบพูดดูถูก เช่น มึง กู ไม่ให้กำลังใจ บางครั้งนักเรียนมาอยู่ที่หน้าห้อง ครูบอกถ้าไม่เรียนให้กลับ นักเรียนก็กลับ ครูก็หาว่านักเรียนหนี” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2557)

“มีอยู่ครั้งหนึ่ง ผมทะเลาะกับเพื่อนที่เขาตั้งใจเรียนหน่อย ครูเข้ามาพอดี ฟังแต่เพื่อนคูกรณีผมเท่านั้น ไม่ฟังเหตุผลอะไรเลย คำว่า ผมเสียๆ หายๆ ผมจะเข้าไปคุยด้วย แต่ทำทางผม โกรธมาก ครูหลายคนคิดว่าผมจะเข้าไปต่อย ครูเอาเรื่องนี้ไปฟ้องครูใหญ่ ผมจะเข้าไปเอาเรื่องครูพอดีครูที่ผมนับถือมาห้าม ผมเลยกลับไปนั่งเรียนปกติ” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

การที่ครูตัดสินใจฟังความข้างเดียว จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ครูไม่ยุติธรรม ลำเอียง และอคติต่อเขา ต้องทำหน้าที่ด้วยการฟังความทั้งสองด้านแม้ว่า คูกรณีอีกฝ่ายจะเป็นเด็กดีก็ตาม

2) การลงโทษด้วยการบำเพ็ญประโยชน์ บ่อยครั้งที่เมื่อนักเรียนมาสาย ครูฝ่ายกิจการนักเรียน (ปกครอง) มักจะให้บำเพ็ญประโยชน์ เช่น เก็บขยะ ถอนหญ้า แยกขยะ และให้แยกขวดน้ำ

“ผมโดนถอนหญ้าประจำ ถ้าครูใจดีหน่อยก็ให้ออน 2 กำมือใหญ่ ๆ แต่ถ้าโดนครูโหดก็ให้ถอนหญ้าประมาณ 1 - 3 คาบเรียน แต่ถ้าครูชอบนักเรียนคนไหนก็ให้เก็บขยะไม่กี่ชิ้นแล้วก็ไป” (หลี นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2557)

“ผมมาสายหลายครั้ง ครูฝ่ายปกครองที่เขาเซ็นนักเรียนมาสายเขาจะถามเหตุผลตลอด วันนั้นก็ถาม แต่มีครูอีกคนหนึ่งมาพอดี ซึ่งไม่ใช่ครูฝ่าย ซึ่งให้ผมไปแยกขวดน้ำ ก่อถ่วงม ใช้เวลาประมาณ 4 คาบเรียน ทำให้วันนั้นผมไม่มีสิทธิ์สอบเก็บคะแนนไป 2 คาบเรียน ถึงผมเรียนไม่เก่งแต่ผมก็อยากสอบเหมือนกัน” (อิบ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

การที่นักเรียนไม่ได้เข้าชั้นเรียน และไม่มีโอกาสเข้าสอบนักเรียนคิดว่า การกระทำของครูไปปริดรอนสิทธิของนักเรียน และเป็นการกระทำที่เกินไป ทำให้นักเรียนเกิดการต่อต้านโดยความรู้สึกเล็กๆ ของนักเรียน

3) การลงโทษด้วยการทำร้ายร่างกาย วิธีนี้เป็นวิธีการที่พบเห็นได้บ่อยมาก เพราะครูถือเป็นผู้มีอำนาจ รักษากฎระเบียบของโรงเรียน เช่น การลุกนั่ง การตบตี เตะ ต่อย เป็นต้น

“บ่อยครั้งที่ผู้บริหารและฝ่ายปกครองบางคนใช้วิธีการลงโทษที่ไม่ถูกต้อง ตบ เตะ ครูไม่พอใจใครก็ทำเลย” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“บางครั้งเดินออกนอกห้องเพื่อจะเข้าห้องน้ำไม่ได้หยิบบัตรขออนุญาตเข้าห้องน้ำเดินไปเจอฝ่ายปกครอง โดนหยิกเนื้อที่คอ ผมรู้สึกเจ็บมากๆ” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

ด้วยการลงโทษที่หลากหลายรูปแบบ ครูมีสิทธิในการลงโทษตามกฎระเบียบของโรงเรียน แต่หากการลงโทษของครูเป็นไปตามการให้สัมภาษณ์ของนักเรียน ก็เป็นการลงโทษตามอารมณ์หรือเพื่อความสะใจของตนเอง นั่นจะเป็นการสร้างความรู้สึกที่เป็นลบต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น โดยที่นักเรียนต้องยอมรับและรับได้กับการลงโทษของครู และหากการลงโทษในลักษณะนี้จะยัง

เกิดขึ้นต่อไป โดยที่ไม่ยึดตามกฎระเบียบที่มีอยู่ของโรงเรียนแล้ว ความรู้สึกในลักษณะนี้จะยังคงเกิดขึ้นต่อไปเรื่อย ๆ จนพัฒนาเป็นความไม่พอใจ

วัยรุ่น: ความขัดแย้งระยะแฝงกับการพัฒนาไปสู่ความรุนแรง

ครูในโรงเรียนโดยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นวิชาการ เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา กิจกรรมต่างๆ มีเพื่อที่จะพัฒนานักเรียนที่เก่งไปแข่งขัน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนแต่เพียงอย่างเดียว โดยที่ครูเองไม่ค่อยสนใจนักเรียนที่ไม่มีความโดดเด่นทางด้านวิชาการ ไม่ค่อยสนใจนักเรียนที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่เป็นลบ และมักปล่อยให้ นักเรียนกลุ่มนี้เป็นเด็กหลังห้อง จะเรียนหรือไม่เรียนครูก็เลือกที่จะไม่สนใจ ซึ่งการกระทำของครูจะนำไปสู่ความรุนแรงแฝงอยู่ คือ นักเรียนจะมีความรู้สึกต่อต้านครูและอาจพัฒนาไปสู่ความรุนแรงได้ “รู้สึกดีกับครูที่สอนดี แต่รู้สึกเบื่อกับครูที่ทวดวิชา” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557)

“เวลาเรียนในห้องเรียนครูชอบชมคนเก่ง อันนั้นผมไม่ว่า แต่เมื่อชมเสร็จชอบเปรียบเทียบ ว่าผมในทางลบ ผมอายุเพื่อนเหมือนกัน บางครั้งอยากปรับปรุงตัว แต่เมื่อถูกว่าถึงขั้นนี้เลยให้เขามองผมแบบนี้ต่อไปนั่นแหละดี” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2557)

“ครูบางคนก็บอก ไม่อยากเรียนวิชาใหม่ที่ไม่ตั้งใจ นั้นได้ ใครไม่อยากเรียนไปนั่งบนพื้นแล้วอย่าคุยเสียงดัง ส่วนคนที่อยากเรียนก็มานั่งด้านหน้าครับ” (แอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557)

“ครูชอบพูดตอกย้ำว่า ไม่รู้จะทำยังไงแล้วเนี่ยะ สั่งงานเป็นเดือนๆ แล้ว ครูไม่ยอมติแล้ว สงสารไม่ ครูเหนื่อยจริงๆ บางทีผมก็ทำงานเสร็จแต่ครูก็ชอบเหมา ทำเสร็จหรือไม่เสร็จก็โดนว่าตลอด” (หลี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2557)

“น่าเบื่อ เพราะเรารู้ตัวว่าเรามีปมคือ เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่ค่อยกล้าถาม เพราะครูบางคนจะแสดงทางสีหน้าว่า เหนื่อยที่จะอธิบาย” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

ความขัดแย้งแฝงเป็นสิ่งที่นักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเองกำลังโดนครุฑรอนสิทธิที่ตนเองควรจะได้รับแต่ไม่ได้รับ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะไม่แสดงออกในรูปของความรุนแรงโดยทันทีแต่จะค่อยๆ แสดงออกมาทางความรู้สึกว่า เพราะเราเป็นนักเรียนที่เรียนไม่เก่งและเป็นนักเรียน

ที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดี ครูจึงไม่สนใจ ทำให้เกิดความรู้สึกแล้วเก็บสะสมความไม่พอใจไว้ แล้วค่อย ๆ แสดงพฤติกรรมเชิงลบออกมาในรูปของความรุนแรง

“เวลาเรียนมีความสุขบ้างเป็นบางครั้ง มีความสุขเพราะมีเพื่อนดี มีครูบางคนดี แต่ครูบางคนทำเก่าเหมือนมันอยากมีเรื่อง” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

“ครูชอบนำเรื่องของนักเรียนไปพูดต่อ คอยกันสนุกปาก มีครูคนหนึ่งตัวเองไม่ใช่ครูปกครองนิ แต่ไปนั่งคุยในห้องปกครอง พูดเหมือนกับจะเชิญนักเรียนออกตามความพอใจของตนเองเท่านั้น เครียด” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“เหตุผลที่ต้องออกจากการเรียน เพราะ ครูบางคนที่มีสันดานเสียๆ จึงทำให้เรียนต่อไม่ได้” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

“ครูบางคนก็บ้าอำนาจ ความจริงผมอยากไปโรงเรียนนั่นแหละครับ พอมีเรื่องกับครู กับผู้บริหารก็ไม่อยากไป เมื่อขาดเรียนเยอะ ทางโรงเรียนเชิญออก” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

การที่ครู ซึ่งถือว่าเป็นแม่แบบ เป็นแบบอย่าง ชอบกล่าวหานักเรียน นำเรื่องของนักเรียนไปพูดต่อ หรือลงโทษนักเรียนด้วยความรุนแรงเกินกว่าเหตุ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรที่จะกระทำ แม้จะเป็นความจริงก็ตาม เพราะด้วยจรรยาบรรณของครู คือ ต้องรักและเมตตาศิษย์

ผลจากการทำของครูที่นักเรียนนำไปพัฒนาต่อเนื่องจากเจ็บช้ำน้ำใจต่อการกระทำของครู

ผลจากการที่ครูใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงกว่าเหตุหรือการใช้คำพูดที่ไม่ได้บ่งบอกว่า เมตตาศิษย์ ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ครูทำเกินกว่าเหตุ เช่น การตอกย้ำถึงปมด้อยเรื่องการเรียนหรือการลงโทษเพื่อความพอใจของตนเอง จะทำให้นักเรียนอคติ และโกรธครู จนนำไปสู่ความรุนแรง

“ครูชอบว่าผมดึก ว่าได้ทุกคาบเรียน ครูว่าถ้าเธออยู่อย่างนี้ต่อไปจะไปทำอะไรกิน ต้องไปวิ่งราว ขโมยของของคนอื่นแน่ ในเมื่อครูเล่นทำนาขอนาคดลวงหน้าให้ผมแล้ว ผมก็เลย

เลือกกระเป๋าคูคนแรกเลย ตอนแรกครูไม่ยอมความ แต่ให้ญาติๆ ที่รู้จักไปเคลียร์ก็ตกลงกันได้”
(อิบ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2557)

“เคยได้ยื่นครูในห้องปกครองพูด เหมือนกับครูจะเชิญให้นักเรียนออกตามความ
สนใจของตนเอง” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2557)

“ครูชอบพูดจาใส่ร้ายผม ครูรู้การใส่ร้ายผู้อื่นมันบาป ทำไมครูถึงทำ นี่ก็สาเหตุที่
ผมต่อยครู” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

เมื่อนักเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นผู้ถูกกระทำ ทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้าน เขาจึง
เรียนรู้ในการทำผิดกฎโรงเรียน ด้วยการเริ่มทำผิดกฎเล็ก ๆ ของโรงเรียนก่อน แต่บ่อยครั้งที่โรงเรียน
ไม่ได้แจ้งผู้ปกครอง แล้วมาแจ้งเมื่อมีมติเชิญนักเรียนออก ผู้ปกครองจึงมีความคิดเห็นว่า

“ผมไม่เคยโดนฝ่ายกิจการนักเรียนเชิญมาโรงเรียนเลย ตั้งแต่ผมส่งลูกเรียน เมื่อไป
โรงเรียนครูบอกว่า ลูกผมไม่มีปัญหาอะไร ดี ตั้งใจเรียน พอเชิญมาอีกที ปรากฏว่าลูกผมโดนเชิญ
ออก ผมว่าความจริงโรงเรียนน่าจะรายงานพฤติกรรมจากเรื่องเล็กๆ ให้ผู้ปกครองทราบก่อน เมื่อ
ผู้ปกครองถามก็ควรบอกความจริง ผู้ปกครองจะได้ว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน แต่เมื่อโรงเรียนไม่เคย
ว่ากล่าว แล้วมาเชิญให้ไปโรงเรียน ผมจะแก้ไขอะไรได้อีก” (ผู้ปกครองเล๊าะ นามสมมติ, สัมภาษณ์
เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2557)

ในขณะที่ปกครองอีกท่านมีความเห็นว่า “เวลาผู้ปกครองถูกทางโรงเรียนเชิญให้
ไปพูดคุยเรื่องลูกๆ เกี่ยวกับปัญหาการหนีโรงเรียน ก็มีความรู้สึกเหน็ดเหนื่อยกับลูกๆ แต่ก็พร้อมที่
จะรับฟังปัญหา และยินดีที่จะแก้ไขปัญหาร่วมกัน ผู้ปกครองก็ไม่ค่อยได้มีโอกาสนั่งร่วมกับทาง
โรงเรียน เพื่อหาทางออกร่วมกัน ซึ่งผู้ปกครองก็ไม่คิดว่า ครูมีวิธีแก้ปัญหานี้ดี” (ผู้ปกครองเร๊ะ นาม
สมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2556)

การที่ฝ่ายปกครองคิดว่า ครูไม่มีวิธีแก้ปัญหาก็หรือครูไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็
นั่นหมายความว่า อำนาจหรือกลไกของครูในการควบคุมนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น
เหล่านี้ล้วนเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมหรือความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ และนักเรียนอาจพัฒนา
ความรุนแรงลักษณะนี้ไปสู่ความรุนแรงทางตรงได้

4.2.2 ความรุนแรงระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ทุกวันและทุกเวลา จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง โดยรุ่นพี่จะมีความรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีอำนาจทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ (ระดับชั้นเรียนที่สูงกว่า) มีร่างกายและพลังกำลังที่ได้เปรียบกว่า ลักษณะการทะเลาะ เริ่มตั้งแต่การใช้วาจาที่ไม่สุภาพ การทำร้ายร่างกายโดยไม่ใช้อาวุธและมีการใช้อาวุธเป็นเครื่องมือ

“ตอนผมเรียนประมาณชั้น ม.1, 2 รุ่นพี่มาขอเงินที่ผมทุกวัน หากไม่ให้วันไหน รุ่นพี่ก็จะตบหัวบ้าง ตะบึง รุ่นพี่คนนี้เขาขอจากรุ่นน้องทุกคนถ้าไม่ให้ก็จะถูกกระทำในลักษณะเดียวกันกับที่ผมโดนกระทำ” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

โดยส่วนมากวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเหล่านี้จะทำตัวเป็นนักเรียนที่มีอิทธิพลและจะกล้ารีดไถคนในระดับที่อ่อนแอกว่าหรืออยู่ในระดับชั้นเรียนที่น้อยกว่า

“มีปัญหาที่รุ่นพี่ที่โรงเรียน รุ่นพี่พูดว่า “เด็กใหม่อย่าทำซาร์” ตอนนั้นเราเป็นวัยรุ่น เราก็เลยทักกลับไปว่า “ถ้าจะชกมาเลย ตัวต่อตัว” ปรากฏว่ามาเป็น โขียงเลย เลยนัดกันไปข้างนอก สอง: สอง เจ็บตัวกันไป โรงเรียนก็ไม่ได้เอาเรื่องอะไร ไม่ได้เรียกมาสอบ เพราะถือว่าเรื่องไม่ได้เกิดในโรงเรียน” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2557)

“สาเหตุที่ออกจากโรงเรียน เพราะมีปัญหาที่รุ่นพี่ (รุ่นพี่) โดยที่ครูไม่รู้ หรือถ้ารู้ก็นิดหน่อย ครูก็ไม่ได้เรียกมาจัดการเพื่อหาทางออก” (แอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557)

การที่ครูทราบว่า นักเรียนรุ่นพี่กับรุ่นน้องมีปัญหากัน แต่ครูไม่มีกระบวนการในการจัดการปัญหาความรุนแรงเหล่านั้น อาจพัฒนาไปสู่ความรุนแรงขึ้นระดับที่มากกว่า เพราะด้วยบทบาทของครู ครูถือเป็นผู้มีอำนาจที่จะสามารถกระทำได้

ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับ Hirschi (1969) ที่ได้พูดถึงความผูกพันทางสังคม เขาได้เสนอมุมมอง 4 ประการ ซึ่ง 1 ใน 4 ประการ ก็คือ ความรู้สึกผูกพัน นักเรียนที่อยู่ในระดับวัยรุ่นที่ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎ กติกาของโรงเรียนมักมีการต่อต้านครูและมีแนวโน้มสูงในการกระทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ไม่สนใจต่อคำแนะนำของครู ตลอดจนมองว่า การกระทำของครู

เป็นการควบคุมมากกว่า สิ่งที่น่าสนใจ คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยส่วนใหญ่ชี้ชัดว่า ก่อนที่ตนเองจะเป็นผู้กระทำความรุนแรง ตนเองก็เคยผ่านการถูกกระทำความรุนแรงจากครูพี่ในสถานศึกษาเช่นกัน

นอกจากปัจจัยจากครอบครัวแล้ว ก็ยังมีอีกปัจจัยที่มีแนวโน้มทำให้วัยรุ่นตัดสินใจใช้ความรุนแรง คือ บ่อยครั้งที่นักเรียนรู้สึกว่า ตนเองไม่ผิดหรือเรื่องบางเรื่องก็ควรต้องได้รับการยกเว้นบ้าง แต่ครูก็ไม่ยอมรับฟังเหตุผลของนักเรียน ประกอบกับการลงโทษของครูในกรณีที่นักเรียนมีพฤติกรรมในทางลบมีปัญหาแก่นักเรียนที่เรียนดี ครูมักไม่สอบถามและขอตีความไปเองว่า ถึงอย่างไรเสียนักเรียนที่มีพฤติกรรมในทางลบก็ต้องผิด เหล่านี้คือความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมที่อาจพัฒนาไปสู่ความรุนแรงเชิงกายภาพได้

ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นสัมผัสได้ว่า ครูไม่ยุติธรรม หรือในบางกรณีที่รุ่นพี่ข่มขู่หรือกดดันนักเรียนรุ่นน้องอย่างมาก สามารถนำไปสู่ความรุนแรงทางตรงได้ เพราะรุ่นน้องก็มีสถานะเป็นวัยรุ่นเช่นกัน อาจคิดว่า การใช้ความรุนแรง คือ ทางออกจึงนัดกันไปชกต่อยนอกบริเวณสถานศึกษา ในขณะที่เดียวกันครูบางคนรับทราบก็เอาปัญหาเก็บไว้กับตนเองโดยไม่หาทางออก ซึ่งพฤติกรรมของครูในลักษณะนี้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ต้นตอของปัญหายังคงดำรงอยู่ต่อไป

4.3 เพื่อน

เพื่อนสำหรับวัยรุ่นถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากครอบครัวแล้ว วัยรุ่นยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเพื่อนมากที่สุด วัยรุ่นชอบมีพฤติกรรมเลียนแบบ ทำตามกัน และขอให้เพื่อนพึงพอใจในการกระทำของตนเอง จะเห็นว่าถ้าเพื่อนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีวัยรุ่นที่เข้ากลุ่มก็จะมีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้กลุ่มเพื่อนก็จะคอยแนะนำเทคนิค วิธีการหรือคอยสนับสนุนให้กระทำผิดซ้ำกว่าเก่า วัยรุ่นกลุ่มนี้โดยส่วนใหญ่คือ มีใจเป็นนักเลงพร้อมจะช่วยเพื่อนเสมอ ถึงแม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือในสถานการณ์ที่ตนเองต้องเดือดร้อนหรือจะทำให้ครอบครัวที่บ้านเป็นทุกข์ก็ตาม

4.3.1 วัยรุ่นกับการเลือกเข้ากลุ่มเพื่อน

1) เพื่อแสดงเครื่องหมายของการปกป้องศักดิ์ศรีของตัวเองและกลุ่มเพื่อน

คำว่า ศักดิ์ศรีเป็นคำพูดที่วัยรุ่น อ้างบ่อยครั้งเพื่อความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง จากการศึกษาพบว่า สาเหตุใหญ่ที่วัยรุ่นบ้านควน-ฉลุง เลือกก่อเหตุทะเลาะวิวาทก็มาจากศักดิ์ศรี ที่พวกเขาอ้างว่า เพื่อรักษาเกียรติของพวกเขาเองว่าถูกผู้ชายฆ่าได้หยาบไม่ได้ ซึ่งส่วนมากมาจากศักดิ์ศรีที่ตนเองเชื่อ

“ถ้าพวกเขาไม่มายุ่งผู้หญิงของเพื่อนเรา เรื่องอาจไม่บานปลายและขยายความรุนแรงจนถึงขนาดนี้” (หลิ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557)

“เหตุผลที่ต้องเลือกใช้ความรุนแรงกับอีกชุมชน เพราะ ทำซาร์ ทำเก่า ดูหน้า” (ระเณ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2557)

การรับการถ่ายทอดความรุนแรงจากสภาพแวดล้อม เพื่อน สื่อต่างๆ ที่นำเสนอุมุมที่สร้างสรรค์และสะสมให้เด็กมีวิธีคิด และวิธีแก้ปัญหา วิธีไปสู่ความเป็นเลิศที่ใช้ความรุนแรงทางความรู้สึก สีหน้า ท่าทาง พฤติกรรม จนวัยรุ่นคิดว่า นี่คือวิธีเดียวที่จะอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี

2) “พวกเรา พวกเขา คือ เครื่องมือที่สำคัญอันนำไปสู่การใช้ความรุนแรง”

การป้องกันอัตลักษณ์เกิดกับวัยรุ่นบ้านควน-ฉลุง ทั้งนี้ทั้งสองตำบลอ้างความชอบธรรม พวกเขา และพวกเรา เช่น

“เป็นคนในหมู่บ้านเดียวกันช่วยกันก่อน มีเรื่องไรค่อยว่ากัน หรือ ถ้าเราไม่ช่วยเพื่อน ครั้งต่อไปถ้าเรามีเรื่อง เพื่อนอาจไม่ช่วยเรา” (เลาะห์ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2557)

“มีการชักชวนไปทำกิจกรรมที่ไม่ดี เช่น ชกต่อย พกพาอาวุธ ถ้าเราช่วยเขาเมื่อถึงคิวเรา เขาก็ต้องไปช่วยบ้าง” (หลิ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

การมีอัตลักษณ์เป็นของกลุ่ม คือ การที่บุคคลมีความชื่นชอบที่คล้ายๆ กัน มีวิธีคิดเหมือนกัน มีลักษณะเฉพาะกลุ่ม และมีการทำกิจกรรมเดียวกันหรือกิจกรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ซึ่งอัตลักษณ์ของกลุ่มตนเองจะไม่เหมือนกลุ่มอื่นๆ การมีอัตลักษณ์มีข้อดี คือ จะทำให้เกิดการรักตนเอง การรักกลุ่มของตนเอง เป็นเรื่องธรรมชาติที่พระองค์อัลลอฮ์กำหนดมาให้ แต่ต้องให้

ถูกต้องเป็นธรรมกับกลุ่มอื่น ๆ ด้วย รักตนเองหรือกลุ่มตัวเองอย่างขาดสติ แนวคิดชาตินิยมหรือกลุ่มนิยม จะก่อให้เกิดความรุนแรงได้อย่างง่ายดาย

3) วิธีคิดความรุนแรงคือ เรื่องธรรมดาของลูกผู้ชาย

ลักษณะนิสัยของวัยรุ่น คือ ชอบลอง ทำอะไรเสี่ยงๆ เชื่อมั่นในความคิดของตนเอง มากเกินไป ไม่ค่อยฟังใคร วัยรุ่นมีความเชื่อว่า หากมีอาวุธ ถือว่ามีอำนาจ ดังนั้นการมีอาวุธไว้ในครอบครองถือเป็นสิ่งที่จำเป็น

“เพื่อนๆ ครอบครองอาวุธมีพอสมควร ซ้อมบ้างซ้อมบ้าง เวลาไปเคลียร์ใช้ครบ ปีน มีด” (อิบ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2557)

“ผมมีอาวุธไว้ในครอบครอง อาวุธหาได้ง่ายมาก ทำเอง ไทยประดิษฐ์ หรือหาซื้อได้ตามท้องตลาด” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557)

“เพื่อน รุ่นพี่ ที่นับถือมีพฤติกรรมชกต่อย พกพาอาวุธ มันเป็นเรื่องปกติของลูกผู้ชายนะพี่” (เร้า นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

“มีการชักชวนไปทำกิจกรรมที่ไม่ดี เช่น ชกต่อย พกพาอาวุธ ถ้าเราช่วยเขาเมื่อถึงคิวเรา เขาก็คงต้องไปช่วยบ้าง มันเป็นเรื่องธรรมดาของลูกผู้ชาย” (หลี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2557)

เมื่อวัยรุ่นหลายคนมองว่า ความรุนแรง เป็นเรื่องธรรมดา และเป็นเรื่องที่อยู่คู่กับผู้ชาย โอกาสในการใช้ความรุนแรงจึงมีสูงขึ้น ดังนั้นวัยรุ่นจึงมีโอกาที่จะเป็นทั้งผู้ถูกกระทำ ผู้กระทำ หรือ เป็นทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ทั้งหมดล้วนแล้วมีความสัมพันธ์กัน

4) ใจร้อน คือสิ่งที่อยู่คู่กับวัยรุ่น

ด้วยพัฒนาการของวัยรุ่น ที่มีการเจริญเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นวัยที่มีอารมณ์แปรปรวนทำให้วัยรุ่นมีลักษณะที่ ใจร้อนกว่าวัยอื่นๆ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง จะโกรธง่ายและจะตัดสินใจกระทำความรุนแรง โดยไม่คำนึงว่า คู่กรณี ณ ขณะนั้นคือใคร

“ผมเป็นคนที่ใจร้อน ใครว่าอะไรถ้าเป็นเรื่องจริง ผมจะนั่งฟัง แต่ถ้าไม่เป็นเรื่องจริง ผมต่อยทันที เพราะไม่มีเหตุผลอะไรที่ผมต้องฟังเขาต่อ เขาพร้อมใส่ร้ายผมอยู่แล้ว” (ริะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

5) ค้นหาสิ่งที่หายไปในบ้าน

ยามท้อแท้ใจ หמדกำลังใจ และมีปัญหาต่างๆ เข้ามารุมเร้าในชีวิต เพื่อนคือที่พึ่งสำคัญของวัยรุ่น โดยเพื่อนทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา และเป็นที่ยุติธรรมต่างๆ ได้ดี แม้จะให้คำปรึกษาแบบผิดๆ วัยรุ่นก็พร้อมที่จะเชื่อเพื่อน ไว้ใจเพื่อน และเชื่อมั่นเพื่อน

“อยู่ในบ้านมันเหนื่อย แม่ใช้งานเยอะ แล้วก็ชอบบ่น ไม่เคยเชื่อใจ ผิดคิดหน่อยก็บ่นไม่เลิก” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

“ชอบไปนอนบ้านเพื่อน เพราะเวลาอยู่บ้าน ไม่ค่อยได้นอน ได้ยินแต่เสียงบ่นของแม่หรือพี่สาว” (หลี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“เวลามีปัญหาหรือกลุ่มใจปรึกษาเพื่อน เพราะเพื่อนเป็นที่ปรึกษาที่ดี ไม่บ่น แกรมให้ข้อเสนอแนะ ดีบ้างไม่ดีบ้าง แต่เพื่อนก็พร้อมที่จะรับฟังนะ” (แอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557)

วัยรุ่นเลือกที่จะปรึกษาเพื่อน เพราะเพื่อนให้คำแนะนำอย่างคนที่เข้าใจ แม้จะเป็นการแนะนำที่ผิด เมื่อการแนะนำแบบเข้าใจในบ้านไม่มี เขาจึงชวนชวชวายหานอกบ้านจากเพื่อนแทน

6) ต้องการเป็นที่ยอมรับ

ปัจจัยที่สำคัญของการใช้ความรุนแรงในวัยรุ่น คือ วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนจะทำให้ตนเองเป็นที่รู้จักและกว้างขวางมากขึ้น สิ่งหนึ่งที่ทำให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน คือ การแสดงความกล้าหาญ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือการแสดงศักยภาพอื่นใดให้เพื่อนเห็น วัยรุ่นจึงเลือกที่จะทำตามมติของเพื่อน เกือบทุกเรื่อง ไปไหนไปกัน มีอะไรเลือกที่จะปรึกษากับเพื่อนมากกว่าคนในครอบครัว

“สนิทกับทุกคนในบ้าน แต่ไม่ยอมเล่าความลับสุดยอดให้คนในบ้าน เล่าเพื่อนดีกว่า เพราะเพื่อนคือคนที่เข้าใจเราที่สุด” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2557)

“บางครั้งให้เงินไป 100 บาท ยอมไม่กินให้เพื่อนได้กิน มาขอเงินที่แม่อีกครั้ง ก็ไม่ให้แล้ว เพราะเราก็ไม่ได้รวย” (ผู้ปกครองเลาะห์ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2557)

“ผมเคยโดนจับกุมคดียาเสพติด สาเหตุมาจากตนเองที่ต้องการเงินและต้องการให้เพื่อนยอมรับโดยแท้เลย คือ เพื่อนผมซึ่งผมก็ไม่ได้สนิทมาก เขามาถามหากัญชา ตอนนั้นผมไม่รู้ว่าเขาเป็นสายให้ตำรวจ ผมเลยไปหาของให้เขาที่เพื่อนอีกคน ซึ่งก็ไม่ได้สนิทเหมือนกัน เมื่อได้ของผมกับเพื่อนซึ่งเป็นเจ้าของกัญชาเอาของไปส่ง โดยเขาสัญญาว่าจะให้ผมประมาณ 10 % เมื่อไปส่งของปรากฏว่า ตำรวจล่อซื้อ เอรอดเครื่องผมไป ผมรีบกระโดดลงจากสะพานแล้วหนีไป ตำรวจเขาเอรอดไปตรวจว่ารถเป็นของใคร ครอบครัวยกผมเดือดร้อนมาก ตำรวจมาที่บ้านตลอด ผมหนีอยู่หลายเดือน เมื่อคิดว่า ตำรวจไม่จับก็กลับมาทำงานก่อสร้างเหมือนเดิม ปรากฏว่าตำรวจมาจับถึงที่เลย ศาลชั้นต้นตัดสินถึงที่สุด 1 ปี 9 เดือน แต่เนื่องจากรับสารภาพศาลจึงลดให้กึ่งหนึ่ง” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2557)

วัยรุ่นหลายคนเลือกทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย แม้จะเพื่อประโยชน์ของตนเองบ้าง แต่เป้าหมายหลัก คือ เพื่อให้เพื่อนยอมรับในความสามารถ ท้ายที่สุดคนที่เดือดร้อนคือตัวของวัยรุ่นเอง

7) ปกป้องเพื่อน

“การที่ผมช่วยเพื่อน แล้วไปมีเรื่องกับคนอื่น แม่เสียใจแน่นอน ผมรู้ เพราะแม่เคยขอแล้ว แต่ผมไม่สามารถปล่อยเพื่อนได้ ขอมให้แม่เสียใจหรือ ก็ไม่อยากจะทำให้แม่เสียใจ แต่ต้องทำเพราะรักเพื่อน” (หลี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557)

การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่แสดงถึงความมีอำนาจ อิทธิพล การคุ้มครองจากสมาชิกในกลุ่มเพื่อน ทำให้วัยรุ่นต้องเลือกใช้ความรุนแรง โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาในภายหลัง หรือไม่คำนึงว่าจะทำให้คนที่รักเราเสียใจ

8) รับผิดชอบเพื่อน

“เคยโดนจับ เพราะรับผิดชอบเพื่อน คดีอาชญากรรม เพื่อนมีอาวุธปืน ในรถ แล้วให้ผมเอรอดพาไปที่อื่น หลังจากนั้นตำรวจมาค้นบ้านไม่เจอ พอพารถกลับมาเห็นด่านตำรวจเลยให้ตรวจพบอาวุธปืนซึ่งเป็นปืนเถื่อนได้เบาะรถ ขอมรับว่าเป็นของตนเองในชั้นพนักงานสอบสวน โดยคำสั่งศาลจังหวัดสตูล ให้จำคุก 1 ปี 6 เดือน สารภาพลดเหลือ 9 เดือน” (นัท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2554)

ลักษณะนิสัยของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงหลายคน คือ เมื่อถึงคิวที่ต้องรับผิดชอบเพื่อนก็ยินดี ทั้งนี้เพื่อเป็นการซื้อใจเพื่อน และเพื่อให้เป็นที่รักของเพื่อนมากขึ้น แม้ตนเองจะเดือนร้อนหรือครอบครัวจะเดือนร้อนก็ยอม

ตามแนวคิดของ Hirschi หากวัยรุ่นมีความรู้สึกผูกพันที่เข้มข้นกับเพื่อนที่พฤติกรรมเบี่ยงเบนสูง วัยรุ่นก็มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดสูง จากการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิด

ดังกล่าว กลุ่มวัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยส่วนใหญ่จะคบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน และโดยธรรมชาติของวัยรุ่นจะดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมที่อยู่รอบข้างวัยรุ่นด้วยที่ชักนำวัยรุ่นไปสู่การกระทำความรุนแรงหรือการก่ออาชญากรรม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มกับกลุ่มเพื่อนที่แนวความคิดว่า การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ เพราะหากคิดเช่นนั้นก็จะทำให้วัยรุ่นเข้าไปมีความเกี่ยวข้องและคุ้นชินกับการกระทำความรุนแรงจนต้องเข้าเรือนจำหลายครั้ง นั่นหมายความว่า การคบเพื่อนมีส่วนในการตัดสินใจ และมีโอกาสมากขึ้นในการกระทำความผิดหรือเลือกใช้ความรุนแรง ดังเช่นกรณีศึกษาของวัยรุ่นในอำเภอเมืองสตูล

เมื่อโครงสร้างของสถาบันครอบครัวล้มเหลวในการสร้างคน โรงเรียนแทนที่จะเป็นสถานที่ปลูกฝังทางปัญญากลับกลายเป็นสถานที่ผลิตซ้ำความรุนแรงให้แก่วัยรุ่น ความรุนแรงเชิงโครงสร้างดังกล่าวถูกพัฒนาเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม คือ เมื่อวัยรุ่นเหล่านั้นคิดว่าครอบครัว ครู ไม่ใช่ที่พึ่งไม่สามารถปรึกษาได้ วัยรุ่นจึงตัดสินใจไปหาผู้ที่พึ่งและให้คำปรึกษาอย่างเข้าใจได้ แม้จะเป็นคำแนะนำที่ผิด วัยรุ่นก็พร้อมเชื่อฟังและทำตาม วัยรุ่นที่มีกลุ่มลักษณะนี้จะถูกปลูกฝังว่า ความรุนแรงเป็นเรื่องธรรมดาของลูกผู้ชายยอมรับได้ และวัยรุ่นก็เชื่อและยอมรับวิธีคิดนี้ จึงนำไปสู่การตัดสินใจกระทำความรุนแรงทางตรงหรือทางกายภาพ

4.4 การรวมตัวของวัยรุ่นกับตัวตนของคนชายขอบในการทำกิจกรรมร่วมกัน

การใช้ชีวิตประจำวันของวัยรุ่นในแต่ละวัน เป็นไปตามวัฏจักร ตื่นเช้า คนที่เรียนหนังสือก็ไปโรงเรียน แต่มีคนที่ยังเรียนหนังสือในชุมชนน้อยมากตอนนี้ ซึ่งสามารถนับเป็นรายคนได้เลย ส่วนคนที่ทำงานก็ทำงานไป บางครั้งระหว่างทำงานก็มักหายตัวไปที่ไหนไม่รู้ ครั้งละนานๆ ส่วนคนที่กรีดยางก็ไปกรีดยาง แต่กว่าจะปลูกให้ไปกรีดยางได้ ต้องทำให้คนที่ปลูกเสียอารมณ์เป็นอย่างมาก เพราะตื่นยากมาก พอดกเย็นหลังเลิกงานและเลิกเรียนก็จะพากันไปเล่นกีฬา ฟุตบอลที่โรงเรียน ส่วนมากวัยรุ่นมักจะไม่ค่อยไปมัสยิด แต่หลังจากละหมาดมักริบเสร็จจะไปนั่งที่ร้านน้ำชาในหมู่บ้าน หรือบางคนก็จะไปจัดการกินน้ำกระท่อม จะกลับเข้าบ้านดึกๆ บางครั้งผู้ปกครองเองก็พยายามหาว่า ลูกไปไหน แต่เมื่อเป็นแบบนี้ทุกวัน ผู้ปกครองเองก็เหนื่อยเหมือนกันที่จะต้องตามหาทุกวัน ตื่นเช้ามาก็ถามว่าไปไหนมา ตอบว่า อยู่แถวๆ นี้แหละ เกิดการอารมณ์เสียตั้งแต่เช้าอีก

กิจกรรมของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ที่เลือกทำก็จะเหมือนกับคนทั่วไป แต่จะแตกต่างที่วัยรุ่นกลุ่มนี้จะมีการรวมกลุ่มเพื่อการเสพยาเสพติดด้วย

กิจกรรมที่วัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกทำ ส่วนมากก็เป็นพฤติกรรมที่คนส่วนใหญ่เลือกทำ เช่น

“กิจกรรมที่ทำร่วมกัน เตะฟุตบอล ตั่งวงกินน้ำชา” (เลาะห์ นามสมมติ, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557)

“กิจกรรมยามว่างที่ทำร่วมกับเพื่อน คือ เล่นกีฬา เล่นเกมส์ ดูหนังที่มีการต่อสู้ ดูฟุตบอล คืมชา” (หลี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

ในบางกิจกรรมก็แอบแฝงไปด้วยความรุนแรง เช่น การเล่นเกมในบางเกม หรือการดูหนังที่มีการต่อสู้ เมื่อดูบ่อยๆ จะเกิดการซึมซับที่ละน้อย แล้วจะเริ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วเลือกใช้ความรุนแรง

กิจกรรมที่มีความแตกต่างกับคนทั่วไป คือ การรวมตัวกันเพื่อใช้สิ่งเสพติด จากการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งวัยรุ่นกลุ่มนี้ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เริ่มใช้ยาเสพติดด้วยตนเอง กลุ่มที่มีเพื่อนชักชวน ร่วมขบวนการ และกลุ่มที่ทำธุรกิจการค้ายาเสพติด

4.4.1 กลุ่มที่เริ่มใช้ยาเสพติดด้วยตนเอง คือ กลุ่มนี้จะมีจุดเริ่มต้นมาจากการเสพยาเสพติดขั้นพื้นฐานอย่างบุหรี่ก่อน

“จุดเริ่มต้นของการติดยาเสพติด คือ เริ่มมาจากบุหรี่ ต่อมาก็กัญชา กัญชานี้แค่ลองก่อน แต่พอนานๆ ก็รู้สึกอารมณ์ดี” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2557)

“ยาเสพติด ประเภท 1 ถึง 5 เอาหมดแต่นิดๆ หน่อยๆ จุดเริ่มต้น เริ่มที่บุหรี่ น้ำกระท่อม” (อิบ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2557)

“จุดเริ่มต้นของการรู้จักบุหรี่ และเริ่มคบเพื่อนที่สามารถหาบุหรี่ได้ง่าย บุหรี่นั้นใครๆ ก็สูบ เป็นเรื่องธรรมดาของผู้ชาย ตอนนี้อยากไปดูนะว่ามีใครที่ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มกัญชา ไม่กินน้ำไอ้กัผสมยาแก้ไอ ผมนี่ดินะที่ไม่ติดยาบ้า” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2557)

เมื่อเริ่มสูบบุหรี่แล้ว ก็จะมีพัฒนาการในเรื่องของระดับความรุนแรงของยาเสพติดจากบุหรี่ก็จะมียาอื่นตามมา แต่แนวคิดที่น่าวิตกกังวลกว่า คือ วัยรุ่นมีวิธีคิดว่าการใช้ยาเสพติดเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น ใครๆ เขาก็ทำกัน และวัยรุ่นบางคนก็เสพยาเสพติดจนเป็นกิจวัตรประจำวัน

“ตื่นมากินข้าว ออกไปกินน้ำหอม ไปทำงาน พักเที่ยง กินน้ำหอม ไปทำงาน เลิกงานกลับบ้าน อาบน้ำ กินข้าว ออกไปดูคัทยชา กลับบ้าน ปิดไฟนอน” (เร๊ะ นามสมมติ, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2557)

4.4.2 กลุ่มที่มีเพื่อนชักชวน ร่วมขบวนการ จากการศึกษาพบว่า มีวัยรุ่นจำนวนมากไม่น้อยที่ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะเสพยาเสพติดด้วยตนเอง แต่เข้าร่วมกิจกรรมยาเสพติดหรืออบายมุขต่างๆ เพราะมีเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญ

“เพื่อนรุ่นพี่ที่คบกัน ดืมเหล้า ยาเสพติด พุดจาก้าวร้าว พกพา ใช้อาวุธทำร้ายร่างกายผู้อื่น” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557)

“ถ้าเพื่อนชวนไปทำกิจกรรมที่ไม่ดี ผมไม่ปฏิเสธ เพราะนานๆ ที่ จะได้ร่วมสังสรรค์กับเพื่อนๆ” (แอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2557)

“มีเพื่อนสนิท 10 คน มีเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ไม่ติดยาเสพติด วัยรุ่นที่ไม่ติดยาเสพติดในชุมชนมีเพียงแค่ประมาณ 3-4 คนเท่านั้น” (เลาะห์ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2557)

4.4.3 กลุ่มที่ทำธุรกิจการค้ายาเสพติด กลุ่มนี้มีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นผู้ค้ารายย่อย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายนี้ยอมรับว่า เขาเคยทำอาชีพนี้ แต่ตอนนี้หยุดทุกอย่างแล้ว

“เคยขายยาประเภทยาแก้ปวดชนิดรุนแรงและยาแก้ไอ ขายเป็นขวด คิดว่าคุ้มค่าลงทุน ลงทุน 10,000 บาท ได้กลับมา 30,000 บาท ถ้าโดนจับได้โดนปรับ 3,000 บาท ซึ่งยาประเภทนี้เมื่อก่อนไม่ใช่ยาเสพติด แต่กดประสาท ต่อมาโดนจับกุม ตอนนี้ผมหยุดแล้ว หยุดทุกอย่างแม้กระทั่งบุหรี่ก๊านๆ ที่จริงๆ” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2557)

เขายอมรับว่า การกระทำในลักษณะนี้เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันกับเพื่อน แต่ตอนนี้เลิกหมดแล้ว เพราะคิดว่า พฤติกรรมในลักษณะนี้ส่งผลเสียต่อผู้คนในชุมชนเอง

วัยรุ่นเข้าสู่อบายมุขโดย สภาพแวดล้อมรอบๆ บ้าน เพราะไม่เอื้ออำนวยต่อวัยรุ่น มีวัยรุ่นติดยาเยอะมาก ที่ไม่ติดนับได้เลข ลูกมีวิธีคิดคือ ถ้าไม่คบเพื่อนในชุมชนจะคบกับใคร และสื่อต่างๆ ทั้งในทีวี และสื่อยุคใหม่มากมาย ผู้ปกครองท่านหนึ่งบอกว่า

“ทางบ้านก็พยายามป้องกันแต่ก็เป็นเกราะกำบังที่ค่อนข้างเปราะบาง ไม่สามารถที่จะต่อต้านกระแสสื่อที่มีอยู่อย่างมากมายและรุนแรง” (ผู้ปกครองอิบ, นามสมมติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2557)

ผลการศึกษาสอดคล้องกับทฤษฎีความผูกพันทางสังคมเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 4 ประการ 1 ใน 4 คือ ความเกี่ยวข้อง ถ้าวัยรุ่นหมกหมุ่นกับกิจกรรมที่ดี โอกาสที่จะกระทำความรุนแรงหรือกระทำผิดมีน้อย แต่หากวัยรุ่นใช้เวลาโดยส่วนใหญ่กระทำสิ่งที่ผิดศีลธรรม หรือสิ่งชั่วร้าย โอกาสในการใช้ความรุนแรงก็มีสูง และอีกปัจจัยหนึ่ง คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบข้าง เช่น สถานที่พักอาศัย ที่เอื้อต่อการแสวงหาสิ่งที่เป็นอบายมุขได้ง่าย การที่วัยรุ่นในชุมชนอยู่กับสภาพแวดล้อมด้วยปัญหาเสพติด เพื่อน ๆ ที่ชวนกันไปทำกิจกรรมที่ไม่ดี ทำให้พวกเขาไม่สามารถหลีกเลี่ยง หรือหลีกเลี่ยงได้ยาก

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบอีกว่า เมื่อการควบคุมทางสังคมล้มเหลว สถาบันทางครอบครัวมิได้สร้างเกราะกำบังให้วัยรุ่น แต่กลับสร้างความอึดอัดใจในการใช้ช่วมกันของสมาชิกในครอบครัว หรือเมื่ออยู่ที่โรงเรียนวัยรุ่นต้องประสบกับความรุนแรงระหว่างตนเองกับครู หรือตนเองกับรุ่นพี่ เหล่านี้ความรุนแรงเชิงโครงสร้างที่เป็นสิ่งผลักดันให้วัยรุ่นต้องเลือกทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะการรวมตัวของกลุ่มในการเสพยาเสพติด เมื่อเสพนาน ๆ จนกลายเป็นความเคยชิน ประกอบกับวัยรุ่นโดยทั่วไปในชุมชนส่วนใหญ่ก็เสพยาเสพติด ทำให้วัยรุ่นคิดว่า การใช้ยาเสพติดเป็นเรื่องปกติธรรมดาของวัยรุ่น ใคร ๆ เขาก็เสพกัน วัฒนธรรมการคิดเช่นนี้นำไปสู่ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์และจะถูกพัฒนาขึ้นเป็นความรุนแรงทางกายภาพ หากวัยรุ่นไม่มีเงินซื้อยาเสพติด วัยรุ่นอาจเลือกกระทำความรุนแรงด้วยการชิงทรัพย์ หากเหยื่อต่อสู้หรือขัดขืนอาจนำไปสู่การบาดเจ็บหรือการเสียชีวิตของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้

4.5 มองชุมชน: มองวัยรุ่น

ชุมชน คือ กลุ่มสังคมเล็กๆ ที่มารวมตัวกัน มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ร่วมกัน มีการคบค้าสมาคมซึ่งกันและกัน ซึ่งปัจจัยหนึ่งของความรุนแรงในวัยรุ่นนอกเหนือจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน กิจกรรมที่ทำแล้ว ชุมชนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการกระทำความรุนแรงของวัยรุ่น

ตำบลลุงและตำบลบ้านควน เป็นชุมชนที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลามโดยส่วนใหญ่ เมื่อมีงานต่างๆ ก็จะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดูเหมือนสังคมจะเข้มแข็ง แต่ในมุมมองของผู้ปกครองท่านหนึ่งได้ให้แง่มุมมองอย่าง คือ

“แม้โดยภาพรวมของชุมชนมีงานอะไรจะไปช่วยเหลือกันและกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วชุมชนจะมีการแบ่งเป็น กลุ่มๆ ไม่มีความเป็นเอกภาพ” (ผู้ปกครองมาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2557)

เมื่อชุมชนขาดความเป็นเอกภาพ ความสามัคคีในชุมชนจึงอาจมีให้เห็นไม่มากนัก ทำให้การสอดส่องดูแลของสมาชิกในชุมชน จะดูแลสมาชิกในครอบครัวเท่านั้น โดยไม่ใส่ใจคนอื่น

“ไม่ใช่ลูกฉัน ฉันไม่อยากจะเตือน ลูกใครคนนั้นก็ดูแลกันเอง” (ผู้ปกครองเสาะ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2557)

“เดี๋ยวนี้ ลูกจะดี จะชั่ว มัน ไม่ได้ว่า อยู่ที่ลูกใครหลานใคร ตอนนี้เป็นไปได้หมด ลูกผอ.บางคนก็แรงกว่าลูกชาวบ้านอีก เพราะฉะนั้นอย่าไปว่าใครเลย ดูลูกเราให้ดีกว่า” (ผู้ปกครองแอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2557)

เมื่อชุมชนนี้คอยดูปัญหาของวัยรุ่น ทำให้ปัญหาก็ยังคงอยู่ และยิ่งขยายวงกว้างมากขึ้น และจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ในที่สุดก็เป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข และเกินความควบคุมของครอบครัวและชุมชน

ในขณะที่ผู้ปกครองก็พูดถึงชีวิตของลูกในช่วงวัยรุ่นว่า

“ไม่เป็นไรหรอก ตอนนี้แค่อายุ 17 – 18 ปี ยังเป็นวัยรุ่น ยังใจร้อน ให้ผ่านวัยช่วงนี้ไปก่อน” (ผู้ปกครองหลี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2557)

คำพูดเหล่านี้เป็นคำพูดที่แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่ของวัยรุ่นมีอำนาจเหนือตัวของวัยรุ่น แต่เมื่อสถานการณ์กลับกันว่า พ่อแม่ไม่สามารถจัดการกับลูกได้ แสดงว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชุมชนก็ไม่สามารถที่จะลดลงได้ เพราะผู้ปกครองมองเป็นเรื่องธรรมดา ในขณะที่ชุมชนมองว่า ไม่ใช่ธุระ เพราะไม่ใช่ลูกของตนเอง

ด้วยสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง วัยรุ่นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้เหตุผลว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยๆ เพราะชุมชนไม่ให้โอกาสวัยรุ่นเท่าที่ควร พวกเขาจึงมีสิ่งที่ยากขอจากชุมชน

“ขออย่างเดียวจากชุมชน คือขอโอกาสให้กับคนที่กระทำผิดได้แก้ตัว และอย่าซ้ำเติมเขา” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2557)

“เวลามีเรื่องกัน ชุมชนมักมีปฏิกิริยาต่อต้านและไม่พอใจผมอย่างเห็นได้ชัด อยากบอกคนในชุมชนว่า อย่ามองผู้อื่นในแง่ร้ายเกินไป และขอความเป็นธรรมให้กับวัยรุ่นบ้าง” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557)

“ให้มองในแง่ดีบ้าง ไม่ใช่มองว่าเป็นคนติดยา มีงานอะไรก็คนติดยานี้แหละที่เป็นคนช่วยและถ้าถูกคุณตีไม่ว่า ถ้าถูกคุณตีคยาแล้วมาว่าผมตีคยาด้วย แล้วอยากบอกว่า คุณถูกตัวเองก่อนที่จะว่าคนอื่น” (ระวี นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557)

“อยากให้มองส่วนที่ดีบ้าง คนที่เคยแล้ว ไซว่าจะไม่สามารถปรับตัวได้ บางคนยังซ้ำเติม ก็เหมือนกับยิ่งย่ำ” (กิฟ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557)

วัยรุ่นมองว่า คนในชุมชนชอบมองแต่ภาพลักษณ์ภายนอก โดยไม่ได้สัมผัสหรือคลุกคลี ชอบจำกัดความ แบ่งดี-ชั่ว วัยรุ่นที่ตั้งใจเรียนก็ตีไป แต่หากมีเรื่องก็มองว่าชั่ว (แต่ไม่ใช่ทุกคน)

ใจความหลักหรือประเด็นสำคัญในสิ่งที่วัยรุ่นอยากขอจากชุมชน คือ การขอโอกาส เพราะในความรู้สึกของวัยรุ่น ถือว่าชุมชนยังให้โอกาสต่อวัยรุ่นน้อยเกินไป เหมือนกับสังคมยังไม่เห็นความสำคัญของวัยรุ่นและศักยภาพในอนาคต และยังไม่เห็นอันตรายของวัยรุ่นว่าเขาคิดผิด เลือกแนวทางผิด จึงปล่อยโอกาสอันสำคัญอันนี้ต้องลอยไปตามกระแส จนกระทั่งเรียกคืนด้วยความลำบากและต้องใช้เวลา และพวกเขาคิดว่า พวกเขาสามารถปรับปรุงได้

การที่โครงสร้างของครอบครัว โรงเรียน ตลอดจนชุมชนอ่อนแอ ทำให้การควบคุมทางสังคมล้มเหลว ก่อให้เกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และจะถูกพัฒนาไปสู่ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ ทั้งนี้เพราะชุมชนรับได้หากวัยรุ่นที่กระทำ ความรุนแรงไม่ใช่ลูกหลานของตนเอง ขาดการสอดส่องดูแลโดยสมาชิกในชุมชนเอง ชุมชนเกิดการมองวัยรุ่น 2 แบบ คือ แบบดีและไม่ดี แบบที่ 2 คือ ประเด็นปัญหา เพราะวัยรุ่นมองว่า สังคมยังไม่ให้โอกาสวัยรุ่นเท่าที่ควร วัยรุ่นจึงอยากขอโอกาสจากชุมชน แต่หากชุมชนยังนิ่งดูเฉย ไม่เปิดโอกาส ไม่เปิดใจให้วัยรุ่นได้แสดงศักยภาพด้านบวกที่วัยรุ่นมีอยู่ วัยรุ่นก็อาจเลือกใช้ความรุนแรงทางตรงได้เช่นกัน

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น พบว่าปัจจัยที่กำหนดการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล มีหลายปัจจัยด้วยกัน ปัจจัยหลักประกอบไปด้วย ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน กิจกรรมที่วัยรุ่นเข้าไปมีส่วนร่วม และชุมชนที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ที่อ่อนแอ เกินแก่การควบคุมวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงมากยิ่งขึ้น

สาเหตุความรุนแรงในมุมมองของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

โดยภาพรวมของตำบลลุงและตำบลบ้านควน มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ทั้งทางศาสนา ภาษาที่ใช้ วัฒนธรรมต่างๆ ตลอดจนภูมิศาสตร์ จะมีที่ต่างกันจุดเดียวคือ ตำบลลุง มีความเป็นชุมชนเมืองมากกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้จากการศึกษาจึงพบว่า สาเหตุของความรุนแรงในวัยรุ่นจึงไม่ต่างกัน

“สาเหตุมาจากปัญหาครอบครัว มาจากการหย่าร้างของพ่อแม่ การดูแลลูกไม่ทั่วถึง ไม่มีเวลา พ่อแม่ทำงาน วัยรุ่นที่คิดยา ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ” (นายณัฐดิษฐ์ โส๊ะประจัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“สาเหตุมาจากการที่พ่อแม่ไม่มีเวลาในการดูแลลูก และพ่อแม่ไม่ทันกับสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว สาเหตุมาจากการอ่านสังคมไม่ออกของพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้นำเองก็มาจากชาวสวน ลองดูซิในตำบลมีข้าราชการกี่คน ลูกขอเงิน ลูกโกหก พ่อแม่ก็เชื่อ ไม่รู้หรือว่าลูกเอาไปทำอะไร” (นายมะหมาด อูมา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“สาเหตุหลักมาจากปัญหาครอบครัว ทั้งนี้เพราะพ่อแม่หย่าร้าง และพ่อแม่ออกไปทำงานนอกพื้นที่ ที่มาเลย์ ทุ่งลุง เป็นต้น” (ดต.อรุณ นวลแก้ว ผบ.หมู่บ้านสืบสวน สภ.ลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“สาเหตุของการก่อเหตุมาจาก 1) ปัญหาการศึกษา เด็กที่นี้ไม่ค่อยเรียนหนังสือ อายุ 14, 15 ปี ก็ไม่เรียนแล้ว 2) พ่อแม่ไปทำงานที่มาเลย์ ลูกอยู่กับยาย 3) ปัญหาเด็กไม่มีเงิน แล้วใช้ยาเสพติด เกิดการอยากประกาศศักดิ์ แสนยานุภาพ” (ร.ต.ท.เอกลักษณ์ มุกดา รอง.สวป.สภ.ลุง และ

ค.ต.บุญธรรม หนูดำ ผบ.หมู่งานป้องกันปราบปราม สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“สาเหตุที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรง มีประเด็นดังต่อไปนี้ ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อมบุคคล ปัญหาครอบครัว ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาด้านความสัมพันธ์ (เพื่อน เครือญาติ) ปัญหาอาชญากรรม ต่อร่างกาย ทำร้าย และฆ่า” (ร.ต.อ. นิยม กาเซ็ง และ ร.ต.อ. พิชาล สะอูรา อดีตพนักงานสอบสวน สภ.เมืองสตูล, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2557)

“สาเหตุที่วัยรุ่นก่อเหตุมีหลายปัจจัย สาเหตุที่สำคัญคือ ครอบครัว พ่อแม่หย่าร้าง เด็กอยู่กับยาย ผู้ปกครองไม่มีเวลา ปะมะย้ายไปทำงานที่ทุ่งลุง หรือปะมะไปตัดยางแต่เช้ามีด กลับมาก็ตอนเที่ยงแล้ว กลับมาก็ไม่เห็นหน้าลูกแล้ว เพราะลูกไปมั่วสุมกับเพื่อนๆ แล้ว สาเหตุ รองลงมาเพราะวัยรุ่นว่างงาน หรือบางที่มีงานก็ไม่ยอมทำ เพราะอยู่กับโต๊ะ (ยาย) ยายให้เงิน หรือ บางทีก็มีงานแต่ไม่ยอมไปทำ” (เจ๊ะหมาด สะอูรา กำนันตำบลบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

จากการให้สัมภาษณ์ของผู้นำชุมชนและตำรวจในฐานะเจ้าหน้าที่บ้านเมืองดังกล่าว พบว่า สาเหตุหลักมาจากปัญหา

1. ครอบครัว จุดเริ่มของความรุนแรงเกิดจากความรุนแรงเชิงโครงสร้าง เริ่มที่สถาบันทางครอบครัว สืบเนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในตำบลฉลุงและตำบลบ้านควน โดยส่วนใหญ่มีฐานะในลักษณะรายจุกจุกจนกระจาย ทำให้พ่อแม่มีหน้าที่ในการหาปัจจัยมาให้ลูกๆ เกิดจากการย้ายถิ่นฐานไปทำงานในที่ต่างๆ เพื่อหารายได้มาให้ลูก โดยให้ยายเป็นผู้ทำหน้าที่เลี้ยงดูหลาน พ่อแม่จึงต้องออกไปทำงานตั้งแต่เช้ามีด เข้าบ้านก็ไม่เจอหน้าลูก เพราะลูกออกจากบ้าน บางรายพ่อแม่ต้องออกไปทำงานที่ทุ่งลุง หรือมาเลเซีย บางรายพ่อแม่หย่าร้างกัน ทำให้ยายต้องเลี้ยงหลาน ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ จึงมีสัมพันธภาพที่ลดลง ลูกไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนโดยตรงจากพ่อแม่ บางรายอยู่กับพ่อแม่ แต่ไม่มีการสื่อสารกันภายในครอบครัว พุดคุยวันละไม่กี่นาที ทำให้ไม่เกิดความผูกพันระหว่างพ่อแม่ ลูก วัยรุ่นจึงมีความรู้สึกที่พ่อแม่ไม่รักตนเองและวัยรุ่นกลายเป็นคนที่มีปมด้อย

2. การศึกษา ปัจจัยทางการเงินแต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกัน บางครอบครัวฐานะยากจน ลูกต้องหยุดเรียนระหว่างภาค หรือบางครอบครัวอาจมีความสามารถในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนหนังสือ แต่เมื่อเข้าไปเรียน นักเรียนเกิดความกดดันในหลายเรื่อง เช่น ตนเองอยู่กับยาย คุณครูให้การบ้านนักเรียนทำไม่เป็น ต้องถามยาย แต่เนื่องจากยายโดยส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือและใช้ภาษาลาญในชีวิตประจำวัน ทำให้ยายอ่านภาษาไทยไม่ออกเขียนไม่เป็น นี่คือปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นไม่อยากไปโรงเรียน ไปโรงเรียนสาย อาจมีผลกระทบโดยตรงต่อตัวนักเรียนเอง คือ โคนบันทึกว่ามาโรงเรียนสาย สายบ่อยๆ ก็จะเป็นที่จับตาของครูฝ่ายกิจการนักเรียน (ปกครอง) วัยรุ่นเริ่มมีความรู้สึกเครียด กดดัน ในหลายเรื่อง เช่น อยู่กับยาย อยู่กับผู้ปกครองก็มีปัญหา กับพี่น้องก็มีปัญหา ไปโรงเรียนก็มีปัญหา เรียนก็ไม่เข้าใจ มีปัญหาหามรุ่งหามค่ำในชีวิตมากมาย วัยรุ่นจึงตัดสินใจหยุดเรียนหนังสือ บางส่วนโรงเรียนเชิญออกจากสถานศึกษา ดังนั้นจึงมีวัยรุ่นที่ไม่เรียนหนังสือ อายุ 14-15 ปี เป็นจำนวนมาก ทำให้มีกิจกรรมที่ต้องเลือกหลายแบบ ส่วนใหญ่เลือกในทางที่ผิด คือ ฟังยาเสพติด

3. ปัญหาการว่างงาน เมื่อวัยรุ่นไม่ได้เรียนหนังสือ แต่ต้องอยู่ที่บ้านไม่มีงานรองรับ หรือบางคนผู้ปกครองหางานให้ทำแต่ไม่ยอมทำงาน ทำให้วัยรุ่นมีเวลาว่างมาก มีปัจจัยหลายประการที่เอื้อต่อการเลือกใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น เช่น เมื่อไม่มีงานก็ไม่มีเงิน ต้องเริ่มต้นเล็กๆ ขโมยน้อยเงินในบ้าน เพื่อเอาไปใช้จ่ายในสิ่งที่ตนเองคิดว่าจำเป็น

4. ปัญหาด้านความสัมพันธ์ (เพื่อน ญาติ) โดยภาพรวมของชุมชน มีจำนวนวัยรุ่นที่ไม่เรียนหนังสือเป็นส่วนใหญ่ เกิดการรวมกลุ่มของวัยรุ่นในชุมชนเพื่อทำกิจกรรม เกิดเป็นกลุ่มก้อน เกิดความเข้มแข็งของความเป็นเพื่อน แต่การสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างวัยรุ่นตำบลลุดงและบ้านควน ไม่มีการไปมาหาสู่ ทั้งที่เป็นญาติกัน เมื่อมีปัญหาระหว่างหมู่บ้านก็จะทะเลาะวิวาท จะรู้ว่าเป็นญาติกันเมื่อมีการแจ้งความดำเนินคดี ผู้ปกครองมาเจอกันจึงรู้ว่าเป็นญาติกัน

5. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ด้วยสภาพแวดล้อมของชุมชน โครงสร้างครอบครัวมีความอ่อนแอ นักเรียนถูกผลักออกจากสถานศึกษาหนึ่งไปยังสถานศึกษาอีกแห่ง สุดท้ายถูกเชิญออกปล่อยเป็นภาระของสังคม วัยรุ่นเกิดการรวมตัวกันระหว่างกลุ่มเพื่อน ในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมที่วัยรุ่นเลือกทำ คือ การเสพยาเสพติด

6. การใช้สารเสพติด สาเหตุหลักที่วัยรุ่นใช้ความรุนแรง คือการเสพยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย มีการใช้สารเสพติดตั้งแต่ประเภท 1-5 เมื่อเกิดการว่างงานแต่ต้องใช้เงินจึงมีการชิงทรัพย์ ลักทรัพย์ เพื่อนำไปซื้อยาเสพติดมาเสพ จากการเสพยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย คือร่างกายกตัญญูและประสาททำให้เกิดความกล้าหาญที่จะเลือกใช้ความรุนแรง ต่อมาตำรวจมีการจับกุม พ่อแม่ออกตัวรับว่า ลูกตนเองมีพฤติกรรมที่ดี ลูกแกล้งไปนั่งในวงเดียวกัน เหล่านี้คือความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

7. อยากประกาศศักดา แสขยานูภาพ มีเพื่อนเป็นกลุ่ม ก็อ้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง เมื่อเจอคู่อริก็จะมีการประกาศศักดา เพื่อให้คู่กรณีได้ทราบว่า ฝ่ายของตนมีความสามารถมากเพียงใด

8. พ่อแม่มองสังคมไม่ออก เมื่อวัยรุ่นเลือกกระทำความรุนแรงทางตรง หรือทางกายภาพตำรวจสามารถจับกุมได้ ผู้ปกครองก็มีหน้าที่ประกันตัวลูกของตนเอง ช่วยลูกทุกวิถีทาง เมื่อออกมาสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วัยรุ่นพร้อมที่จะปรับตัว ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ผู้ปกครองยังอยู่ที่เดิม อ่านความคิดลูกไม่ออก ในบางครั้งลูกโกหก ก็ไม่ทราบหรือทราบก็ไม่รู้จะทำอย่างไร เหล่านี้เป็นสาเหตุของความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นในตำบลลุง และตำบลบ้านควนอำเภอเมืองสตูล และความรุนแรงจะยังมีวัฏจักรแบบเดิม หากปัญหาความรุนแรงเชิงโครงสร้างและปัญหาความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ยังไม่ได้รับการแก้ไข ความรุนแรงทางกายภาพหรือทางตรงก็จะยังคงเกิดขึ้นต่อไป

ผลกระทบที่ได้รับหลังการเลือกใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น

วัยรุ่นที่ใช้ชีวิตกับการกระทำความผิดเล็กๆ น้อยๆ บ่อยๆ จะเกิดความชินชาต่อการกระทำผิดมาก และจะเกิดการสร้างปัญหามากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งส่งผลกระทบในด้านลบต่อตัวของวัยรุ่นเอง ครอบครัว และชุมชน สร้างความเสียหายต่อชุมชน และการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง โดยวัยรุ่นจำนวนหนึ่งก็เลือกที่จะไม่แคร์ใคร เช่น การลักขโมย การยกพวกตีกัน การใช้อาวุธทำร้ายร่างกายผู้อื่น ซึ่งหากเลือกกระทำผิดเล็กๆ น้อยๆ แล้วไม่แก้ไขพฤติกรรมก็จะถูกควบคุมโดยกฎหมาย โดยองค์กรภายนอกหมู่บ้าน เช่น ปัญหาการมียาเสพติดเพื่อจำหน่ายและมีไว้ในครอบครอง เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม แล้วเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม มีการกระทำผิดจริง ศาลจึง

ได้พิพากษาโทษให้จำคุก หรือหากมีการประกันตัว ก็จะต้องมีการควบคุมความประพฤติ โดยกรม
ประพฤติก ต้องมีการรายงานตัวทุกเดือนเท่ากับจำนวนเวลาที่กฎหมายกำหนด

“ผมไปที่วัดหาคาใหญ่แล้วซื้อยามาโนโซแล่ม (เป็นยากดประสาท) ซื้อมาหลายขวด
ความจริงคืนนั้นผมว่า จะนอนที่หาคาใหญ่ แต่บังเอิญตอนเช้าไม่มีใครส่งน้องไปโรงเรียน ผมเลยต้อง
กลับบ้าน กลับประมาณ ติ 2 ขับรถเครื่องกลับไปสตูด ตำรวจตั้งด่านที่ควนกาหลง เลขโดนจับ”
(มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2557)

ผลกระทบของวัยรุ่นที่เกิดขึ้นกับคนในชุมชน ที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การขึ้น
บ้านเพื่อลักทรัพย์เพื่อนบ้าน

“ตั้ง (เงิน) ตั้งตรงไหนก็หายหมด แอบเข้ามากลางคืน มีรอยเท้า และรอยกัดแะ
บ้าน ทำอย่างแนบเนียน ทำหลายครั้งมาก บังเอิญเป็นญาติพี่น้องก็เลยปรึกษาหารือว่าจะทำอย่างไร
พี่สาวเขาแนะนำว่า ให้ไปแจ้งความเพื่อแจ้งไว้เป็นหลักฐาน ไม่ใช่เอาเรื่อง ตำรวจก็มาและแจ้งให้ผม
ทราบว่าถ้ามีอีกครึ่งจะดำเนินคดีตามกฎหมาย” (มาน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม
2557)

ตัวแปรสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นตัดสินใจเลือกกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์ คือ การมีปัญหา
ทางรายได้ ทำให้วัยรุ่นขาดความยับยั้งชั่งใจ จึงเลือกการขโมย แล้วนำทรัพย์สินที่ได้ไปใช้ในทางที่
ไม่เหมาะสม เช่น ไปซื้อยาเสพติดมาเสพ

หลายครั้งวัยรุ่นเลือกเสพยาเสพติด ซึ่งมีผลกระทบทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพ
ยา ในระยะเริ่มแรกอาจไม่กระทบมากนัก บางครั้งผู้เสพมีความสุข แต่เมื่อเสพติดต่อกันอย่าง
ต่อเนื่อง จะมีผลต่อระบบสุขภาพทำให้อ่อนไม่หลับ และเกิดโรคซึมเศร้า รู้สึกว่าไร้ความหวัง และ
ตัดสินใจจบชีวิตลง

“เห็นอาการตอนนั่งรับประทานอาหาร คือ ชวนพูดคุยด้วยก็ไม่พูดคุย กินอย่างเดียว
เมื่อกินเสร็จลูกก็เข้าไปนั่งในห้องเพื่อดูโทรทัศน์ ระหว่างนั้นก็ได้ยินเสียงอะไรไม่ทราบ จึงวิ่งไปดู
ปรากฏว่า ลูกกำลังจะกัดลิ้นตนเองและมีอาการเกร็ง เหมือนกำลังชัก เราไม่เคยเห็นอาการแบบนี้ก็
ตกใจทำอะไรไม่ถูก โชคดีที่มีลูกชายอีกคน เขาเอาช้อนมาใส่ในปากเพื่อให้ลูกกัดช้อนแทนลิ้น เมื่อ
ลูกหายเป็นปกติ จึงถามว่าไปกินอะไรมา คำตอบคือ กินน้ำแก๋ไอผสมโค้ก และน้ำหอมในปริมาณที่
มากเกินไปขนาด เกินกว่าที่ร่างกายจะรับไหว” (ผู้ปกครองเริะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23
กรกฎาคม 2557)

“ผลจากยาเสพติดทำให้วัยรุ่นบ้านควนผูกคอตาย เพราะกินยาไอซ์ ทำให้เกิดโรคซึมเศร้าติดยา” (ด.ต.คำเร็ด พินธุ์สุวรรณย์ สายตรวจหน้าเมือง/บ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

ในบางรายเมื่อเสพไปแล้วอาจไปก่อความรุนแรงต่อตนเองและผู้อื่น โดยส่วนใหญ่ก่อนการก่อเหตุวัยรุ่นจะเสพยาก่อน ทั้งนี้เพื่อให้ตนเองมีความกล้าในการใช้ความรุนแรง เช่น

“กรณีกัปตันฟุตบอลทีมเยาวชนสตูล ถูกจีทีอาร์วัยรุ่นที่ก่อเหตุ 3 คน ได้ใช้ยาเสพติดก่อนการลงมือ มีการฆ่าเหยื่อด้วย” (ด.ต.อรุณ นวลแก้ว ผบ.หมู่งานสืบสวน สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

สาเหตุที่ทำให้สถิติความรุนแรงลดลงและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและตำรวจสายตรวจทั้งตำบลฉลุงและบ้านควนให้ข้อมูลตรงกันว่า จำนวนคดีอาญาโดยเฉพาะการทะเลาะวิวาทในวัยรุ่นลดลง ทั้งนี้เนื่องจากการเอาจริงเอาจังของตำรวจในการกวาดล้างยาเสพติดและการจัดการกับปัญหาการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น

“เด็กบ้านควนไปก่อเหตุที่สงขลาและหลายที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 วัยรุ่นโดนจับกุมเยอะ” (ด.ต.คำเร็ด พินธุ์สุวรรณย์ สายตรวจหน้าเมือง/บ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“ปัญหาการทะเลาะวิวาทเมื่อก่อนมี คือ พวกรุ่นพี่แต่ตอนนี้ไม่มี เพราะโดนตำรวจจับกุมหมดแล้ว” (นายตอเล็บ บูหมัน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“สาเหตุที่ลดลงเพราะตำรวจจับกุมอย่างจริงจัง เราจัดการอย่างเต็มที่ จับกุมไป รุ่นใหม่ๆ ก็หลุดเข้ามาเรื่อยๆ จากจุดเล็กๆ เป็นปัญหาสังคม ต้องจับกุม ส่วนที่ไม่ร้ายแรงก็พยายามตักเตือน” (นายณฤศรินทร์ โส๊ะประจัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“ความรุนแรงรุ่นนี้หมดไปเพราะโดนจับกุมเยอะ รุ่นน้องก็ขึ้นมาใหม่” (ร.ต.ท.เอกสิทธิ์ มุกดา รอง.สวป.สภ.ฉลุง และด.ต.บุญธรรม หนูคำ ผบ.หมู่งานป้องกันปราบปราม สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“คูเหมือนกรณีวัยรุ่นบ้านควน- หลง แคนนำในหมู่บ้าน โคนจับ ซึ่งก็คือพวกที่ติดยา วัยรุ่นคนใหม่ๆ ก็ขึ้นมา” (นายมะหมาด อูมา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลหลลง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

แม้ความรุนแรงการทะเลาะวิวาท หรือความรุนแรงอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจะมีปริมาณ คดีอาญาที่ลดลง แต่ก็มีโอกาสหรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะ

1. การที่ชาวบ้านหรือผู้ประกอบการไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ตำรวจสายตรวจ พுகถึงอุปสรรคของตำรวจในการเข้าจับกุมวัยรุ่นดังกล่าวว่า

“ในมุมมองผม ผมว่าวัยรุ่นน่าสงสาร ปัญหาหลักคือวัยรุ่นไม่ได้เรียนหนังสือ แล้วมาอยู่กับยาเสพติด และอีกอย่างผู้ประกอบการไม่ค่อยสนับสนุนเรื่องการศึกษา เวลาที่วัยรุ่น โคนจับ ชาวบ้านก็จะมาล้อม แล้วบอกว่า ลูกไม่ผิด ไม่ได้กิน แค่นั่งร่วมวงด้วยเท่านั้น ทั้งที่มีการ ตรวจสอบแน่ชัดแล้ว แบบนี้เรียกว่า พ่อแม่รังแกกัน” (ร.ต.ท.เอกลักษณ์ มุกดา รอง.สวป.สภ.หลลง และค.ต.บุญธรรม หนูคำ ผบ.หมู่บ้านป้องกันปราบปราม สภ.หลลง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

“เมื่อตำรวจเข้าไปในพื้นที่ในหลายครั้ง ตำรวจถามผู้เสียหาย ทั้งที่เป็นวัยรุ่นและ ชาวบ้าน มักจะไม่บอก หากตำรวจถามว่ารู้ไหมใครเป็นผู้ทำ ทั้งที่รู้ก็บอกไม่รู้ ไม่ยอมให้ข้อมูลเลย ความจริงเมื่อตำรวจเข้าเคลียร์พื้นที่ ชาวบ้านไม่กล้าแสดงออก ไม่บอกอะไรทั้งนั้น เพราะเขาถือว่า ตำรวจรู้ประวัติของพวกเขา และกลัวตำรวจดำเนินคดีกับพวกเขาด้วย” (ค.ต.คำเร็ด พินธุ์สุวรรณ สาย ตรวจหน้าเมือง/บ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

จากการให้สัมภาษณ์ของตำรวจสายตรวจ 3 นาย พบว่า อุปสรรคที่สำคัญในการเข้า จับกุมคือ พ่อแม่ ญาติ หรือแม้แต่ชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือกับตำรวจเท่าที่ควร ทั้งนี้เมื่อตำรวจถาม ข้อมูลก็จะบอกไม่ทราบ ทั้งที่ตนเองรู้ดี และในบางรายเข้าข้างลูก ยืนยันความบริสุทธิ์ของลูกเต็มที่ ทั้งที่มีประจักษ์พยานหรือหลักฐานชัดเจน ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้ตำรวจเรียกว่า พ่อแม่รังแกลูก หากผู้ประกอบการไม่ยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเหล่านี้ อาจมีแนวโน้มที่ความรุนแรงจะเกิดได้อีกในอนาคต

2. ปัญหาข้อกฎหมาย

ปัญหาในข้อกฎหมายก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความรุนแรงในวัยรุ่นอาจมีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพราะมาตรการในการลงโทษไม่ได้ทำให้ผู้กระทำความรุนแรงกลัว หรือหลบจำ

“การทะเลาะของวัยรุ่นโดยส่วนมาก มีการอยู่กันเป็นกลุ่มก้อนของวัยรุ่น ช่วงหลังหัวโจกโดนจับกุม ส่วนมากกลุ่มนี้จะโดนคดีฆ่า พยายามฆ่า โดยเฉพาะบ้านควนกับฉลุง เข้าไปในเรือนจำหรือสถานพินิจแล้วออกมาอีก เป็นปัญหาในข้อกฎหมาย 80% เข้าไปแล้วมีโอกาสที่จะกลับมาทำใหม่ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจาก 1.สภาพแวดล้อม 2. โทษน้อย 3.กระบวนการจัดการในสถานพินิจไม่หลบจำ” (ดต.อรุณ นวลแก้ว ผบ.หมู่งานสืบสวน สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

3. ปัญหาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน

ปัญหาสภาพแวดล้อมก็ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเกิดความรุนแรงในอนาคต ทั้งนี้เพราะ การได้อยู่ในสภาพแวดล้อมดีๆ รอบบ้านเต็มไปด้วยอบายมุข การที่ต้องอยู่กับยาย หรือ การต้องอยู่กับพ่อหรือแม่ที่สนใจแต่เรื่องทำมาหากิน แต่ไม่มีเวลาสนใจลูกเลย อาจทำให้วัยรุ่นเลือกใช้ความรุนแรงเหมือนเดิมอีก

“จับไปบ้างแล้ว แต่โอกาสเกิดก็มีอีก เพราะไม่กี่วันวัยรุ่นกลุ่มนี้ก็ออกมาอีก อยู่กับโต๊ะ (ยาย) สภาพแวดล้อมเดิมๆ ก็กลับมาทำเหมือนเดิม” (ดต.อรุณ นวลแก้ว ผบ.หมู่งานสืบสวน สภ.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

4. ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค

ปฏิเสธไม่ได้ว่า ปัจจัยหนึ่งที่เกิดความรุนแรงโดยส่วนใหญ่จะเกิดในพื้นที่ตำบลฉลุง ทั้งนี้เพราะ โครงสร้างพื้นฐานบางอย่างไม่เอื้ออำนวย ตำบลฉลุง ความเจริญ แสงสีจะกระจุกอยู่ในพื้นที่ของเทศบาล มีหลายพื้นที่ๆ มีแสงสว่างไม่เพียงพอ เช่น บริเวณถนนน้ำ หรือบริเวณถนนทางหลวง หมู่ที่ 10

“พื้นที่ฉลุง มีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ คือ ชุมชนเมืองมากระจุก แต่พอไปแถวถนนน้ำ หรือโคกประคู้ แถวนั้นจะมีคนมาก จึงเป็นโอกาสหรือช่องทางที่วัยรุ่นมีโอกาสเลือกกระทำความรุนแรงได้ง่ายขึ้น ถ้าสุดมีกรณีฆ่านักฟุตบอลเยาวชนทีมสตูลที่หมู่ 10 ซึ่งแถวนั้นมีด” (ร.ต.ท.

เอกลักษณ์ มุกดา รอง.สวป.สภ.จลจ และค.ต.บุญธรรม หนูคำ ผบ.หมู่งานป้องกันปราบปราม สภ.จลจ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

5. ปัญหาการควบคุมทางสังคม

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้ตำบลจลจและตำบลบ้านควน ต้องประสบกับปัญหาความรุนแรงของวัยรุ่น คือปัญหาการควบคุมทางสังคม เนื่องจากจุดเริ่มต้นของปัญหามาจากการที่สถาบันครอบครัวมีความอ่อนแอ พ่อแม่หย่าร้าง แม่ต้องออกไปทำงานในพื้นที่อื่น ต้องฝากลูกหลานให้อยู่ในความปกครองของยาย หรือการที่พ่อแม่ออกไปทำงานแต่เช้ามีดกลับมาลูกก็ออกไปนอกบ้านแล้ว ทำให้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่-ลูก มีน้อยมาก

ลูกไม่ได้ผ่านการเลี้ยงดูจากพ่อแม่แต่เป็นยาย ทำให้ลูกไม่เกิดความผูกพันกับพ่อแม่ ครอบครัวต้องอยู่ในสภาพมีพ่อแม่แต่ก็เหมือนไม่มี ด้านพ่อแม่เองก็อ้างความชอบธรรมในการประกอบอาชีพ เพราะปัญหาทางเศรษฐกิจ ครอบครัวยากจน ตลอดจนมีหนี้สิน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะให้กับลูกๆ ในแต่ละวัน บางครอบครัวมีพี่น้องหลายคน ครอบครัวมีฐานะยากจน ทำให้วัยรุ่นต้องออกจากสถานการศึกษา ประกอบกับลักษณะนิสัยของวัยรุ่น ที่อาจมีความใจร้อนบ้าง ไม่ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ทำให้มีปัญหากับครู โดยเฉพาะกับครูฝ่ายกิจการนักเรียน(ฝ่ายปกครอง) จึงต้องออกจากสถานศึกษา

การที่พ่อแม่ไม่มีเวลา ความยากจนของครอบครัว ตลอดจนการขาดโอกาสในการศึกษาของวัยรุ่น เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาความรุนแรงเชิงโครงสร้างทั้งสิ้น เมื่อวัยรุ่นไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาหรือต้องหยุดการเรียนอันเนื่องด้วยเหตุผลต่างๆ ของวัยรุ่นเอง ทำให้ต้องเลือกเข้าหาสังคมเพื่อน และกลุ่มสังคมเพื่อนที่เข้าหาก็คจะมีลักษณะนิสัยที่ใกล้เคียงกับตนเอง การใช้ชีวิตของวัยรุ่นจึงมีโอกาที่จะพบเจอกับความขัดแย้งและความรุนแรง หากเข้าไปในกลุ่มสังคมเพื่อนที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา

ซึ่งบ่อยครั้งเมื่ออยู่ในกลุ่มที่สังคมมองว่า วัยรุ่นกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีปัญหา ความเป็นพรรคพวกเดียวกันหรือความมีอัตลักษณ์เดียวกัน ทำให้เกิดการปลุกฝังพฤติกรรม ค่านิยม หรือคติของกลุ่ม เช่น หากเพื่อนเราถูกทำร้าย ยังไงๆ ก็ต้องช่วยก่อน ใครคิดค่อว่ากันทีหลัง ชำรายังไปกว่านั้น เมื่อผู้ปกครองทราบ ก็ให้เหตุผลของการกระทำความรุนแรงว่า เป็นเรื่องธรรมดาของ

วัยรุ่น พันวัยนี้ก็จะดีตัวเอง การให้เหตุผลของผู้ปกครองหรือการยอมรับของผู้ปกครองในลักษณะนี้ ถือว่า เป็นการยอมรับความรุนแรง ซึ่งเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

เมื่อผู้ปกครองยอมรับได้ในความรุนแรง และไม่มีโอกาสที่จะได้ช่วยกันแก้ปัญหา ของลูก ทำให้วัยรุ่นเลือกใช้วิธีการที่ผิด หรือเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา การเลือกใช้ ความรุนแรงของวัยรุ่น อาจมีแรงจูงใจส่วนตัวหรือมีเหตุการณ์เฉพาะหน้า เช่น เพื่อนอาจโดนทำร้าย ต่อหน้า จึงได้เข้าไปช่วย สิ่งนี้จะนำไปสู่การกระทำอาชญากรรมหรือความรุนแรงทางตรงหรือทาง ภายภาพ ตามแนวคิดของโยฮัน กัลดุงนั่นเอง

และด้วยปัญหาความรุนแรงทาง โครงสร้างและความรุนแรงทางวัฒนธรรมมีอยู่ มากในชุมชนทั้ง 2 ตำบล พ่อแม่ขาดการพูดคุยแบบเข้าอกเข้าใจวัยรุ่น ครอบครัวยากจน วัยรุ่นขาด การศึกษา จับกลุ่มกับกลุ่มเพื่อนในการทำกิจกรรมเพื่อแสดงความเป็นคนชายขอบของชุมชน ด้วย การเสพยาเสพติด วัยรุ่นโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะวิถีชีวิตเช่นนี้ ทำให้คนในชุมชนต้องหันมาใส่ใจ ลูกหลานของตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น บ่น ขอร้อง ทำทุกวิถีทางเพื่อลูกตนเอง แต่ขาดการ ใส่ใจ หรือร่วมการสอดส่องพฤติกรรมที่ไม่ดีของวัยรุ่นในชุมชน เพื่อการปรับปรุง ใช้วิธีคิดแบบลูก ใครก็ลูกคนนั้น ฉันทจะดูแลเฉพาะลูกตนเองเท่านั้น

“ปัญหาของวัยรุ่น ผมว่าไม่ใช่เป็นปัญหาใหญ่แรกเริ่ม แต่ผู้ปกครองไม่รู้ เห็นเด็ก กินน้ำหอม ไม่ใช่ลูกหลานของเรา ก็เลยไม่บอกไม่แจ้ง จะบอกหรือพูดในลักษณะพูดให้ฟังว่าตนเอง รู้เรื่องนานแล้ว เมื่อเด็กโดนจับกุม ความจริงจะโทษเด็กก็ไม่ถูก คนก็ไม่พอใจเมื่อตำรวจจับ แล้ว ผู้ปกครองต้องมาคุยกับผู้ใหญ่ให้ไปเคลียร์กับตำรวจหน่อย จะว่า ก็ผิดกันทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่แหละ เพราะผู้ใหญ่บางคนไม่กล้าแจ้ง เพราะกลัวเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่เป็นกลุ่มก้อน จะมาทำร้ายตนเอง” (นาย มะhammad อูมา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ต.ฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

ชุมชนไม่สนใจ เพราะคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ จึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย เมื่อ ตำรวจจับกุม ผู้ปกครองก็ต้องมาขอร้องผู้นำในชุมชนเพื่อเคลียร์กับตำรวจ นี่ถือว่าเป็นวิธีการ แก้ไขปัญหาที่ถูก

ผลจากการที่แก้ไขปัญหาไม่เป็นระบบ ทำให้วัยรุ่นเลือกมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น จาก เดิมเป็นคู่อริ กลายมาเป็นพันธมิตรกันและร่วมมือเพื่อกระทำความรุนแรงต่อผู้อื่นต่อไป

ความรุนแรงของวัยรุ่นนวล บ้านควน เมื่อก่อนเป็นคู่กรณีกัน แต่ปัจจุบันจะมีการร่วมมือกันชิงทรัพย์ ซึ่งแรงจูงใจคือ ทรัพย์ การชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย หรือฆ่าผู้อื่น จะมีการเสพยาเสพติดก่อน หลายคนเลือกยาเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย เช่น ยาแก้ปวด 10 เม็ด ผสมน้ำโค้ก ยาแก้ไอ

และทุกครั้งที่วัยรุ่นเลือกใช้ความรุนแรง ก็จะเสพยาเสพติดก่อน หากการปราบปรามทำคู่กับการได้รับความร่วมมือจากพ่อแม่ผู้ปกครองและชาวบ้าน ในการช่วยสอดส่องดูแลวัยรุ่นในชุมชนเสมือนกับเป็นลูกตนเอง แล้วแนวโน้มความรุนแรงก็จะลดลง แต่หากทุกคนปล่อยปละละเลยความรุนแรงก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนยากที่จะแก้ไขและเยียวยา

ส่วนที่ 5 การจัดการต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ประสบการณ์ความรุนแรงของวัยรุ่นกับการจัดการปัญหาความรุนแรง

ตำบลนวล และ บ้านควน คือตำบลเล็กๆในอำเภอเมืองจังหวัดสตูล ซึ่งในอดีตนั้น ทั้งสองหมู่บ้านคือพี่น้องกัน ต่างมีวัฒนธรรม และภาษาเดียวกันในการดำเนินชีวิตประจำวัน จากการลงพื้นที่พูดคุยกับประชาชนในหมู่ 3 ตำบลนวลนั้น ส่วนใหญ่ตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า ทั้งตำบลนวล และตำบลบ้านควนนั้น เดิมทีเป็นพี่น้องกัน แต่เพราะการจิตใจเล็กๆน้อยๆ จึงนำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งที่ลุกลามใหญ่โต สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ ผู้ใหญ่หมู่ 3 ตำบลนวล ที่เล่าว่า “ทั้งนวล และ บ้านควน นั้นต่างเป็นพี่น้องกัน แต่เพราะความที่วัยรุ่นทั้งสองหมู่บ้านไม่ได้สานสัมพันธ์ ประกอบกับทั้งสองฝ่ายถือว่า เรื่องของศักดิ์ศรีนั้นเป็นเรื่องใหญ่ มีการแบ่งเขา แบ่งเราชัดเจน”

“จุดเริ่มต้นของปัญหา คือ การที่เด็กทั้งสองตำบลไปเรียนต่อที่โรงเรียนพัฒนาวิทยา (สตูล) แล้วเกิดมองหน้ากัน ทำให้แต่ละฝ่ายมีอคติต่อกัน เมื่อกลับมาถึงบ้านก็เล่าเรื่องราวให้รุ่นพี่ในหมู่บ้านฟัง ระยะนี้เป็นความขัดแย้งที่แฝงตัว แต่เริ่มชัดขึ้นเมื่อเกิดปัญหาเข้าใจผิดในเรื่องชู้สาววัยรุ่นบ้านควน คบแฟนคนหนึ่ง แล้วบังเอิญฝ่ายผู้หญิงก็มาสนิทสนมกับวัยรุ่นนวล (หมู่ 2) วัยรุ่นบ้านควน จึงมาพูดคุยในลักษณะข่มขู่ พร้อมลำทับว่า อย่ามายุ่งกับผู้หญิงของตนอีก แต่แอน นามสมมติ (หมู่ 2) วัยรุ่นนวล ก็ยังคงสนิทสนมกับฝ่ายหญิงเหมือนเดิม สร้างความไม่พอใจให้กับวัยรุ่นบ้านควน จึงยกพวกมาทำร้ายร่างกายนายแอน (หมู่ 2) เมื่อโดนทำร้ายร่างกายจึงนำเรื่องราวไปเล่าให้

รุ่นพี่ (หมู่ 3) ฟัง นี้เป็นฉนวนของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างสองตำบล” (เถาะ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2556)

สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของวัยรุ่นอีกคน ซึ่งให้สัมภาษณ์ในตอนหนึ่งว่า

“ถ้าพวกเขา (วัยรุ่นนลสูง) ไม่มายุ่งผู้หญิงของเพื่อนของเรา เรื่องอาจไม่บานปลาย และขยายความรุนแรงจนถึงขนาดนี้” (อิบ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556)

ความขัดแย้งนี้ขยายตัวอย่างรวดเร็วท้ายที่สุดก็นำมาซึ่งความรุนแรง มีการปะทะกันของวัยรุ่นทั้งสองฝ่าย ทุกครั้งที่พบเจอกัน ส่วนระดับของอาวุธที่ใช้ก็มีตั้งแต่ไม้ ถึง กระบองป็นดั่งกรณีที่น่าสว่นสาธารณะตำบลลสูง เมื่อวัยรุ่นทั้งสองฝ่ายเกิดมาปะทะกันเสียงปืนก็ดังขึ้น จนมีวัยรุ่นของทั้งสองกลุ่มเกิดการบาดเจ็บ มีการ โทรแจ้งความตำรวจ และกักันตำบลลสูง แต่เมื่อทั้งตำรวจและกักันมาถึงวัยรุ่นก็กลับกันหมด ส่วนผู้บาดเจ็บถูกนำส่งโรงพยาบาล และอีกหลายๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งเกิดการปะทะกันที่หน้าโรงเรียนอนุบาลเมืองสตูล หน้าสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล ฯลฯ ส่งผลให้เกิดผู้บาดเจ็บจนต้องห้ามส่งโรงพยาบาล

สถานการณ์เริ่มทวีความรุนแรงขึ้น เมื่อมีการดึงชาวบ้านเข้าร่วมในความขัดแย้งนี้ กล่าวคือ ประมาณเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2552 สองวันสุดท้ายก่อนเทศกาลรายอ มีคนกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่ใช่คนตำบลลสูง ทำการล่อนายจง (นามสมมติ) ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อวัยรุ่นบ้านควน (เพราะเวลาที่มีการซื้อขายเสพติดก็จะซื้อที่เขา) โดยการแอบซุ่มยิงบ้านของนายจง (นามสมมติ) นายจง (นามสมมติ) เอาปืนออกมายิงและขับรถไล่ตามหลัง โดยไม่รู้ว่า มีคนประกบหลังอยู่ เมื่อมาถึงสะพานหมู่ที่3 (ตำบลลสูง) วัยรุ่นที่ประกบหลังอยู่ก็ยิงปืนใส่ กระสุนสองนัดโดนนายจง (นามสมมติ) ก่อนจะขับรถหนีไป นายจง (นามสมมติ)จึงร้องตะโกนขอความช่วยเหลือ จนชาวบ้านในละแวกนั้นเข้ามาช่วยเขา พร้อมกับโทรแจ้งตำรวจ ไม่ช้าตำรวจมาที่เกิดเหตุพร้อมนำนายจง (นามสมมติ) ส่งที่โรงพยาบาล

คืนนั้นที่หมู่ 3 มีการตั้งเวรยามแน่นหนา แต่วัยรุ่นกลุ่มบ้านควน กลับมาอึกรอบประมาณ 6 นัค แต่โชคดีไม่มีใครได้รับบาดเจ็บ คราวนี้ชาวบ้านตื่นหมดหมู่บ้านและส่วนใหญ่ก็มีได้รับประทานอาหารเพื่อที่จะถือศีลอดวันรุ่งขึ้น เพราะทุกคนต่างไม่มั่นใจในความปลอดภัยของ

ตนเองและครอบครัว คืบนั้นสถานการณ์ภายในหมู่ 3 เปรียบเสมือนสนามรบ เพราะในหมู่บ้าน ขณะนั้นมีทั้งอาวุธปืนของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ปืนเถื่อน ปืนที่ตัวเอง

พอประมาณดี 4 ไร่บ้านควน ได้มีการยิงระยะไกลจากสะพาน (ตรงจุดที่นายจ (นามสมมติ) โคนยิง) ประมาณ 500 เมตร กระสุนปืนโคน อีหม่าม ประจำหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านแตกตื่นกันอีกครั้ง ทั้งหมดรีบเข้ามาดูอีหม่าม พร้อมทั้งนำตัวส่งโรงพยาบาล เรื่องจริงที่เกิด เมื่อเกิดเหตุประมาณดี 2 และดี 4 ชาวบ้าน (มิใช่ผู้ใหญ่บ้าน) โทรมไปที่โรงพักทั้งเบอร์โรงพักและ 191 แต่ไม่มีตำรวจรับสายเลย ตำรวจมาที่เกิดเหตุประมาณ 6 โมงเช้า ทำให้ชาวบ้านรุมค่าตำรวจเสียๆหายๆ (ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลลลุ้ง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2556)

ปัญหาดูเหมือนว่า จะไม่ทวีความรุนแรงภายหลังที่เกิดการไกล่เกลี่ยกันจากบุคคลหลายฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหารระดับจังหวัดไปจนถึงกำนันทั้งสองตำบล แต่เหตุการณ์กลับไม่เป็นเช่นนั้น ปี พ.ศ.2553 สองวันก่อนเทศกาลวันรายอิดิลอฎฮา ไร่บ้านควน ได้มาก่อนเหตุ หมู่ที่ 1,2,3 ส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 4 ราย ต่อมาหลังจากนั้นเพียงวันเดียวกลุ่มไร่บ้านควน ก็มาก่อนเหตุอีกรอบ คราวนี้กระสุนโดนชาวบ้าน อาการบาดเจ็บกระสุนฝังใน 2 นัด

ในขณะที่กำนันบ้านควนเล่าให้ฟังว่า

“ไร่บ้านบางหมู่บ้านในตำบลลลุ้ง เช่น หมู่ 3 มาดลุ่มบ้านของกูร์ณี และร้านน้ำชาที่เป็นของชาวบ้านที่บ้านควน และไร่บ้านควนก็ไปดลุ่มที่ลลุ้งก็มี” (เจ๊ะหมาด สะอูรา กำนันตำบลบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นถือเป็นความขัดแย้งที่หลายคนอาจมองเป็นเรื่องปกติ ซึ่งเกิดขึ้นในทุกๆ สังคม แต่ถ้าคำนึงถึงความจริงข้อหนึ่งที่เราปฏิเสธมิได้ คือ ปัญหาของไร่บ้านควนกลุ่มหนึ่งอาจกระทบถึงวิถีการดำรงชีวิตของผู้คนในสังคมได้ ท้ายที่สุดก็กลายเป็นความรุนแรงที่อยากจะแก้ไข

บทบาท ทำทิจของเจ้าหน้าที่รัฐต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

รัฐมีหน้าที่ในการดูแลปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของคนไทยทั้งประเทศ โดยการให้ข้าราชการในฐานะตัวแทนของรัฐทำหน้าที่เหล่านั้น แต่บทบาทหรือทำทิจของเจ้าหน้าที่รัฐในกรณีความขัดแย้งดังกล่าวสร้างความไม่เชื่อมั่นให้กับประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะ

1. ตำรวจ เป็นเจ้าหน้าที่ที่ต้องพร้อมเสมอในทุกสถานการณ์ โดยเฉพาะตำรวจ 191 อย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหมู่ 3 ขณะที่เกิดเหตุการณ์ตอนตี 2 นั้นชาวบ้านโทรไปแจ้งตำรวจ 191 และตำรวจที่สถานีตำรวจภูธรคลองเต้กลับไม่รับสาย เกิดเหตุการณ์อีกครั้งหนึ่งตอนเวลาตี 4 โทรไปหาตำรวจ ตำรวจก็ไม่รับสายอีก ตำรวจมาคู่ที่เกิดเหตุตอน 6 โมงเช้า ประชาชนตอนนั้นอยู่ในอารมณ์ที่โกรธมากคำว่า ตำรวจ

แต่สิ่งที่น่าขบคิดต่อไป คือ ทำไมตำรวจถึงปล่อยให้สถานการณ์เหล่านี้เกิดมาได้ โดยที่ตำรวจไม่มาในที่เกิดเหตุ เพราะจากสถานที่เกิดเหตุถึงสถานีตำรวจระยะทางไม่ถึง 1 กิโลเมตร และเสียงปืนที่ดังนั้นก็ได้ยินไปถึงสถานีตำรวจชัดเจน สิ่งที่ชาวบ้านคิดต่อไป คือ ตำรวจมีปืน มีอำนาจในการครอบครองและลั่นไกกระสุนปืนตามที่กฎหมายบัญญัติอย่างชัดเจน และประชาชนมีเพียงปืนซุครักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ปืนเถื่อนหนึ่งกระบอก และปืนที่ทำเอง แนนอนที่สุดถ้าหวังพึ่งตำรวจไม่ได้ ก็ต้องใช้อาวุธเถื่อนเหล่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าอันตรายมาก หากรัฐปล่อยให้เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นอีกนั้นจะเกิดปัญหาในระยะยาวต่อประเทศชาติต่อไป

2. กำนัน เนื่องจากกำนันอาศัยอยู่หมู่ที่ 11 เมื่อเกิดเหตุการณ์ทำให้มาล่าช้า แต่กำนันก็พยายามทำหน้าที่ของตนเองด้วยการไกล่เกลี่ย ถึงแม้จะไม่ประสบความสำเร็จตาม

3. ผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากเหตุการณ์ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในตำบลคลองเต้ ตัวอย่างที่ชัดเจน คือ เหตุการณ์การถล่มหมู่ที่ 3 ผู้ปกครองของหลี นามสมมติเล่าให้ฟังว่า “ในขณะที่ชาวบ้านกำลังวุ่นอยู่กับการหาไม้ หาอาวุธ แต่ผู้ใหญ่บ้านกลับนั่งอยู่ แม้การทำงานในยามที่สถานการณ์ปกติ ผู้ใหญ่ก็ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ที่สำคัญเมื่อเกิดเหตุการณ์ในลักษณะนี้ผู้ใหญ่ทั้งสองหมู่บ้านจะไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้” (ผู้ปกครองหลี นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2556)

4. ผู้ว่าฯและรองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหา ถึงแม้ว่าการแก้ไขปัญหาจะแก้ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง

การจัดการของชุมชน: การเจรจาไกล่เกลี่ย

ผลจากความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรงของทั้งสองหมู่บ้านทำให้หลายฝ่ายตระหนักดีว่า ถ้าไม่รีบจัดการปัญหาต่างๆ เหตุการณ์จะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงนำมาซึ่งการเจรจา ดังนี้ (ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลฉลุง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2556)

ครั้งที่ 1 สถานที่เจรจา คือ บ้านกำนันตำบลฉลุง โดยเชิญ กำนัน อีหม่าม ส.อบต. ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ปกครอง วิทยุรุ่น (ทั้งสองฝ่าย) โดยอีหม่ามหมู่ 3 ตำบลฉลุงเล่าว่า “เนื้อหาหลักๆ ที่พูดคือ เราคือ ญาติกัน เพราะว่า ปู่ ย่า ตา ยาย เราเป็นพี่น้องกันโดยส่วนใหญ่ และตอนนี้คนฉลุง ก็แต่งงานกับคนบ้านควนมากขึ้นด้วย” แต่สรุปคือ การเจรจาครั้งนี้ประสบความสำเร็จ เพราะ ผู้ใหญ่พูดโดยไม่ฟัง หรือไม่เปิดทางเลือกอื่นให้แก่เด็กเลย มีแต่ให้เด็กตอบว่า ใช่, ไม่ใช่ (ตอบสั้นๆ ได้ใจความ)

ครั้งที่ 2 สถานที่เจรจา คือ ที่มีสยิดทั้งสองหมู่บ้าน โดยเชิญ วิทยุรุ่นทั้งสองกลุ่ม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อีหม่าม (ทั้งสองหมู่บ้าน) การเจรจาไกล่เกลี่ยครั้งนี้ประสบความสำเร็จเพราะ วิทยุรุ่นบ้านควนไม่มา สาเหตุที่ไม่มาเพราะถ้ามาต้องมาทั้งหมด ถ้าไม่มาสักคนก็ไม่มาทั้งหมด แต่ทุกคนก็จะอ้างเหตุผลต่าง ๆ นานา ให้กลุ่มของตนเองดูดี

ครั้งที่ 3 สถานที่เจรจา คือ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล ประธานในที่ไกล่เกลี่ยครั้งนี้ คือ ท่านชูศักดิ์ มณีชยางกูร รองผู้ว่าราชการจังหวัดด้านการเมือง สังคม ณ ขณะนั้น โดยท่านได้เชิญ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อีหม่าม ผู้ปกครองของเด็กทั้งสองหมู่บ้านมาเจรจา ด้วย การเชิญมาในครั้งนี้เป็นลักษณะการให้นโยบายมากกว่า การเจรจาครั้งนี้ถือว่า ประสบความสำเร็จเพราะท่านไม่ได้เชิญวิทยุรุ่นของทั้งสองหมู่บ้านมาเลย

ครั้งที่ 4 สถานที่เจรจา คือ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล ครั้งนี้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายสุเมธ ชัยเลิศวณิชกุล รับเป็นเจ้าภาพในการไกล่เกลี่ย โดยเชิญกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อีหม่าม (ทั้งสองหมู่บ้าน) ดำรง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลอื่น เช่น ตำบลเกตรี ตำบลควนสตอ ตำบลควนโพธิ์ ฯลฯ ผลของการเจรจาสำเร็จไปในระดับหนึ่ง ผู้ปกครองนันท นามสมมติ กล่าวว่ “ในความเป็นจริงน่าจะสำเร็จมากกว่านี้ ถ้าไม่มีการฉีกประเด็นให้กว้างขึ้น โดยได้มีการพูดในเรื่องปัญหาของหมู่บ้านอื่นด้วย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วหมู่บ้านอื่นนอกจากบ้านควน – ฉลุง ตำบล

อื่นก็มีโชกู่เจรจาที่แท้จริง และอีกประเด็นเด็กมีโอกาสดูฟุตบอลน้อยมาก ทั้งนี้เพราะผู้หลักผู้ใหญ่พูดมาก นอกจากนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีการซื้ออาวุธปืนและบอกถึงผลร้ายที่จะตามมา พร้อมทั้งมีการเลี้ยงอาหารกลางวัน โดยให้ทั้งสองกลุ่มกินข้าวในถาดพร้อมๆกัน” (ผู้ปกครองนันท นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2556)

ถึงแม้จะมีการเจรจาทันทีแล้วหลายต่อหลายครั้ง และครั้งสุดท้ายดูเหมือนว่า จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังเกิดเหตุการณ์การยิงถล่มหมู่ 3 อีกในช่วงเทศกาลรายออีดิลอัฎฮา ทั้งนี้นายหลี่ (นามสมมติ) วิทยุรุ่นหมู่ 3 ท่าคลองใต้ ตำบลลุง กล่าวไว้ว่า “ต่อให้ผู้ใหญ่จะแก้ปัญหาอย่างไรก็ตาม ไม่มีวันสำเร็จ ถ้าไม่ให้วัยรุ่นเข้าร่วมใกล้ชิดอย่างจริงจัง” (นายหลี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2556)

ในขณะที่ กำนันตำบลบ้านควนกล่าวถึงการแก้ไขปัญหาดังกล่าวว่า “ปัญหาทุกปัญหาต้องมีการพูดคุย ผมจึงทำรายงานส่งนายอำเภอ นายอำเภอเรียกกำนันทั้งสองตำบลมาพูดคุย ที่หาทางออกไม่ได้ นายอำเภอรายงานเรื่องนี้ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าจึงใช้สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพูดคุยเพื่อปรึกษาหารือ แต่ตอนนั้นไม่ประสบความสำเร็จ เพราะวัยรุ่นบ้านควนไปทั้งหมดประมาณ 50 คน แต่ลงมาแค่ 3-4 คน เมื่อตรวจสอบในภายหลังพบว่า ผู้นำที่อยู่ในตำบลลุงเข้าไม่ถึงกลุ่มวัยรุ่น ระหว่างนี้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงมากมาย จึงได้มีการเคลียร์กันใหม่ มีกำนันทั้งสองหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านและวัยรุ่น ครั้งนี้เคลียร์กันลงตัวที่บ้านกำนันตำบลลุง” (เจ้าหมาด สะอูรา กำนันตำบลบ้านควน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557)

ไม่ว่าอย่างไรก็ตาม ใครจะเป็นผู้เริ่มต้นในการก่อความรุนแรงขึ้นมาก่อน แต่วันนี้เริ่มมีแนวโน้มว่า สถานการณ์เรื่องความรุนแรงในวัยรุ่นระหว่างสองตำบลลดลง ก็ถือเป็นเรื่องดี ที่ประวัติศาสตร์ต้องจารึก และหวังว่าจะไม่เกิดขึ้นอีกเป็นพอ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นกับพฤติกรรมความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความรุนแรงและปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ตลอดจนศึกษาการจัดการต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่น วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย วัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี จำนวน 8 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนและสายตรวจตำบล สถานีตำรวจภูธรเมืองสตูล จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจตำบล สถานีตำรวจภูธรคลอง จำนวน 3 คน ผู้ปกครองของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 คน และกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตำบล/หมู่บ้านที่เกิดเหตุ

อภิปรายผล

1. รูปแบบความรุนแรงในวัยรุ่น พบว่า ความรุนแรงในวัยรุ่นมีหลายลักษณะ วัยรุ่นในฐานะเหยื่อจากการกระทำความรุนแรง วัยรุ่นในฐานะผู้กระทำความรุนแรง และวัยรุ่นในฐานะเหยื่อและผู้กระทำความรุนแรงในเวลาเดียวกัน พฤติกรรมความรุนแรงในวัยรุ่นจะซึมซับอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของวัยรุ่น ผ่านทางสถาบันครอบครัวที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ เห็นการกระทำความรุนแรงของสมาชิกในครอบครัว ถูกผู้ปกครองลงโทษโดยที่ตนเองไม่ได้มีความรู้สึกว่าเป็นการลงโทษเพื่อสั่งสอน ให้หลาบจำ แต่เป็นการลงโทษเพื่อความพอใจของผู้ปกครองมากกว่า อีกทั้งการลงโทษนั้นวัยรุ่นเองก็ไม่สามารถสัมผัสได้ถึงความรักจากผู้ปกครอง เมื่อไปโรงเรียนก็ถูกรุลงโทษ ถูกเพื่อนตลอดจนรุ่นพี่ที่โรงเรียนรังแก

ความกดดันดังกล่าว ทำให้วัยรุ่นเลือกที่จะทิ้งอนาคตทางการศึกษา และออกมาดำเนินชีวิตตามความต้องการของตนเอง มีการเข้ากลุ่มเพื่อนใหม่ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันและเห็นการทำกิจกรรมต่างๆ ที่นำไปสู่อายมุขและการเลือกใช้ความรุนแรงของกลุ่ม ก่อให้เกิดการบ่มเพาะความรุนแรงผ่านการเห็นเหตุการณ์ต่างๆ อีกทั้งสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เต็มไปด้วยความล้มเหลวของโครงสร้างทางสังคม ทำให้วัยรุ่นเข้าใจว่า ความรุนแรงเป็นเรื่องธรรมดาของลูกผู้ชาย ความ

รุนแรงเป็นเรื่องที่คนในสังคมยอมรับได้ จึงเป็นเหตุผลของวัยรุ่นในการเลือกกระทำ ความรุนแรงต่อผู้อื่น

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบความรุนแรงของวัยรุ่นในตำบลลุงและบ้านควนอำเภอเมือง จังหวัดสตูล จากเดิมใช้การข่มขู่ กำลังชกต่อย ใช้ไม้ ไม่ได้มีการใช้อาวุธหมายเอาชีวิต แต่ปัจจุบันมีการทำร้ายร่างกาย ด้วยอาวุธปืนหมายเอาชีวิตอีกฝ่ายอย่างจริงจัง สถานที่ของการเลือกใช้ความรุนแรงมีทั้งในชุมชนเมือง และชุมชนชนบท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการกระทำ ความรุนแรง หากมีเป้าหมายเพื่อชิงทรัพย์ ก็จะเลือกกระทำ ความรุนแรงในชุมชนที่เป็นชนบท พื้นที่ที่การสาธารณสุขโลกมีไม่ทั่วถึง เช่น พื้นที่ที่มีแสงสว่างน้อย แต่หากเป้าหมาย คือกลุ่มที่เป็นคู่อริ หรือวัยรุ่นของหมู่บ้านคู่อริ วัยรุ่นก็จะเลือกใช้ความรุนแรงในทันที โดยไม่คำนึงว่า พื้นที่นั้นจะเป็นชนบทหรือพื้นที่เมืองที่มีผู้คนพลุกพล่าน

2. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นในตำบลลุงและบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล พบว่า มีปัจจัยที่สำคัญคือ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน กิจกรรมการรวมกลุ่มของวัยรุ่น ชุมชน บทบาทขององค์กรทางศาสนา และความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน

2.1 ครอบครัว

วัยรุ่น ถือเป็นอนาคตของชาติ เป็นความหวังของชุมชน การปลูกฝังวัยรุ่นให้เป็นคนดี มีศีลธรรมถือเป็นหน้าที่และภารกิจที่ยิ่งใหญ่ สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะมนุษย์ทุกคนต้องผ่านการหล่อหลอมและการสร้างคนให้เป็นคนดี สถาบันครอบครัวจึงเป็นอีกหนึ่งความหวังของสังคม แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมที่ทันสมัยขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ผู้ปกครองต้องออกไปทำงานกรีดยาง หรือ ค้าขาย แต่เช้ามีด จะเข้าบ้านอีกครั้งก็ตอนเที่ยง ปล่อยให้ลูกอยู่บ้านแต่เพียงลำพัง หรือในบางครอบครัวพ่อแม่หย่าร้างกัน ลูกต้องอยู่กับพ่อหรือแม่แต่เพียงผู้เดียว ความจำเป็นทางเศรษฐกิจทำให้แม่ต้องออกไปทำงาน ฝากลูกให้ยายเป็นคนเลี้ยง หรือในบางครอบครัวผู้ปกครองย้ายถิ่นฐานไปทำงานที่ทุ่งลุงหรือมาเลเซีย ต้องฝากญาติพี่น้องหรือยายเป็นคนเลี้ยงเช่นกัน

ด้วยข้ออ้างที่ชอบธรรมของผู้ปกครองทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดน้อยถอยลงไป ในแต่ละวันการพูดคุยระหว่างผู้ปกครองและลูกๆ จึงมีน้อยมาก เมื่อลูกมีปัญหาก็ไม่กล้าปรึกษาพ่อแม่โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีพี่น้องหลายคน ทั้งนี้เพราะพ่อแม่จำนวนหนึ่งจะมีการพูดในลักษณะของการเปรียบเทียบ ว่าพี่น้องดีทุกอย่าง มีแต่ตนเองเท่านั้นที่ไม่ดี พ่อแม่ก็จะเลือกบ่น คำว่า ทำให้ตัววัยรุ่นมีความรู้สึก ว่า คนอื่นคือลูกทวดตา ส่วนตนเองทำอะไรก็ผิดทั้งนั้น เมื่อมีปัญหาจะ

ไม่เลือกปรึกษาคนในบ้าน แต่จะปรึกษาเพื่อน เพราะรู้สึกว่าเป็นใจตนเองมากกว่า ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะทางออกได้ดีกว่า

แม้จะเป็นทางที่ผิดวัยรุ่นก็พร้อมทำตาม วัยรุ่นหลายคนเริ่มต้นติดยาเสพติดเพราะเพื่อนชวน เมื่อมีปัญหาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องก็จะมีปัญหาอื่นๆ ตามมามากมาย เช่น การลักเล็กขโมยน้อยเงินของสมาชิกภายในบ้าน จนต่อมากลายเป็นปัญหาต้องทะเลาะกันภายใน มีการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อผู้ปกครองทราบก็จะใช้การลงโทษโดยวิธีการที่รุนแรง ยิ่งสร้างความกดดันให้กับวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น ผู้ปกครองแก้ปัญหาของลูกๆ ด้วยวิธีการทางานทำให้วัยรุ่น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นวัยรุ่นหลายคนมีปัญหาเรื่องรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทำให้ต้องขอเงินเพิ่มจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองเองก็ไม่มั่นใจว่า ลูกจะนำเงินที่ได้ไปซื้ออะไรที่ไร้ประโยชน์หรือไม่ จึงบ่น คุด่า ว่ากล่าวให้ประหยัด โดยเฉพาะแม่ เมื่อวัยรุ่นได้เงินก็จะนำไปกินน้ำชา หรือโดยส่วนใหญ่แล้วจะนำเงินไปซื้อยาเสพติดเพื่อการเสพ วัยรุ่นกลับเข้าบ้านดึก ทำให้ตื่นสาย เมื่อถูกปลุกทำงานก็จะหงุดหงิดง่าย อารมณ์เสียบ่อย ในบางครั้งงานที่ทำงานก็ต้องช่วยผู้ปกครอง เมื่องานไม่เสร็จตามที่กำหนดก็จะเกิดการเครียดทั้งผู้ปกครองด้วยสภาวะปัญหาหนี้สินที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่เดียวกันตัววัยรุ่นเองก็เกิดความเครียดเช่นกัน จึงคลายความตึงเครียดด้วยการไปพึ่งพายาเสพติดบ่อยขึ้นเรื่อยๆ ความรับผิดชอบงานของวัยรุ่นก็ลดลง นอนตื่นสาย ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับหมาย ทุกครั้งที่วัยรุ่นเกิดความเครียดก็ต้องพึ่งยาเสพติด เมื่อไม่มีเงินก็จะก่ออาชญากรรมด้วยการลักทรัพย์หรือชิงทรัพย์ผู้อื่น โดยส่วนมากวัยรุ่นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะมีอาวุธปืนหรือมีดไว้ในครอบครอง เพื่อง่ายต่อการเลือกใช้ความรุนแรง

แม้ผู้ปกครองหลายครอบครัวจะตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น แต่เพราะความอ่อนแอของครอบครัวเองที่ไม่สามารถจัดการกับความรุนแรงในเชิงโครงสร้างได้ ทำให้ผู้ปกครองต้องจำยอมให้สภาวะเช่นนี้ดำเนินต่อไปเรื่อยๆ และปล่อยให้ไปไปตามกลไกของสังคม

ข้อสังเกตจากงานวิจัยนี้พบว่า วัยรุ่น (กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) ที่กระทำความรุนแรงต่อผู้อื่น ล้วนแล้วเคยเป็นผู้ถูกกระทำความรุนแรงมาก่อน ต่อมาการถูกกระทำความรุนแรงเหล่านั้นกลายเป็นแรงผลักดันให้วัยรุ่นเกิดความกลัว และตัดสินใจเลือกปกป้องตนเองด้วยการหากลุ่มที่สามารถใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นเช่นกัน

2.2 โรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่ปลูกฝังทางปัญญาให้แก่ นักเรียน หน้าที่ของครูคือ การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดแก่นักเรียน เมื่อหน้าที่ของครูเป็นเช่นนี้ทำให้ครูในโรงเรียนโดยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นวิชาการ เน้นความเป็นเลิศทาง

ปัญหา กิจกรรมต่างๆ มีเพื่อมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนและคัดเลือกนักเรียนที่เก่งไปแข่งขัน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับ โรงเรียนแต่เพียงอย่างเดียว โดยที่ครูเองไม่ค่อยให้ความสนใจนักเรียนที่ไม่มีควมโดดเด่นทางด้านวิชาการ ไม่ค่อยสนใจนักเรียนที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่เป็นลบ และมักปล่อยให้ นักเรียนกลุ่มนี้เป็นเด็กหลังห้อง จะเรียนหรือไม่เรียนครูก็เลือกที่จะไม่สนใจ ซึ่งการกระทำดังกล่าวของครูจะนำไปสู่ความรุนแรงแฝง คือ นักเรียนจะมีความรู้สึกต่อต้านครูและแสดงอาการออกมาทีละน้อย แต่หากครูใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงกว่าเหตุหรือการใช้คำพูดที่ไม่ได้บ่งบอกว่า เมตตาศิษย์ ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ครูทำเกินไป อาการแสดงออกของนักเรียนก็จะปรากฏชัดมากขึ้น

การลงโทษของครูผู้สอนมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การตอกย้ำถึงปมด้อยเรื่อง การเรียนของนักเรียน การลงโทษด้วยการประจานนักเรียนหน้าห้องเรียน หรือการไล่นักเรียนออกจากห้องเรียน เป็นต้น นอกจากครูผู้สอนแล้ว ครูที่นักเรียนส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้วย คือ ครูฝ่ายกิจการนักเรียน (ปกครอง) โดยเฉพาะนักเรียนที่มีพฤติกรรมในเชิงลบอย่างวัยรุ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครูฝ่ายกิจการนักเรียน (ปกครอง) ในฐานะผู้รักษากฎระเบียบของโรงเรียน ทุกอย่างต้องเป็นไปตามกฎ กติกาที่วางไว้

ในขณะที่เดียวกันนักเรียนก็มองว่า กฎกติกาบางอย่างต้องได้รับการยกเว้นบ้าง เมื่อครูยืนยั้นจะดำเนินทุกอย่างเป็นไปตามกฎกติกา ครูจึงลงโทษผ่าน 3 วิธี คือ 1.การลงโทษด้วยการใช้สิทธิหน้าที่ทางและวาจา การลงโทษด้วยวิธีการนี้แม้จะไม่มี ความรุนแรงทางกายภาพเกิดขึ้น เช่น การให้นักเรียนโชว์ตัวหน้าเสาธง และอธิบายความผิดของนักเรียนให้เพื่อนทราบ ก็สามารถทำให้นักเรียนเกิดความไม่พอใจ การลงโทษแบบนี้เป็นความรุนแรงที่วัยรุ่นยากแก่การลืม 2.การลงโทษด้วยการบำเพ็ญประโยชน์ 3.การลงโทษด้วยการทำร้ายร่างกาย วิธีนี้เป็นวิธีที่ครูมักจะเลือกใช้ หลายครั้งที่ครูเลือกใช้วิธีการลงโทษในลักษณะนี้เกินกว่าเหตุ เช่น ครูลงโทษด้วยการเตะ ตี ต่อยนักเรียน หรือแม้กระทั่งการลงโทษให้นักเรียนตากฝน เป็นต้น

เมื่อนักเรียนรู้สึก ว่า ตนเองถูกกระทำเกินกว่าเหตุ ความกดดันนี้ทำให้นักเรียนตัดสินใจ ใช้ความรุนแรง ด้วยการต่อชกครูกลับ และความรุนแรงระหว่างครูกับนักเรียนอีกกรณีคือ ครูชอบใช้พฤติกรรมการเถ่าหรือพูดต่อๆ ในบางครั้งอาจไม่มีมูลความจริง เช่น การใส่ความนักเรียนว่า ค้ายาบ้า นักเรียนรู้สึก ว่า ถูกใส่ร้ายจนเกินไปจึงตัดสินใจต่อชกครู

ความรุนแรงอีกประการหนึ่งคือ ความรุนแรงระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ความรุนแรงนี้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ทุกวัน จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง โดยรุ่นพี่จะมีความรู้สึก ว่า ตนเองมีอำนาจทั้งคุณวุฒิ (ระดับชั้นเรียนที่สูงกว่า) มีร่างกายและพลังกำลังที่ได้เปรียบกว่า ลักษณะการทะเลาะ เริ่ม

ตั้งแต่การไช้วาจาที่ไม่สุภาพ การทำร้ายร่างกายโดยไม่ไช้อาวุธและมีกรไช้อาวุธเป็นเครื่องมือ หรือ บางครั้งก็มีการนำเพื่อนหรือรุ่นพี่จากภายนอกมาช่วยเคลียร์ การไ้รุ่นพี่มาช่วยเคลียร์วัยรุ่นถือเป็นการสร้างอำนาจ และบารมี ให้แก่ตนเองเช่นกัน

2.3 เพื่อน คือบุคคลที่วัยรุ่นไ้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆในชีวิต โดยเฉพาะวัยรุ่นที่เป็นผู้ไ้ข้อมูลสำคัญ ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นมองว่า เมื่ออยู่ในบ้านไม่ได้ แม่ชอบบ่น พี่น้องไม่เข้าใจ อยู่ไปก็เหมือนส่วนเกินของครอบครัว จึงตัดสินใจออกไปหาเพื่อนไปหาสิ่งที่ในบ้านไม่มี คือคนที่เข้าใจ คนที่ยอมฟัง และไ้กำลังใจ เมื่อเพื่อนคือความหวัง เพื่อนคือที่พึ่ง หลายคนจึงยอมเลิกไ้ความรุนแรงเพื่อช่วยเหลือเพื่อน เช่น หากเจอคู่อริกำลังมีปัญหากับเพื่อน ก็พร้อมจะช่วยเหลือเพื่อน แม้ว่า แม่จะขอร้องก็ตาม

การกระทำของวัยรุ่นก็เพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ในกลุ่ม กลุ่มผู้ไ้ข้อมูลบางคนยอมทำลายคนจำนวนมากด้วยการค้ายาเสพติด เพียงเพราะต้องการเงินและเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ผู้ไ้ข้อมูลบางคนเลือกที่จะรับผิดคืออาวุธปืนเสียเอง ทั้งที่ไม่ไ้ของตนเอง อย่างไรก็ตามด้วยธรรมชาติของวัยรุ่นส่วนใหญ่จะมีลักษณะนิสัยที่ใจร้อน หากมีความรุนแรงเกิดขึ้นแม้ไม่ได้เกิดขึ้นกับตนเอง แต่เกิดกับเพื่อนก็พร้อมที่จะช่วยเหลือ เพราะถือว่า ความรุนแรงคือ เรื่องธรรมดาของลูกผู้ชาย และเพื่อนก็คือพวกของเราในนิยามของวัยรุ่น หากพวกของตนเองมีปัญหากับคู่อริก็ต้องช่วย คำว่า พวกเรา พวกเขา จึงกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันนำไปสู่การไ้ความรุนแรงอีกข้ออ้างหนึ่งที่กลายเป็นคำพูดในการอ้างความชอบธรรมของการเลิกไ้ความรุนแรงของวัยรุ่น คือ เพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของตัวเองและกลุ่มเพื่อน ที่ถูกรุ่นพี่กลุ่มอื่นมาคุกคามด้วยวิธีการหนึ่งวิธีการใด เช่น มาแย่งผู้หญิงของเพื่อน เป็นต้น

2.4 กิจกรรมการรวมกลุ่มของวัยรุ่น กิจกรรมโดยรวมที่วัยรุ่นกลุ่มผู้ไ้ข้อมูลสำคัญเลือกกระทำในชีวิตประจำวัน ก็เหมือนกับชีวิตของคนทั่วไป คือ กินน้ำชา เล่นเกม ดูหนังที่มีการต่อสู้ ซึ่งการดูหนังในลักษณะนี้บ่อยๆ จะทำให้เกิดการซึมซับความรุนแรงโดยที่เราไม่รู้ตัว แม้โดยภาพรวมจะมีลักษณะการทำกิจกรรมที่คล้ายกัน แต่ก็ม็ีข้อแตกต่างอย่างเห็น ได้ชัดในบางกิจกรรม เช่น การไปมั่วสุมกับอบายมุขต่างๆ จากการศึกษาสามารถแบ่งกลุ่มที่ทำกิจกรรมลักษณะนี้ได้ 3 ประเภท คือ

1) กลุ่มที่เริ่มไ้ยาเสพติดด้วยตนเอง กลุ่มนี้คือกลุ่มที่มีความกดดันจากเรื่องในครอบครัว การเริ่มต้นเสพยาเสพติด เริ่มจากเห็นผู้ใหญ่สูบใบจาก ก็เลยเกิดการอยากลองผ่านพฤติกรรมการเล่นแบบ เมื่อเริ่มลองก็ขยายระดับการเสพชนิดของยาเสพติดเพิ่มขึ้น จากใบจากเป็น บุหรี่ ยาแก้ไอผสมน้ำโค้ก น้ำกระท่อม กัญชา ยาบ้า ยกระดับความรุนแรงของฤทธิ์ยาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

2) กลุ่มที่มีเพื่อนชักชวน ร่วมขบวนการ กลุ่มนี้คือกลุ่มที่มีความกดดันเรื่องในครอบครัว และหาทางออกด้วยการพึ่งพาเพื่อน เพื่อนชวนให้ลองก็ไม่ปฏิเสธ กลุ่มนี้จะมีพัฒนาการระดับการเสพชนิดของยาเสพติด จากระดับความรุนแรงน้อยไปสู่ระดับความรุนแรงมาก เหมือนกลุ่มที่ 1 และสถานที่ในการเสพยาเสพติดที่ชัดเจนมากกว่ากลุ่มที่ 1 ทั้งนี้เป็นที่รู้จักกันในชุมชน

3) กลุ่มที่ทำธุรกิจค้ายา ซึ่งมีน้อยมาก จากการสอบถามผู้นำชุมชนและตำรวจ ต่างให้ข้อมูลตรงกันคือ ในชุมชนมีผู้ค้ำน้อยมาก หากมีก็เป็นรายย่อยที่ขายยาชนิดกดประสาทอ่อนๆ เช่น ยาแก้ไอ โมโนโซแลม เท่านั้น

2.5 ชุมชน

ตำบลลุงและบ้านควน เป็นชุมชนที่มีมุสลิมอาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่ เราจึงมักจะเห็นการช่วยเหลือกันของคนในชุมชน เช่น เมื่อมีงานแต่งงาน ชาวบ้านก็จะพากันไปช่วยงาน เป็นต้น หากดูการช่วยเหลือของคนในชุมชนแล้ว ดูเหมือน 2 ตำบลนี้จะมีคามเข้มแข็งพอสมควร แต่เมื่อสัมภาษณ์ในเชิงลึกกลับพบว่า ชุมชนขาดความเป็นเอกภาพ ความสามัคคีในชุมชนจึงอาจมิให้เห็นไม่มากนัก ผู้ปกครองหลายคนมองว่า ไม่อยากดักเตือนลูกคนอื่น ไม่อยากว่าลูกคนอื่น กลัวลูกตนเองจะเป็นเอง หรือบางคนไม่อยากจะสนใจเพราะไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้การสอดส่องดูแลเพียงแค่สมาชิกในครอบครัวเท่านั้น โดยไม่ใส่ใจคนอื่น

เมื่อชุมชนนิ่งดูยาต่อปัญหาของวัยรุ่น ทำให้ปัญหายังคงอยู่ และยิ่งขยายวงกว้างมากขึ้น และจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ในที่สุดก็เป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข และเกินความควบคุมของครอบครัวและชุมชน

ในขณะที่เดียวกัน พ่อแม่ เดิมทีก็พูดว่า “ช่วงวัยรุ่นก็อย่างนี้แหละ” แต่เมื่อผ่านไประยะหนึ่งกลับพูดว่า “ไม่รู้จะทำอย่างไรกับลูกแล้ว” คำพูดเหล่านี้เป็นคำพูดที่แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่ของวัยรุ่นมีอำนาจเหนือตัวของวัยรุ่น แต่เมื่อสถานการณ์กลับกันว่า พ่อแม่ไม่สามารถจัดการลูกได้ แสดงว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชุมชนก็ไม่สามารถที่จะลดลงได้ เพราะผู้ปกครองมองเป็นเรื่องธรรมดา ในขณะที่ชุมชนมองว่า ไม่ใช่ธุระ เพราะไม่ใช่ลูกของตนเอง

3. การจัดการและการแก้ไขปัญหาความรุนแรงของวัยรุ่น พบว่า เมื่อปัญหาความรุนแรงเกิดขึ้น บุคคลแรกที่วัยรุ่นเลือกที่จะปรึกษา คือ เพื่อน ทั้งนี้เพราะเพื่อนคือ คนที่วัยรุ่นไว้วางใจมากที่สุด ส่วนผู้ปกครองหรือสมาชิกภายในบ้านจะทราบเมื่อเกิดปัญหาที่เกินตัว ที่วัยรุ่นไม่สามารถ

แก้ไขได้ เช่น ถูกจับกุมและต้องการให้มีการประกันตัว ส่วนการจัดการกับปัญหาหากเกิดความขัดแย้งหรือความรุนแรงเกิดขึ้น วิทยุจะใช้วิธีการบอกเล่าหรือขอความช่วยเหลือจากรุ่นพี่เพื่อให้ไปเคลียร์ให้ นั่นหมายความว่า วิทยุเลือกให้ผู้มีอำนาจมาเป็นตัวกลางในการเจรจา ถ้าสำเร็จก็จบปัญหาที่จะถูกเก็บและกดทับไว้ แต่หากไม่สำเร็จก็จะเกิดปัญหาลุกลามใหญ่โต

ดังเช่นความรุนแรงระหว่างวิทยุตำบลฉลุงและบ้านควน ที่แต่เดิมปัญหาเกิดจากรื่องการมองหน้ากัน มีปัญหาชู้สาวเข้ามาเกี่ยวข้อง และทั้ง 2 ตำบลก็เลือกใช้ความรุนแรง จนต้องมีการจัดการปัญหาจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่อิหม่าม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ทั้งสองตำบล นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ปัญหาดูเหมือนจะจบลง แต่ก็เกิดการใช้อาวุธในการทำร้ายอีกฝ่ายหลายครั้งอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งท้ายที่สุดตำรวจได้จับกุมแกนนำทั้งหมด ทำให้ตำนานความรุนแรงระหว่างวิทยุตำบลควน-ฉลุง จบลง

ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นของวิทยุในอำเภอเมืองสตูล มิได้มาจากตัวของวิทยุแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดจากการที่มีปัญหาในการควบคุมทางสังคมที่ทับซ้อนกันจนไม่ได้รับการแก้ไข เช่น โครงสร้างของสถาบันทางครอบครัว ที่มีความอ่อนแอ ขาดการปฏิสัมพันธ์กัน ทำให้ต้องผลักวิทยุไปอยู่กับเพื่อนที่พร้อมจะเข้าใจและให้คำชี้แนะแบบผิดๆ เพื่อนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง และกระทำผิดบ่อยๆ ทำให้วิทยุเกิดความกดดัน ประกอบกับสภาพแวดล้อมของครอบครัวและชุมชนที่ไม่เอื้อต่อวิถีคิดของวิทยุ

ระบบโรงเรียนที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนที่มีคุณภาพจนไม่สนใจเด็กหลังห้อง ที่มีพฤติกรรมในเชิงลบ เหล่านี้คือปัญหาทางครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคม ที่ก่อให้เกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และต่อมาถูกพัฒนาเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน มองว่า วิทยุเหล่านี้คือภาระของสังคม ความรุนแรงในวิทยุสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ แต่หากพ้นช่วงวัยนี้ไปได้ก็จะผ่านพ้น วิทยุก็จะกลับตัวกลับใจ ตลอดจนชุมชนเองก็ขาดการสอดส่องดูแล ปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง หรือเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

การที่ชุมชนยอมรับวิถีคิด หรือความเชื่อเหล่านั้น จะทำให้ความรุนแรงเชิงโครงสร้างและเชิงสัญลักษณ์พัฒนารูปแบบเป็นความรุนแรงทางตรง/ทางกายภาพ มีการเข้ากลุ่มและ

ใช้อาวุธปืน มีด หรืออาวุธอื่น ๆ หมายเอาชีวิตของกลุ่มนี้คือการแสดงสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงการมีอำนาจ บารมี และความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองและกลุ่ม

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นแม้จะมีการแก้ไขปัญหาในระดับหนึ่งจากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองแล้วก็ตาม แต่หากโครงสร้างทางสังคมยังอ่อนแอ วิธีคิดของชุมชนยอมรับความรุนแรงได้ ปัญหาความรุนแรงทางกายภาพของวัยรุ่นก็จะยังคงอยู่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล” พบว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้น มิได้เกิดขึ้นเพราะตัววัยรุ่นเพียงอย่างเดียว แต่หากเกิดจากโครงสร้างและระบบวัฒนธรรมของสังคมด้วย ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ครอบครัวและชุมชน ต้องให้ความสำคัญต่อการสื่อสารภายในครอบครัว ตลอดจนต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน อีกทั้งต้องมีกลไกในการสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะถ้าการควบคุมทางสังคมดี วัยรุ่นก็จะมีพฤติกรรมในเชิงบวกที่ดีขึ้นด้วย
2. ควรให้ตัวแทนเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเข้าไปมีส่วนร่วมในสภาเด็กและเยาวชน เพื่อแก้ไขและเสนอแนะทางออกแก่กลุ่มของตนเอง
3. ควรมีการจัดกิจกรรมหรือจัดหาพื้นที่ให้วัยรุ่นได้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ระหว่างหมู่บ้านคูรี เพราะการทำกิจกรรมร่วมกันจะช่วยพลิกฟื้นสัมพันธภาพในเชิงลบให้เป็นบวกได้ ตลอดจนสามารถสร้างจิตสำนึกให้เกิดการเห็นอกเห็นใจ เคารพและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ระหว่างกันได้
4. ต้องสร้างความเข้าใจแก่สาธารณะชนว่า ความรุนแรงของวัยรุ่น มิใช่เป็นปัญหาของวัยรุ่นแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นปัญหาของสังคมที่ต้องร่วมกันแก้ไข
5. ผู้ปกครองและชุมชนต้องสร้างกระบวนการการทำความรู้จักกันระหว่างพี่น้องต่างอำเภอ ต่างหมู่บ้านด้วย

ข้อเสนอแนะด้านการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของวัยรุ่น ทั้งนี้เพื่อหาตัวแบบที่สามารถเป็นแนวทางในการแก้ปัญหความรุนแรงของวัยรุ่น แล้วมาประยุกต์ใช้กับตำบลลุงและบ้านควน อำเภอเมือง สตูล ทั้งนี้อาจมีการปรับหรือสอดคล้องให้เข้ากับบริบทหรือสภาพแวดล้อมของชุมชน

2. ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับความรุนแรงของวัยรุ่นที่มีกลุ่มที่ชัดเจนว่า วัยรุ่นเข้าไปสู่กระบวนการเลือกใช้ความรุนแรงหรือปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมความรุนแรงอย่างไร

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

กฤตยา แสงเจริญ และ กุณฑรีย์ พ่วงสุวรรณ. (2551). มิติสังคมทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็ก และเยาวชนกรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ในรายงานการวิจัยเรื่องมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน, เพ็ญจันทร์ ประดับมูข-เซอร์เรอร์, บรรณาธิการ. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2539). สันติทฤษฎี วิถีวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.

ฐาศุภร์ จันประเสริฐ. (2553). โครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เด็กและเยาวชนถูกกระทำในโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลาง. ปรินญาวิทยาสาสตร ดุษฎีบัณฑิต, สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทิพย์ภา เชษฐุ์ชาวลิต. (2541). จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับพยาบาล.สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

ทิวา วงศ์ธนาภา. (2539). เจ็อนไขทางสังคมที่มีผลต่อปรากฏการณ์การทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ: ศึกษาโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิตี รัตนโชติ. (2539). วัยรุ่นหญิงกับการสูบบุหรี่: ศึกษาเฉพาะนักเรียนหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปนัดดา ชำนาญสุข. (2551). เบ้าหลอมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนไทย. ในรายงานการวิจัยเรื่องมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน. เพ็ญจันทร์ ประดับมูข-เซอร์เรอร์, บรรณาธิการ. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรพิมล เขียมนาคินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: บริษัทคอมฟอร์ม จำกัด.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. (2547). **ทฤษฎี จิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทแอกทีฟพรีนซ์ จำกัด.

เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์และคณะ. (2551). **รายงานการวิจัยเรื่องมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน**. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

มอริส แคทเธอริน. (2547). **การจัดการความขัดแย้งและการขอโทษ**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

วงศา คงดี และสุวิทย์ เลาสศิริวงศ์. (2539). **การสังเคราะห์ประสบการณ์และงานเอกสาร การวิจัยการจัดการความขัดแย้งในประเทศไทย**. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วรรณรัตน์ รัตนวรางค์. (2548). **เกมออนไลน์กับความรุนแรงในครอบครัว: กรณีศึกษาในชุมชนแออัดแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร**. การวิจัยและสังเคราะห์. ความรุนแรงในมิติวัฒนธรรม. สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วิชา มหาคุณ และ วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2533). **ผลกระทบของเด็กที่ถูกทารุณกรรม: มาตรการป้องกันและแก้ไข ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนที่ต้องคดี**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเทคนิค.

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2543). **จิตวิทยาการปรับตัว**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2547). **ความขัดแย้ง: หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). **จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมพร เตรียมชัยศรี. (2544). **ความรุนแรงต่อสตรีและมุมมองในผลของความรุนแรงและด้านการป้องกัน ความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธ**. วารสารพยาบาล.

- สอรัฏฐ์ มากบุญ. (2551). มิติสังคมทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรงในเด็กและเยาวชน
กรณีศึกษาภาคใต้. ในรายงานการวิจัยเรื่องมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรุนแรง
ในเด็กและเยาวชน, เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์, บรรณาธิการ. นครปฐม: คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชินทร์ ปรีดาสุริยชัย. (2543). การปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติที่มีผลต่อการทะเลาะวิวาท
ของนักเรียนอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณัท นุชนาถ. (2542). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ราชภัฏธนบุรี.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2534). ความขัดแย้ง การบริหารเพื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ตะเกียง.
- สำนักงานพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน, กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ (2551).
รายงานสถิติคดีประจำปี 2551.
- อนุช อาภาภิรม. (2543). จากความรุนแรงในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับ
ลิชชิ่ง.
- อรพิน กลิ่นพวยร, อำนวย พิพัฒน์พิทยาสกุล และมาลี จิรวัดนานนท์. (2553). เอกสารประกอบงาน
ประชุมวิชาการครอบครัวศึกษา ปี 2553 “ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ผู้วิกฤติครอบครัวไทย”. มหา
วิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อรอนงค์ อินทรจิตร และนรินทร์ กรินชัย. (2542). ผู้หญิงและเด็ก: เหยื่อ ความรุนแรงในครอบครัว.
กรุงเทพฯ: ปกเกล้าการพิมพ์.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2549). ความรุนแรงในวัยรุ่นไทย: รายงานการทบทวนองค์ความรู้และ
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี.
- อัมพวัน อัมพรสินธุ์. (2544). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาจิตวิทยาการแนะแนวเด็กวัยรุ่น.
ม.ป.ท.

เอกสารภาษาอังกฤษ

Cloward, R., Ohlin, L. (1961). *Delinquency and Opportunity: A Theory of Delinquent Gangs*.
New York, NY Glencoe, IL: The Free Press.

Corsini, R. L. (1999). *The dictionary of psychology*. United States of American: Brunner Mazel.

Hall, G.S. (1904). *Adolescence*. New York: Appleton.

Hirschi, Travis. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley and Los Angeles, CA: University of
California Press.

Sampson, Robert J. and Groves, W. Byron. Community structure and crime: testing social-
disorganization theory. *The American Journal of Sociology [AJS]*,

Stuart, R. B. (1981). Violent behavior: Social learning approaches to prediction, management and
treatment. Violence in perspective. New York: Brunner/Mazel.

Van Slyke, E. J. (1999). Listening to conflict: Finding constructive solution to workplace disputes.
New York: Library of Congress Cataloging-in- Publication Data.

ออนไลน์

กรมการปกครอง. (2553). จำนวนประชากรและบ้าน จำแนกเป็นรายอำเภอและรายตำบล จังหวัด
สตูล ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2553. สำนักงานบริหารทะเบียน กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย สืบค้นข้อมูลได้ที่ <http://service.nso.go.th/nso/nsopublist/districtList/SO10107/th/75.htm>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554)

กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. การศึกษา “ความเข้มแข็งของชุมชนกับการป้องกัน
แก้ไขปัญหายาอาชญากรรม

http://research.police.go.th/new/index.php/component/docman/cat_view/100-

[%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%88](http://research.police.go.th/new/index.php/component/docman/cat_view/100-%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%88)

%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%9B%E0%B8%B548 (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2554)

เพิ่มศักดิ์ มกรกริรมย์. (2554). ศูนย์สันติศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล.

<http://www.google.co.th/url?sa=t&source=web&cd=2&ved=0CCAQFjAB> (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2554)

ส่องใต้นิวส์เปเปอร์. www.songtainews.com/index.php/component/content/article/42-rokstories/955-2011-07-18-05-25 (สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2554)

ผู้จัดการรายวัน. **อัมพพาลเต็มเมือง ช่างกลตีกัน จะตายอีกกี่ศพ!!**

<http://www.manager.co.th/daily/viewnews.aspx?NewsID=955000073216> (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2555)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก: แนวคำถามการสัมภาษณ์วัยรุ่นประกอบการศึกษาวิจัย

วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

Adolescent and Cultural Violence in Muang District Satun, Province

คำชี้แจง :

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อทำวิทยานิพนธ์ของนางชานีอะห์ เกษา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความขัดแย้งและสันติศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ชื่อที่ใช้ในวิทยานิพนธ์จะเป็นนามสมมติทั้งหมด

- ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นี้จะใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

- อายุ.....ปี

- การศึกษา (ถ้าต้องออกจากสถานศึกษาระหว่างที่กำลังศึกษา กรุณาบอกเหตุผล)

- ระดับการศึกษา

- คุณมีความสุขหรือไม่กับการเรียนหนังสือ เพราะอะไรที่มีความรู้สึกเช่นนั้น

- การเรียน การสอนของครูมีการแบ่งแยกระหว่างนักเรียนที่เรียนดี หรือระดับต้องปรับปรุงหรือไม่ แล้วรู้สึกอย่างไรบ้างกับการกระทำของครู

- ความสัมพันธ์ระหว่าง

- เพื่อน

- ครู

- โรงเรียน

- มุมมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อ โรงเรียน

- หากมีปัญหา (กรณีที่กำลังศึกษา) เมื่อฝ่ายปกครองเชิญผู้ปกครอง บุคคลใดในครอบครัวที่ไปพบฝ่ายปกครอง

- เมื่อฝ่ายปกครองเชิญตัวไป ผู้ปกครองกลับมาที่บ้าน ผู้ปกครองได้กล่าวตักเตือน หรือมีปฏิกิริยาอะไรบ้าง

- การทำงาน (อาชีพปัจจุบัน มีความแน่นอนหรือไม่ รายได้ที่ได้รับต่อเดือน/วัน และรายได้ที่ได้รับเพียงพอต่อการใช้จ่ายหรือไม่ หากไม่เพียงพอมีวิธีหาเงินหรือขอจากที่ใดบ้าง)
- ใครช่วยหางานให้ และพอใจกับงานที่ทำอยู่หรือไม่ และมีความชำนาญในการทำงานนี้หรือไม่
- จำนวนพี่น้องมีกี่คน กำลังศึกษากี่คนและจบการศึกษากี่คน จบการศึกษาในระดับใดบ้าง
- ปัจจุบันอาศัยอยู่กับใคร (กรณีไม่ได้อาศัยกับพ่อแม่ เพราะอะไร) มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่
- สถานภาพ.....
- รายได้ของครอบครัว ตามความคิดของตนเองรายได้อยู่ในระดับใด เพียงพอหรือไม่
- ครอบครัวมีหนี้สินหรือไม่ คุณเครียดกับปัญหาหนี้สินของครอบครัวหรือไม่ แล้วมีวิธีการจัดการอย่างไร
- ครอบครัวของคุณมีปัญหาอะไรบ้าง (เรื่องเล็กและเรื่องใหญ่)
- เมื่อมีปัญหาในครอบครัว คุณมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นหรือไม่ อย่างไร
- หากคุณยังต้องขอเงินจากที่บ้าน คิดว่าเงินที่พ่อแม่ให้มาเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายหรือไม่ หากไม่เพียงพอคุณจะแก้ไขปัญหอย่างไร และคุณคิดว่าฐานะของคุณอยู่ในระดับใด
- ระดับการศึกษาของพ่อแม่ และการศึกษาของพี่น้องในครอบครัว
- อาชีพของพ่อแม่
- มีแฟนหรือไม่ หรือเคยออกหักหรือไม่
- การเข้าไปมีส่วนร่วมกับการบวชของตนเองและคนในครอบครัว มีกระบวนการเข้าอย่างไร
 - การดื่มเหล้า
 - การพนัน
 - การเสพสารเสพติด (ประเภทใด)
 - อื่นๆ
- คิดว่า มีคนในชุมชนมีอาชีพผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติดและอื่นหรือไม่ รายได้ที่ได้รับคุ้มค่าหรือไม่ อย่างไร
 - กรณีคนที่ถูกจับกุม จากการค้ายาเสพติด (เพราะอะไรถึงเลือกค้ายาเสพติด คิดว่าคุ้มค่าหรือไม่ ถ้าย้อนไปได้จะเลือกทำหรือไม่)
 - ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมาย (ในฐานะผู้กระทำและถูกกระทำ)

- ส่วนตัวคุณติดยาเสพติดหรือไม่ จุดแรกที่ทำให้ต้องเลิกใช้ยาเสพติดคืออะไร
ยาเสพติดประเภทไหนที่คุณเริ่มลองเป็นลำดับแรก และให้บอกตามลำดับ

- กิจกรรมประจำวันของ

- วัยรุ่น

- พ่อแม่

- คนในครอบครัว

- ความสนิทสนมอยู่ในระดับใดสนิทกับใครมากที่สุด ในครอบครัว และสนิทถึงขั้นเล่า
ความลับที่ลับสุดขอดได้หรือไม่

- ระดับความใกล้ชิดของคนในครอบครัว

- ในหนึ่งวัน พูดคุยกับผู้ปกครองนานกี่นาที

- เวลามีปัญหา กลุ้มใจ พูดคุยกับใคร.....เพราะ.....

- ความคาดหวัง, ชื่นชม, ฟังพา จากคนในครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่น มีหรือไม่ ถ้ามียกตัวอย่าง

สัก 1 เรื่อง

- การชอบเปรียบเทียบกับพี่น้องคนอื่น ๆ มีหรือไม่ วัยรุ่นรู้สึกอย่างไร

- เมื่อมีปัญหา กับผู้อื่น สมาชิกในครอบครัวจะให้ความสนใจ หรือคอยให้คำชี้แนะหรือไม่

- เมื่อโดนจับกุม คนในครอบครัวเคยไปเยี่ยมเยียนให้กำลังใจหรือไม่ พูดว่าอย่างไร

- คุณมีปัญหาทะเลาะกับคนในครอบครัวหรือไม่

- พ่อแม่ หรือคนในครอบครัว เคยบ่นหรือเคยชื่นชมบ้างหรือไม่

- ปฏิกริยา ท่าทีของพ่อแม่ พี่น้องญาติ เพื่อนบ้าน ผู้นำและชุมชนที่มีต่อวัยรุ่นที่เลือกใช้

ความรุนแรง

- ชุมชนมองวัยรุ่นเป็นคนไม่ดี ทำไมเมื่อเกิดปัญหาการขกพวกตีกัน ถึงต้องช่วยชุมชน

- วัยรุ่นได้รับการถ่ายทอดบอกกล่าวอย่างไร ถึงได้มีการสืบทอดความรุนแรง และสร้างตัว

เป็นอริกับอีกชุมชน

- รูปแบบการปลูกฝังจากรุ่นพี่สู่วัยรุ่นน้องอย่างไร เช่น การรักศักดิ์ศรี

- เพื่อน, รุ่นพี่, ผู้ใหญ่ที่คุณนับถือมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้หรือไม่

- ดื่มเหล้า

- เสพยาเสพติด

- พุดจก้าว่ารว

- ชกต่อย

- พกพาอาวุธ

- ใช้อาวุธทำร้ายผู้อื่น

- มีการชักชวนไปทำกิจกรรมดังกล่าวด้วยกันหรือไม่ เพราะอะไรถึงปฏิเสธ และเพราะ

อะไรถึงไม่ปฏิเสธ

- หากเพื่อน โดนทำร้ายจากคู่อริ คุณจะไปช่วยเหลือเพื่อนหรือไม่ หากแม่ห้ามคุณไม่ให้คุณช่วยเพื่อน

- มีเหตุการณ์ยกพวกตีกัน มีผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องได้รับบาดเจ็บหลายครั้งมาก คิดว่า การกระทำในลักษณะนี้มีผลดี ผลเสียหรือไม่ และทำไมถึงกระทำให้ลักษณะดังกล่าว

- มีการครอบครองอาวุธหรือไม่ หาได้จากไหน หาได้ง่ายหรือไม่

- จำนวนเพื่อนสนิท.....คน

- สัดส่วนของวัยรุ่นที่กระทำความผิดในชุมชนเยอะหรือไม่

- พฤติกรรมของวัยรุ่นในชุมชนที่ใช้ความรุนแรง เช่น ถักขโมย วิวาททรัพย์ เป็นต้น ทำไมจึงทำเช่นนั้น

- การทำกิจกรรมยามว่างกับ เพื่อน, รุ่นพี่, ผู้ใหญ่ที่คุณนับถือ

- เล่นกีฬา

- เที่ยวกลางคืน

- ดื่มเหล้า

- เล่นเกม

- เล่นการพนัน

- เสพยาเสพติด

- ดูหนัง (ที่มีการต่อสู้กัน)

- อื่น ๆ

- คุณคิดว่า กิจกรรมที่คุณเลือกทำในยามว่าง มีผลต่อการทำผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมายหรือไม่ อธิบาย

ภาคผนวก ข: แนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้ปกครองประกอบการศึกษาวิจัย

วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

Adolescent and Cultural Violence in Muang District, Satun Province

คำชี้แจง :

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อทำวิทยานิพนธ์ของนางชานีอะห์ เกษา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความขัดแย้งและสันติศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ชื่อที่ใช้ในวิทยานิพนธ์จะเป็นนามสมมติทั้งหมด

- ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นี้จะใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

- ระดับการศึกษาของคุณ

- ระดับผลการเรียน ความผูกพันของคุณกับโรงเรียน

- อาชีพของผู้ปกครอง

- ภาระหนี้สินของครอบครัว

- ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่น เวลาที่คุยกับลูกๆ ต่อวัน การเปรียบเทียบ

ลูก ๆ ฯลฯ

- ทะเลาะกับลูกบ้างหรือไม่ ถ้าทะเลาะส่วนมากเป็นเรื่องอะไร

- ชนิดของยาเสพติดที่ลูกเสพ

- ความรู้สึกของผู้ปกครอง เมื่อลูกโดนจับกุม

- คดีที่ลูกเคยโดนจับกุม

- ลูกเคยอยู่ในเหตุการณ์การขกพวกตีกัน หรือการทะเลาะกันกับวัยรุ่นหรือไม่

- สิ่งที่ยากขอจากลูก

ภาคผนวก ค: แนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนประกอบการศึกษาวิจัย

วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

Adolescent and Cultural Violence in Muang District, Satun Province

คำชี้แจง :

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อทำวิทยานิพนธ์ของนางชานีอะห์ เกษา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความขัดแย้งและสันติศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ชื่อที่ใช้ในวิทยานิพนธ์จะเป็นนามสมมติทั้งหมด

- ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นี้จะใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

- วิถีชีวิตของคนในชุมชน สภาพแวดล้อมของชุมชน
- จำนวนวัยรุ่นในชุมชน
- อัตราส่วนของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมระดับปกติและเสี่ยง
- ประวัติปัญหาความรุนแรงของวัยรุ่นในชุมชน อดีตและปัจจุบัน
- คุณคิดว่าอะไรเป็นโครงสร้างความรุนแรงที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่จะทำร้ายคู่อริหรือคนในหมู่บ้านของคู่อริ ทั้งที่พวกเขาไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียเลย ทำไมจึงคิดเช่นนั้น
- ในชุมชนมียาเสพติดหรือไม่ โดยส่วนมากเป็นผู้เสพหรือผู้ค้ายาเสพติด และเป็นยาเสพติดประเภทใด สาเหตุที่วัยรุ่นต้องพึ่งยาเสพติดคืออะไร
- ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับชุมชน โอกาสที่คนในสังคมเคยให้กับวัยรุ่น
- อาชีพของคนในชุมชนมีส่วนก่อให้เกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้างหรือไม่
- เมื่อเกิดปัญหาความรุนแรงในวัยรุ่นแล้ว คนในชุมชนมีมาตรการป้องกันดูแลเอาใจใส่คนในชุมชนอย่างไร

ภาคผนวก ง: แนวคำถามการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจประกอบการศึกษาวิจัย

วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล

Adolescent and Cultural Violence in Muang District, Satun Province

คำชี้แจง :

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อทำวิทยานิพนธ์ของนางชานีอะห์ เกษา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความขัดแย้งและสันติศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ชื่อที่ใช้ในวิทยานิพนธ์จะเป็นนามสมมติทั้งหมด

- ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นี้จะใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

- สถิติคดีในวัยรุ่นที่พบบ่อยที่สุด
- ปัญหาวัยรุ่นในชุมชนกับยาเสพติด
- สาเหตุที่วัยรุ่นเลือกกระทำผิดกฎหมาย
- บทบาทของตำรวจต่อการแก้ไขปัญหาความรุนแรงของวัยรุ่น
- กรณีการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่นระหว่างตำบลคลองและบ้านควน ตำรวจจัดการปัญหา

อย่างไร

- สถานการณ์ความรุนแรงของวัยรุ่นระหว่างตำบลคลองและบ้านควน ตำรวจจัดการปัญหาอย่างไร การที่เหตุการณ์สงบลงคิดว่า การจัดการปัญหาดังกล่าวเป็นผลทำให้ความรุนแรงยุติลงจริงได้จริง ๆ หรือไม่ หรือมีวิธีการหรือมาตรการอื่นที่ตำรวจมีแผนรองรับ

- แนวโน้มของสถานการณ์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นางชานีคะห์ เกษา	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5310022008	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา	2553

ทุนการศึกษา (ที่ได้รับในระหว่างการศึกษา)

ทุนเกียรตินิยม อันดับ 1 สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2553

ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2552-2554

สถานที่ทำงาน

ครูผู้สอนและครูตำแหน่งฝ่ายกิจการนักเรียน(ฝ่ายปกครอง) โรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิชยามูลนิธิ
ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

ชานีคะห์ เกษา และศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. 2558. วิจารณ์กับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอ
เมือง จังหวัดสตูล. การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 25 ประจำปี
2558 “วิจัยไทยเพื่ออนาคต” มหาวิทยาลัยทักษิณ. 10-12 มิถุนายน 2558, หน้า 124.